

H. P. Blavatsky

TODELLINEN JA EPÄTODELLINEN

Artikkeleita

Kääntänyt Pirkko Carpelan

ISBN 978-952-67820-5-8

H. P. Blavatsky

TODELLINEN JA EPÄTODELLINEN

Artikkeleita

Lähteet, etupäässä *The Theosophisteista*,
on mainittu jokaisen artikkelin alussa hakasulkeissa

Kääntänyt ja kusantanut © Pirkko Carpelan

e-kirja

ISBN 978-952-67820-5-8

2014

SISÄLLYS

Kääntäjän alkusana	5
Mitä on teosofia?	6
Keskustelu kahden toimittajan välillä	17
Keskustelu tuonpuoleisen elämän mysteereistä	26
”Mikä on totuus?”	42
Mitä on okkultismi?	55
Mitä meidän tulee tehdä lähimmäistemme hyväksi?	59
Virheellisiä käsityksiä ”salaisesta opista”	79
Vastauksia kysymyksiin	83
Joogafilosofia	91
Voivatko mahâtmat olla itsekkäitä?	103
Chelat	106
Ovatko chelat ”meedioita”?	108
Kreivi St. Germain	113
Apollonios Tyanalainen ja Simon Tietäjä	118
Onko rishejä olemassa?	124
”Prinsiippien” luokittelu	126
Devachan	140
Länsimainen kritiikki ja itämainen versio	140
Todellinen ja epätodellinen	144
Unimailma	152
Erilaisia devachanisia tiloja	159
Länsimaisen spiritualismin suunta	166
Paholaisen oma, ajatuksia	
Ormuzdista ja Ahrimanista	169
Onko abortin tekeminen rikos	180
Unimailma ja unissakävely	183
Ovatko unet vain laiskan näkyjä	186
Astraaliennustaja	192
Riivaamistapaus	199
Kirkas valopilkku	205
Onko eläimillä sielu?	207
Miksi eläimet kärsivät?	240

Karmallisia näkyjä	242
Joulu ennen ja nyt	260
Risti ja tuli	266
Ristin ja tulen symboliikkaa ja bulgariaalaisten uuden vuoden vietto ...	
Charles Johnston, ”Tapaaminen H. P. Blavatskyn kanssa”	272
Salaisen opin salattuja vihjeitä	278
Kohdat valinnut ja niitä kommentoinut William Q. Judge; osittain käännetty	
Sanojen selityksiä	286

KÄÄNTÄJÄN ALKUSANA

Olen tähän kirjaan koonnut H. P. Blavatskyn artikkeleita, joita olen kääntänyt lähivuosina ja joista useimpia ei ole aiemmin julkaistu.

Aiheet liikkuvat absoluutista astraali- ja fyysiselle tasolle. Joukossa on upeita henkisiä tekstejä ja loppupuolella juttu mm. astraaliennustajasta, joulusta ja uudenvuoden vietosta. Olen liittänyt mukaan Charles Johnston, ”Tapaaminen H. P. Blavatskyn kanssa”, nuoren Johnstonin viehättävän henkilökuvan, sekä muutamia Sallaisen opin salaisia vihjeitä. Lisäksi lopussa on joitakin sanojen selityksiä.

Sanskritin kielen pitkät vokaalit ā, ī, ū on kirjoitettu hatullisina â, î ja û, koska viimeksi mainitut merkit löytyvät helposti ETSI-komennolla. Tekstin tai alaviitteen selityksen lopussa merkintä Toim. viittaa useimmiten Blavatskyyn; Suom. toim. kääntäjään. Tekstin lomassa hakasulkeissa olevat selittävät sanat ovat yleensä kääntäjän.

Pirkko Carpelan

MITÄ ON TEOSOFIA?

[*Theosophist*, October, 1879]

Tämä kysymys on esitetty niin usein ja väärinkäsitys on niin yleistä, että teosofian selittämiseen omistautuneet toimittajat olisivat huolimattomia, jos lehden ensimmäinen numero julkaistaisiin ilman asian saattamista perinpohjaisesti lukijoiden ymmärrettäväksi. Mutta otsikko käsittää kaksi lisäkysymystä: Mikä on Teosofinen Seura, ja mitä ovat teosofit? Kumpaankin annetaan vastaus myöhemmin.

Sanakirjantekijöiden mukaan termi *teosofia* muodostuu kahdesta kreikan sanasta – *theos*, ”jumala” ja *sophos*, ”viisas”. Tähän asti oikein. Mutta selitykset, jotka seuraavat, antavat kaikkea muuta kuin selvän ajatuksen teosofiasta. Webster määrittelee sen kaikkein omalaatuisimmin: ”oletettu kanssakäyminen Jumalan ja korkeampien henkien kanssa ja siitä johtuva yli-inhimillisen tiedon saavuttaminen *fyysisten prosessien* avulla kuten joidenkin muinaisten platonikkojen teurgisilla menettelyillä tai saksalaisten tulifilosofien *kemiallisilla prosesseilla*”.

Tämä on lievimmin sanottuna surkea ja epäkunnioitettava selitys. Kun sanotaan noiden ajatusten kuuluvan sellaisille ihmisille kuin Ammonios Sakkas, Plotinos, Jamblikhos, Porfyrios tai Proklos – se osoittaa joko tahallista väärintulkintaa tai ettei hra Webster ole tuntenut myöhempien aleksandrialaisten koulukuntien suurimpien nerojen filosofiaa ja motiiveja. Syyttää niitä, joita heidän aikalaisensa samoin kuin jälkimaailma nimittivät ”theodidaktoi’ksi”, jumalan opettamiksi, aikomuksesta kehittää psykologista, henkistä havaintokykyä ”fyysisten prosessien avulla” – on heidän kuvaamistaan materialisteiksi. Mitä tulee loppuheittoon tulifilosoifeista, se kimmahdaa heiltä takaisin meidän etevimpien nykyaikaisten tiedemiestemme joukkoon, niiden, joiden suuhun kunnianarvoisa James Martineau panee seuraavan

kerskailun: ”Aine on kaikki mitä tarvitsemme. Antakaa meille ainoastaan atomeja, niin me selitämme universumin.”

Vaughan tarjoaa vielä paremman, filosofisemman määritelmän. ”Teosofi”, hän sanoo, ”on sellainen, joka esittää Jumalasta tai Jumalan teoista teorian, joka ei sisällä ilmoitusta, vaan hänellä on oma innoituksensa sen perustana.” Tämän mukaan jokainen suuri ajattelija ja filosofi, varsinkin jokainen uuden uskonnon, filosofisen koulun tai lahkon perustaja on välttämättä teosofi. Näin ollen teosofiaa ja teosofeja on ollut olemassa aina siitä orastavan ajatuksen ensi pilkahduksesta alkaen, joka sai ihmisen etsimään vaistonvaraisesti keinoja ilmaista omia riippumattomia näkemyksiään.

Teosofeja oli olemassa ennen kristillistä kautta huolimatta siitä, että kristilliset kirjoittajat ilmoittavat eklektisen teosofisen järjestelmän alkaneen kehittyä 200-luvun alussa. Diogenes Laertios jäljittää teosofian Ptolemaioksen dynastiaa edeltäneeseen aikakauteen ja mainitsee sen perustajaksi egyptiläisen hierofantin nimeltään Pot-Amun. Nimi on koptilainen ja tarkoittaa Amunille, viisauden jumalalle, vihkiytyntä pappia. Mutta historia osoittaa, että uusplatonilaisen koulukunnan perustaja Ammonios Sakkas elvytti sen. Hän ja hänen oppilaansa kutsuivat itseään ”filaleeteiksi” – totuuden rakastajiksi – kun taas muut antoivat heille nimen ”analogit”, koska heidän menetelmässään tulkittiin kaikkia pyhiä legendoja, symbolisia myyttejä ja mysteerejä analogian eli vastavuuden säännön avulla, joten tapahtumien, jotka olivat sattuneet ulkoisessa maailmassa, katsottiin ilmaisevan ihmissielun toimintoja ja kokemuksia.

Ammonioksen tarkoituksena ja päämääränä oli koota kaikki lahkot, ihmiset ja kansat yhden yhteisen uskon piiriin, ja se on usko korkeimpaan, ikuiseen, tuntemattomaan ja nimeltä mainitsemattomaan voimaan, joka hallitsee universumia muuttumattomien ja ikuisten lakien avulla. Hänen aikeenaan oli osoittaa teosofian alkuperäinen järjestelmä, joka aluksi oli oleellisesti sama kaikissa maissa; saada kaikki ihmiset luopumaan riidoista ja taisteluista ja yhdistää heidät aikeissa ja ajatuksissa ainoan yhteisen äidin lapsiksi; puhdistaa muinaiset uskonnot,

jotka olivat asteittain turmeltuneet ja hämärtyneet, kaikesta inhimillisestä kuonasta yhdistämällä ne ja selvittämällä niiden puhtaat filosofiset periaatteet.

Tästä syystä buddhalaisia, vedantalaisia ja maagisia eli zoroasterilaisia järjestelmiä opetettiin eklektisessä teosofisessa koulussa kaikkien kreikkalaisten filosofioiden ohella. Tästä johtuu myös mitä suurimmassa määrin buddhalainen ja intialainen piirre muinaisten teosofien keskuudessa Aleksandriassa: asianmukainen vanhempien ja iäkkäiden ihmisten kunnioitus; veljellinen tunne koko ihmisrotua kohtaan; ja myötätuntoinen tunne jopa mykkiä eläimiä kohtaan. Samalla kun Ammonios yritti vakiinnuttaa moraalisen järjestelmän, joka korosti ihmisille velvollisuutta elää heidän omien maidensa lakien mukaisesti, kohottaa heidän ajatuksensa ainoan absoluuttisen totuuden tutkimisen ja mietiskelyn avulla, hänen päätarkoituksensa, niin kuin hän uskoi, kaikkien muiden saavuttamiseksi, oli valita muista uskonnollisista opetuksista, kuin monikielisestä instrumentista, yksi täydellinen ja harmoninen melodia, joka saisi vastakaikua jokaisessa totuutta rakastavassa sydämessä.

Teosofia on siis ikaikainen *viisaususkonto*, esoteerinen oppi, joka tunnettiin kerran jokaisessa muinaisessa sivistyneessä maassa. Tämän ”viisauden” kuvaavat kaikki vanhat kirjoitukset jumalaisen prinssiin vuodatuksena. Selvän käsityksen siitä saa esimerkiksi sellaisista nimistä kuin intialainen Buddha, babylonialainen Nebo, Memfiksen Thoth, Kreikan Hermes; ja myös joidenkin jumalattarien nimistä – Metis, Neitha, Athene, gnostilainen *Sofia*, ja lopuksi *Vedoista*, joka tulee sanasta ”tietää”. Tämän nimityksen alle sisällyttivät kaikki muinaiset filosofit idästä ja lännestä, Egyptin hierofantit, Aryavartan rishit ja Kreikat teodidaktokset, kaiken tiedon okkulttisista ja pääasiallisesti jumalallisista asioista. Juutalaisten rabbien *merkavah*, maallinen ja julkinen sarja, tarkoitti siis ainoastaan käyttövälinettä, ulkoista kuorta, joka sisälsi korkeaa esoteerista tietoa. Zoroasterin maagit, tietäjät, saivat opetusta ja vihittiin Baktrian luolissa ja salaisissa looseissa;

egyptiläisillä ja kreikkalaisilla hierofanteilla oli *apporrhetas* eli salaiset esityksensä, joiden aikana *mystasta* tuli *epopta* – näkijä.

Eklektisen teosofian keskeinen ajatus oli ainoa korkein olemus, joka on tuntematon ja *tiedon ulottumattomissa* – sillä ”Kuinka voisi tietää tietäjän?” kuten kysyy *Brihadaranyaka-upanishad*. Heidän systeemiään luonnehti kolme selvää piirrettä: teoria edellä mainitusta olemuksesta; oppi ihmissielusta – edellisen emanaatiosta, tästä syystä samaa luontoa olevasta; ja sen teurgia. Tämä viimeksi mainittu tiede on johtanut siihen, että uusplatonikot on tullut väärin materialistisen tieteen aikakautenamme. Teurgian ollessa pääasiassa taito asettaa ihmisen jumalalliset kyvyt luonnon sokeiden voimien alistukseen, sen kannattajia nimitettiin ensin maagikoiksi – väännös sanasta *Magh*, joka merkitsee viisas eli oppinut ihminen – ja pilkattiin. Sata vuotta sitten skeptikot olisivat olleet yhtä väärässä, jos he olisivat nauraneet ajatukselle fonografista tai lennättimestä. Yhden sukupolven pilkatuista ja ”väärauskoisista” tulee yleensä seuraavan sukupolven viisaita ja pyhimyksiä.

Mitä tulee sielun ja hengen jumalalliseen olemukseen ja luontoon, nykyajan teosofia uskoo nyt kuten muinainen teosofia. Arjalaisen kansojen suosittu *Diu* oli sama kuin kaldealaisten *Iao* ja jopa vähemmän oppineiden ja filosofisten ihmisten Jupiter roomalaisilla; ja se oli aivan sama kuin samarialaisten *Jahve*, skandinaavien *Tiu* eli ”Tiusco”, kelttiläisten brittien *Duw* ja traakialaisten *Zeus*. Mitä tulee absoluuttiseen olemukseen, yhteen ainoaan ja kaikkeen, hyväksymepä kreikkalaisen pythagoralaisen, kaldealaisen kabbalistisen tai arjalaisen filosofian, se vie aivan samaan tulokseen. Pythagoralaisen järjestelmän alkumonadista, joka vetäytyy pimeyteen ja joka on itse pimeys (ihmisällylle), tehtiin kaiken perusta, ja me löydämme ajatuksen koko yhtenäisyydessään Leibnitzin ja Spinozan filosofisista järjestelmistä. Sen vuoksi onpa teosofi samaa mieltä kuin Kabbala, joka puhuen *Ain Sufista* esittää kysymyksen: ”Kuka sitten voi ymmärtää Sitä, koska Se on muodoton ja ei olemassa oleva?”; tai muistaen tuon mahtavan hymnin *Rigvedasta* kysyypä hän:

”Kuka tietää, mistä tämä suuri luomakunta on tullut?

Onko Hän sen luonut vai ei?

Sen tietää vain Hän – tai ehkä *Hänkään ei tiedä*”;

tai toisaalta hyväksyyppä hän vedantalaisen käsityksen Brahmasta, jota kuvataan *Upanishadeissa* ”ilman elämää, ilman mieltä, puhtaaksi”, *tiedottomaksi*, sillä Brahma on ”absoluuttinen tietoisuus”; tai jopa lopuksi ollen samaa mieltä nepalilaisten svabhâvikojen kanssa kannattaapa hän sitä, että ei ole mitään muuta kuin ”svabhâvât” (aine eli luonto), joka on olemassa *itsestään*, ilman mitään luoja; niin jokainen näistä ajatuksista voi johtaa vain puhtaaseen ja ehdottomaan teosofiaan. Se johtaa siihen teosofiaan, joka yllytti sellaisia kuin Hegel, Fichte ja Spinoza ottamaan esille vanhojen kreikkalaisten filosofien ajatukset ja pohdiskелеmaan ainoaa substanssia – jumaluutta, *jumalallista kaikkea*, joka jatkaa jumalallisuudesta viisaudesta – käsittämättömästä, tuntemattomasta ja *nimeämättömästä* – minkä tahansa muinaisen tai nykyaikaisen uskontofilosofian paitsi kristinuskon ja muhamettilaisuuden opetusten mukaan.

Jokainen teosofi pitäen siis kiinni jumaluusteoriasta, ”joka ei sisällä ilmoitusta vaan jolla on oma inspiraationsa sen perustana”, voi hyväksyä minkä tahansa edellä olevista määritelmistä tai kuulua mihin tahansa näistä uskonnoista ja silti pysyä ehdottomasti teosofian rajojen sisällä. Sillä viimeksi mainittu on usko jumaluuteen KAIKKIALLISENA, kaiken olemassaolon lähteenä, äärettömänä, jota ei voi käsittää eikä tuntea, universumin ainoastaan paljastaessa *Sen*, tai, kuten jotkut pitävät parempana, Hänet [Him], ja siten antaen sukupuolen sille antropomorfoivat sen, mikä on *herjausta*.

On totta, että teosofia kavahtaa karkeaa materialismia. Se pitää parempana ajatella, että ikuisuudesta itseensä vetäytyneenä jumaluuden henki ei tahdo eikä luo, vaan että äärettömästä säteilystä kaikkialle leviten suuresta keskuksesta se, mikä saa aikaan kaiken näkyvän ja näkymättömän, on vain säde, joka sisältää itsessään siirtävän ja hedelmöittävän voiman. Tämä voima

vuorostaan aikaansaa sen, mitä kreikkalaiset kutsuvat *makrokosmokseksi*, kabbalistit *tikkuniksi* eli adam kadmoniksi – arkkityypiseksi ihmiseksi – ja arjalaiset *purushaksi*, ilmenneeksi Brahmäksi eli jumalalliseksi miespuoliseksi. Teosofia uskoo myös *anastasikseen* eli jatkuvaan olemassaoloon ja sielun vaellukseen (evoluutioon) eli sielun muutosten sarjaan,¹ mitä voidaan puolustaa ja selittää pelkin filosofisin periaattein, ja ainoastaan tekemällä selvä ero *paramâtman* (transsendentaalisen, korkeimman sielun) ja vedantalaisten *jîvâtman* (elävän olennon eli tajuisen sielun) välillä.

Määritelläksemme täydellisesti teosofian meidän on tarkasteltava sitä sen kaikilta puolilta. Sisäinen maailma ei ole kätkeytynyt kaikilta läpitunkemattoman pimeyden vuoksi. Teosofian eli jumalviisauden – joka vei mielen muodon maailmasta muodottoman hengen maailmaan – avulla hankkimansa korkeamman intuition välityksellä ihmisellä on ollut joskus mahdollisuus joka aikakautena ja joka maassa käsittää sisäisen eli näkymättömän maailman asioita. Tästä johtuen hinduaskeettien ”samadhi” eli *dyan yog samadhi*, uusplatonikkojen ”daimonion-foti” eli henkinen valaistus, ruusuristiläisten tai tulifilosofien ”sielun sideerinen rupattelu” ja jopa mystikkojen ja uudenaikaisten mesmerisoijien ja spiritualistien ekstaattinen transsi ovat luonteeltaan samoja vaikka erilaisia ilmennykseltään. Ihmisen jumalallisen ”itsen” etsiminen, mikä kovin usein tulkittiin virheellisesti yksilön yhteydeksi persoonallisen Jumalan kanssa, oli jokaisen mystikon päämääränä, ja usko sen mahdollisuuteen tuntuu olleen samanikäinen ihmiskunnan synnyn kanssa, jokaisen kansan antaessa sille uuden nimen. Siten Platon ja Plotinos kutsuivat noettiseksi (älyperäiseksi) työksi sitä, minkä joogi ja

¹ Artikkelisarjassa nimeltään ”The World’s Great Theosophist” aiomme osoittaa, että Intiasta viisautensa saaneesta Pythagoraasta lähtien aina parhaiten tuntemiimme nykyajan filosofiin ja teosofiin – David Humeen ja englantilaiseen runoilija Shelley’hin – asti Ranskan spiritualistit mukaan luettuina – monet uskoivat ja yhä uskovat sielun metempsykoosiin (sielunvaellukseen) ja reinkarnaatioon (jälleensyntymiseen), kuinka huonosti laadittuina spiritualistien järjestelmiä sitten voidaankin pitää.

shrotriya nimittävät *vidyaksi*. ”Mietiskelyn, itsetuntemuksen ja älyllisen kurin avulla sielu voi kohota näkemään ikuisen totuuden, hyvyyden ja kauneuden – so. kohota *visioon Jumalasta*, ja tämä on *epopteia*”, sanovat kreikkalaiset. ”Ihmisen sielun yhdistäminen universaaliin sieluun”, sanoo Porfyrios, ”vaatii vain täydellisen puhtaan mielen. Kontemplaation, täydellisen siveyden ja ruumiin puhtauden avulla voimme päästä lähemmäksi Sitä ja saada tuossa tilassa todellista tietoa ja ihmeellisen syvän ymmärtämyksen.”

Swami Dayanand Saraswati, joka ei ollut lukenut Porfyriosta eikä muita kreikkalaisia kirjailijoita, vaan joka on perinpohjainen vedalainen oppinut, sanoo teoksessaan *Veda-bhāshya* (upasana prakara ank. 9): ”Dikshin (korkeimman vihkimyksen) ja joogatilan saavuttamiseksi on harjoitettava sääntöjen mukaan... Ihmisruumiissa sielu voi suorittaa suurimpia ihmeitä tuntemalla universaalin hengen (eli Jumalan) ja perehtymällä universumin kaikkien asioiden (okkulttisiin) ominaisuuksiin. Ihminen (*dikshit* eli vihitty) voi siten *saavuttaa kyvyn nähdä ja kuulla pitkän matkan päästä*.” Lopuksi Alfred R. Wallace, kuninkaallisen seuran jäsen, spirituaalisti ja vieläpä tunnustetusti suuri naturalisti, sanoo upean vilpittömästi: ”Vain ’henki’ tuntee, käsittää ja ajattelee – hankkii tietoa ja syitä ja kohoaa... Melko usein ilmaantuu sellaisia yksilöitä, että henki voi käsittää fyysisistä aistielimistä riippumattomana, eli voi ehkä kokonaan tai osittain jättää ruumiin joksikin aikaa ja palata siihen jälleen... henki... kommunikoi helpommin hengen kuin aineen kanssa.”

Voimme nyt huomata niiden tuhansien vuosien jälkeen, jotka ovat gymnosofistien¹ ja meidän oman korkeasti sivistyneen kautemme välissä, tai kuitenkin ehkä juuri sellaisen valaistumisen vuoksi, joka tulvii säteilevää valoa luonnon psykologisiin samoin kuin fyysisiin maailmoihin, kuinka yli kaksikymmentä miljoonaa ihmistä uskoo tänään, eri muodossa, noihin samoihin henkisiin voimiin, joihin joogit ja pythagoralaiset uskoivat lähes 3000 vuotta

¹ Joogavoiman todellisuuden ovat vahvistaneet monet kreikkalaiset ja roomalaiset kirjailijat: Strabon, Lucanus, Plutarkhos, Cicero (*Tusculanae disputationes*), Plinius (vii, 2) jne. He kutsuivat joogea intialaisiksi gymnosofisteiksi.

sitten. Kun siis arjalainen mystikko väitti omaavansa kyvyn ratkaista kaikki elämän ja kuoleman ongelmat, kun hän oli kerran saanut kyvyn toimia ruumiistaan riippumattomana *âtmanin* – ”itsen” eli ”sielun” – välityksellä; ja kun vanhat kreikkalaiset lähtivät etsimään *atmua*, salattua, eli ihmisen jumalsielua, thesmoforiaalaisten mysteerien symbolisen peilin kanssa; niin tämän päivän spiritualistit uskovat henkien eli ruumiittomien henkilöiden sielujen kykyyn kommunikoida silminnähtävästi ja todellisesti niiden kanssa, joita he rakastivat maan päällä. Ja kaikki nämä, arjalaiset joogit, kreikkalaiset filosofit ja nykyajan spiritualistit, vahvistavat tuon mahdollisuuden sillä perusteella, että ruumiillistunut sielu ja sen aina ruumiiton henki, todellinen *itse*, eivät ole erossa universaalista sielusta tai muistakaan hengistä paikallisesti, vaan niitä erottaa pelkästään niiden olemusten erilaistuminen; koska universumin rajattomassa avaruudessa ei voi olla rajoituksia. Ja kun tämä erilaisuus kerran poistuu – kreikkalaisten ja arjalaisen mukaan abstraktin kontemplaation avulla, aikaansaaden vangitun sielun tilapäisen vapautuksen; ja spiritualistien mukaan mediumismin avulla – sellainen yhteys ruumiillistuneen ja ruumiillistumattoman hengen välillä tulee mahdolliseksi.

Näin ollen Patanjalin joogit ja heidän jalanjäljissään Plotinos, Porfyrios ja muut uusplatonikot väittivät, että ekstaasin hetkinään he olivat yhtyneet tai pikemminkin tulleet yhdeksi Jumalan kanssa useita kertoja elämiensä kuluessa. Tätä ajatusta, joka näyttää virheelliseltä, kun sitä sovelletaan universaaliin henkeen, vaativat muinoin ja nykyään liian monet suuret filosofit hylättäväksi täysin mielikuvituksellisena. Theodidaktosten tapauksessa ainoa kiistanalainen kohta, pimeä pilkku tässä äärimmäisen mystiikan filosofiassa oli sen vaatimus sisällyttää se, mikä on yksinkertaisesti ekstaattinen valaistus, kuuluvaksi aistihavainnon ryhmään. Joogien tapauksessa, jotka puolustavat kykyään nähdä Ishvara ”kasvoista kasvoihin”, tämän väitteen kumosi onnistuneesti Kapilan vahva logiikka. Mitä tulee samanlaiseen oletukseen, jonka kannalla olivat heidän kreikkalaiset seuraajansa, kristillisten hurmioituneiden suuret joukot ja lopuksi viimeksi kuluneen sadan vuoden

aikana nuo kaksi viimeistä väittäjää, jotka ”näkevät Jumalan” – Jacob Böhme ja Swedenborg –, tämä väite olisi kyseenalaistettu ja olisi *pitänyt* kyseenalaistaa filosofisesti ja loogisesti, jos muutamat meidän suurista tiedemiehistämme, jotka olivat spiritualisteja, olisivat olleet enemmän kiinnostuneita filosofiasta kuin pelkästä spiritualismin ilmiömaailmasta.

Aleksandrian teosofit jakautuivat neofyytteihin, vihittyihin ja mestareihin eli hierofantteihin, ja heidän sääntönsä kopioitiin Orfeuksen muinaisista mysteereistä. Orfeus toi ne Herodotoksen mukaan Intiasta. Ammonios velvoitti oppilaansa valallisesti olemaan ilmaisematta hänen *korkeampia* oppejaan paitsi niille, jotka osoit-tautuivat täysin sen arvoiseksi ja olivat vihittyjä ja jotka olivat op-pineet pitämään jumalia, enkeleitä ja muiden kansojen demoneja esoteerisen *hyponoian* [hidas mentaalinen toiminta] mukaan. ”Jumalat ovat olemassa, mutta he eivät ole sitä, mitä *hoi polloi*, oppimaton rahvas luulee heidän olevan”, sanoo Epikuros. ”Se ei ole jumalaton, joka kieltää rahvaan palvomien jumalien olemassaolon, vaan se, joka kiinnittää rahvaan mielipiteet näihin jumaliin.” Aristoteles vuorostaan ilmoittaa, että ”jumaluus ympäröi koko luonnon. . . ensimmäiset substanssit ovat *jumalia*”.

Plotinos, Jumalan opettaman Ammonioksen oppilas, kertoo meille, että salaiseen *gnosikseen* eli teosofiseen tietoon kuului kolme astetta – näkemys, tieto ja *valaistus*. Ensimmäisen välikappale on aisti eli havainto, toisen dialektiikka ja kolmannen intuitio. Viimeksi mainitulle järki on toisarvoinen; se on *absoluuttinen tieto*, joka perustuu mielen samastumiseen tunnetun objektin kanssa. Teosofia on niin sanotusti tarkka psykologinen tiede. Se on suhteessa luonnolliseen, kehittämättömään mediumisuuteen niin kuin jonkun Tyndallin tieto on suhteessa koulupojan fysiikan tietoon. Se kehittää ihmisessä suoran näkemisen: sen mitä Schelling kutsuu selkeäksi kuvaksi subjektin ja objektin samuudesta yksilössä. Näin ollen *hyponoian* vaikutuksen ja tuntemuksen alaisena ihminen ajattelee jumalallisia ajatuksia, näkee kaikki asiat niin kuin ne todella ovat, ja lopuksi ”tulee maailmansielun vastaanottajaksi” käyttäkäsemme yhtä

Emersonin hienoimmista ilmaisuista. ”Minä, epätäydellinen, palvon omaa täydellisyyttäni, hän sanoo suurenmoisessa kirjoitelmassaan *Oversoul* [Ylisisielu].

Tämän psykologisen eli sielullisen tilan lisäksi teosofia kehitti tieteiden ja taiteiden joka haaraa. Se oli täysin perillä siitä, mikä nykyään tunnetaan yleisesti mesmerisminä. Teosofit hylkäsivät käytännön teurgian eli ”seremoniallisen magian”, johon roomalaiskatolinen papisto usein turvautui pahojen henkien poismaamisessa. Ainoastaan Jamblikhos, ylittäen muut eklektikot, lisäsi teosofiaan opin teurgiasta. Ollessaan tietämätön luonnon esoteeristen jumalallisten symbolien merkityksestä ihminen on taipuvainen arvioimaan väärin sielunsa voimat. Sen sijaan että olisi henkisesti ja mentaalisesti yhteydessä korkeampien taivaallisten olentojen, hyvien henkien (platonilaisen koulukunnan teurgien jumalien) kanssa, hän haluaa tiedostamattaan kutsua esiin pahat, pimeät voimat, jotka väijyvät ihmiskunnan ympärillä – ihmisten rikosten ja paheiden ikuiset kauheat luomukset – ja siten putoaa *teurgiasta* (valkoisesta magiasta) *goetiaan* (eli mustaan magiaan, noituuteen). Kuitenkaan ei valkoinen eikä musta magia ole sitä, mitä yleinen taikausko ymmärtää näillä termeillä. Mahdollisuus ”nostaa henkiä” Salomon avaimen avulla on taikauskon ja tietämättömyyden huippu. Tekojen ja ajatusten puhtaus voi ainoastaan kohottaa meidät yhteyteen ”jumalien kanssa” ja johdattaa toivottuun päämäärään. Alkemia, jonka monet uskoivat olleen henkistä filosofiaa yhtä hyvin kuin fyysistä tiedettä, kuului teosofisten koulukuntien opetussiin.

On merkittävää, että ei Zoroaster, Buddha, Orfeus, Pythagoras, Konfutse, Sokrates eikä Ammonios Sakkas kirjoittanut mitään muistiin. Syy siihen oli ilmiselvä. Teosofia on kaksiteräinen ase eikä sovi tietämättömälle tai itsekkäälle. Kuten jokaisella muinaisella filosofialla, sillä on kannattajansa nykyajan ihmisten keskuudessa, mutta aivan meidän päiviimme asti sen oppilaita on ollut vähän lukumäärältään ja mitä erilaisimmista ryhmistä ja katsoimuksista. ”Täysin teoreettisina ja perustamatta mitään kouluja heillä on ollut yhä hiljainen vaikutus filosofiaan. Epäilemättä, kun

aika koittaa, monet hiljaisesti esitetyt ideat voivat silti antaa uusia suuntia ihmisajatukselle”, huomauttaa Kenneth R. H. Mackenzie IX°... itse mystikko ja teosofi, suuressa ja arvokkaassa teoksessaan *The Royal Masonic Cyclopaedia* (art. *Theosophical Society of New York* ja *Theosophy*, s. 731).¹ Tulifilosofien ajoista alkaen he eivät itse ole koskaan muodostaneet seuroja, sillä kun kristillinen papisto jäljitti heitä kuin villipetoja, teosofiksi tunnustautuminen merkitsi usein, tuskin vuosisataakaan sitten, kuolemantuomiota. Tilastot osoittavat, että 150 vuoden aikana peräti 90 000 miestä ja naista poltettiin Euroopassa väitetyn noituuden perusteella. Ainoastaan Isossa Britanniassa vain kahdenkymmenen vuoden aikana, vuosina 1640–1660 jaa., kolmetuhatta ihmistä otettiin hengiltä sopimukselta ”Paholaisen” kanssa. Vasta myöhään 1800-luvulla – vuonna 1875 – jotkut edistyneet mystikot ja spiritualistit, tyytymättöminä spiritualismin teorioihin ja selityksiin, sen kannattajien innostamina ja huomattuaan, että he olivat kaukana koko ilmiöiden laajan alueen hallitsemisesta, perustivat New Yorkissa Amerikassa yhdistyksen, joka on nyt laajalti tunnettu Teosofisena Seurana.

Kun olemme nyt selittäneet, mitä teosofia on, tulemme erillisessä artikkelissa selittämään mikä on myös ”Ihmiskunnan yleiseksi veljeydeksi” kutsutun Seuramme luonne.

¹ *The Royal Masonic Cyclopaedia of History, Rites, Symbolism, and Biography*, toimittanut Kenneth R. H. Mackenzie IX° (kirjailijanimi Cryptonymus), Skotlannin Canongate Kilwinning loosi nro 2:n kunniajäsen. New York, J. W. Bouton, 706 Broadway, 1877.

KESKUSTELU

KAHDEN TOIMITTAJAN VÄLILLÄ

Astraaliruumiista¹ eli kaksoisolennoista

[*Lucifer*, "Dialogues between two Editors on Astral Bodies, or Doppelgangers", Dec. 1888]

M. C. Ihmisten mielissä esiintyy suurta sekaannusta erilaisista ilmestyksistä, aaveista, haamuista ja hengistä. Eikö meidän pitäisi kerta kaikkiaan selittää näiden sanojen merkitys? Sanotte, että on olemassa erilaisia "kaksoispuolia". Mitä ne ovat?

H. P. B. Okkulttinen filosofiamme opettaa, että on olemassa kolmenlaisia "kaksoispuolia" käyttääksemme sanaa sen laajimmassa merkityksessä. Ensiksikin, ihmisellä on "kaksoispuolensa" eli oikeammin sanottuna *varjo*, jonka ympärille rakentuu sikiön – tulevan ihmisen – fyysinen ruumis. Äidin mielikuvitus tai onnettomuus, joka vaikuttaa lapseen, vaikuttaa myös astraaliruumiiseen. Astraalinen ja fyysinen ruumis ovat olemassa ennen kuin mieli kehittyä toimintaan ja ennen kuin ätma herää. Tämä tapahtuu, kun lapsi on 7-vuotias, ja sen mukana tulee vastuu kiinnittyen tietoiseen tuntevaan olentoon. Tämä "kaksoispuoli" syntyy ihmisen mukana ja kuolee hänen mukanaan. Se ei voi koskaan erota kauas kehosta elämän aikana, ja vaikka se jää hänestä jäljelle, se hajoaa yhtä aikaa ruumiin kanssa. Juuri tämä nähdään joskus hautojen yllä ikään kuin aiemmin olleen ihmisen loistavana hahmona tietyissä atmosfäärisissä olosuhteissa. Fyysiseltä puoleltaan se on elämän aikana *ihmisen vitaalinen kaksoispuoli*, ja kuoleman jälkeen ainoastaan kaasuja, jotka huokuvat hajoavasta ruumiista. Mutta alkuperältään ja olemukseltaan se on jotakin enemmän. Tämä "kaksoispuoli" on

¹ Myöhemmässä teosofisessa kirjallisuudessa tätä kutsutaan elollis- eli eetteriruumiiksi ja kâma-rupaa astraaliruumiiksi. – Suom.

se, mitä olemme päättäneet sanoa *linga-sharîraksi*, mutta haluaisin sanoa sitä mukavuussyistä muuttuvaksi eli plastiseksi ruumiiksi.

M. C. Miksi muuttuvaksi eli plastiseksi ruumiiksi?

H. P. B. Muuttuvaksi, koska se voi omaksua kaikki muodot, kuten esim. ”paimentaikurit”, joita yleinen huhu syyttää, ehkä aiheellisesti, ”ihmissusiksi”, ja ”huoneissa olevat meediat”, joiden omat ”plastiset ruumiit” esittävät aineellistuneiden isoäitien ja [Shakespeareen] ”John Kingien” osaa. Miksi muutoin ”pois siirtyneiden enkelien” muuttumaton tapa on tulla ulos ainoastaan vähän yli käsivarren pituudelta mediosta, joka on tai ei ole transsissa? Muistakaa, että en lainkaan kiellä ulkopuolisia vaikutuksia tällaisilta ilmiöiltä. Vakuutan kuitenkin, että ulkopuolinen puuttuminen on harvinaista, ja aineellistunut muoto on aina meedion ”*astraalinen*” tai muuttuva muoto.

M. C. Mutta miten tämä astraaliruumis luodaan?

H. P. B. Sitä ei luoda. Se kasvaa, kuten jo sanoin, ihmisen mukana ja on alkeellisessa tilassa jo ennen lapsen syntymää.

M. C. Entä toinen?

H. P. B. Toinen on ”ajatusruumis” eli uniruumis pikemminkin. Okkultistit tuntevat sen *mâyâvi-rûpana* eli illuusioruumiina. Elämän aikana tämä kuva on käyttöväline sekä ajatuksille että eläimellisille himoille ja haluille loihtien esiin samalla kertaa alimmasta maallisesta manaksesta (mieli) ja kâmosta, halun *elementistä*. Se on *kaksinainen* mahdollisuuksiltaan ja muodostaa kuoleman jälkeen sen, mitä sanotaan Idässä *bhûtiksi* eli *kâma-rupaksi*. Teosofien parissa se tunnetaan paremmin kummituksena.

M. C. Entä kolmas?

H. P. B. Kolmas on todellinen *ego*, jonka nimi Idässä tarkoittaa kausaaliruumista, mutta Himalajan toisella puolella sijaitsevilla kouluissa sitä sanotaan aina karmaruumiiksi, mikä on sama asia. Sillä karma eli toiminta on syy, joka aiheuttaa alituisia jälleensyntymisiä eli reinkarnaatioita. Se ei ole *monadi* eikä oikea

manas, mutta se on tavallaan lujasti yhteydessä monadiin ja manakseen ja on niiden yhdistelmä devachanissa.

M. C. Onko siis olemassa kolme kaksoispuolta?

H. P. B. Jos voitte sanoa kristillisiä ja muita kolminaisuuksia ”kolmeksi jumalaksi”, silloin on kolme kaksoispuolta. Todellisuudessa on kuitenkin vain yksi kolmessa aspektissaan eli vaiheessa: aineellisin osa häviää ruumiin mukana; keskimäinen osa jää jäljelle itsenäisenä mutta väliaikaisena entiteettinä varjojen maahan; kolmas, kuolematon, läpi manvantaran, ellei nirvâna tee siitä loppua sitä ennen.

M. C. Eikö meiltä silti kysytä, mikä ero on mâyâvi- ja kâma-rûpan välillä, tai kuten te ehdotatte niitä nimitettäväksi ”uniruumiin” ja ”haamun” välillä?

H. P. B. Mitä todennäköisimmin kysytään, ja me vastaamme sen lisäksi, mitä on jo sanottu, että mâyâvi-rûpan eli ”illuusioruumiin” ”ajatusvoima” eli aspekti sulautuu kuoleman jälkeen kokonaan kausaaliruumiiseen eli tietoiseen, ajattelevaan egoon. Eläimelliset elementit eli ”uniruumiin” halun voima, imien kuoleman jälkeen sen, mitä se on kerännyt (sen pohjattoman *elämän*halun avulla) elämän aikana, ts. koko astraalinen elinvoima samoin kuin sen *aineellisten* tekojen ja ajatusten kaikki vaikutukset, kun se eli ruumiin hallussa, muodostavat ”haamun” eli *kâma-rupan*. Meidän teosofimme tietävät kyllin hyvin, että kuoleman jälkeen *korkeampi* manas yhdistyy *monadiin* ja siirtyy devachaniin, kun taas *alemman manaksen* eli eläimellisen mielen pohjasakka muodostaa tämän haamun. Tällä on elämä itsessään, mutta tuskin mitään tietoisuutta, paitsi ikään kuin välillisesti, kun se vedetään meedion virtaan.

M. C. Onko tässä kaikki, mitä voidaan sanoa aiheesta?

H. P. B. Tällä hetkellä tässä on tarpeeksi metafysiikkaa, niin luulen. Pysykäämme kaksoispuolella ja sen maallisessa vaiheessa. Mitä haluatte tietää?

M. C. Kaikkialla maailmassa uskotaan enemmän tai vähemmän ”kaksoispuoleen” eli kaksoisolentoon. Yksinkertaisin muoto tästä

on ihmisen haamun ilmeneminen hänen kuolinhetkellään hänen rakkaimmalle ystävälleen. Onko tämä ilmennys *mâyâvi-rûpa*?

H. P. B. On, koska se on kuolevan ihmisen aikaansaama ajatus.

M. C. Onko se tiedoton?

H. P. B. Se on tiedoton siinä määrin, että kuoleva ihminen ei yleensä tee sitä tietten tahtoen, eikä hän liioin ole selvillä, että hän ilmenee siten. Siinä tapahtuu seuraavasti: Jos hän ajattelee hyvin tarkkaavaisesti kuoleman hetkellä henkilöä, jonka hän joko on hyvin halukas näkemään tai jota hän rakastaa eniten, hän voi ilmaantua tuolle henkilölle. Ajatus tulee objektiiviseksi; ihmisen kaksoispuoli eli varjo ei ole muuta kuin hänen uskollinen jäljennöksensä, kuten heijastus peilissä, ja sen mitä ihminen tekee jopa ajatuksessa, sen kaksoispuoli toistaa. Tästä syystä haamut nähdään usein sellaisissa tapauksissa vaatteissa, jotka heillä on tuolla erityisellä hetkellä, ja kuva tuottaa jopa ilmeen kuolevan ihmisen kasvoilta. Jos nähtäisiin ihmisen uiva kaksoispuoli, se näyttäisi vaipuneen veteen. Kun siis ihminen, joka on hukkunut, näyttäytyisi ystävälleen, nähtäisiin kuva veteen putoamisesta. Syy ilmestymiseen voi myös olla päinvastainen, ts. kuoleva ihminen voi ajatella tai voi olla ollenkaan ajattelemta tiettyä henkilöä, jolle kuva ilmenee, mutta juuri tuo henkilö on herkkä. Tai ehkä hänen sympatian sa tai hänen vihansa kuolevaa kohtaan, jonka haamu siten tulee esiin, on hyvin voimakas fyysisesti tai psyykkisesti; ja tässä tapauksessa ilmennyksen saa aikaan ajatuksen intensiivisyys tai se riippuu siitä.

Sitten tapahtuu seuraavasti: Kutsukaamme kuolevaa ihmistä A:ksi ja kaksoispuolen näkevää B:ksi. Jälkimmäisellä, rakkaudesta, vihasta tai pelosta johtuen, on A:sta niin voimakkaasti painautunut kuva psyykkiseen muistiinsa, että todellinen magneettinen vetovoima tai vastenmielisyys syntyy heidän välilleen, tietää tai tuntee toinen sen tai ei. Kun A kuolee, kuudes aisti eli *sisäisen ihmisen* psyykkis-henkinen intelligenssi B:ssä tulee tietoiseksi A:n muutoksesta ja heti ilmoittaa ihmisen fyysisille aisteille projisoimalla hänen silmiensä eteen muodon

A:sta, niin kuin se on sillä suuren muutoksen hetkellä. Sama tapahtuu, kun kuoleva ihminen haluaa nähdä jonkun; *hänen* ajatuksensa sähköttävät hänen ystävälleen, tietoisesti tai tietämättään, pitkin sympatian johtoa ja tulevat objektiiviseksi. Tätä ”haamujen” tutkimusseura sanoisi mahtailevasti mutta kuitenkin epäselvästi *telepaattiseksi vaikutukseksi*.

M. C. Tämä viittaa kaksoispuolen yksinkertaisimpaan ilmenysmuotoon. Miten on niiden tapausten laita, joissa kaksoispuoli tekee sen, mikä on ihmisen tunteen ja toiveen vastaista?

H. P. B. Tämä on mahdotonta. ”Kaksoispuoli” ei voi toimia, ellei tämän toiminnan perussäveltä ole lyöty sen ihmisen aivoissa, jolle ”kaksoispuoli” kuuluu, olkoon kyseessä juuri kuollut tai elävä, hyvässä tai huonossa kunnossa oleva. Jos hän on pysähtynyt ajatukseen hetkeksikin, kyllin pitkäksi aikaa muodon antamiseksi sille, ennen kuin hän siirtyi toisiin mentaalisiin kuviin, tämä sama hetki riittää hänen persoonallisuutensa *objektivoiteihin* astraali-aalloilla, niin kuin kasvonne painautuisivat valokuvauslaitteen valoherkälle levyille. Mikään ei silloin estä ympäröiviä voimia tarrautumasta muotoon – kuten tuuli sieppaa mukaansa puusta pudonneen kuivan lehden ja vie sen mennessään – ja karrikoimasta tai vääristämästä ajatuksianne.

M. C. Entä jos kaksoispuoli ilmaisee todellisin sanoin ihmiselle vastenmielisen ajatuksen ja lausuu sen – sanokaamme kaukana olevalle ystävällä, joka on ehkä toisella mantereella? Olen tiennyt tällaisia tapauksia esiintyneen.

H. P. B. Koska silloin tapahtuu niin, että ”kuori” tarttuu luotuun kuvaan ja käyttää sitä. Samalla tavoin on istuntohuoneessa, kun kuolleen ”kuviin” – jotka ovat ehkä jääneet kytemään tiedostamatta läsnä olevien muistiin tai jopa auraan – tarttuvat elementaalit tai elementaalivarjot tehden ne objektiivisiksi yleisölle, ja ne saadaan jopa toimimaan huoneessa olevien monien voimakkaiden tahtojen käskystä. Teidän mainitsemassanne tapauksessa sitä paitsi on oltava yhdysside – lennätinjohto – noiden kahden henkilön välillä, psyykkisen sympatian piste, ja

tähän ajatus kulkee silmänräpäyksessä. Tietenkin täytyy olla jokaisessa tapauksessa jokin voimakas syy, miksi tuo erityinen ajatus ottaa tuon suunnan; sen täytyy olla jollain tavalla yhteydessä toiseen henkilöön. Muussa tapauksessa sellaisia esiintymisiä tapahtuisi yleisesti ja päivittäin.

M. C. Tämä vaikuttaa kovin yksinkertaiselta. Miksi se sitten tapahtuu vain poikkeuksellisille henkilöille?

H. P. B. Koska joidenkin henkilöiden mielikuvituksen plastinen voima on paljon voimakkaampi kuin muiden. Mieli on kaksinainen mahdollisuuksiltaan: se on fyysinen ja metafyyminen. Mielen korkeampi osa on yhteydessä henkiseen sieluun eli buddhiin, alempi eläimelliseen sieluun, kâmaprinsiippiin. On olemassa henkilöitä, jotka eivät koskaan edes ajattele mielensä korkeammilla kyvyillä. Ne jotka tekevät niin, ovat vähemmistö ja siten eräässä mielessä tavallisen ihmiskunnan yläpuolella. He ajattelevat jopa tavallisia asioita tuolla *korkeammalla* tasolla. Yksilölle ominainen erityispiirre määrää, missä mielen ”prinsiipissä” ajattelu tapahtuu, samoin kuin myös edellisen elämän kyvyt ja joskus fyysinen perinnöllisyys. Tästä syystä materialistin – jonka aivojen metafyyminen osa on miltei surkastunut – on niin vaikea kehittää itseään; tai sellaisen, joka on luonnoltaan henkiseen taipuvainen, laskeutua arkipäiväisen, karkean ajattelun tasolle. Optimismi ja pessimismi riipuvat myös siitä suuressa määrin.

M. C. Eikö silti korkeamman mielen tapaa ajatella voida kehittää – muutoin ei olisi mitään toivoa henkilöillä, jotka haluavat muuttaa elämiään ja kehittää itseään? Ja sen, että tämä on mahdollista, on oltava totta, tai maailmassa ei olisi toivoa.

H. P. B. Varmasti sitä voidaan kehittää, mutta ainoastaan suurella vaivalla, lujalla päättäväisyydellä ja suurin uhrauksin. Se on silti suhteellisen helppoa niille, joilla on jo syntyessään tämä taipumus. Mistä johtuu, että joku näkee runoutta kaalinpäässä tai porsaassa poikineen, kun taas toinen, joka käsittää ylevimmissä asioissa ainoastaan niiden alimman ja aineellisimman puolen, nauraa ”sfäärien musiikille” ja ilkkuu korkeita mielikuvia ja filosofioita?

Tämä ero riippuu yksinkertaisesti mielen synnynnäisestä kyvystä ajatella korkeammalla tai alemmalla tasolla, *astralisilla* (Martinus Toursilaisen antamassa merkityksessä) tai fyysisillä aivoilla. Suuret älylliset kyvyt eivät useinkaan ole osoitus henkisistä ja oikeista käsityksistä vaan ovat esteenä niille – todistavat useimmat suurista tiedemiehistä. Meidän on mieluummin säälettävä kuin moitittava heitä.

M. C. Mutta kuinka on mahdollista, että henkilö, joka ajattelee korkeammalla tasolla, aikaansaa täydellisempiä ja voimakkaampia kuvia ja objektiivisia muotoja ajatuksensa avulla?

H. P. B. Ei välttämättä yksin tuo ”henkilö” vaan kaikki ne jotka ovat yleisesti herkkiä. Henkilöllä, jolla on tällainen kyky ajatella jopa vähäpätöisimpiä asioita ajattelun korkeammalta tasolta, on tuon omaamansa lahjan ansiosta niin sanoakseni plastinen muodostamisen kyky omassa mielikuvituksessaan. Mitä tahansa tuo henkilö ajattelee, hänen ajatuksensa on niin paljon herkempi kuin tavallisen henkilön ajatus, että tällä herkkyydellä se saavuttaa luomisen kyvyn. Tiede on vahvistanut sen tosiasian, että ajatus on energiaa. Tämä energia toiminnassaan vaikuttaa ympärillämme olevan astraalisen ilmapiirin atomeihin. Kerroin jo teille, että ajatussäteillä on sama mahdollisuus tuottaa muotoja astraalisessa ilmapiirissä kuin auringonsäteillä on linssiin. Jokainen siten energialla aivoista kehitetty ajatus luo *nolens volens*, tahtomatta tai tahtoen, muodon.

M. C. Onko tuo muoto ehdottomasti tiedostamaton?

H. P. B. Täysin tiedostamaton, ellei sitä ole luonut adepti, jolla on ennalta omaksuttu tarkoitus antaa sille tietoisuus tai paremminkin lähettää sen mukana tarpeeksi tahtoaan ja intelligenssiään, jotta se ilmenee tietoisena. Tämän pitäisi saada meidät varovaisemmiksi ajatustemme suhteen.

Mutta sen valtavan eron, joka vallitsee tässä adeptin ja tavallisen ihmisen välillä, on synnyttävä mielessä. Adepti voi tahtoessaan käyttää *mâyâvi-rûpaansa*, mutta tavallinen ihminen ei voi, paitsi hyvin harvinaisissa tapauksissa. Sitä sanotaan *mâyâvi-*

rûpaksi, koska se on illuusion muoto, joka luodaan käyttöön erityistapauksessa, ja siinä on aivan tarpeeksi adeptin mieltä sen tehtävän suorittamiseksi. Tavallinen ihminen luo pelkästään ajatuskuvan, jonka ominaisuuksista ja voimista hän on tuolloin täysin tietämätön.

M. C. Voidaanko silloin sanoa, että adeptin ulkonainen muoto, joka ilmenee matkan päässä hänen ruumiistaan, kuten esim. Ram Lal *Mr. Isaacs* -kirjassa, on pelkästään kuva?

H. P. B. Aivan oikein. Se on kävelevä ajatus.

M. C. Ja tällöin adepti voi ilmetä useissa paikoissa miltei samankaltaisesti.

H. P. B. Niin voi. Kuten Apollonios Tyanalainen, joka nähtiin kahdessa paikassa yhtä aikaa, samalla kun hänen ruumiinsa oli Roomassa. Mutta täytyy muistaa, että ei *kaikki* edes *astralisesta* adeptista ole läsnä jokaisessa ilmennyksessä.

M. C. Onko silloin jokaisen henkilön valvottava ajatuksiaan, olipa hänellä mikä määrä tahansa mielikuvitusta ja psyykkistä voimaa?

H. P. B. Varmasti on, sillä jokaisella ajatuksella on muoto, joka lainaa ilmennyksen ihmiseltä joka on syventynyt ajatustoimintaan. Kuinka muutoin selvänäkijät voivat nähdä *aurastanne* menneen ja nykyisen? Se mitä he näkevät, on liikkuva panoraama itsestänne, ja sitä edustavat peräkkäisissä toiminnoissa ajatuksenne. Kysyitte minulta, rangaistaanko meitä ajatuksistamme. Ei kaikista, sillä jotkin ovat kuolleena syntyneitä; mutta toisista, joita sanomme ”hiljaisiksi” mutta mahdollisiksi ajatuksiksi – kyllä. Ottakaamme äärimmäinen tapaus, jossa henkilö on niin paha, että haluaa tappaa toisen. Ellei pahaa toivova ole *dugpa*, mustan magian korkea mestari, missä tapauksessa karma on viivästynyt, sellainen toive ainoastaan palaa omaan nilkkaan.

M. C. Entä jos pahaa toivovalla on hyvin voimakas tahto ilman että hän on *dugpa*, voisiko toisen kuolema toteutua?

H. P. B. Ainoastaan jos ilkeällä ihmisellä on paha silmä, mikä yksinkertaisesti tarkoittaa tahattomasti toimivan mielikuvituksen

valtavaa voimaa, joka on kääntynyt tiedostamatta pahaan käyttöön. Sillä mikä on ”pahan silmän” voima? Yksinkertaisesti suuri plastinen ajatuksen voima, niin suuri, että se voi aikaansaada kaikenlaista epäonnea ja onnettomuutta täynnä olevan virran, joka siirtyy tai kiinnittyy kehen tahansa sen piiriin tulevaan henkilöön. *Jettatore* (sellainen jolla on paha silmä) ei tarvitse edes mielikuvitusta tai hänellä ei tarvitse olla pahoja aikeita tai toiveita. Hän voi olla yksinkertaisesti ihminen, joka on luonnostaan kiinnostunut näkemään kohua herättäviä tapahtumia kuten murhan, teloituksen, onnettomuuden jne. tai lukemaan niistä. Hän ei ehkä edes ajattele mitään sellaista hetkellä, jolloin hänen silmänsä kohtaa tulevan uhrinsa. Mutta virrat on saatu aikaan ja ovat olemassa hänen näkösaateessään valmiina pujahtamaan toimintaan hetkellä, jolloin ne löytävät sopivan maaperän, niin kuin sattumalta putoava siemen on valmis itämään heti tilaisuuden tullen.

M. C. Mutta entä ajatukset joita sanotte hiljaisiksi. Palaavatko sellaiset toiveet tai ajatukset omaan nilkkaan?

H. P. B. Palaavat, aivan kuin pallo, joka ei pääsekään kohteeseensa vaan ponnahtaa takaisin heittäjän päälle. Tämä tapahtuu jopa joillekulle *dugpoille* tai noidille, jotka eivät ole kyllin voimakkaita tai eivät noudata sääntöjä – sillä jopa heillä on *säännöt* toteltavaksi – mutta ei niille, jotka ovat oikeita, täysin kehittyneitä ”mustia maa-gikkoja”. Näillä on näet voima suorittaa mitä haluavat.

M. C. Kun puhutte säännöistä, se herättää minussa toiveen lopettaa tämä keskustelu kysymällä teiltä sitä, mitä jokainen okkultismista vähänkin kiinnostunut haluaa tietää. Mikä on tärkeä vihje niille, joilla on näitä voimia ja jotka haluavat hallita niitä oikein – itse asiassa perehtyä okkultismiin?

H. P. B. Ensimmäinen ja tärkein askel okkultismissa on oppia soveltamaan ajatuksensa ja ideansa plastisen voimansa mukaan.

M. C. Miksi tämä on niin tärkeää?

H. P. B. Koska muuten luotte asioita, joilla aiheutatte ehkä pahaa karmaa. Kenenkään ei pitäisi syventyä okkultismiin tai olla tekemisissä sen kanssa ennen kuin hän on täysin perehtynyt omiin voimiinsa ja ennen kuin hän tietää, kuinka suhtautua sen vaikutuksiin. Tämän hän voi tehdä ainoastaan tutkimalla perusteellisesti okkultismin filosofiaa ennen *käytännön* harjoitukseen astumista. Muussa tapauksessa, kohtalonvarmasti – HÄN LANKEAA MUSTAAN MAGIAAN.

KESKUSTELU TUONPUOLEISEN

ELÄMÄN MYSTEEREISTÄ

Sisäisen ihmisen rakenteesta ja sen jaottelusta

[*Lucifer*, January 1889, ”Dialogue on the mysteries of the After Life, On the constitution of the inner man and its division”]

M. Tietenkin on erittäin tärkeää ja ”hämmäntävää”, kuten sanotte, ymmärtää oikein todellisen EGON eri *aspektit*, joita sanomme prinsiipeiksi, ja tehdä ero niiden välillä. Näin on sitäkin enemmän, koska monien itämaisten koulukuntien välillä on olemassa huomattava ero noiden prinsiippien numeroinnissa, vaikka niiden kaikkien takana on aivan sama opillinen perusta.

X. Ajatteletteko vedantalaisia? Tietääkseni he jakavat seitsemän prinsiippiämme ainoastaan viideksi.

M. Niin tekevät, mutta vaikka en rohkene kiistellä tästä kohdasta oppineen vedantalaisen kanssa, voin silti esittää omana mielipiteenäni, että heillä on ilmeinen syy siihen. He näet nimittävät *Ihmiseksi* ainoastaan useista mentaalisisistä aspekteista koostuvaa henkistä kokonaisuutta, fyysisen ruumiin ollessa heidän mielestään jotakin kaiken arvostelun alapuolella olevaa ja pelkästään *illuusio*. Eikä vedanta ole ainoa filosofia, joka ajattelee

tällä tavoin. Laotse mainitsee *Tao-te-king* -kirjassaan ainoastaan viisi periaatetta, koska hän vedantalaisten tavoin jättää pois kaksi periaatetta, nimittäin hengen (*âtman*) ja fyysisen ruumiin. Viimeksi mainittua hän sitä paitsi sanoo raadoksi. Sitten on *târaka-râjayoga*-koulu. Sen opetuksissa esitetään itse asiassa vain kolme periaatetta. Todellisuudessa heidän *sthûlopadhinsa* eli fyysinen ruumis *jagrataksaan* eli valvetietoisuuden tilassa, heidän *sûkshmapadhinsa*, sama ruumis *svapnassa* eli univälillä, ja *kâranopadhinsa* eli ”kausaaliruumis”, eli se mikä siirtyy yhdestä ruumiillisuudesta toiseen, ovat kaikki kaksinaisia aspekteiltaan ja tekevät siten kuusi. Kun tähän lisätään *âtma*, ihmisen persoonaton jumalallinen periaate eli kuolematon elementti, joka on erottamaton universaalista hengestä, saadaan jälleen sama seitsemän kuin esoteerisessa jaottelussa.¹

X. Eikö se silloin näytä miltei samalta jaottelulta kuin kristillisten mystikkojen tekemä: ruumis, sielu ja henki?

M. Aivan samalta. Voisimme helposti tehdä ruumiista ”vitaalisen kaksoispuolen” käyttövälineen; viimeksi mainitusta elämän eli *prânan* käyttövälineen; *kâma-rûpasta* eli (eläimellisestä) sielusta korkeamman ja alemman mielen käyttövälineen, mikä tekee kuusi periaatetta, ja kokonaisuuden kruunaa yksi ainoa kuolematon henki. Okkultismissa jokainen määriteltävissä oleva muutos tietoisuutemme tilassa antaa ihmiselle uuden aspektin, ja jos se on vallitsevana ja tulee osaksi elävää ja toimivaa EGOA, sille on annettava (ja sille annetaan) määrätty nimi, jotta voidaan erottaa tuossa erityisessä tilassa oleva ihminen siitä ihmisestä, joka hän on siirtyessään toiseen tilaan.

X. Juuri tätä on kovin vaikea ymmärtää.

M. Minusta se tuntuu päinvastoin hyvin helpolta, heti kun on käsittänyt pääajatuksen, ts. että ihminen toimii tällä tai jollain toisella tietoisuuden tasolla täsmälleen mentaalisen ja henkisen tilansa

¹ Selvemmän selityksen saamiseksi ks. *Salaista oppia*.

mukaisesti. Mutta tämän ajan materialismi on sellainen, että mitä enemmän selitämme, sitä vähemmän ihmiset tuntuvat voivan ymmärtää sitä mitä sanomme. Jakakaa ihmiseksi kutsuttu maallinen olento kolmeen pääaspektiin, jos haluatte, mutta vähempään ette voi jakaa tekemättä hänestä pelkkää eläintä. Ottakaamme tarkasteltavaksemme hänen objektiivinen *ruumiinsa*; hänen tunteva prinssiippinsa – joka on ainoastaan vähän korkeammalla kuin eläimen *vaistoelementti* – eli vitaalinen elementaarinen sielu; ja se, mikä asettaa hänet eläintä mittaamattomasti korkeammalle – ts. hänen *järkiselunsa* eli ”henki”. No niin, jos tarkastelemme näitä kolmea ryhmää eli tyyppillistä olemusta ja jaamme ne okkulttisen opetuksen mukaisesti, mitä saamme?

Ensinnäkin hengen (absoluutin ja sen vuoksi jakamattoman KAIKKEUDEN merkityksessä) eli ätman. Koska tätä ei voi paikantaa eikä ehdollistaa filosofiassa, sillä se on yksinkertaisesti se mikä ON, ikuisuudessa, ja koska KAIKKEUS ei voi olla poissa aineen eli substanssin maailman pienimmästäkään geometrisestä tai matemaattisesta pisteestä, todellisuudessa sitä ei pitäisi lainkaan sanoa ”inhimilliseksi” prinssiipiksi. Pikemminkin ja parhaimmillaan se on se piste metafyyysisessä avaruudessa, jossa ihmismonadi ja sen käyttöväline ihminen on jokaisen elämän aikana. Tuo piste on yhtä mielikuvituksellinen kuin ihminen itse, ja tosiasiaassa se on illuusio, *mâyâ*. Mutta silloin itsellemme samoin kuin muille persoonallisille egoille olemme todellisuus tuona elämäksi kutsumamme illuusiokohtauksen aikana, ja meidän on otettava itsemme lukuun – omassa kuvittelussamme joka tapauksessa, jollei kukaan muu ota. Tehdäkseen sen käsitettävämmäksi ihmisälylle, joka alkaa haparoida okkultismin tutkimisessa ja yrittää ratkaista ihmisen mysteerin perusteita, okkultismi sanoo sitä *seitsemänneksi* prinssiipiksi, kuuden synteesiksi, ja antaa sille käyttövälineeksi *henkisen* sielun, *buddhin*. Nyt viimeksi mainittu kätkee mysteerin, jota ei koskaan esitetä kenellekään lukuun ottamatta peruuttamattomasti lupautuneita *cheloja*, niitä joka tapauksessa, joihin voi varmasti luottaa.

Tietenkin olisi vähemmän sekaannusta, jos se voitaisiin ilmoittaa, mutta koska tämä koskee suoraan kykyä projisoida

kaksoispuoli tietoisesti ja mielin määrin ja koska tämä kyky niin kuin Gygeen sormus voisi osoittautua hyvin kohtalokkaaksi ihmisille yleensä ja erityisesti tuon kyvyn haltijalle, sitä vartioidaan huolellisesti. Ainoastaan adepteilla, joita on koeteltu ja jotka voivat aina vastata odotuksia, on avain heille täydellisesti ilmaistuun mysteeriin... Välttäkäämme kuitenkin sivuseikkoja ja keskittykäämme periaatteisiin. Tämä jumalallinen sielu eli buddhi on siis hengen käyttöväline. Yhdessä nämä kaksi ovat yksi, persoonaton ja vailla mitään ominaisuuksia (tällä tasolla tietenkin) ja muodostavat kaksi henkistä periaatetta.

Jos siirrymme *inhimilliseen sieluun (manas, mens)*, jokainen myöntänee, että ihmisen äly on vähintäänkin *kaksinainen*: esim. jalo ihminen voi tuskin tulla halpamieliseksi; hyvin älyllisen ja henkisyysen taipuvaisen ihmisen erottaa syvä kuilu typerästä, hidasjärkisestä ja aineellisesta ellei eläimellisyyteen taipuvaisesta ihmisestä. Miksi ei näitä ihmisiä voisi sitten edustaa kaksi periaatetta tai paremminkin aspektia? Jokaisessa ihmisessä on nämä kaksi periaatetta, toinen aktiivisempänä kuin toinen, ja harvinaisissa tapauksissa toinen niistä on kasvultaan täysin surkastunut: toisen *aspektin* voima ja ylivalta on sen niin sanotusti lamaannuttanut ihmisen elämän aikana. Nämä ovat siis se, mitä me sanomme *manaksen* kahdeksi periaateksi eli aspektiksi, korkeammaksi ja alemmaksi: edellinen, korkeampi manas eli ajatteleva, tietoinen EGO, joka pyrkii henkistä sielua (buddhia) kohti, ja jälkimmäinen eli vaistonvarainen periaate, jota *kâma*, ihmisen eläimellisten halujen ja himojen tyyssija, vetää puoleensa.

Siten meillä on *neljä* ”periaatetta” perustellusti, kolmen viimeisen ollessa 1) ”kaksoispuoli”, jota olemme sopineet kutsuvamme proteusmaiseksi [muotoaan muuttavaksi] eli plastiseksi sieluksi, 2) elämän*periaatteen* käyttöväline, ja 3) fyysinen ruumis. Tietenkään kukaan fyysikko tai biologi ei hyväksy näitä periaatteita, eikä niissä ole hänen mielestään päätä eikä häntää. Tästä syystä ehkä kukaan heistä ei ymmärrä vielä tänäkään päivänä pernan, proteusmaisen kaksoispuolen fyysisen käyttövälineen, toimintoja eikä ihmisen oikealla puolella olevan tietyn elimen, edellä mainittujen

halujen tyyssijan, toimintoja, eikä hän liioin tiedä mitään käpyli-
säkkeestä. Viimeksi mainitun hän kuvaa hiukan hiekkaa sisältä-
väksi sarveisrauhaseksi. Se on avain ihmisen korkeimpaan ja ju-
malallisimpaan tietoisuuteen – hänen kaikkitietävään, henkiseen ja
kaikkis sisältävään mieleensä. Tämä ilmeisen hyödytön lisäke on
heiluri, joka, kun *sisäisen* ihmisen kellokoneisto on vedetty
käyntiin, vie EGON henkisen näkökyvyn niille käsityskyvyn
korkeimmille tasoille, missä sen edessä avoinna oleva horisontti
muuttuu miltei äärettömäksi...

X. Tieteelliset materialistit väittävät kuitenkin, että ihmisen kuo-
leman jälkeen ei jää mitään jäljelle. Lisäksi he väittävät, että ih-
misruumis yksinkertaisesti hajoaa aineosiinsa ja että se, mitä sa-
nomme sieluksi, on yksinomaan orgaanisen toiminnan sivutuotte-
na syntynyttä tilapäistä itsetietoisuutta, mikä tulee haihtumaan
kuin höyry. Eikö heillä ole outo käsitys?

M. Ei lainkaan outo, minun käsittääkseni. Jos he sanovat, että itse-
tietoisuus lakkaa ruumiin mukana, silloin *heidän* tapauksessaan he
yksinkertaisesti lausuvat tiedostamattaan ennustuksen. Sillä kun he
ovat ehdottoman vakuuttuneita väittämästään, heille ei mikään
tietoinen tuonpuoleinen elämä ole mahdollista.

X. Mutta jos ihmisen itsetietoisuus säilyy kuolemassa yleensä,
miksi siitä pitäisi olla poikkeuksia?

M. Henkisen maailman peruslaeissa, jotka ovat muuttumattomat,
mikään poikkeus ei ole mahdollinen. Mutta on olemassa sääntöjä
niitä varten, jotka näkevät, ja niitä varten, jotka mieluummin pysy-
vät sokeina.

X. Aivan niin, nyt ymmärrän. Kyseessä on sokean ihmisen erehdys
hänen kieltäessään auringon olemassaolon, koska hän ei sitä näe.
Mutta eivätkö hänen henkiset silmänsä pakota häntä varmasti nä-
kemään kuoleman jälkeen?

M. Ne eivät pakota häntä, eikä hän tule näkemään mitään. Kun
hän on itsepintaisesti kieltänyt kuolemanjälkeisen elämän tämän

elämän aikana, hän on kykenemätön aistimaan sitä. Hänen henkiset aistinsa ovat surkastuneet, joten ne eivät voi kehittyä kuoleman jälkeen, ja hän pysyy sokeana. Väittämällä, että hänen täytyy nähdä se, te ilmeisesti tarkoittatte yhtä asiaa ja minä toista. Puhutte Hengen hengestä tai Liekin liekistä – ätmasta, lyhyesti sanottuna – ja sekoitatte sen ihmissieluun – manakseen... Te ette ymmärrä minua, joten sallinette minun yrittää selventää sitä. Kysymyksenne olennainen osa on tietää, onko täydellisen materialistin tapauksessa itsetietoisuuden ja itsehavainnoinnin täydellinen katoaminen kuoleman jälkeen mahdollista. Eikö niin? Minä sanon: Se on mahdollista. Sillä uskoen vakaasti esoteeriseen oppiimme, joka viittaa kuolemanjälkeiseen vaiheeseen eli väliaikaan kahden elämän tai syntymän välillä pelkästään hetkellisenä tilana, sanon: Kestääpä tuo väliaika elämän illusorisen draaman kahden näytöksen välillä yhden vuoden tai miljoona vuotta, tuo kuolemanjälkeinen tila voi, rikkomatta mitään peruslakia, osoittautua aivan samaksi tilaksi kuin sellaisen ihmisen, joka on syvässä tajuttomuudentilassa.

X. Mutta koska olette juuri sanonut, että kuolemanjälkeisen tilan peruslait eivät hyväksy mitään poikkeuksia, miten se on mahdollista?

M. En myöskään sano nyt, että ne hyväksyvät poikkeuksia. Silti jatkuvuuden henkinen laki soveltuu ainoastaan asioihin, jotka ovat todella oikeita. Sille, joka on lukenut ja ymmärtänyt *Mandukya-upanishadin* ja *Vedanta-saran*, tämä kaikki tulee aivan selväksi. Sanon vielä enemmän: riittää kun ymmärtää, mitä tarkoitamme buddhilla ja manaksen kaksinaisuudella, jotta saa hyvin selvän käsityksen, miksi materialistilla ei voi olla itsetietoista elämää kuoleman jälkeen. Nimittäin manas alimmassa aspektissaan on maallisen mielen tyyssija, ja sen vuoksi se voi antaa universumista vain sen käsityksen, joka perustuu tuon mielen todistukseen, eikä henkiseen näkökykyimme. Esoteerisessa koulussamme sanotaan,

että buddhin ja manaksen eli Ishvaran ja prajñân¹ välillä ei todellisuudessa ole yhtään enempää eroa kuin *metsän ja sen puiden, järven ja sen vesien välillä*, kuten *Mandukya* opettaa. Yksi tai sata elinvoimansa menettämiseen kuollutta tai juurineen maasta kiskottua puuta eivät vielä pysty estämään metsää olemasta yhä metsä. Pitkästä sarjasta pudonneen yhden persoonallisuuden tuho tai *post mortem* kuolema ei aiheuta pienintäkään muutosta henkisessä jumalallisessa *egossa*, ja se tulee aina pysymään samana EGONA. Mutta devachanin kokemisen sijasta sen täytyy jälleensyntyä heti.

X. Mutta niin kuin ymmärsin sen, ego-buddhi edustaa tässä vertauksessa metsää ja persoonalliset mielet puita. Ja jos buddhi on kuolematon, kuinka voi se, mikä on samanlainen kuin se, ts. manas-taijasi² menettää kokonaan tietoisuutensa uuteen ruumiillistumaan asti? En voi ymmärtää sitä.

M. Ette voi ymmärtää sitä, koska sekoitatte abstraktin kuvauksen kokonaisuudesta muodon tilapäisiin muutoksiin; ja koska sekoitatte *manas-taijasin*, buddhin valaiseman ihmissielun, viimeksi mainittuun, joka on eläimellistynyt. Muistakaa, että jos buddhista voidaan sanoa, että se on ehdoitta kuolematon, samaa ei voida sanoa manaksesta, vielä vähemmän taijasista, joka on ominaisuus. Ei mikään kuolemanjälkeinen tietoisuus tai manas-taijasi voi olla erossa buddhista, jumalallisesta sielusta, koska ensimmäinen (*manas*) on alemmalta aspektiltaan maallisen persoonallisuuden laadullinen ominaisuus, ja toinen (*taijasi*) on sama kuin ensimmäinen, ja se on vain sama manas, johon buddhin valo on heijastunut. Buddhi vuorostaan pysyisi persoonattomana henkenä ilman tätä elementtiä, jonka se lainaa inhimilliseltä sielulta, joka ehdollistaa

¹ Ishvara on ilmenneen jumaluuden, Brahmân, kollektiivinen tietoisuus, ts. dhyani-chohanien joukon kollektiivinen tietoisuus; ja prajña on niiden yksilöllinen viisaus.

² Taijasi tarkoittaa buddhin ja manaksen yhtymän johdosta loistavaa, ihmistä, jota jumalallisen sielun säteily valaisee. Sen vuoksi manas-taijasia voidaan kuvata säteileväksi mieleksi; se on hengen valon valaisema *inhimillinen* järki; ja buddhi-manas edustaa jumalallista plus inhimillistä älyä ja itsetietoisuutta.

ja tajuaa sen tässä illusorisessa universumissa, ikään kuin se *olisi jotakin* universaalista sielusta *erillistä* koko inkarnaatiokierroksen ajan.

Sanokaa mieluummin, että *buddhi-manas* ei voi kuolla eikä menettää yhdistettyä itsetietoisuuttaan ikuisuudessa eikä edellisten ruumiillistumiensa muistoa, missä nuo kaksi – ts. henkinen ja inhimillinen sielu – olivat olleet läheisesti yhteen liitetyt. Mutta näin ei ole materialistin tapauksessa. Paitsi ettei hänen inhimillinen sielunsa saa mitään jumalalliselta sielulta, se myös kieltäytyy tunnistamasta tämän olemassaolon. Voitte tuskin soveltaa tätä selviötä ihmissielun ominaisuuksiin. Se näet olisi sama kuin sanoisi, että koska teidän jumalallinen sielunne on kuolematon, sen vuoksi poskienne kukoistuksen on oltava kuolematon, kun taas tämä kukoistus tajjasin eli henkisen säteilyn tavoin on yksinkertaisesti lyhytaikainen ilmiö.

X. Ymmärränkö oikein teidän sanovan, että me emme saa sekoittaa mielessämme noumenonia fenomenoniin, syytä sen seuraukseen.

M. Juuri niin sanoin, ja toistan, että rajoittuneena manakseen eli inhimilliseen sieluun ainoastaan tulee tajjasin säteilystä itsestään pelkkä ajan kysymys, koska sekä kuolematomuudesta että tietoisuudesta kuoleman jälkeen tulee ihmisen maalliselle persoonallisuudelle yksinkertaisesti ehdollinen ominaisuus. Ne näet riippuvat kokonaan itse ihmissielun luomista tiloista ja uskomuksista sen ruumiin elämän aikana. Karma toimii lakkaamatta: Me korjaamme *tuonpuoleisessa* elämässämme vain hedelmät siitä, mitä olemme itse kylväneet tai oikeastaan luoneet maallisessa olemassaolossamme.

X. Mutta jos egoni voi ruumiini tuhoutumisen jälkeen vajota täydellisen tiedottomuuden tilaan, missä silloin voi olla rangaistus menneen elämäni synneistä?

M. Meidän filosofiamme opettaa, että karmallinen rangaistus saavuttaa egon ainoastaan seuraavassa inkarnaatiossa. Kuoleman

jälkeen se saa vain palkkion ansaitsemattomista kärsimyksistä, joita se on kokenut juuri edeltäneessä olemassaolossaan.¹ Koko rangaistus kuoleman jälkeen, jopa materialistin, sisältää sen vuoksi palkkion puuttumisen ja tietoisuuden menettämisen täydellisestä autuudesta ja levosta. Karma on maallisen egon lapsi, puun toimintojen hedelmä, puun, joka on kaikille näkyvä objektiivinen persoonallisuus, samoin kuin henkisen ”minän” kaikkien ajatusten ja jopa motiivien hedelmä. Mutta karma on myös hellä äiti, joka parantaa edellisen elämän aikana aiheuttamansa haavat, ennen kuin hän alkaa piinata tätä egoa aiheuttamalla sille uusia haavoja.

Jos voidaan sanoa, että kuolevaisen elämässä ei ole mentaalista eikä fyysistä kärsimystä, joka ei ole jonkin tässä tai edeltävässä olemassaolossa tehdyn synnin hedelmä ja seuraus, niin toisaalta, koska hänellä ei ole pienintäkään muistoa siitä todellisessa elämässään eikä hän tunne ansaitsevansa sellaista rangaistusta, vaan uskoo vakaasti ettei kärsi omasta syystään – tämä yksin riittää täysin oikeuttamaan ihmissielun täydellisimpään lohdutukseen, lepoon ja autuuteen hänen kuolemanjälkeisessä olemassaolossaan. Kuolema tulee henkiselle itsellemme aina vapauttajana ja ystävänä. Materialistille, joka materialismistaan huolimatta ei ollut paha ihminen, väliaika kahden elämän välillä on kuin lapsen keskeytymätön ja levollinen uni; joko täysin uneton tai siinä on kuvia, joista hän ei saa täsmällistä käsitystä. Uskovalle se on yhtä elävä uni kuin elämä ja täynnä totuudenmukaista autuutta ja näkyjä. Mitä pahaan ja raakaan ihmiseen tulee, joko materialistiin tai muuhun, hän tulee

¹ Jotkut teosofit ovat paheksuneet tätä ilmaisua, mutta sanat ovat mestareiden sanoja, ja sanan ”ansaitsematon” merkitys on edellä esitetty. T.P.S:n [Theosophical Publishing Society] vihkosessa nro 6 käytettiin myöhemmin *Luciferissa* arvosteltua ilmaisua, jonka tarkoituksena oli esittää sama idea. Siinä muodossa se oli kuitenkin kömpelö ja avoin sitä vastaan suunnatulle kritiikille. Oleellinen idea oli silti se, että ihmiset kärsivät usein muiden tekemien tekojen seurauksista, jotka eivät siten kuulu suoraan heidän omaan karmaansa vaan muiden ihmisten karmaan – ja näistä kärsimyksistä he tietenkin ansaitsevat hyvityksen. Jos on oikein sanoa, ettei mikään, mikä tapahtuu meille, voi olla muuta kuin karmaa – eli syyn suora tai epäsuora seuraus – olisi suuri virhe ajatella, että kaikki paha tai hyvä, joka sattuu meille, johtuu *ainoastaan meidän* henkilökohtaisesta karmastamme. (Ks. tuonnempana.)

jälleensyntymään heti ja kärsimään helvettinsä maan päällä. *Avichiin* joutuminen on poikkeuksellinen ja harvinainen tapaus.

X. Sikäli kuin muistan, *sûtrâtmân*¹ ajoittaisia ruumiillistumia ver-rataan jossakin Upanishadissa kuolevaisen elämään, joka heilahte-lee aika ajoin unen ja valveillaolon välillä. Tämä ei näytä minusta kovin selvältä, ja kerron teille miksi. Heräävälle ihmiselle alkaa uusi päivä, mutta tuo ihminen on sama sielu ja ruumis, kuin hän oli edellisenä päivänä. Sitä vastoin jokaisessa uudessa ruumiillistu-massa tapahtuu täydellinen muutos, ei ainoastaan hänen ulkoisessa kuorestaan, sukupuolestaan ja persoonallisuudessaan, vaan myös hänen mentaalisissa ja psyykkisissä kyvyissään. Siksi vertaus ei näytä minusta aivan oikealta. Ihminen, joka nousee unestaan, muistaa aivan selvästi, mitä hän oli tehnyt edellisenä päivänä ja jopa kuukausia ja vuosia sitten. Mutta kellään meistä ei ole pienin-täkään muistoa edellisestä elämästä tai mistään siihen liittyvästä... Voin unohtaa aamulla, mitä unta olen nähnyt yön aikana, mutta tiedän kuitenkin, että olen nukkunut ja olen varma, että olen elänyt unen aikana. Mutta mikä muisto minulla on menneestä ruumiillis-tumasta? Miten selitätte tämän?

M. Silti jotkut ihmiset muistavat menneet ruumiillistumansa. Tätä arhatit kutsuvat samma-sambuddhaksi eli tiedoksi menneiden ruumiillistumien koko sarjasta.

X. Kun me tavalliset kuolevaiset emme ole saavuttaneet samma-sambuddhaa, miten meidän voidaan edellyttää tajuavan tämän vertauksen?

¹ Meidän kuolematon ja jälleensyntyvä prinsiippimme yhdessä edellisten elämien manasisten muistojen kanssa on nimeltään *sûtrâtmâ*, joka tarkoittaa kirjaimellisesti lankasielua, koska niin kuin helmet langassa niin on ihmisen elämien pitkä sarja pujotettu yhteen lankaan. Manaksesta on tultava *taijasi*, loistava, ennen kuin se voi riippua *sûtrâtmassa* helmenä sen langassa ja siten omata täydellisen ja ehdottoman tietoisuuden itsestään ikuisuudessa. Kuten edellä sanottiin, liian läheinen yhteys ihmissielun maalliseen mieleen ainoastaan aiheuttaa sen että tämä säteily on kokonaan kadonnut.

M. Tutkimalla sitä ja yrittämällä ymmärtää paremmin unen kolmen tilan ominaispiirteitä. Uni on yleinen ja muuttumaton välttämättömyys ihmiselle samoin kuin eläimelle, mutta on olemassa erilaisia unitiloja ja vielä erilaisempia unia ja näkyjä.

X. Aivan niin. Mutta tämä vie meidät pois aiheestamme. Palatkaamme materialistiin, joka vaikkei kiellä uniaan, mitä hän tuskin voisikaan tehdä, kieltää kuitenkin kuolemattomuuden yleensä ja erityisesti oman yksilöllisyytensä eloonjäämisen.

M. Ja materialisti on oikeassa ainakin tämän kerran, sillä sille, jolla ei ole sisäistä tietoisuutta ja uskoa, ei kuolemattomuus ole mahdollinen. Elääkseen tulevassa maailmassa tietoista elämää ihmisen on ennen kaikkea uskottava tuohon elämään maallisen olemassaolonsa aikana. Näihin kahteen salatieteen aforismiin perustuu koko filosofia sielun kuolemanjälkeisestä tietoisuudesta ja kuolemattomuudesta. Ego saa aina ansioidensa mukaan. Ruumiin hajoamisen jälkeen sille alkaa joko täysin selvän tietoisuuden jakso, kaoottisten unien tila tai täysin uneton uni, jota on mahdotonta erottaa tyhjäksi tulemisesta. Ja nämä ovat tietoisuuden kolme tilaa. Fysiologimme löytävät syyn uniin ja näkyihin tiedostamattomasta valmistautumisesta niihin valveillaolon hetkinä. Miksi ei samaa voida myöntää kuolemanjälkeisille unille? Toistan vielä: *kuolema on uni*. Kuoleman jälkeen alkaa sielun henkisten silmien edessä näytös oppimamme ohjelman mukaisesti, ja hyvin usein olemme sen itse tiedostamattamme laatineet: käytännön toteutus *oikeista* käsityksistä tai illuusioista, jotka olemme itse luoneet. Metodisti tulee olemaan metodisti ja muslimi tulee olemaan muslimi tietenkin vain jonkin aikaa – täydellisten typerysten paratiisissa, joka on kunkin ihmisen luoma ja tekemä. Nämä ovat elämänpuun kuolemanjälkeisiä hedelmiä. Luonnollisestikaan uskomme tai epäuskomme tietoisesta kuolemattomuudesta tosiasiaan ei pysty vaikuttamaan itse tuon tosiasian ehdottomaan todellisuuteen, kun kerran se on olemassa. Silti usko tai epäusko tuohon kuolemattomuuteen, erillisten entiteettien jatkuminen tai tyhjäksi tuleminen, ei voi olla antamatta väriä tuohon tosiasiaan, kun sitä sovelletaan jokaiseen näistä entiteeteistä. Alatteko nyt ymmärtää sen?

X. Luulen ymmärtäväni. Materialistit uskomatta kaikkeen, mitä ei voida todistaa heille heidän viiden aistinsa avulla tai tieteellisin järkeilyin, ja torjuen jokaisen henkisen ilmennyksen hyväksyvät elämän ainoana tietoisena olemassaolona. Sen vuoksi se on heidän uskomustensa mukainen. He tulevat menettämään persoonallisen egonsa ja putoavat unettomaan uneen uuteen heräämiseen asti. Onko näin?

M. Melkein niin. Muistakaa universaali esoteerinen opetus kahdenlaisesta tietoisesta olemassaolosta: maallisesta ja henkisestä. Viimeksi mainittua on pidettävä todellisena siitä seikasta johtuen, että se on kaiken ikuisen, muuttumattoman, kuolemattoman syyn alue. Sen sijaan ruumiillistuva ego pukeutuu uusiin täysin erilaisiin vaatteisiin, kuin mitä sillä oli edellisissä ruumiillistumisissa, ja siinä kaikki paitsi sen henkinen prototyyppi tuomitaan niin perusteelliseen muutokseen, ettei se jätä mitään jälkeä taakseen.

X. Seis... Voiko maallisten *minuuksieni* tietoisuus tuhoutua, ei vain joksikin aikaa, kuten materialistin tietoisuus, vaan joka tapauksessa niin täysin, ettei se jätä mitään jälkeä taakseen?

M. Opetuksen mukaan sen on siten tuhouduttava ja täysin, kaikki lukuun ottamatta sitä prinssiippiä, joka yhdistyytään monadiin on sen vuoksi tullut puhtaaksi henkiseksi ja häviämättömäksi ole-mukseksi, yhdeksi sen kanssa ikuisuudessa. Mutta umpimaterialis-tin tapauksessa, jonka persoonalliseen ”minään” ei buddhi ole kos-kaan heijastunut, miten voi viimeksi mainittu viedä mukanaan ää-rettömyyksiin yhden osasen tuosta maallisesta persoonallisuudes-ta? Teidän henkinen ”minänne” on kuolematon, mutta nykyisestä itsestänne se voi viedä kuolemanjälkeiseen tilaan vain sen, mikä on tullut kuolemattomuuden arvoiseksi, nimittäin pelkästään aro-min kukasta, jonka kuolema on niittänyt.

X. Hyvä, entä kukka, maallinen ”minä”?

M. Kukka – kuten kaikki menneet ja tulevat kukat, jotka ovat kukkineet ja kuolleet ja tulevat kukkimaan jälleen emo-oksassa,

sûtrâtmâssa, kaikki yhden juuren eli buddhin lapset – muuttuu jälleen tomuksi. Nykyinen ”minänne”, kuten itse tiedätte, ei ole se ruumis, joka istuu edessäni, eikä se ole se, mitä sanoisin *manas-sûtrâtmâksi* – vaan *sûtrâtmâ-buddhi*.

X. Mutta tämä ei selitä minulle lainkaan, miksi sanotte kuolemanjälkeistä elämää kuolemattomaksi, äärettömäksi ja todelliseksi, ja maallista elämää pelkäksi haamuksi tai illuusioksi. Onhan näet jopa tuolla kuolemanjälkeisellä elämällä rajansa, olivatpa ne kuinka paljon laajemmat tahansa kuin maallisen elämän rajat.

M. Epäilemättä. Ihmisen henkinen ego liikkuu ikuisuudessa kuten heiluri elämän ja kuoleman hetkien välillä. Mutta jos nämä maallisen ja henkisen elämän ajanjaksoja ilmaisevat hetket ovat kestoltaan rajallisia ja jos sellaisten vaiheiden paljoudella ikuisuudessa unen ja valveillaolon, illuusion ja todellisuuden välillä on alkunsa ja loppunsa, niin toisaalta henkinen ”pyhiinvaeltaja” on ikuinen. Sen vuoksi hänen kuolemanjälkeisen elämänsä hetket – kun hän ruumiittomana seisoo kasvokkain totuuden eikä tilapäisten maallisten olemassaolojensa kangastusten edessä tuon pyhiinvaellusmatkan aikana, jota sanomme ”jälleensyntymien sykliksi” – ovat ainoa todellisuus meidän käsityksellemme. Sellaiset väliajat, huolimatta niiden rajoituksista, eivät estä egoa, sen yhä täydellistyessä, seuraamasta järkähtämättä, vaikka asteittain ja hitaasti, polkua sen viimeiseen muodonmuutokseen asti, kun tuo ego päämääränsä saavuttaneena tulee jumalalliseksi **KAIKKEUDEKSI**. Nämä väliajat ja vaiheet auttavat kohti tuota lopullista tulosta sen sijaan että estäisivät sitä, eikä ilman sellaisia rajoitettuja väliaikoja jumalallinen ego voisi koskaan saavuttaa lopullista päämääräänsä. Tämä ego on näyttelijä, ja sen lukuisat erilaiset ruumiillistumat ovat osia, joita se näyttelee. Nimittäisittekö näitä rooleja pukuineen itse näyttelijän yksilöllisyydeksi? Kuten tuon näyttelijän, on egon pakko näytellä välttämättömyyden syklin aikana aina *paranirvânan* [lue: *parinirvâna*] kynnykselle asti monia sellaisia osia, jotka saattavat olla epämiellyttäviä sille. Mutta kuten mehiläinen kerää hunajansa jokaisesta kukasta jättäen loput

ruuaksi maan madoille, samoin tekee henkinen yksilöllisyytemme, kutsummepa sitä sùtrâtmaksi tai egoksi. Se kokoaa jokaisesta maallisesta persoonallisuudesta, johon karma pakottaa sen ruumiillistumaan, ainoastaan henkisten ominaisuuksien ja itsetietoisuuden nektarin, ja yhdistäen nämä kaikki yhdeksi kokonaisuudeksi se nousee kotelostaan loistavana dhyani-chohanina. Sitä pahempi niille maallisille persoonallisuuksille, joista se ei voinut kerätä mitään. Sellaiset persoonallisuudet eivät voi varmasti elää tietoisesti kauemmin kuin niiden maallinen olemassaolonsa.

X. Näyttää siis siltä, että maalliselle persoonallisuudelle kuolematomuus on yhä ehdollinen. *Eikö* itse kuolematomuus silloin ole ehdoton?

M. Ei lainkaan. Mutta se ei voi koskettaa *olematonta*. Kaikelle, mikä on olemassa SATina, pyrkien aina SATiin, kuolematomuus ja ikuisuus ovat absoluuttisia. Aine on hengen vastakkainen napa ja silti nämä kaksi ovat yhtä. Tämän kaiken, ts. hengen, voiman ja aineen eli kolmen yhdessä, olemus on yhtä loputon kuin se on aluton. Mutta tämän kolminaisuuden ruumiillistumiensa aikana hankkima muoto, ulkonaisuus, on varmasti vain meidän persoonallisten käsitystemme aikaansaama illuusio. Sen vuoksi juuri kutsumme ainoastaan kuolemanjälkeistä elämää todellisuudeksi samalla kun luokittelemme maallisen elämän, sen maallinen persoonallisuus mukaan luettuna, kuuluvaksi illuusion haamumaailmaan.

X. Mutta miksi sellaisessa tapauksessa ei unta sanota todellisuudeksi, ja valvetilaa illuusioksi, eikä päinvastoin?

M. Koska käytämme ilmaisua, joka on valittu helpottamaan aiheen tajuamista, ja maallisten käsitysten näkökulmasta se on täysin oikea.

X. En silti voi ymmärtää. Jos tuleva elämä perustuu oikeudenmukaisuuteen ja ansaittuun rangaistukseen kaikesta maallisesta kärsimyksestämme, kuinka materialistien tapauksessa,

joista monet ovat ihanteellisen rehellisiä ja ystävällisiä ihmisiä, ei persoonallisuudesta jäisi muuta kuin kuihtuneen kukan jätteet!

M. Kukaan ei ole sanonut sellaista. Ei kukaan materialisti, jos hän on hyvä ihminen mutta kuitenkin epäuskoinen, voi kuolla ikuisesti henkisen yksilöllisyytensä täytyessä. Edellä sanottiin, että yhden elämän tietoisuus voi kadota joko täysin tai osittain. Umpimaterialistin tapauksessa ei elämien sarjaan jää mitään jälkeä tuosta persoonallisuudesta, joka oli epäuskoinen.

X. Eikö tämä kuitenkin ole egon tyhjäksi tulemistä?

M. Varmasti ei ole. Joku voi nukkua syvää unta pitkän rautatiematkan aikana, menettää yhden tai useita asemia ilman pienintäkään muistoa tai tietoisuutta siitä, herätä jollakin toisella asemalla ja jatkaa matkaa muistaen muut pysähdyspaikat tuon matkan loppuun ja määränpäähän asti. Teille mainittiin kolmenkaltaista unta: uneton, kaoottinen ja niin realistinen, että nukkuvalla ihmiselle hänen unensa tulevat täydellisiksi todellisuuksiksi. Jos uskotte viimeksi mainittuun, miksi ette voi uskoa edelliseen? Sen mukainen, mitä joku on uskonut kuolemasta ja odottanut kuoleman jälkeen, on hänen tuleva tilansa. Sillä, joka ei odottanut mitään tulevaa elämää, on ehdottoman tyhjä tila, joka merkitsee tyhjäksi tulemistä kahden jälleensyntymän välisessä välitilassa. Tämä juuri on puhumamme ohjelman toteutus, jonka materialisti itse luo.

On silti erilaisia materialisteja, kuten sanoitte. Itsekkään pahan egoistin, sellaisen, joka ei koskaan vuodattanut yhtään kyyneltä muiden kuin itsensä puolesta, siten lisäten epäuskoonsa täydellisen välinpitämättömyyden koko maailmaa kohtaan, on jätettävä kuoleman kynnyksellä persoonallisuutensa ikuisesti. Koska tämä persoonallisuus ei tuntenut sympatiaa ympärillään olevaa maailmaa kohtaan eikä hänellä siten ollut mitään ripustettavaa sôtrâtman lankaan, jokainen yhteys näiden kahden välillä katkeaa viimeisen henkäyksen myötä. Koska sellaiselle materialistille ei ole mitään devachania, sôtrâtma jälleensyntyy miltei välittömästi. Mutta ne materialistit, jotka erehtyivät ainoastaan epäuskossaan, nukkuvat

vain yhden aseman yli. Sitä paitsi tulee aika, jolloin ex-materialisti tulee havaitsemaan itsensä ikuisuudessa ja ehkä katuu sitä että menetti yhden päivän, yhden aseman, ikuisesta elämästään.

X. Eikö silti olisi oikeampaa sanoa, että kuolema on syntymä uuteen elämään tai paluu jälleen kerran ikuisuuden kynnykselle?

M. Kyllä te voitte jos haluatte. Mutta muistakaa, että syntymät vaihtelevat ja että on ”kuolleenä syntyneiden” olentojen syntyviä, jotka ovat *epäonnistumia*. Sitä paitsi teidän jähmeässä länsimaisessa, aineellista elämää koskevassa ajattelussanne sanat ”elävä” ja ”olento” ovat aivan käyttökelvottomia kuolemanjälkeisen olemassaolon puhdasta subjektiivista tilaa varten. Juuri tällaisista ajatuksista johtuen – paitsi joidenkin filosofien, joihin monetkaan eivät ole tutustuneet ja jotka itse ovat liian sekavia antaakseen selvän kuvan siitä – kaikki käsityksenne elämästä ja kuolemasta ovat lopultakin kovin kapeita. Yhtäältä ne ovat johtaneet karkeaan materialismiin ja toisaalta vielä aineellisempaan käsitykseen muusta elämästä, jolle spiritualistit ovat antaneet sanallisen muodon kesämaanaan. Siellä ihmisten sielut syövät, juovat ja naivat ja elävät paratiisissa aivan yhtä aistillisesti kuin Muhammedin sielu mutta vielä vähemmän filosofisesti. Eivätkä tavallisten sivistymättömien kristittyjen käsitykset ole yhtään parempia vaan ovat mahdollisesti vielä aineellisempia. Typistetut enkelit, vaskitrumpetit, kultaiset harput ja paratiisin kaltaisten kaupunkien jalokivin päällystetyt kadut sekä helvetin tulet, kaikki se näyttää kuin kohtaukselta joulunäytelmästä. Näistä ahtaista käsityksistä johtuen teidän on niin vaikea ymmärtää. Ja myös koska ruumiittoman sielun elämä, jossa on todellisuuden koko eloisuus niin kuin tietyissä unissa, on vailla kaikkea karkean objektiivista muotoa maallisesta elämästä, joten itämaiset filosofit ovat verranneet sitä unen aikana nähtyihin näkyihin.

”MIKÄ ON TOTUUS?”

[*Lucifer*, helmikuu 1888]

Totuus on luonnon ja ajan ääni –
Totuus on yllättävä tarkkailija *sisällämme* –
Mitään ei ole ilman sitä, se tulee tähdistä,
Kultainen aurinko, ja jokainen puhaltava tuuli. . .
– W. Thompson Bacon

. . . Kirkkaan totuuden kuolematon aurinko
On joskus pilvien kätöksässä; ei niin että sen valo
On itsessään epätäydellinen, vaan peitossa
Kehnon ennakkoasenteeni johdosta, epätäydellisen
uskon
Ja kaikkien tuhansien syiden jotka estävät
Hyvyyden kasvun. . .
– Hannah More

”Mikä on totuus?” kysyi Pilatus siltä, jonka on täytynyt tietää se, jos kristillisen kirkon väitteet ovat edes suunnilleen oikeita. Mutta Hän pysyi vaiti. Ja totuus, jota Hän ei ilmaissut, pysyi salassa hänen myöhemmiltä seuraajiltaan samoin kuin roomalaiselta maaherralta. Jeesuksen vaitiolo ei kuitenkaan nyt tai muulloinkaan ole estänyt hänen nykyisiä seuraajiaan toimimasta ikään kuin he olisivat saaneet viimeisen ja ehdottoman totuuden eikä jättämästä huomiotta sitä, että heille on annettu ainoastaan sellaiset viisauden sanat, jotka sisältävät osan totuudesta, sen itsensä ollessa kätkeynä vertauksiin ja hämäriin vaikka kauniisiin sanontoihin.¹

¹ Jeesus sanoi ”kahdelletoista”: ”Teille on uskottu Jumalan valtakunnan salaisuus, mutta *nuo ulkopuoliset kuulevat kaiken vain vertauksina.*” (Mark. 4:11.)

Tämä menettelytapa johti asteittain dogmatismiin ja vakuutteluun, dogmatismiin kirkoissa, dogmatismiin tieteessä, dogmatismiin kaikkialla. Tietämättömät joukot, jotka ovat liian kiireisiä ajatellakseen itse, on pakotettu ottamaan mahdolliset totuudet – jotka ovat heikosti käsitettävissä abstraktion maailmassa, kuten ne, jotka on johdettu aineen maailmassa havainnosta ja kokemuksesta – *jumalallisen ilmoituksen* ja *tieteellisen auktoriteetin* muodossa. Mutta sama kysymys on pysynyt avoimena Sokrateen ja Pilatuksen ajoista aina meidän kieltämisen aikakaudellemme asti: onko sellaista kuin *absoluuttinen totuus* minkään puolueen tai kenenkään ihmisen hallussa? Järkeä sanoo: ”ei voi olla!” Absoluuttiselle totuudelle mistä tahansa aiheesta ei ole tilaa maailmassa, joka on yhtä äärellinen ja ehdollinen kuin itse ihminen. Mutta on olemassa suhteellisia totuuksia, ja meidän on käytettävä niitä hyväksemme parhaalla mahdollisella tavalla.

Joka aikakautena on ollut viisaita, jotka ovat tienneet absoluuttisen totuuden ja ovat silti voineet opettaa vain suhteellisia totuuksia. Sillä ei vielä kukaan *meidän* rotumme kuolevaisesta naisesta syntynyt ole esittänyt tai olisi voinut esittää koko ja lopullista totuutta toiselle ihmiselle, koska jokaisen meistä on löydettävä (itsellelleen) lopullinen tieto *sisältään*. Koska ei voi olla kahta samanlaista mieltä, kummankin on saatava korkein valaistus itsensä *kautta*, oman kykynsä mukaan eikä mistään *inhimillisestä* valosta. Suurin elävä adepti voi paljastaa universaalista totuudesta ainoastaan niin paljon kuin sen ihmisen mieli, johon hän on juurruttamassa sitä, voi sulattaa, eikä yhtään enempää. *Tot homines, quot sententiae* [Niin on mieliä kuin on ihmisiä] – on kuolematon selviö. Aurinko on yksi, mutta sen säteet ovat lukemattomat, ja niiden aikaansaamat vaikutukset ovat hyviä tai pahoja niiden kohteiden luonteen ja rakenteen mukaan, joihin ne paistavat. Polaaraisuus on yleismaailmallista, mutta polarisoija on omassa tietoisuudessamme. Siinä suhteessa kuin tietoisuutemme kohoaa kohti absoluuttista totuutta, me ihmiset sulatamme sitä enemmän tai vähemmän absoluuttisesti. Mutta ihmisen tietoisuus toisaalta on ainoastaan maan auringonkukka. Kaivatessaan

lämmintä sädettä kasvi voi vain kääntyä aurinkoa kohti ja kääntyä ympäri ja ympäri seuratessaan saavuttamattoman valonlähteen kulkua: sen juuret pitävät sen tiukasti kiinni maaperässä, ja puolet sen elämästä kuluu varjossa...

Silti kukin meistä voi suhteellisella tavalla saavuttaa totuuden auringon täällä maan päällä ja imeä sen lämpimimpiä ja suurimpia säteitä, muuttuvatpa ne kuinka erilaistuneiksi tahansa pitkän matkansa aikana avaruuden fyysisten hiukkasten kautta. Tämän saavuttamiseksi on kaksi menetelmää. Fyysisellä tasolla voimme käyttää mentaalista polariskooppiamme ja analysoida jokaisen säteen ominaisuuksia, valita puhtaimman. Saavuttaaksemme henkiselä tasolla totuuden auringon meidän on työskenneltävä aivan vakavissamme korkeamman luontomme kehittämiseksi. Me tiedämme, että kun lamaannutamme asteittain alemman persoonallisuuden halut itsessämme ja siten kuoletamme puhtaan fysiologisen mielemme äänen – tuon mielen, joka on riippuvainen ilmaisu- eli *käyttövälíneestään*, elimellisistä aivoista ja joka on siitä erottamaton – niin eläimellinen ihminen meissä voi tehdä tilaa henkiselle. Ja kerran kohottuaan latentista tilastaan korkeimmat henkiset aistit ja havainnot kasvavat meissä samassa suhteessa ja kehittyvät rinnakkain ”jumalallisen ihmisen” kanssa. Juuri näin suuret adeptit, itämaiden joogit ja länsimaiset mystikot, ovat aina tehneet ja yhä tekevät.

Mutta me tiedämme myös, että muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta ei kukaan maailmanmies, ei kukaan materialisti, tule koskaan uskomaan sellaisten adeptien olemassaoloon tai edes sellaisen henkisen tai psyykkisen kehityksen mahdollisuuteen. ”(Muinainen) typerys on sanonut mielessään: Jumalaa ei ole olemassa”; nykyinen sanoo: ”Mitään adepteja ei ole maan päällä, he ovat sairaan mielikuvituksen keksintöä.” Tämän tietäen kiirehdimme rauhoittamaan Tuomas Didymos -tyyppisiä lukijoitamme. Pyydämme heitä lukemaan tästä lehdestä heille

sopivampaa, vaikkapa eri kirjoittajien sekalaisia tutkielmia hyloidealismista.¹

Sillä *Lucifer* yrittää tyydyttää lukijoitaan, olivatpa he mitä tahansa ”ajatussuuntaa”, ja osoittaa olevansa yhtä puolueeton suhteessa teistiin ja ateistiin, mystikkoon ja agnostikkoon, kristittyyn ja pakanaan. Sellaisia artikkeleita kuin pääkirjoituksemme, ”Valoa tielle” -kirjan kommentit jne. ei ole tarkoitettu materialisteille. Ne on kirjoitettu teosofeille eli lukijoille, jotka tuntevat sydämessään, että viisauden mestareita on olemassa. Ja vaikka *absoluuttista* totuutta ei ole maan päällä ja sitä on etsittävä korkeammilta seuduilta, silti jopa tällä alati pyörivällä pikku pallollamme on joitakin asioita, joista ei ole koskaan edes uneksittu länsimaisessa filosofiassa.

Palatkaamme aiheeseemme. Seurauksena siis on, että vaikka ”yleinen *abstrakti* totuus on kallisarvoisin kaikista siunauksista” monille meistä, kuten se oli Rousseau’lle, meidän on sillä välin tyydyttävä suhteellisiin totuuksiin. Selvin sanoin, me olemme parhaimmillaan surkea joukko kuolevaisia, aina peloissamme jopa suhteellisen totuuden edessä, ettei se vain nielaisisi meitä ja pikkuruusia ennakkoluulojamme meidän mukanamme. Mitä absoluuttiseen totuuteen tulee, useimmat meistä ovat yhtä kykenemättömiä näkemään sitä kuin saavuttamaan kuun polkupyörällä. Ensiksikin, koska absoluuttinen totuus on yhtä liikkumaton kuin Muhammedin vuori, joka ei suostunut siirtymään profeetan luokse, joten hänen täytyi itse mennä sen luokse. Ja meidän on seurattava hänen esimerkkiään, jos tahdomme lähestyä sitä jopa etäältä. Toiseksi, koska absoluuttisen totuuden valtakunta ei ole tästä maailmasta, kun taas me olemme sitä liian paljon, ja

¹ Esim. artikkelin ”Autocentrism” – samasta ”filosofiasta”, tai lisäksi hyloidealistipyramidin huipun tässä numerossa. Se on kyseisen koulun oppineen perustajan protestikirje yhtä meidän *erehdystämme* vastaan. Hän valittaa sitä, että ”yhdistämme” hänen nimensä Herbert Spenceriin, Darwiniin, Huxley’in ja muihin ateismin ja materialismin kysymyksessä, koska tri Lewins pitää noita sanottuja psykologian ja fysiikan valoja liian lepattavina, liian ”sovittelevina” ja heikkoina, jotta he ansaitsisivat ateistin tai edes agnostikon kunnioitettavan nimityksen. Ks. kaksipalstainen ”Correspondence” ja ”Adversary’n” vastaus.

kolmanneksi, koska huolimatta siitä, että runoilijan mielikuvituksessa ihminen on

”yhteenvedo kaikista täydellisyyksistä, joita taivaan ammattitaito on muovailut...”,

todellisuudessa hän on surkea kimppu säännöttömyyksiä ja paradokseja, tyhjä tuulipussi, joka on täytetty hänen omalla tärkeydellään, vastakkaisine ja vaikutteille alttiine mielipiteineen. Hän on samaan aikaan pöyhkeä ja heikko olento, joka vaikka on jatkuvassa jonkun maallisen tai taivaallisen auktoriteetin pelossa, kuitenkin

”kuin vihainen apina tekee korkean taivaan alla sellaisia mielikuvituskepposia, jotka saavat enkelit itkemään”.

Koska totuus on siis monipintainen jalokivi, jonka kaikkia viisteitä on mahdoton havaita yhtä aikaa, ja koska edelleen ketkään kaksi ihmistä, ovatpa he kuinka innokkaita tahansa erottamaan totuuden, eivät voi nähdä edes yhtä noista viisteistä samanlaisena, niin mitä voidaan tehdä, jotta he voisivat havaita sen? Koska fyysinen ihminen, jota illuusiot rajoittavat ja kahlehtivat joka puolelta, ei voi saavuttaa totuutta maallisten havaintojensa valossa, me sanomme, kehittäkää itsessänne *sisäistä* tietoa. Siitä pitäen, kun Delfoin oraakkeli sanoi kysyjälle: ”Ihminen, tunne itsesi”, ei mitään suurempaa tai tärkeämpää totuutta ole koskaan opetettu. Ilman sellaista havainnointia ihminen tulee aina pysymään sokeana jopa monelle suhteelliselle, saati sitten absoluuttiselle totuudelle. Ihmisen on *tunnettava itsensä*, ts. saavutettava koskaan pettämätön *sisäinen* ymmärrys, ennen kuin hän voi hallita jonkin absoluuttisen totuuden. Absoluuttinen totuus on *ikuisuuden symboli*, eikä mikään *rajallinen* mieli voi koskaan käsittää ikuista, siksi mikään totuus täydellisyydessään ei voi koskaan valjeta sille. Saavuttaaksemme tilan, jonka aikana ihminen näkee ja aistii sen, meidän on lamaannutettava ulkoisen tomusta syntyneen ihmisen aistit. Tämä on vaikea tehtävä, meille voidaan sanoa, ja useimmat ihmiset tulevat epäilemättä tässä tapauksessa mieluummin tyytymään suhteellisiin totuuksiin. Mutta jopa maallisten totuuksien

lähestyminen vaatii ennen kaikkea *rakkautta totuuteen sen itsensä vuoksi*, sillä muutoin sitä ei tule tunnistamaan.

Entä kuka rakastaa totuutta tänä meidän aikakautenamme sen itsensä vuoksi? Kuinka moni meistä on valmis etsimään sitä, hyväksymään ja toteuttamaan sen keskellä yhteiskuntaamme, missä kaiken mahdollisen menestyksen *täytyy rakentua ulkokuorelle, ei todellisuudelle, itsekorostukselle, ei luonnolliselle arvolle?* Olemme täysin tietoisia vaikeuksista totuuden vastaanottamisen tiellä. Tahraton taivaallinen neitsyt laskeutuu vain (hänelle) sopivaan maaperään – puolueettoman, ennakkoluulottoman mielen maaperään, jota puhdas henkinen tietoisuus valaisee, ja kummatkin ovat todella harvinaisia sivistyneissä maissa. Tällä höyryn ja sähkön vuosisadalla, kun ihminen elää kauhealla vauhdilla, joka tuskin jättää hänelle aikaa pohdiskeluun, hän sallii itsensä tavallisesti ajelehtia kehdosta hautaan tottumuksen ja sovinnaisuuden prokrustelaiseen vuoteeseen naulattuna. Pelkkä puhdas sovinnaisuus on myötäsyntyistä VALEHTELUA, koska se on jokaisessa tapauksessa ”tunteiden *jäljittelyä* saadun mallin mukaan” (F. W. Robertsonin määritelmä). Ja missä on jäljittelyä, *siellä ei voi olla mitään totuutta*. Byronin tekemä huomautus, että ”totuus on suuresta syvyydestä löytyvä jalokivi, kun taas tämän maailman pinnalla kaikki asiat punnitaan *tottumuksen väärillä vaaioilla*”, on perusteellisen tuttu niille, joiden on pakko elää sellaisen sosiaalisen sovinnaisuuden tukahduttavassa ilmapiirissä ja jotka jopa ollessaan halukkaita ja innokkaita oppimaan eivät uskalla hyväksyä kaipaamiaan totuuksia yhteiskunnaksi nimitetyn julman Molokin pelossa.

Katso ympärillesi, lukija, tutki tunnettujen matkajien selostuksia, palauta mieleen kirjallisten ajattelijoiden yhteiset havainnot, tieteen ja tilastotietojen aineisto. Piirrä sielusi silmien eteen kuva nykyajan yhteiskunnasta, nykyajan poliitikoista, nykyajan uskonnosta ja nykyajan elämästä yleensä. Muista jokaisen sivistyneen rodun ja kansan tavat ja tottumukset auringon alla. Tarkkaile ihmisten tekemisiä ja moraalista asennetta Euroopan, Amerikan ja jopa kaukaisen Idän sivistyneissä keskuksissa ja siirtokunnissa, kaikkialla, minne valkoinen mies on

vienyt ns. sivistyksen ”edut”. Ja nyt käytyäsi läpi kaiken tämän, pysähdy ja ajattele ja nimeä sitten, *jos osaat*, se siunattu *Eldorado*, se poikkeuksellinen kohta maapallolla, *missä TOTUUS on kunnioitettu vieras ja VALHE ja TEESKENTELY hyljeksittyjä hylkiöitä. ET PYSTY!* Eikä pysty kukaan muukaan, ellei ole valmistautunut ja päättänyt lisätä ropoan siihen valheellisuuden määrään, joka hallitsee korkeimpana kansallisen ja sosiaalisen elämän jokaisella alalla. ”Totuus!” huusi Carlyle, ”totuus, vaikka taivaat murskaisivat minut sen seuraamisesta, ei mikään valheellisuus, vaikka koko taivaallinen laiskureiden maa olisi luopumisen palkintona.” Upeita nämä sanat! Mutta kuinka moni ajattelee, kuinka moni tahtoo *uskaltaa* puhua kuin Carlyle meidän 19. vuosisadallamme? Eikö jättimäinen kauhistuttava enemmistö pidä parempana ”laiskurin paratiisia”, sydämettömän itsekkyyden onnelaa? Tämä enemmistö säpsähtää kauhuissaan jokaisen uuden ja epäsuositun totuuden hämärimmänkin ääri viivan edessä, pelkästä raukkamaisesta pelosta, että rva Harris antaisi ilmi ja rva Grundy tuomitsisi sen käännyttäiset murhaavan kielensä revittäväksi.

ITSEKKYYS, tietämättömyyden esikoinen ja sellaisen opetuksen hedelmä, joka väittää, että jokaista vastasyntyntä lasta varten ”luodaan” uusi sielu, joka on *selvästi erillinen* universaalista sielusta – tämä itsekkyyden on *persoonallisen* itsen ja totuuden välissä oleva läpipääsemätön seinä. Se on kaikkien inhimillisten paheiden hedelmällinen äiti, *valheen* syntyessä tarpeesta teeskennellä ja *tekopyhyiden* halusta naamioida valhe. Se on sieni, joka kasvaa ja voimistuu ajan myötä jokaisessa ihmissydämessä, jossa se on tuhonnut paremmat tunteet. Itsekkyyden tappaa jokaisen jalon impulssin luonteessamme ja on ainoa jumalolento, joka ei pelkää palvelijoidensa uskottomuutta tai hylkäämistä. Tästä syystä me näemme sen hallitsevan ylimpänä maailmassa ja niin sanotuissa hienostopiireissä. Sen seurauksena me elämme, liikumme ja olemme tässä pimeyden jumalassa hänen teeskentelyn, huijauksen ja valheellisuuden kolminaisessa puoleksaan, nimeltään KUNNIAL LISUUS.

Onko tämä totta ja todellisuutta, vai onko se panettelua? Kään-
täkää mikä puoli tahansa, niin huomaatte sosiaalisten portaiden
huipulta alas asti vilppiä ja tekopyhyyttä toiminnassa rakkaan itsen
puolesta, jokaisessa kansassa samoin kuin jokaisessa yksilössä.
Mutta kansat ovat äänettömästi sopimuksesta päättäneet, että it-
sekkäitä motiiveja pitää politiikassa kutsua ”jaloksi kansalliseksi
pyrkimykseksi, isänmaallisuudeksi” jne., ja kansalainen pitää sitä
sukunsa piirissä ”perhehyveenä”. Herättääpä itsekkyyks halun alue-
laajennuksiin tai kaupalliseen kilpailuun naapurin kustannuksella,
sitä ei silti voi koskaan pitää hyveenä. Me näemme mielistelevää
VILPPIÄ ja RAAKAA VOIMAA – jokaisen kansainvälisen Salomon
temppelein *Jakinin* ja *Boasin* [kaksi pronssipilaria] – nimeltään
diplomatia, ja kutsumme sitä sen oikealla nimellä. Kun diplomaatti
kumartaa syvään näiden kansallisen kunnian ja politiikan kahden
pilarin edessä ja panee niiden muurarisymboliikan ”(taitavalla)
voimalla on tämä minun taloni pystytettävä” päivittäin käytäntöön,
ts. saa vilpin avulla sen, mitä hän ei voi saada voimalla – osoi-
tammeko hänelle suosiota? Diplomaatin ominaisuutta – ”nokke-
luutta tai taitoa etujen varmistamisessa” – omalle maalle toisten
maiden kustannuksella voidaan tuskin saavuttaa puhumalla *totta*,
vaan todellakin ovelalla ja vilpillisellä kielellä. Sen vuoksi *Lucifer*
kutsuu sellaista toimintaa ilmiselväksi VALHEEKSI.

Tapa ja itsekkyyks eivät saa ainoastaan politiikassa kutsumaan
vilppiä ja valhetta hyveeksi ja palkitsemaan parhaiten valehtelevaa
julkisilla patsailla. Jokainen yhteiskuntaluokka elää VALHEESSA
ja hajoaisi palasiksi ilman sitä. Sivistyneen jumalaa ja lakia
kunnioittavan ylimystön, joka on yhtä kiinnostunut kielletystä
hedelmästä kuin kuka tahansa moukka, on pakko valehdella
aamusta iltaan salatakseen sen, mistä se käyttää mieluusti sanaa
”pikkusynti”, mutta mikä TOTUUDEN näkökulmasta on törkeää
moraalittomuutta. Keskiluokkaista yhteiskuntaa heikentävät
vilpilliset hymyt, valheellinen puhe ja keskinäinen petollisuus.
Uskonnosta on tullut enemmistölle ohut tinapaperiverho
hengellisen uskon kuolleen ruumiin ylle. Isäntä menee kirkkoon
pettääkseen palvelijoitaan; nälkäinen kappalainen – saarnatessaan
sitä, mihin on lakannut uskomasta – pimittää piispaansa; piispa –

Jumalaansa. Poliittiset ja yhteiskunnalliset päivälehdet voisivat hyvin omaksua motokseen Georges Dandinin kysymyksen: ”*Lequel de nous deux trompe-t-on ici?*” [Kukapa meistä ei erehtyisi?] Jopa tiede, joka oli kerran totuuden pelastuksenankkuri, on lakannut olemasta *alastoman* totuuden temppele. Miltei yhtenä miehenä tiedemiehet yrittävät nykyisin vain pakottaa kollegansa ja yleisön hyväksymään jonkin henkilökohtaisen harrasteen, jonkin uudenaikaisen teorian, joka levittäisi loistoa heidän nimelleen ja maineelleen. Tiedemies on yhtä valmis estämään sen, etteivät tämänhetkisen tieteellisen hypoteesin vastaiset vahingolliset todisteet pääse julkisuuteen meidän aikanamme, kuin lähetyssaarnaaja pakanamaassa tai saarnaaja kotona on valmis vakuuttamaan seurakunnalleen, että moderni geologia on valhe ja evoluutio pelkkää kuvittelua ja hengen kiusaamista.

Tällainen on asioiden todellinen tila armon vuonna 1888, ja silti tietty sanomalehdet moittivat meitä siitä, että näemme tämän vuoden enemmän kuin synkissä väreissä!

Valhe on levinnyt sellaiseen laajuuteen – tapojen ja tottumusten tukemana – että jopa ajanlasku saa ihmiset valehtelemaan. Jälkiliitteet eKr. ja jKr., joita käyttävät vuosilukujen jälkeen juutalaiset ja pakanat Euroopan ja jopa Aasian maissa, materialistit ja agnostikot samoin kuin kristityt kotona, ovat *valhe*, jota käytetään toisen VALHEEN vahvistamiseksi.

Mistä sitten on edes suhteellinen totuus löydettävissä? Jos se niin kauan sitten kuin Demokritoksen vuosisadalla ilmeni hänelle jumalattaren muodossa, kun tämä makasi aivan lähteen pohjassa, niin syvällä, että lähde antoi sille vain vähän toivoa päästä vapaaksi, niin nykyisissä olosuhteissa meillä on tietty oikeus uskoa sen kätkeytyneen ainakin niin kauas kuin kuun aina näkymättömälle *pimeälle* puolelle. Tästä syystä ehkä kaikkia salatun totuuden kannattajia edelleenkin haukutaan lunaatikoiksi, hulluiksi. Olipa miten tahansa, ei missään tapauksessa eikä minkään uhan alaisena *Luciferia* saada koskaan edistämään mitään yleisesti ja äänettömästi tunnustettua ja yhtä yleisesti käytettyä valhetta, vaan se pitää kiinni pelkästä yksinkertaisesta tosiasiaista

yrittäen julistaa totuutta, milloin tahansa havaittua, eikä minkään raukkamaisen naamion alla. Uskonkiihkoilua ja suvaitsemattomuutta pidetään ehkä oikeaoppisena ja viisaana menettelynä, ja sosiaalisten ennakkoluulojen sekä henkilökohtaisten harrasteiden rohkaisua totuuden kustannuksella viisaana menettelytapana menestyksen takaamiseksi julkaisulle. Olkoon niin. *Luciferin* toimittajat ovat teosofeja, ja heidän mottonsa on *Vera pro gratiis* [Totuus ei maksa mitään].

He ovat täysin selvillä siitä, että LUCIFERIN juomauhrit ja uhri-lahjat totuuden jumalattarelle eivät lähetä hyväntuoksuista savua lehdistöherrojen neniin, eikä kirkas ”aamuaurinko” tuoksu suloi- sesti heidän sieraimissaan. Se *Lucifer* ei välitä herjauksesta, koska – *veritas odium parit* [totuus luo vihaa]. Jopa sen ystävät alkavat löytää virheitä siitä. He eivät voi nähdä, *miksi Lucifer ei voisi olla puhtaasti teosofinen aikakauslehti*, toisin sanoen, miksi se ei suos- tu olemaan dogmaattinen ja fanaattinen. Sen sijaan että omistaisi joka tuuman lehdestä teosofisille ja okkulttisille opetuksille, se avaa sivunsa ”mitä irvokkaasti heterogeenisimpien ainesten ja ris- tiriitaisten oppien julkaisemiselle”. Tämä on pääsyyte, johon me vastaamme – miksipä ei? Teosofia on jumalallista tietoa, ja tieto on totuus; jokainen *tosi* asia, jokainen vilpityn sana on siten olen- naisesti teosofiaa. Se joka on taitava jumalallisessa alkemiassa tai edes lähes siunattu totuuden käsittämisen lahjalla, tulee löytämään ja poimimaan sen virheellisestä samoin kuin oikeasta esityksestä. Olipa kuinka pieni hitunen kultaa tahansa joutunut tonniin jätettä, se on silti jalo metalli ja kannattaa kaivaa esiin jopa ylimääräisellä vaivalla. Kuten sanottu, usein on hyödyllistä tietää, mitä asia *ei ole*, oppiakseen mitä se *on*. Tavallinen lukija voi tuskin toivoa löy- tävänsä lahkolaisjulkaisusta mitään tosiseikkaa kaikkine aspektei- neen, puolesta ja vastaan, koska tavalla tai toisella sen esitystapa on varmasti herättävä ennakkoluuloja, ja vaaka auttaa kallistumaan sille puolelle, jolle sen toimittajan politiikka on suuntautunut.

Teosofinen aikakauslehti on siis ehkä ainoa julkaisu, mistä voi joka tapauksessa toivoa löytävänsä objektiivisen, joskin yhä vain likimääräisen totuuden ja totuudellisuuden. Alaston totuus

heijastuu *Luciferissa* sen monissa puolissa, sillä minkään filosofisten tai uskonnollisten näkemysten pääsyä ei estetä sen sivuille. Koska jokaisen filosofian ja uskonnon, olivatpa ne kuinka epätäydellisiä ja epätyytyttäviä tahansa – ja jokin voi joskus olla jopa typerä –, on perustuttava jonkinlaiseen totuuteen ja todellisuuteen, lukijalla on siten mahdollisuus verrata, analysoida ja valita useista siinä keskustelluista filosofioista. *Lucifer* tarjoaa niin monta yhden ainoan yleismaailmallisen jalokiven viistettä, kuin sen rajoitettu tila voi sallia, ja sanoo lukijoilleen: ”Valitse sinä tänään, ketä haluat palvella: joko ne jumalat, jotka olivat sen tulvan toisella puolella, joka oli upottanut ihmisen järkeilykyvyt ja jumalallisen tiedon, tai *tottumuksen* ja *sosiaalisen valheen* amorilaiset jumalat tai edelleen (korkeimman) Itsen Herran – illuusion pimeään voiman loistavan hävittäjän?” Varmasti se filosofia, joka pyrkii vähentämään eikä lisäämään ihmiskurjuuden määrää, on paras.

Joka tapauksessa valinta on siinä, ja vain tätä tarkoitusta varten me olemme avanneet sivumme kaikenlaisille kirjallisille avustajille. Sen vuoksi niistä on löydettävissä ajatuksia kristilliseltä kirkonmieheltä, joka uskoo Jumalaansa ja Kristukseensa, mutta hylkää kunnianhimoisen, ylpeän kirkkonsa ikävät tulkinnat ja pakolliset dogmit sekä hyloidealistin opin, joka kieltää Jumalan, sielun ja kuolemattomuuden, eikä usko mihinkään muuhun kuin itseensä. Karkeimmat materialistit tulevat löytämään lehdestämme vieraanvaraisuutta, niin, jopa ne, jotka eivät ole epäröineet täyttää sen sivuja meitä koskevilla irvailuilla ja henkilökohtaisilla huomautuksilla sekä solvata teosofian meille niin rakkaita oppeja. Kun ateistin toimittama *vapaan ajattelun* aikakauslehti julkaisee mystikon tai teosofin kirjoittaman artikkelin, joka ylistää okkulttisia näkemyksiä ja Parabrahmanin mysteeriä, ja laittaa siihen vain muutaman satunnaisen huomautuksen, silloin me sanomme, että *Lucifer* on löytänyt kilpailijan. Kun kristillinen lehti tai lähetystyön äänenkannattaja hyväksyy vapaa-ajattelijan kirjoittaman artikkelin, jossa pilkataan uskoa Aatamiin ja hänen kylkiluuhunsa, ja sivuuttaa kristinuskon – sen toimittajan uskon – arvostelun lempeästi ja vaieten, silloin tuo

lehti on tullut *Luciferin* arvoiseksi, ja sen voidaan todella sanoa saavuttaneen sen suvaitsevaisuudenasteen, jolloin se voidaan sijoittaa minkä tahansa teosofisen julkaisun tasolle.

Mutta niin kauan kuin mikään näistä puhetorvista ei tee mitään sellaista, ne ovat kaikki lahkolaisia, fanaattisia ja suvaitsemattomia eivätkä ne voi lainkaan käsittää totuutta ja oikeudenmukaisuutta. Ne voivat heittää vihjauksia *Luciferia* ja sen toimittajia vastaan, mutta ne eivät voi vaikuttaa kumpaankaan. Itse asiassa tämän lehden toimittajat ovat ylpeitä sellaisista arvosteluista ja syytöksistä, koska ne ovat todisteita siitä, että kiihkoilu tai kaikenlainen pöyhkeys kokonaan puuttuu teosofiasta, mikä on seurausta sen julistamien oppien jumalallisesta kauneudesta. Sillä kuten sanottiin, teosofia sallii kuuntelun ja suo reilun mahdollisuuden kaikille. Se arvelee, että mitkään näkemykset – jos ovat rehellisiä – eivät ole täysin vailla totuutta. Se kunnioittaa ajattelevia ihmisiä, kuuluvatpa he mihin ajatussuuntaan tahansa. Aina valmiina vastustamaan niitä ajatuksia ja näkemyksiä, jotka voivat ainoastaan aiheuttaa sekaannusta edistämättä filosofiaa, se antaa niiden tulkitsijoiden uskoa itse mihin tahansa mielivät, ja tekee oikeutta heidän ajatuksilleen, kun ne ovat hyviä. Todellakin filosofisen kirjoittajan johtopäätökset voivat olla täysin meidän näkemystemme ja selittämiemme opetusten vastaisia. Silti hänen perusteensa ja selityksensä voivat olla aivan oikeita, ja muut ihmiset voivat hyötyä vastakkaisesta filosofiasta, vaikka me sen hylkäämmekin uskoen, että meillä on jotakin, joka on korkeampaa ja vielä lähempänä totuutta. Joka tapauksessa meidän uskontunnustuksemme on nyt tehty selväksi ja kaikki edellä sanottu oikeuttaa ja selittää toimituksemme politiikan.

Esittääksemme yhteenvedon absoluuttisen ja suhteellisen totuuden ajatuksesta, voimme ainoastaan toistaa aiemmin sanotun. *Lukuun ottamatta tiettyä korkeasti henkistä ja ylevää mielentilaa, jonka aikana ihminen on yhtä UNIVERSAALIN MIELEN kanssa – hän ei voi saada mitään muuta kuin suhteellisen totuuden tai totuuksia mistä tahansa filosofiasta tai uskonnosta.* Vaikka jopa lähteen pohjalla asuva jumalatar tulisi esiin vankeudestaan, hän ei

voisi antaa ihmiselle mitään muuta kuin mitä tämä pystyy sulattamaan. Sillä välin jokainen voi istua lähellä tuota lähdettä – jonka nimi on TIETO – ja katsella kiinteästi sen syvyyksiin ja toivoa näkevänsä totuuden oikean kuvan heijastuneena, ainakin pimeään veteen. Tämä kuitenkin, Richterin mukaan, tarjoaa tietyn vaaran. Jokin totuus, ollakseen oikea, voi tilapäisesti heijastua kuin peiliin siihen kohtaan jota katselemme kiinteästi, ja siten palkita kärsivällisen tutkijan. Mutta tuo saksalainen ajattelija lisää: ”Olen kuullut, että jotkut filosofit etsiessään totuutta osoittaakseen sille kunnioitustaan, ovat nähneet oman kuvansa vedessä ja ihailleet sitä sen sijaan...”

Välttääkseen sellaisen onnettomuuden, joka on kohdannut jo-kaista uskonnollisen tai filosofisen koulukunnan perustajaa, toimit-tajat ovat äärimmäisen huolellisia, etteivät tarjoa lukijalle ainoas-taan niitä totuuksia, joita löytävät omiin aivoihinsa heijastuneina. He tarjoavat yleisölle laajan valinnanvaran ja kieltäytyvät osoitta-masta fanatismia ja suvaitsemattomuutta, jotka ovat tärkeimpiä maamerkkejä lahkolaisuuden polulla. Mutta kun he jättävät laa-jimman mahdollisen marginaalin vertailua varten, meidän vastus-tajamme eivät voi toivoa löytävänsä *kasvojensa* kuvastuvan *Luci-ferimme* kirkkailla vesillä ilman huomautuksia tai aiheellista kri-tiikkiä sen huomiota herättäviä yksityiskohtia kohtaan, jos ne ovat vastakkaisia teosofisten näkemysten kanssa.

Tämä kuitenkin ainoastaan julkisen aikakauslehden kansien sisällä ja sikäli kuin se koskee pelkästään filosofisten totuuksien älyllistä aspektia. Mitä tulee syvempiin henkisiin, ja voi miltei sanoa, uskonnollisiin käsityksiin, kenenkään todellisen teosofin ei pitäisi alentaa niiden arvoa alistamalla niitä julkiseen keskusteluun, vaan hänen pitäisi pikemminkin säilyttää ja kätkeä ne syvälle sisimmän sielunsa pyhättöön. Sellaisia käsityksiä ja oppeja ei pitäisi koskaan esittää hätiköiden, koska ne joutuvat alttiiksi välinpitämättömyyden ja kriittisyyden karkean käsittelyn aiheuttamalle väistämättömälle häpäisylle. Eikä niitä pitäisi esittää missään julkaisussa muuten kuin ajattelevan yleisönsan harkittavaksi tarkoitettuina hypoteeseina. Teosofisten totuuksien,

kun ne ylittävät pohdiskelun tietyn rajan, olisi parempi pysyä julkiselta mielipiteeltä salassa, sillä ”näkymättömien asioiden todistus” ei ole mikään todistus paitsi sille, joka näkee, kuulee ja aistii sen. Sitä ei tule pakottaa ”kaikkein pyhimmän”, persoonattoman jumalallisen *egon* temppelein eli sisällä asuvan ITSEN ulkopuolelle. Sillä samoin kuin jokainen tosiasia *sen* havaitsemisen ulkopuolella voi, kuten olemme osoittaneet, olla parhaimmillaan vain suhteellinen totuus, niin säde absoluuttisesta totuudesta voi heijastua ainoastaan oman liekkinsä puhtaaseen peiliin – meidän korkeimpaan HENKISEEN TIETOISUUTEEMME. Ja kuinka voi (illusion) pimeys käsittää VALOA, joka loistaa siinä?

MITÄ ON OKKULTISMI?

[*Spiritual Scientist*]

Uskon, että okkultismi on pääasiallisesti muinaisen pakanuuden uudelleen syntymistä, pythagoralaisen filosofian eloonheräämistä. Se ei ole noiden muinaisten uskontojen tunteettomia seremonioita ja hengeittäviä muotoja vaan se totuuden henki, joka elävöitti nuo suuret vanhat järjestelmät, jotka pitivät maailman lumoutuneena pelossa ja kunnioituksessa kauan sen jälkeen kun henki oli eronnut eikä mitään muuta ollut jäljellä kuin kuollut hajoava ruumis.

Okkultismi selittää sielun ikuista yksilöllisyyttä, katoamatonta voimaa, joka on jokaisen rakennelman syy ja ylläpitävä voima, ja se vakuuttaa, että kuolema on ainoastaan loppuun kuluneen vaateen hylkäämistä uuden ja paremman saamiseksi.

Siten niin sanottu kuolema voi vain muodon turmella,
Kuolematon sielu lentää pois tyhjään tilaan
Etsiäkseen onneaan toisessa paikassa.

Pyrkiessään tunkeutumaan dynaamisten voimien salaisuuksiin okkultismi näkee kaikessa ykseyden, katkeamattoman ketjun, joka ulottuu alimmasta orgaanisesta muodosta korkeimpaan, ja

päättelee, että tämä ykseys perustuu olemisen orgaanisten muotojen kauttaaltaan nousevaan asteikkoon, henkisen orgaanisen kokemuksen Jaakobin tikkaisiin, minne ylös jokaisen sielun on kuljettava, ennen kuin se voi jälleen laulaa ylistystä Isänsä kasvojen edessä. Se näkee dualismin kaikissa olennoissa, fyysisen ja henkisen luonnon läheisesti yhteen punoutuneena toinen toisensa syleilyyn, keskinäisesti toisistaan riippuvaisina ja silti toisistaan riippumattomina. Ja kuten henkielämässä on keskusyksilöllisyys, sielu, samoin on fyysisessä atominen, kumpikin ikuinen, muuttumaton ja itseoleva. Näitä keskuksia, fyysisistä ja henkistä, ympäröivät vastaavasti niiden omat ilmapiirit, joiden keskinäinen piiriin sulkeminen johtaa yhdistymiseen ja organisaatioon. Tämä ajatus ei rajoitu maalliseen elämään vaan ulottuu maailmoihin ja maailmojen systeemeihin.

Fyysinen olemassaolo palvelee henkistä, ja kaikki fyysinen kehitys ja edistys ovat vain henkisen edistyksen apulaisia, mitä ilman ei voisi olla mitään fyysisistä edistystä. Fyysinen orgaaninen edistys vaikuttaa perinnöllisen siirtymisen avulla, henkinen orgaaninen kehitys sielun vaelluksen avulla.

Okkultismi on jakanut henkisen edistymisen kolmeen osaan – elementaari, joka vastaa alempia rakenteita; astraali, joka koskee inhimillistä; ja taivaallinen, joka on jumalallinen. ”Elementaarihenget”, kuuluivatpa ne ”maahan, veteen, ilmaan tai tuleen”, ovat henkiä, eivät vielä inhimillisiä, mutta tietyt heimolaisuudet vetävät niitä inhimillisen puoleen. Monet fyysiset sairaudet johtuvat loiseläiden läsnäolosta. Näitä eliöitä vetävät puoleensa tai aiheuttavat epäpuhtaus ja muut syyt. Samoin loishenkiä vetää puoleensa moraalittomuus tai henkinen epäpuhtaus, aiheuttaen siten henkisiä sairauksia ja vastaavia fyysisiä vaivoja. Niiden, jotka elävät eläimellisellä tasolla, täytyy vetää puoleensa tuon tason henkiä, jotka etsivät lainaruumiillistumia, joissa lähin hengenheimolaisuus on voimakkaimmassa muodossa.

Siten muinainen oppi riivaamisesta vaatii tunnustamista, ja paholaisten poismanaaminen on yhtä oikeutettua kuin loismadon karkottaminen tai syyhyyn parantaminen. Uskottiin myös, että nämä henkiset olennot ylläpitivät henkistä olemassaoloaan tietyllä

tavalla virtaamalla fyysisistä ruumiista, varsinkin vasta surmatuista. Niinpä uhrimenoissa papit saivat fyysisen osan ja jumalat henkisen, niiden ollessa tyytyväisiä ”hyvään tuoksuun”. Ajateltiin edelleen, että nämä demonit ylllyttivät sotiin, niin että ne saattoivat nauttia surmatuista.

Mutta kasvisravintoa pidettiin myös arvossa, ja suitsutus oli voimakas väline taitavan maagikon käsissä.

Elementaaripiirien yläpuolella oli seitsemän planeettapiiriä, ja kuten elementaaripiirit olivat kehityskeino alemmille eläimille, samoin olivat planeettapiirit etenemiskeino elementaareista kehittyneille hengille – ihmishengille. Ihmishenki meni kuollessa assosiativisen tähtensä luo, kunnes se oli valmis uuteen ruumiillistumiseen, ja sen syntymä oli sen planeetan luonteinen, josta se tuli ja jonka säteet valaisivat sen nousua – astrologian keskusajatus. Kun planeettapiirin opetukset olivat täysin hallinnassa, henki nousi seuraavaan piiriin edistyäkseen kuten aiemmin. Näiden piirien luonne vastasi ”ihmisen seitsemää kautta”. Mutta ei henki aina palannut astraalipiiriin. Itsemurhaajat, ne, joiden elämä oli äkkiä riistetty ennen kypsää ikää, ne, joiden mieltymykset olivat liiallisesti kiinnittyneet maallisiin asioihin jne., olivat maassa kiinni, kunnes tietyt olosuhteet olivat täyttyneet. Jotkut, joiden elämät olivat valmistaneet heidät sellaiseen ratkaisuun, joutuivat elementaaripiireihin ja ruumiillistumaan alempiin eläimiin, jotka vastasivat heidän elämiensä luonnetta. Sellaisia olivat levottomat henget, jotka joskus häiritsivät herkkien kuolevaisten rauhaa ennen muinoin – ehkä nykyäänkin.

Planeettapiirien yläpuolella oli kolme jumalallista piiriä, missä tapahtui apoteoosin kehitys, missä henki edistyi kunnes se saavutti jumaluuden täydellisyyden ruumiillisesti. Näistä piireistä nimitettiin alempien piirien suojelijat, Jumalan sanansaattajat, palvelevat henget, jotka lähetettiin huolehtimaan niistä, jotka ovat saavia pelastuksen perinnön.

Tällainen on henkisen okkulttisen filosofian lyhyt yleiskatsaus. Se voi tuntua ristiriitaiselta nykyajan spiritualismin suhteen, mutta edes spiritualismi ei ole kokonaan kadottanut näkyvistään

seitsemää piiriä eikä muita muinaisen astrohenkisen uskon omituisuuksia. Koska tietoa hankitaan ja kokemusta saadaan, tulee sekä muinaisen että nykyisen mystiikan parempi ymmärrys tuomaan ne lähemmäksi yhteen ja osoittamaan vastaavuuden ja keskinäisen yhteisymmärryksen, jota ihmisten tietämättömyys ja ylimielisyys ei ole koskaan häirinnyt – ainoastaan sumentanut.

Mutta okkultismissa on fyysinen aspekti, jota en voi sallia sivuutettavan. Ihminen on nelinäinen olento.

Ihmisessä on neljä asiaa: henki, sielu, haamu, liha,
Neljää paikkaa nämä neljä pitävät ja omistavat.
Maa kattaa lihan, haamu leijailee haudan yllä,
Orcuksella on sielu, tähdet kaipaavat henkeä.

Kun henki jättää ruumiin ja on täysin valmis tähtiipiireihin, näitä pidetään kuolevissa jäännöksissä. Varjo, joka ei ole osa henkeä tai todellinen mies tai nainen, voi yhä jäljitellä heitä, tehdä ilmestyksiä menneisyydestä, itse asiassa paljastaa enemmän omasta aistillisesta historiastaan ja vahvistaa aistillista identiteettiä paremmin kuin itse henki voisi tehdä, koska henki tuntee vain henkiset asiat. Menneisyyden skiomantiolla (ennustaminen haamujen avulla) on sama suhde nykyajan psykometriaan kuin muinaisella magialla on nykyajan spiritualismiin. Siten kummittelevissa taloissa, hautausmailla ja paikoissa, missä on ollut väkivaltaisesti kuolleita, sensitiivit näkevät näytelmän, joka tapahtui kauan sitten, eikä hengellä ole siihen osuutta.

Henki ei voi edes kommunikoida, paitsi fyysisen ja henkisen auran sulautumisen avulla, ja vain tulemalla yhteyteen fyysisten asioiden kanssa se voi tietää jotain niistä. Siten välittäjät ovat yhtä välttämättä toisella puolella kuin tällä, ja välittäjien, suojelevien henkien, avulla voimme saavuttaa lähemmän käsityksen henkisistä totuuksista, jos elämme niitä varten.

KALIFORNIAN BUDDHA¹

¹ Emme voi ehdottomasti sanoa, että tämä on H. P. B., mutta voi olla, että se on vain kirjoitettu hänen innoittamana.

MITÄ MEIDÄN TULEE TEHDÄ LÄHIMMÄISTEMME HYVÄKSI?

Kirjeenvaihto¹

[*Lucifer*, October, 1889. *What shall we do for our fellow-men?*]

[H-S] Minä ja ystäväni olemme kiitollisia teille lähettämäni kirjeenvaihdon vastauksesta ja kommenteista 15.7. ilmestyneen lehden numerossa. Sallitteko meidän jatkaa tätä keskustelua? Useat kirjeet, jotka olen saanut tämän kirjeenvaihdon seurauksena, ei ainoastaan Saksasta vaan myös Englannista,² saavat näyttämään todennäköiseltä, että teidän lukijanne Kanaalin toisella puolella ovat myös kiinnostuneita tästä elintärkeästä kysymyksestä. Koska edellisen viestini sisältö on tullut väärin ymmärretyksi, olen nyt tehnyt tästä kysymyksestä tämän kirjeeni otsikon painottaakseni asiaa. Minä ja ystäväni emme kysyneet: Tuleeko meidän tehdä *jotakin* lähimmäistemme hyväksi tai *ei mitään*? vaan: *Mitä* meidän tulee tehdä lähimmäistemme hyväksi?

Olette samaa mieltä kanssamme, kuten viime kirjettäni (s. 431) koskeva 4. selityksenne selvästi osoittaa, että lopullinen päämäärä, johon mystikon tai okkultistin on pyrittävä, ei ole täydellisyys olemassaolossa ("maailmassa") vaan *absoluuttinen oleminen*. Tämä tarkoittaa, että meidän on pyrittävä vapautukseen kaikesta olemassaolosta missä tahansa kolmesta maailmasta tai olemassaolon tasosta. Mieli-pide-ero on kuitenkin tässä: Onko meidän nyt kuitenkin autettava kaikkia lähimmäisiämme erotuksesta heidän *maallisissa* asioissaan; teemmekö työtä heidän kansallisen ja yksilöllisen karmansa kimpussa auttaaksemme heitä parantamaan "maailmaa" ja elämään siinä onnellisena; yritämmekö kovasti heidän *kanssaan* käsittää sosialistisia ongelmia, edistää tiedettä, taidetta ja teollisuutta, opettaa heille

¹ [H. P. Blavatskyn ja tri Wm. Hübbe-Schleidenin välillä.]

² Ehkä myös Madrasista (Chennaista)? – Toim.

kosmologiaa, ihmisen ja universumin kehitystä jne. – vai toisaalta teemmekö vain parhaamme osoittaaksemme lähimmäisillemme tien viisauteen, joka on johtava heidät ulos maailmasta ja niin suoraan kuin mahdollista kohti heidän yleisesti hyväksytyä päämääräänsä absoluuttisessa olemassaolossa (*paranirvâna, moksha, âma*)? Tuleeko meidän siis työskennellä vain niiden puolesta, jotka ovat halukkaita vapautumaan kaikesta yksilöllisestä olemassaolosta ja jotka kaipaavat kiihkeästi vapautumista kaikesta itsekkyydestä ja kaikista kamppailuista ja jotka kaipaavat ainoastaan ikuista rauhaa?

Vastaus: Koska allekirjoittanut ei hyväksy näkemyksiään ja elämänpolkuaan varten muuta auktoriteettia, kuollutta tai elävää, muuta filosofista tai uskonnollista järjestelmää kuin yhden – *nimittäin nimittämiensä ”MESTARIEN” etiikan ja filosofian esoteeriset opetukset* –, vastaukset on sen vuoksi esitettävä ainoastaan näiden opetusten mukaan. Ensimmäinen vastaukseni on: Ei minkään siitä, mikä osaltaan auttaa ihmistä, kollektiivisesti tai yksilöllisesti, elämään – ei ”onnellisesti” vaan – vähemmän *onnettomasti* tässä maailmassa, pitäisi olla yhdentekevää teosofi-okkultistille. Hänen huolenaan ei ole, hyödyttääkö hänen apunsa ihmistä hänen *maallisessa* vai *henkisessä* edistyksessään. Hänen ensimmäinen velvollisuutensa on olla aina valmis auttamaan, jos hän voi, pysähtymättä filosofoimaan. Koska meidän papilliset ja maallikkofarisealaisemme tarjoavat liian usein kristillistä dogmaattista tietä pelkän elintärkeän leivän sijasta tapaamilleen kurjille olennoille – kärsivätpä he fyysisesti tai moraalisesti – pessimismi, materialismi ja epätoivo voittavat joka päivä enemmän alaa meidän aikanamme. Myötä- ja vastoinkäyminen tai onnellisuus ja kurjuus ovat suhteellisia termejä. Jokainen meistä kohtaa niitä omien mieltymystensä mukaan, joku maallisissa, toinen älyllisissä etsinnöissään, eikä mikään yksi ainoa järjestelmä tyydytä koskaan kaikkia. Tästä johtuen, kun joku saa mielihyvänsä ja lepohehkensä perheiloista, toinen ”sosialismista” ja kolmas ”ainoastaan ikuisen rauhan kaipuusta”, voi olla niitä, jotka kaipaavat kiihkeästi totuutta luonnontieteen joka alalla ja jotka niin

muodoin haluavat kovasti oppia esoteerisia näkemyksiä ”kosmologiasta ja ihmisen ja universumin kehityksestä”. – H. P. B.

[H-S] Mielipiteemme mukaan viimeksi mainittu tie on oikea mystikolle; edellistä pidämme selvityksenä omista näkemyksistämme. Edellistä kirjittäni koskevat selityksenne vastaavat täysin tätä näkemystä, sillä 3. selityksessänne sanotte: ”Paranirvâna saavutetaan ainoastaan, kun manvantara on päättynyt, ja universumin ’yön’ eli pralayan aikana.” Jos paranirvânan lopullista päämäärää *ei voi* saavuttaa yksilöllisesti, vaan sen saavuttaa ainoastaan yhteisesti koko nykyinen ihmiskunta, on aivan selvää, että saapuaksemme täydellisyyteemme meidän ei täydy vain tehdä parasta mahdollista oman itsemme lakkauttamiseksi. Meidän on näet ensin työskenneltävä maailmankehityksen hyväksi kiirehtiäksemme hottentottien kaikkia maallisia etuja ja eurooppalaisia vivisektion suorittajia, jotka edistyttyään riittävästi nähdäkseen pelastuksensa lopullisen päämäärän ovat valmiita liittymään meihin kamppaillessaan kohti tuota vapautusta.

Vastaus: Koska mielipiteemme mukaan ei ole mitään oleellista eroa ”mystikon” ja ”teosofi-esoteristin” tai Idän okkultistin välillä, edellä kuvattu tie *ei ole* ”oikea tie mystikkoja varten”. Joku joka ”kaivatessaan kiihkeästi vapautumista kaikesta itsekkyydestä” suuntaa samalla kaiken energiansa ainoastaan ihmiskunnan siihen osaan, joka edustaa hänen omaa ajattelutapaansa, ei vain osoittaudu hyvin *itsekkääksi* vaan syyllistyy ennakkoluuloisuuteen ja puolueellisuuteen. Sanoessani, että *para-* eli mieluummin *parinirvâna* saavutetaan ainoastaan manvantaran lopussa, en missään tapauksessa tarkoittanut ”planetaarista” vaan koko *kosmista* manvantaraa, ts. Brahmân ”aikakauden loppua”, eikä yhden ”päivän”. Sillä tämä on ainoa kerta, jolloin *universaalin* pralayan aikana ihmiskunta (ts. ei ainoastaan Maan *ihmiskunta* vaan jokaista ”ihmistä” tai ”*manua* kantavan” pallon, tähden, auringon tai planeetan) saavuttaa ”yhteisesti” paranirvânan, eikä se silloinkaan ole koko ihmiskunta. Kyseessä on vain ne ihmiskunnan osat, jotka ovat valmistautuneet siihen. Kirjoittajamme huomautus ”hottentoteista ja eurooppalaisista vivisektion suorittajista tuntuu

osoittavan hämmästyksekseni, että oppineella veljelläni on mielessään ainoastaan pieni kehittymätön *mainen* ihmiskunta? – H. P. B.

[H-S] *Te* olette paljon paremmassa asemassa kuin me puhuessanne ehdottoman varmasti kaikista näistä asioista sanoessanne: ”tämä on esoteerinen oppi” ja ”tällainen on mestarien opetus”. Mielestämme meillä ei ole mitään sellaisia takuita uskomuksillemme, päinvastoin, me haluamme oppia ja olemme valmiit vastaanottamaan viisautta, missä tahansa sitä on meille tarjolla. Emme tiedä mistään auktoriteetista tai jumalallisesta ilmoituksesta. Sillä mikäli hyväksymme vedalaiset tai buddhalaiset opit, teemme niin ainoastaan, koska olemme tulleet vakuuttuneiksi esitettyjen syiden perusteella; tai siitä, missä syyt osoittautuvat ylittävän käsityskykymme, mutta missä intuitiomme kertoo meille: tämä on kuitenkin todennäköisesti totta, me yritämme parhaamme saadaksemme ymmärryksemme seuraamaan intuitiotamme.

Vastaus: Puhun ”ehdottoman varmasti” ainoastaan mitä tulee omaan *henkilökohtaiseen* vakaumukseeni. Ne, joilla ei ole samoja takuita vakaumukselleen kuin minulla on, olisivat hyvin herkkäuskoisia ja typeriä hyväksyessään sen sokean uskon pohjalta. Kirjoittaja ei liioin usko yhtään enempää kuin hänen kirjeenvaihtotoverinsa ja tämän ystävät mihinkään ”auktoriteettiin”, saatikka sitten ”jumalalliseen ilmoitukseen”! Onnekkaampana tässä kuin he, minun ei tarvitse edes luottaa tässä, kuten he tekevät, omaan *intuitiooni*, koska *erehtymätöntä* intuitiota ei ole olemassa. Mutta se mihin uskon on 1) elävien *jumalallisten* ihmisten paljastamat, jatkuvat suulliset opetukset valituille ihmisten joukosta ihmiskunnan varhaislapsuuden aikana; 2) että se on saavuttanut meidät *muuttumattomana*; ja 3) että MESTARIT ovat läpikotaisesti perehtyneet tieteeseen, joka perustuu sellaiseen keskeytymättömään opetukseen. – H. P. B.

[H-S] Viitaten siis selitykseenne 5 tarkoituksemme ei ollut, eikä ole, ”esittää teille mitään kritiikkiä”, päinvastoin: emme koskaan tuhlaisi aikaa minkään sellaisen vastustamiseen, mitä pidämme

vääränä. Sen me jätämme oman kohtalonsa nojaan, mutta me yritämme mieluummin päästä käsiksi positiivisiin tietoihin tai perusteluihin, aina kun niitä ilmaantuu. Sitä paitsi emme ole koskaan kieltäneet, emmekä koskaan tule unohtamaan, että olemme teille velkaa monet suuret kiitokset siitä, että olette organisoinut nykyisen liikkeen ja tehnyt julkisiksi monia huomiota herättäviä ajatuksia, jotka ovat olleet tähän mennessä vieraita eurooppalaiselle sivistykselle. Tuntisimme nyt lisäksi kiitollisuutta teitä kohtaan, jos te (tai teidän mestarinne) esittäisitte meille joitakin syitä, jotka voisivat näyttää meistä uskottavilta, miksi paranirvânaa *ei* voisi saavuttaa mikään *jîva* milloinkaan (*a*), ja miksi lopullisen päämäärän voi ainoastaan saavuttaa yhdessä

Vastaus (a): Tässä on jokin sekaannus. En koskaan sanonut, että kukaan *jîva* ei voisi saavuttaa parinirvânaa eikä tarkoitukseni ollut osoittaa, että nykyinen ihmiskunta voisi saavuttaa ”lopullisen päämäärän ainoastaan yhdessä”. Tässä minua syytetään tietämättömyydestä, johon en ole valmis tunnustamaan syyllisyyttäni, ja kirjeenvaihtotoverini puolestaan on ymmärtänyt minut väärin. Mutta koska jokainen järjestelmä Intiassa opettaa useita erilaisia *pralayoja*, kuten myös nirvânisia eli ”moksha”-tiloja, tri Hübbe-Schleiden on ilmeisesti sekoittanut vishishtâdwaita-vedantalaisen *prakritan naimittika* pralayaan. Epäilen jopa, että arvostettu kirjeenvaihtotoverini on omaksunut enemmän opetuksia tuosta kolmen vedantalaisen koulukunnan erityisestä lahkosta kuin hän on osannut odottaakaan. Lisäksi lyhyesti sanottuna hänen ”brahmalainen gurunsa”, josta on tullut meille erilaisia kertomuksia Saksasta, on maalailnut oppilaalleen paljon enemmän Sri Ramanujacharyan kuin Sri Sankarâchâryan filosofiaa. Mutta tämä on pikkuseikka, joka on yhteydessä olosuhteisiin, jotka eivät ole hänen hallinnassaan, ja joka on luonteeltaan karmallinen. Hänen vastenmielisyytensä ”kosmologiaa” ja muita tieteitä kohtaan mukaan luettuna teogonia ja vastakohtana ”etiikalle”, puhtaalle ja pelkälle, on myös peräisin ajalta, jolloin mainittu oppinut guru otti hänet käsiteltäväkseen. Viimeksi mainittu kertoi sen meille henkilökohtaisesti tehtyään

äkillisen *salto mortalin* [kuolettavan hypyn] esoterismista – liian vaikea käsittää ja sen vuoksi opettaa – *etiikkaan*, jota jokainen, joka tuntee yhtä tai kahta Intian eteläisistä kielistä, voi levittää yksinkertaisesti kääntämällä hänen tekstejään filosofisista teoksista, joita tuo maa on tulvillaan. Seuraus tästä on se, että arvoisa ystäväni ja kirjeenvaihtotoverini puhuu vishishtâdwaitalaisuudesta yhtä tietämättömänä kuin M. Jourdain puhui ”proosaa” samalla kun hän uskoo keskustelewansa pelkästä mahâyâna- ja vedantanâkökulmasta eikä mistään muusta. Jos on toisin, laitan itseni ojennukseen.

Mutta kuinka vedantalainen voi puhua *jîvoista* ikään kuin ne olisivat *erillisiä* olentoja ja JÎVÂTMASTA riippumattomina ainoa universaali sielu! Tämä on puhtaasti vishishtâdwaitan oppi, joka vakuuttaa, että jîvâtma on jokaisessa yksilössä erilainen kuin toisen yksilön jîvâtma. Hän kysyy: ”Miksi kukaan jîva *ei* voisi saavuttaa parinirvânaa milloin tahansa?” Me vastaamme, että jos hän tarkoittaa ”jîvalla” ”korkeampaa itseä” eli ihmisen *jumalallista egoa* ainoastaan – silloin sanomme, että se voi saavuttaa nirvânan, ei parinirvânaa. Silti tämänkin saavuttaa ainoastaan, kun tulee *jîvanmuktaksi*, mikä *ei* tarkoita ”milloinkaan”. Mutta jos hän ymmärtää ”jîvalla” pelkästään *ainoaa elämää*, jonka vishishtâdwaitat sanovat sisältyvän aineen jokaiseen hiukkaseen, erottaen sen *sharîrasta* eli ruumiista joka sisältää sen, silloin me emme ymmärrä lainkaan, mitä hän tarkoittaa. Sillä me emme myönnä, että parabrahman ainoastaan *täyttää* jokaisen jîvan yhtä hyvin kuin aineen jokaisen hiukkasen, vaan me sanomme, että parabrahman on erottamaton jokaisesta jîvasta kuten myös aineen jokaisesta hiukkasesta, koska se on *absoluutti*, ja SE on todellisuudessa tuo jîvâtma itse *kristalloituneena* – paremman sanan puutteessa. Ennen kuin siis vastaan hänen kysymyksiinsä, minun on tiedettävä, tarkoittaako hän parinirvânalla samaa kuin minä, sekä mistä *pralayoista* hän puhuu. Onko kyseessä *prakrita* mahâ pralaya, joka on joka 311 040 000 000 000. vuosi, vai onko kyseessä *naimittika* pralaya joka tapahtuu jokaisen *Brahma kalpan* jälkeen, jokaisen vastatessa 1 000 mahâ yugaa? Vakuuttavia

syitähän voidaan esittää ainoastaan, kun kaksi väittelijää ymmärtää toinen toistaan. Puhun esoteerisesta näkökulmasta, joka on miltei sama kuin adwaita-tulkinta. Tri Hübbe-Schleiden keskustelelee -- näkökulmasta, hän sanokoon, *minkä* järjestelmän, sillä ilman kaikkietävyyttä en voi sitä sanoa. – H. P. B.

[H-S] koko nykyään elävä ihmiskunta. Edistääkseni tätä keskustelua ilmoitan tässä joitakin syistä, jotka näyttävät puhuvan tätä näkemystä vastaan, ja yritän edelleen selventää joitakin toiminnallisia seurauksia näiden kummankin näkökulman mukaisesti:

1. Altruistin epäitsekkyydellä on hyvin erilainen luonne sen mukaan, minkä kahdesta näkökulmasta hän valitsee. Aloittaaksemme *meidän* näkökulmastamme, todellinen mystikko, joka uskoo voitavansa saavuttaa vapautuksen maailmasta ja yksilöllisyydestään, riippumatta kenenkään muiden olentojen tai koko ihmiskunnan karmasta, on altruisti, koska ja sikäli kuin hän on monisti, toisin sanoen, *tat twam asi'n* johdosta. Ei muoto tai yksilöllisyys vaan kaikkien entiteettien *oleminen* on sama kuin hänen omansa. Siinä suhteessa kuin hän tuntee oman *avidyânsa*, *agnanansa* eli epäviisautensa, hän tuntee muiden entiteettien avidyan ja hän tuntee myötätuntoa heitä kohtaan siitä syystä.

Vastaus. (b) Kun joku tuntee ”myötätuntoa” ilman siitä aiheutuvaa vastaavaa käytännön seurausta, se ei osoita, että hän itse on altruisti vaan päinvastoin. Todellinen itsekehitys esoteeriseen tapaan on *toimintaa*. ”Toimettomuus laupeuden työssä muuttuu kuolemansynnin teoksi.” (Ks. *Hiljaisuuden ääni*, Kaksi polkua, s. 40; e-kirja, s. 37) – H. P. B.

[H-S] (b) Ottaaksemme nyt toisen näkökulman: Eikö okkultistin altruismi, sen, joka näkee itsensä sidoksissa kaikkien lähimmäistensä karmaan ja joka sen johdosta työskentelee heidän puolestaan ja heidän kanssaan, ole pikemminkin itsekeskeistä? Sillä eikö hänen ”epäitsekkyytensä” pohjalla ole tieto, että hän ei voi selvittää omaa vapautustaan mihinkään vähäisempään hintaan? Poispääsy itsekkyydestä on sellaiselle ihmiselle uhrautumista

”maailman” puolesta. Mystikolle se on kuitenkin uhrautumista ikuiselle, absoluuttiselle olemiselle. Altruismia pidetään varmasti yhtenä saksalaisen teosofikon vaatimuksista – emme voi tai halua puhua muiden puolesta – mutta me olemme pikemminkin taipuvaisia ajattelemaan, että altruismia ei ole koskaan vaadittu tässä maassa edellisessä merkityksessä (uhrautuminen ”maailman” puolesta), vaan ainoastaan jälkimmäisessä merkityksessä eli uhrautumisena ikuiselle. (c)

Vastaus. (c) Okkultisti ei tunne olevansa ”sidoksissa kaikkien lähimmäistensä karmaan” enempää kuin joku ihminen tuntee jalkansa liikkumattomiksi toisen ihmisen jalkojen halvaantumisesta joutuena. Mutta tämä ei estä sitä tosiasiaa, että kummankin jalat ovat kehittyneet AINOAN ELÄMÄN äärimmäisestä olemuksesta ja ovat sitä. Siksi hänen työssään ei voi olla mitään *itsekeskeistä* tunnetta vähemmän suosiollisten veljien vuoksi. Esoteerisesti ei ole mitään muuta *tietä, keinoa* tai *menetelmää* itsen uhraamiseksi ”ikuiselle” kuin työskennellä ja uhrautua kollektiiviselle elämänhengelle, joka on ilmentynyt ja (meille) edustettuna sen korkeimmassa jumalallisessa aspektissa ainoastaan ihmiskunnassa. Todisteena on *nirmânakâya* – korkein oppi, jota kukaan orientalisti ei ole ymmärtänyt tähän päivään asti mutta jonka tri Hübbe-Schleiden voi löytää *Hiljaisuuden äänen* toisesta ja kolmannesta kirjoitelmasta. Mikään muu ei esitä ikuista, eikä millään muulla tavoin kuin tällä voi kukaan mystikko tai okkultisti *todella* saavuttaa ikuista, sanovatpa orientalistit ja buddhalaisten termien sanastot mitä tahansa. Sillä he eivät ole koskaan ymmärtäneet *trikâyan*, Buddhan ruumiillistuman kolmoisvoiman, ja nirvânan todellista merkitystä sen kolminaisissa negatiivisissa ja positiivisissa määrittelyissä.

Jos kirjeenvaihtotoverimme uskoo, että kutsumalla itseään ”teosofikoksi” mieluummin kuin ”teosofiksi” hän selviää siten mistä tahansa näkemyksiinsä liittyvästä *sofismien* ideasta, silloin hän on erehtynyt. Sanon tämän täysin vilpittömästi. Hänen kirjeessään lausumansa mielipiteet ovat minun vaatimattoman käsitykseni mukaan sofismien varsinaisia hedelmiä. Jos olen ymmärtänyt hänet väärin, olen ojennuksen tarpeessa. – H. P. B.

[H-S] 2. Kyseessä on väärinkäsitys, jos luulette selityksessänne 5, että me puollamme täysin ”vetäytymistä tai eristäytymistä maailmasta”. Puollamme sitä yhtä vähän kuin te itse, mutta suosittellemme vain ”askeetin elämää”, sikäli kuin on tarpeellista valmistaa jotakuta hänelle määrättyjä tehtäviä varten ja seuraamaan tietä *lopulliseen* vapautukseen maailmasta. Seuraus näkemyksestänne näyttää silti johtavan siihen, että maailma on *maallisessa* elämässä, mutta me emme hyväksy tätä ohjetta ennen kuin siihen annetaan riittävän hyviä syitä. Että meidän pitäisi liittyä lähimmäisiimme kaikissa heidän *maallisissa* asioissaan ja pyrkimyksissään auttaaksemme heitä kiirehtimään yhteisessä ja yleisessä päämäärässä, on vastoin intuitiotamme. (a)

Vastaus (a) On vaikea keksiä, kuinka viime vastauksessani ilmaistu näkemys voi johtaa sellaiseen päätelmään, tai missä minä olen neuvonut teosofi-veljiäni liittymään ihmisiin ”kaikissa heidän *maallisissa* asioissaan ja pyrkimyksissään”! On hyödytöntä lainata tähän jälleen sitä mitä sanottiin selityksessä 1, sillä jokainen voi katsoa sitä kohtaa ja havaita, etten ole sanonut mitään sellaista. Yhtä ohjetta kohti voin antaa tusinan. ”Kuolevaista, joka ei ole voittanut epäilyjään, ei puhdista alastomana kulkeminen, ei tukan pitäminen palmikoilla, ei lika, ei ruoasta pidättyminen, ei paljaalla maalla nukkuminen. . . eikä liikkumatta istuminen”, sanotaan *Dhammapadassa* (I, 141). ”Ei pidättyminen lihasta tai kalasta, ei alastomana kulkeminen, ei tukan poisajaminen, ei tukan peittäminen jne. puhdista ihmistä eikä vapauta aistiharhoista” (*Amagandha Sutta*, 7, 11). Tätä minä tarkoitan. Liasta ja löyhkästä pelastumisen, kuten St. Labro ja jotkut fakiirit, ja kaikkien asioiden maallisen elämän välillä on pitkä matka. Ankara asketismi maailman keskellä on ansiokkaampaa kuin välttää niitä, jotka eivät ajattele meidän tavoin, ja siten menettää tilaisuus osoittaa heille totuus. – H. P. B.

[H-S] Pyrkii vapautukseen maailmasta edistämällä ja suosimalla maailmanprosessia vaikuttaa pikemminkin kiertometodilta. Mielityksemme johtaa meidät vetäytymään kaikesta *maallisesta* elämästä ja työskentelemään syrjässä – luostarista tai muutoin –

yhdessä kaikkien *niiden* lähimmäistemme kanssa ja heidän puolestaan, jotka ovat pyrkimässä samaan vapautuksen päämäärään ja jotka ovat halukkaita vapautumaan kaikesta karmasta, heidän omastaan samoin kuin muiden. Auttaisimme myös *kaikkia* niitä, jotka ovat jääneet maalliseen elämään mutta jotka jo odottavat samaa vapautumisen päämäärää ja jotka liittyvät meihin tehden parhaansa saavuttaakseen tämän tavoitteen. Emme salaa päämääriämme emmekä pyrkimyksiämme. Esitämme näkemyksemme ja syyimme *kenelle tahansa*, joka tahtoo kuulla ne ja olemme valmiit ottamaan vastaan joukkoomme *kenet tahansa*, joka tahtoo *rehellisesti* liittyä meihin. (b) Ennen kaikkea teemme

Vastaus. (b) Samoin teemme me. Ja jos eivät kaikki meistä elä viisauden korkeimman ihanteen mukaisesti, se johtuu vain siitä, että me olemme kuitenkin *ihmisiä*, emme jumalia. Mutta on silti yksi asia, mitä emme koskaan tee (ne jotka ovat esoteerisessa piirissä eivät ainakaan): *emme asetu esimerkiksi kenellekään ihmisille*, sillä muistamme hyvin, mitä Amagadha Suttan ohje sanoo: ”Omakehu, muiden väheksyminen, itserakkaus, vahingolliset yhteydenpidot (tuomitsevat sanat), ne aiheuttavat (moraalista) epäpuhtautta”; ja edelleen, niin kuin *Dhammapadassa* sanotaan: ”Muiden virhe on helppo havaita, mutta oma virhe on vaikea havaita. Muiden virheet tuo mahdollisimman paljon esiin, mutta omat virheet kätkee niin kuin huijari kätkee huonon arpakuution uhkapelurilta.” – H. P. B.

[H-S] parhaamme elääksemme viisauden korkeimman ihanteen mukaisesti; ja ehkä hyvä esimerkki voi osoittautua hyödyllisemmäksi lähimmäisillemme kuin mikään organisoitu opetuksen levittäminen.

Ohimennen sanoen, selityksessänne liitätte yhteen *Schopenhauerin* ja *Eduard von Hartmannin*. Tässä kysymyksessä he ovat kuitenkin vastakkaista mieltä. Schopenhauer, kuten useimmat saksalaiset mystikot ja teosofikot, edustaa vedantalaista ja (eksoteerista) buddhalaisuuden näkemystä, että lopullinen pelastuminen voidaan ja voidaan ainoastaan saavuttaa yksilöllisesti

ajasta ja muiden karmasta riippumatta. Hartmann kuitenkin lähestyy paljon enemmän teidän mielipidettänne, sillä hän ei usko *yksilölliseen* täydellisyyteen ja vapautukseen maailmasta. Hänen mielestään kaikki mystiikka ja erityisesti se, mikä tunnetaan nyt intialaisena filosofiana, on virhe, ja hän vaatii jokaiselta altruistisena velvollisuutena antautumista maailmanprosessille ja edellyttää jokaista tekemään parhaansa tämän päämäärän jouduttamiseksi. (Hän on ”etevä nykyaikainen filosofi”, jonka olen maininnut sivulla 435.) (c)

Vastaus. (c) Koska en ole koskaan tutkinut von Hartmannia ja tiedän hyvin vähän Schopenhauerista, eivätkä he kiinnosta minua, olen sallinut itseni tuoda heidät esiin esimerkkeinä pahimmanlaisesta pessimismistä. Ja te tuette sitä mitä sanoin sillä, mitä esitätte Hartmannista. Jos kuitenkin, niin kuin sanotte, Hartmannin mielestä ”intialainen filosofia on virhe”, silloin hänen ei voi sanoa *lähestyvän minun* mielipidettäni, koska minun mielipiteeni on täysin vastakkainen. Intia voisi maksaa takaisin samalla mitalla ja vielä korkoineen. – H. P. B.

[H-S] 3. Ei ole eikä voikaan olla mitään epäilystä siitä, että vedanta ja (eksoteerinen) buddhalaisuus eivät ole sama kuin teidän näkemyksenne, vaan meidän. Lisäksi tuskin kukaan voisi kiistää, että Herra Buddha – opettipa hän mitä tahansa esoteerista oppia – perusti luostareita tai että hän suositteli ja auttoi tekemään niin. Voi olla kyseenalaista, toivoiko hän kaikkien oppilaidensa tulevan bodhisattvoiksi, mutta varmasti hän korosti bhiksun ”onnellista elämää” tienä pelastukseen. Hän kieltäytyi selvästi opettamasta kosmologiaa tai mitään maallista tiedettä. Hän ei koskaan sekaantunut ihmisten maallisiin asioihin, vaan jokainen apu, jonka hän antoi heille, rajoittui täysin osoittamaan heille tien olemassaolosta vapautukseen. Ja samoin on vedantan laita. Se kieltää kaiken kiintymyksen maallisiin tarkoituksiin ja asioihin tai kosmologian tutkimiset tai vielä paremmalla syyllä sosialismia ja muuta maailmanparantamista koskevan kehityksen. Kaikelle tälle vedanta antaa nimen *agnana* (buddhalaisuus *avidyā'n*), samalla kun gnana eli viisaus – viisaan (*gnani*) ainoa päämäärä – on vain

pyrkimistä ikuisen (oikean todellisuuden, *âtman*) oivaltamiseen.
(a)

Vastaus (a). Riippuu siitä, mitä kutsutte vedantaksi – onko kyseessä *dwaita*, *adwaita* tai *vishishtâdwaita*. Se että me eroamme näistä, ei ole uutinen, ja olen puhunut siitä toistuvasti. Kuitenkaan *Upanishadien* esoterismissa, oikein ymmärrettynä, ja meidän esoterismissamme ei ole löydettävissä paljon eroa. Enkä ole koskaan kiistänyt mitään nyt esille tuoduista, Buddhaan liittyvistä tosiasioista, vaikka ne koskevat ainoastaan hänen *eksoteerista* elämäkertansa. Eikä hän ole keksinyt tai ottanut esiin opettamaansa filosofiaa sisäisestä tietoisuudestaan vaan pelkästään sen esittämismenetelmän. Buddhalaisuus on yksinkertaisesti esoteerista *bodhismia*, jota opetettiin ennen häntä salaisesti brahmalaisten temppelien *mysteereissä*, ja se sisältää tietysti enemmän kuin yhden opin, josta Herra Buddha ei koskaan puhunut julkisesti. Mutta tämä ei osoita millään tavoin, että hän ei opettanut niitä arhateilleen. Edelleen, ”kiintymyksen maallisiin tarkoituksiin ja asioihin” ja kosmologian tutkimisen, joka *ei ole* ”maallista tiedettä”, välillä ei kuitenkaan ole pohjatonta kuilua. Toinen koskee uskonnollista ja filosofista asketismia, toinen on välttämätöntä *okkultismin* opiskelua varten – eikä okkultismi ole buddhalaista vaan universaalia. Ilman kosmogonian ja teogonian opiskelua, jossa opetetaan luonnon jokaisen voiman salattua arvoa ja niiden suoranaista vastavuutta ihmisen (eli periaatteiden) voimiin ja niiden suhdetta, mikään okkultinen psykofysiikka tai *tieto ihmisestä*, niin kuin hän todella on, *ei ole mahdollista*. Kenenkään ei ole pakko opiskella esoteerista filosofiaa, ellei hän pidä siitä, eikä kukaan ole koskaan sekoittanut okkultismia buddhalaisuuteen tai vedantalaisuuteen. – H. P. B.

[H-S] *Agnani* (joka on painettu väärin heinäkuun numeroon s. 436: *agnam*) merkitsee samaa kuin se, mikä käännetään sanalla ”fool” [”typerys”] Dhammapadan ja Suttien englanninnoksessa. Sitä ei ole koskaan käsitetty ”älyllisyydeksi” eikä se varmasti tarkoita tietämätöntä ihmistä, typerystä. Päinvastoin, tiedemiehet ovat oikeastaan todennäköisemmin *agnaneja* kuin ”kouluttamattomia”

mystikkoja. *Agnani* ilmaisee aina suhteellisen ajatuksen. *Gnani* on kuka tahansa, joka on pyrkimässä ikuisen itseoivallukseen. *Täydellinen gnani* on ainoastaan *jīvanmukta*, mutta ketä tahansa, joka on tähän päämäärään johtavalla kehityksen tiellä, voidaan (suhteellisesti) nimittää *gnaniksi*, kun taas kuka tahansa, joka on edistynyt vähemmän, on suhteellisen *agnani*. Koska kuitenkin jokainen *gnani* näkee äärimmäisen päämäärän *yläpuolellaan*, hän voi nimittää itseään *agnaniksi*, kunnes hän on saavuttanut *jīvanmuktan*. Lisäksi kukaan todellinen mystikko ei koskaan kutsu lähimmäistään ”typeryksi” sanan älyllisessä merkityksessä, sillä hän antaa hyvin vähän painoa älyllisyydelle. Hänelle kuka tahansa on ”typerys” ainoastaan sikäli, kuin hän on kiinnostunut (maallisesta) olemassaolosta ja pyrkii mihin tahansa muuhun kuin viisauteen, vapautukseen, paranirvânaan. Ja tässä mielen suunnanmuutoksessa on pelkästään kyse yksilöllisyyden ”tahdosta”. *Agnanin* ”tahto” vie hänet hengestä aineeseen (kierroksen laskeva kaari), kun taas *gnanin* ”tahto” vapauttaa hänet aineesta ja saa hänet kohoamaan kohti ”henkeä” ja pois olemassaolosta. Tämä kysymys kierroksen ”kuolleen pisteen” voittamisesta ei suinkaan ole sama kuin älyllisyys. On melko todennäköistä, että säälin sisar tai tavallinen työntekijä on voinut sivuuttaa kriittisen kohdan, kun taas baconit, goethet, humboldtit ja kumppanit voivat vielä viipyillä olemassaolon laskevalla puolella sidottuina siihen yksilöllisillä haluillaan ja tarpeillaan. (b)

Vastaus. (b) Agnam, agnanin sijasta, oli tietysti kirjapainon vika. Painovirheitä on jokaisessa sanomalehdessä ja aikakauslehdessä uskoakseni runsaasti Saksassa yhtä hyvin kuin Englannissakin, eikä *Lucifer* ole niistä yhtään enempää vapaa kuin *Sphinx*. Ne ovat painajan ja oikolukijan karmaa. Mutta pahempi virhe on silti kääntää *agnani* sanalla ”typerys”, kaikista bealseistä, oldenbergeistä, webereistä ja hardyistä huolimatta. *Gnana* (eli jñâna mielummin) on varmasti viisaus, mutta vielä enemmän, sillä se on henkistä tietoa jumalallisista asioista, tuntematonta kaikille muille paitsi niille, jotka ovat saavuttaneet sen – ja se suojelee *jīvanmuktia*, jotka hallitsevat sekä karmayogan että

jñānayogan. Tästä syystä, jos kaikkia niitä, jotka eivät osaa jñānaa (eli gnanaa) kuin viittä sormeaan, pidetään ”typeryksinä”, tämä merkitsisi, että koko maailma muutamia joogea lukuun ottamatta on koostunut typeryksistä, mikä *päihittäisi* Carlylen hänen maanmiehiään koskevissa mielipiteissään. Todellisuudessa *ajñāna* merkitsee yksinkertaisesti ”tietämätön *todellisesta* viisaudesta” eli kirjaimellisesti ”epäviisaus”, eikä lainkaan ”typerys”. Jos selittää, että sanaa ”typerys” ”ei ole koskaan käsitetty älyllisyydeksi”, se on kuin ei sanoisi mitään, tai pahempaa, kielellinen kömmähdyks, sillä jokaisen etymologisen määritelmän ja sanakirjan mukaan *typerys* on sellainen, jolta ”*puuttuu äly*” ja joka on ”vailla järkeä”. Sen vuoksi kiittäessäni ystävällistä tohtoria vaivasta, jota hän on nähnyt selittäessään niin yksityiskohtaisesti paljon keskustelua herättänyttä sanskritin termiä, voin tehdä sen vain *Luciferin* lukijoiden nimissä, en omasta puolestani, koska tiesin kaiken mitä hän sanoo, miinus hänen rohkeaa uutta sanan ”typerys” määritelmäänsä, plus jotakin muuta, luultavasti niin varhain kuin sinä päivänä, jolloin hän ilmaantui ensi kerran tähän *mâyân* maailmaan. Epäilemättä ei Baconia, Hulboldtia eikä edes suurta Haeckeliä itseään, tuota ”Saksan valoa”, voitaisi koskaan pitää ”gnaneina”, mutta ei liioin voitaisi pitää ketään eurooppalaistakaan, jonka tunnen, olipa hän kuinka paljon tahansa päässyt eroon kaikista ”yksilöllisistä puutteistaan ja haluistaan”. – H. P. B.

[H-S] 4. Koska olemme samaa mieltä, että kaikki olemassaolo, itse asiassa koko maailma ja koko sen kehitysprosessi, sen ilot ja pahuudet, sen jumalat ja sen paholaiset ovat *mâyâ* (illuusio) eli virheellinen käsitys oikeasta todellisuudesta: kuinka meistä voi tuntua kannattavalta auttaa ja edistää tätä väärinkäsityksen prosessia? (a)

Vastaus (a). Täsmälleen siksi, että sana *mâyâ*, aivan kuten ”agnana” omassa sanastossanne, ilmaisee ainoastaan *suhteellisen* mielikuvan. Maailma... ”sen ilot ja pahuudet, sen jumalat ja sen paholaiset”, ja ihmiset kaiken lisäksi, verrattaessa *ainaista ikuisuutta* tuohon kauheaan todellisuuteen, ovat kieltämättä pelkkiä *mâyân*, illusion, aikaansaannoksia ja metkuja. Mutta

siihen vedetään rajaviiva. Niin kauan kuin olemme kykenemättömiä muodostamaan edes suunnilleen oikeaa käsitystä tästä *käsittämättömästä* ikuisuudesta, niin meille, jotka olemme juuri yhtä paljon *illuusiota* kuin mikä tahansa muu tuon ikuisuuden ulkopuolella, tuon kaikista illuusioista suurimman surut ja kurjuudet – inhimillinen elämä universaalissa *mahâmâyâssa* – meille, todellakin, sellaiset surut ja kurjuudet ovat elävää ja hyvin murheellista todellisuutta. Valkoisella seinällä tanssiva varjo teidän ruumiistanne on todellisuutta niin kauan kuin se on siinä, teille itsellenne ja kaikille jotka näkevät sen, koska todellisuus on juuri niin suhteellinen kuin illuusio. Ja jos yksi ”illuusio” ei auta toista samanlaista ”illuusiota” tutkimaan ja tunnistamaan Itsen todellista luontoa, silloin, niin pelkään, kovin harvat meistä pääsevät ollenkaan eroon *mâyân* kynsistä. – H. P. B.

[H-S] 5. Kuten kaikki olemassaolo maailmassa, aika ja syy-yhteys ovat myös vain *mâyâ* eli – niin kuin Kant ja Schopenhauer ovat todistaneet ilman vastaväitteitä – ovat ainoastaan meidän ehdollisia mielikuviamme, *muotoja meidän* ajattelustamme. Miksi sitten pitäisi jonkin ajan hetken tai yhden omista ajattelun epätodellisista muodoistamme olla suotuisampi paranirvânan saavuttamiselle kuin jokin toinen? Tälle paranirvânallemme, *âtmallemme* eli oikealle todellisuudelle on mikä tahansa manvantara aivan yhtä epätodellinen kuin mikä tahansa pralaya. Ja tämä on sama syy-yhteyden suhteen kuin *aikaan* nähden, katsoopa sitä mistä tahansa näkökulmasta tahansa. Jos katsoo absoluuttisen todellisuuden näkökulmasta, kaikki syy-yhteys ja karma ovat epätodellisia, ja tämän epätodellisuuden käsittäminen on vapauttava salaisuus siitä. Mutta vaikka sitä katsoo *agnana-näkökulmasta*, toisin sanoen tarkastellen olemassaoloa todellisuutena, (”ajassa”) ei voi koskaan olla loppua – eikä sillä ole voinut olla alkua – syy-yhteydelle. Sen vuoksi ei ole eroa siinä, onko jokin maailma pralayassa vai ei. Myös vedanta sanoo oikein, että itse asiassa minkä tahansa pralayan aikana Ishvaran ja kaikkien jîvojen *karana sharîra* (syyruumis, agnana) jatkuu. (b) Ja kuinka tämä voisi olla toisin?

Vastaus. (b) Tämä on jälleen *vishishtadwaita*-tulkinta, jota emme hyväksy esoteerisessa koulukunnassa. Emme voi sanoa, kuten he

voivat, että samalla kun karkeat ruumiit vain tuhoutuvat, *sûkshma*-hiukkaset, joita he pitävät luomattomina ja häviämättöminä ja ainoina todellisina asioina, vain jäävät. Emme liioin usko, että kukaan Sankarâchârya-koulukunnan vedantalainen suostuisi esittämään sellaista harhaoppia. Sillä tämä merkitsee, että *manomâyâ* kosha, joka vastaa sitä mitä me nimitämme *manakseksi*, mieleksi, sen tahdonalaisine tunteineen ja jopa *alemman* manaksen *kâmarûpa*-käyttövälineineen, säilyy myös pralayassa. Katsokaa kirjan *Five Years of Theosophy* sivua 185 ja pohtikaa ihmisprinsiippien kolmea luokitusta. Sen jälkeen seuraa, että *karana sharîra* (joka tarkoittaa yksinkertaisesti *ihmismonadia* kollektiivisesti tai jälleensyntyvää egoa), ”kausaaliruumis”, ei voi jatkua; varsinkaan jos, kuten sanotte, se on *agnana*, tietämättömyys eli epäviisauden prinssiippi ja jopa määritelmänne mukaisesti ”typerys”. Pelkästään ajatus tästä ”typerykestä”, joka säilyy minkä tahansa pralayan aikana, riittää saamaan kenen tahansa vedantalaisen filosofin ja jopa täysin kehittyneen jîvanmuktan tukan harmaantumaan ja syysää hänet heti takaisin ”agnaniksi” jälleen. Varmasti, niin kuin muotoillette sen, tämän täytyy olla *lapsus calami*? Ja miksi Ishvaran saatikka kaikkien jîvojen (!) *karana sharîran* pitäisi olla välttämättömiä *pralayan* aikana toisen universumin kehitystä varten? Jokainen buddhalainen, olipa hän esoteerinen tai eksoteerinen tai oikeaoppinen, hylkää Ishvaran, joko persoonallisena jumalana tai *intelligenttinä* riippumattomana prinssiippinä *per se*. Jotkut vedantalaiset sen sijaan määrittelevät hänet Parabrahmaniksi plus MÂYÂKSI (ainoastaan; käsitys, joka on riittävän pätevä mâyân hallitessa, mutta ei muutoin). Se mikä pysyy pralayan aikana, on *pragnan* (tietoisuuden) jokaisen tilan ikuinen potentiaalisuus sisältyneenä siihen tietoisuuden tasoon eli *kenttään*, jota adwaita kutsuu *chidakasaniksi* ja *chidmatraksi* (abstakti tietoisuus), joka ollen absoluuttinen on sen vuoksi täydellinen *tiedottomuus* – niin kuin *todellinen* vedantalainen sanoisi. – H. P. B.

.....¹

¹ Tästä puuttuu kaksi kysymystä, joihin H. P. B. ei tahtonut niiden epäasiallisuuden vuoksi vastata. – Suom. toim.

[H-S] Yhteenvetona esitän nyt kolme erilaista esimerkkiä, miten luulen mystikon tai (eksoteerisen) buddhalaisen, bhikshun tai arhatin yhtäällä ja okkultistin tai teosofin toisaalla toimivan, jos kummatkin ovat täysin johdonmukaisia näkemyksissään ja periaatteissaan. Kummatkin käyttävät varmasti mitä tahansa tilaisuutta, joka ilmaantuisi hyvän tekemiseksi lähimmäisille, mutta se hyvä mitä he yrittävät tehdä, on erilaatuista.

Oletetaan, että he tapaavat köyhän, nälkäisen raukan, jonka kanssa he jakavat ainoan leipäpalansa: Mystikko yrittää saada tuon miehen ymmärtämään, että ruumista on vain ylläpidettävä, koska entiteetillä, joka siinä asuu, on tietty henkinen kohtalo, ja että tämä kohtalo ei ole yhtään vähempää kuin pääsemistä eroon koko olemassaolosta ja samalla kertaa kaikista puutteista ja haluista. Että se, että on kerjättävä oma ruokansa, ei ole mikään todellinen kärsimys, vaan antaisi onnellisemman elämän kuin on rikkaiden elämä kaikkine kuviteltuine huolineen ja vaatimuksineen. Että itse asiassa rutiköyhän elämä, sen joka ei *ole* mitään ja jolla ei *ole* mitään maailmassa, on ”onnellinen elämä” – kuten Buddha ja Jeesus ovat osoittaneet – kun siihen yhdistyy oikea pyrkimys ikuiseen, ainoaan todelliseen ja muuttumattomaan todellisuuteen, jumalalliseen rauhaan. Jos mystikko huomaa, että tuon ihmisen sydän on kykenemätön vastaamaan mihinkään sellaisen todellisen uskonnollisuuden perussäveleen, hän jättää hänet yksin toivoen, että joskus tulevaisuudessa tuo ihminen myös keksii, että kaikki hänen maalliset puutteensa ja halunsa ovat pohjattomia ja tyydyttämättömiä ja että kaiken todellisen ja lopullisen onnen jälkeen voi ainoastaan olla pyrkimys ikuiseen. – Näin ei ole okkultistin laita. Hän tietää, *ettei* hän itse *voi* käsittää lopullisesti ikuista, ennen kuin jokainen ihmisyksilö on samoin käynyt läpi kaikki maalliset pyrkimykset ja on vieroittautunut niistä. Sen vuoksi hän yrittää auttaa tätä köyhää raukkaa ensin hänen maallisissa asioissaan. Hän ehkä opettaa hänelle jonkin ammatin tai käsityön, jonka avulla hän voi ansaita jokapäiväisen leipänsä, tai hän suunnittelee hänelle sosiaalisen ohjelman tuon köyhän maallisen aseman parantamiseksi.

Vastaus. Tässä ”mystikko” toimii täsmälliseen kuin itämaisen koulun ”teosofi tai okkultisti” toimisi. On äärimmäisen mielenkiintoista tietää, missä tri Hübbe-Schleiden on tutkinut kuvaamansa tyyppistä ”okkultistia”. Jos se on Saksassa, silloin surkutellen okkultistia, joka *tietää*, ”että hän itse ei voi tajuta ikuista” ennen kuin jokainen ihmissielu on vieroittautunut ”maallisista pyrkimyksistä”, minä kutsuisin hänet Lontooseen, missä siellä asuvat muut okkultistit opettaisivat häntä paremmin. Mutta miksi ei sitten määrittelisi ”okkultistia” sellaisessa tapauksessa ja osoittaisi siten hänen kansalaisuuttaan? Kirjeenvaihtotoverimme mainitsee ilmeisen halveksivasti ”sosialismin” tuossa kirjeessä yhtä usein kuin ”kosmologian”. Meillä on toistaiseksi T.S:ssa vain kaksi englantilaista sosialistia, joista jokaisen teosofin pitäisi olla ylpeä ja hyväksyä heidät esimerkkinä käytännön Buddhan ja Kristuksen kaltaisesta rakkaudesta ja hyveistä. Sellaiset sosialistit – kaksi aktiivista altruistia, täynnä epäitsekästä rakkautta ja lempeyttä ja valmiina työskentelemään kaikkien kärsivien ja apua tarvitsevien hyväksi – ovat ehdottomasti kymmentuhannen mystikon ja muiden *teosofikkojen* arvoisia, olivatpa he saksalaisia tai englantilaisia, niiden, jotka puhuvat toimimisen sijasta ja saarnaavat opettamisen sijasta. Mutta tarkastelkaamme kirjeenvaihtotoverimme toista esimerkkiä. – H. P. B.

[H-S] Toiseksi, oletetaan edelleen, että mystikko ja okkultisti kohtaavat kaksi naista, joista toinen on ”Martan” ja toinen ”Marian” luonteinen. Mystikko muistuttaa ensin kummallekin, että jokaisen on ensisijaisesti tehtävä oma velvollisuutensa tunnollisesti, olipa se pakollinen tai itsensä määräämä velvollisuus. Onpa ihminen ryhtynyt joskus aiemmin mihin tahansa ja onpa hän missä tahansa sopinut jostakin velvoitteesta toisen ihmisen hyväksi, se on täytettävä ”viimeistä piirtoa myöten”. Mutta toisaalta mystikko juuri tästä syystä tulee varoittamaan heitä uusien kiintymysten luomisesta itselleen maailmaan ja maallisiin asioihin nähden enempää kuin he pitävät ehdottomasti välttämättömänä. Hän yrittää edelleen suunnata koko heidän huomionsa heidän lopulliseen päämääräänsä ja syyttää heissä

korkean ja aidon pyrkimyksen joka ainoan kipinän ikuiseen. – Näin ei ole okkultistin laita. Hän voi myös sanoa kaiken, minkä mystikkokin ja mikä tyydyttää täysin ”Mariaa”. Koska ”Martta” ei ole kuitenkaan tyytyväinen tähän ja hän pitää aihetta melko pitkäväteisenä ja ikävyyttävänä, okkultisti tuntee myötätuntoa häntä kohtaan hänen maallisuutensa johdosta ja opettaa hänelle hiukan esoteerista kosmologiaa tai puhuu hänelle mahdollisuuksista kehittää psyykkisiä voimia ja niin edelleen.

Vastaus. Onkohan tässä jo sanottu liian paljon? Minua on pyydetty ”tekemään palvelus” kirjeenvaihtotoverillemme ja vastaamaan kysymyksiin, mutta selvien selitysten lisäksi en löydä muuta kuin läpinäkyviä vihjeitä T. S:n työmenetelmiä vastaan! Niitä, jotka ovat ”esoteerista kosmologiaa” ja psyykkisten voimien kehittämistä vastaan, ei pakoteta tutkimaan kumpakaan. Mutta olen kuullut näitä vastaväitteitä neljä vuotta sitten, ja nekin aloitti tietty ”guru”, jonka me molemmat tunnemme, kun tuo oppinut ”mystikko” oli saanut kyllikseen cheluedesta ja oli äkkiä halunnut kiihkeästi tulla opettajaksi. Ne ovat vanhoja ja kuluneita. – H. P. B.

[H-S] Kolmanneksi, oletetaan, että mystikkomme ja okkultistimme tapaavat sairaan ihmisen, joka pyytää heiltä apua. Kumpikin haluaa varmasti parantaa hänet niin hyvin kuin osaa. Samalla kummatkin käyttävät tämän tilaisuuden hyväkseen potilaansa mielen kiinnittämiseksi ikuiseen jos voivat. He yrittävät saada hänet näkemään, että kaikki maailmassa on vain jonkin syyn varsinaista *seurausta* ja että koska hän kärsii tietoisesti nykyisen sairautensa johdosta, hänen itsensä on *täytynyt* jossakin antaa tietoisesti vastaava syy sairauteensa, joko nykyisessä tai jossain aiemmassa elämässään. Että ainoa keino päästä lopullisesti eroon kaikista sairauksista ja taudeista on, ei luoda lisää syitä, vaan mieluummin pidättyä kaikesta tekemisestä, vapauttaa itsensä jokaisesta vältettävissä olevasta tarpeesta ja halusta, ja tällä tavoin kohottaa itsensä syy-yhteyden (karman) yläpuolelle. Tämä voidaan kuitenkin saavuttaa vain muuttamalla hyvät pyrkimyskohteet pahojen tilalle, paremmat kohteet hyvien tilalle ja parhaimmat kohteet parempien tilalle. Kun suuntaamme kuitenkin koko

huomiomme täydellisyyden korkeimpaan päämäärään ja elämme ikuisessa niin hyvin kuin voimme, tämä on *ainoa* ajattelutapa, joka vapauttaa meidät *lopulta* olemassaolon epätäydellisyyksistä.

Jos potilas ei voi nähdä tämän perusteketjun voimaa tai ei pidä siitä, mystikko jättää hänet hänen oman lisäkehityksensä ja jonkin tulevan tilaisuuden varaan, mikä voi viedä tuon ihmisen jälleen lähemmäksi mystikkoa mutta suotuisammassa mielentilassa.

Näin ei ole okkultistin laita. Hän pitää velvollisuutenaan pitää kiinni tästä miehestä, jonka, kuten jokaisen muunkin, karmaan hän on auttamattomasti ja väistämättä sidoksissa. Okkultisti ei hylkää häntä, ennen kuin on auttanut häntä sellaiseen todellisen henkisen kehityksen korkeampaan tilaan, että tuo mies alkaa etsiä lopullista päämääräänsä ja pyrkiä siihen ”koko sydämellään, koko sielullaan ja koko voimallaan”. Sillä välin okkultisti kuitenkin yrittää valmistaa häntä siihen auttamalla häntä järjestämään maallisen elämänsä tavalla, joka on mahdollisimman edullinen sellaista pyrkimystä varten. Okkultisti saa hänet huomaamaan, että kasvis- tai mieluummin hedelmäruokavalio on ainoa ravinto, joka on täysin ihmisluonnon mukaista. Hän opettaa miehelle esoteerisen hygienian perussäännöt. Tämä ihminen osoittaa hänelle, kuinka käyttää oikein elinvoimaa (mesmerismi), ja koska tämä ihminen ei tunne mitään pyrkimystä nimetöntä ja muodotonta ikuisuutta kohti, okkultisti saa hänet sillä välin tavoittelemaan esoteerista tietoa ja okkultisia voimia.

Voitteko nyt tehdä meille suuren palveluksen ja osoittaa syyt, *miksi* mystikko on väärässä ja okkultisti oikeassa, tai *miksi* paranirvânaa ei pitäisi kenenkään yksilön saavuttaa milloinkaan, kun *gnana* on polttanut sen *oman* karman *samadhissa*, ja riippumatta kenenkään muun yksilön tai ihmiskunnan karmasta?

Neuhaugen bei München syyskuussa 1889

Kunnioittavasti

Hübbe-Schleiden

Vastaus. Koska kukaan minun tuntemani okkultisti ei toimisi tuolla oletetulla tavalla, minkäänlainen vastaus ei ole mahdollinen. Me teosofit, ja varsinkin teidän nöyrä palvelijanne, aherramme liikaa työmme parissa tuhlataksemme aikaa epäaitojen tapausten ja olettamusten vastaamiseen. Kun meidän tuottelias kirjeenvaihtoverimme kertoo meille, *ketä* hän tarkoittaa okkultistilla ja *milloin* ja *missä* sellainen on toiminut tuolla tavalla, olen hänen palveluksessaan. Ehkä hän tarkoittaa tällä nimityksellä jotakin teosofia tai pikemminkin T. S:n jäsentä? Sillä minä ainakaan en ole koskaan vielä tavannut sellaisen kuvauksen kaltaista okkultistia. Mitä tulee viimeiseen kysymykseen, uskon että riittävästi on vastattu tämän vastauksen aiemmissa selityksissä.

Kunnioittavasti

H. P. Blavatsky

VIRHEELLISIÄ KÄSITYKSIÄ

”SALAISESTA OPISTA”

[”Mistaken Notions of the ”Secret Doctrine”, *Lucifer*, kesäkuu 1890]

Aina *Salaisen opin* julkaisemisesta lähtien teosofian tutkijat (okkultismin sisäisen piirin ulkopuolella) ovat valittaneet, että teoksen opetukset eivät tyydytä heitä. Yksi heistä mainitsee vanhan, mutta todella mitättömän vaikkakin brutaalin vihollisen siitä kirjoittaman pitkähkön ja kiihkeän solvauksen. Hän moittii minua siitä, että jätän oven auki sellaiselle kritiikille ottamatta tarpeeksi huomioon modernia tiedettä ja modernia ajattelua(!). Toinen taas valittaa, että selitykseni eivät ole täydellisiä, joten hän sanoo:

”Kuluneen kymmenen vuoden aikana olen opiskellut ahkerasti teosofista kirjallisuutta. Olen lukenut ja yhä lukenut *Salaista oppia* ja vertaillut sen kohtia, eikä mikään ole masentavampaa kuin huomata joitakin okkulttisten kohtien parhaita selityksiä,

juuri kun ne alkavat tulla hiukan selvemmiksi, pilatun viittauksella johonkin eksoteeriseen filosofiaan tai uskontoon, joka rikkoo pohdiskeluketjun ja jättää selityksen keskeneräiseksi... Voimme ymmärtää osia, mutta emme voi saada ytimekästä käsitystä, tämä koskee varsinkin opetuksia Parabrahamanista (absoluutista), ensimmäisestä ja toisesta logoksesta, hengestä, aineesta, fohatista jne.”

Tämä on suoranainen ja luonnollinen seuraus siitä hyvin virheellisestä käsityksestä, että olisin koskaan tarkoittanut ”Salaiseksi opiksi” kutsumaani teosta yhdistettäväksi nykyajan tieteeseen tai aikonut selittää ”okkulttisia kohtia”. Olin ja yhä edelleen olen enemmän tekemisissä *tosiasioiden* kuin tieteellisten hypoteesien kanssa. Tärkein ja ainoa tarkoitukseni oli tuoda esiin, että jokaisen eksoteerisen uskonnon ja filosofian, vanhan tai uuden, peruseriaatteet olivat ensimmäisestä viimeiseen vain kaikuja alkuperäisestä ”viisauksuskonnosta”. Yritin osoittaa, että TIEDON PUU, kuten itse totuuskin, oli *yksi* ja että vaikka lehdet ja oksat eroavat kuinka paljon tahansa muodoltaan ja väriltään, runko ja sen päähaarat olivat silti samaa vanhaa puuta, jonka varjossa oli kehittynyt ja kasvanut niiden rotujen (nyt) esoteerinen uskonnollinen filosofia, jotka edelsivät nykyistä ihmiskuntaamme maan päällä.

Tämän tarkoituksen, niin uskon, olen toteuttanut niin pitkälle kuin se voitiin toteuttaa *Salaisen opin* kahdessa ensimmäisessä niteessä. En ryhtynyt selittämään esoteeristen opetusten okkulttista filosofiaa koko maailmalle, sillä silloin ”salaisen” edellytyksestä olisi tullut kuin ”Polichinellen” *salaisuus*, jonka hän huusi kuin näyttämöltä *a parte*. Tarkoitukseni oli esittää vain *se, mikä voitiin esittää*, ja verrata sitä menneiden ja nykyisten kansojen uskomuksiin ja dogmeihin osoittaen siten viimeksi mainittujen alkuperäislähteen ja sen kuinka turmeltuneiksi ne olivat tulleet. Jos teokseni on tänä materialististen olettamusten ja yleisen kuvainraastamisen aikana liian ennenaikainen tietämättömille joukoille – sitä pahempi noille joukoille. Se ei silti ollut liian ennenaikainen teosofian ahkerille tutkijoille – paitsi ehkä niille, jotka olivat toivoneet, että tutkielma sellaisista monimutkaisista

vastaavuuksista, joita on miltei unohdetun menneisyyden ja nykyajan uskontojen ja filosofioiden välillä, voisi olla yhtä yksinkertainen kuin jokin rautatien myyntikojun roskaromaani.

Jopa yksi filosofinen järjestelmä kerrallaan, joko Kantin tai Herbert Spencerin, vaatii enemmän kuin useiden vuosien tutkimista. Eikö siis ole itsestään selvää, että teosta, joka vertailee useita kymmeniä filosofioita ja puolen tusinaa maailmanuskontoa, teosta, jonka on määrä paljastaa alkujuuret mitä suurimmalla varovaisuudella, koska se voi ainoastaan *vihjata* salaisiin kukintoihin siellä täällä – ei voida ymmärtää ensi tai edes useammalla lukemalla, ellei lukija kehitä itselleen systeemiä sitä varten. Että joku voi näin tehdä ja *tekeekin*, sen osoittaa ”kaksi E. O:n opiskelijaa”. He ovat nyt tekemässä synteisiä ”Salaisesta opista”, ja he tekevät sen erittäin selvällä ja monipuolisella tavalla tässä lehdessä. He eivät ymmärtäneet yhtään enempää kuin ketkään muutkaan sitä teosta heti sen luettuaan. Mutta he alkoivat työskennellä aivan vakavissaan. He laativat hakemiston itselleen luokitellen sisällöt kahteen osioon – *eksoteeriseen* ja *esoteeriseen*. Tämän valmistavan työn tehtyään he esittävät nyt edellistä osiota kaikille lukijoille, mutta kokoavat viimeksi mainitun osion omaa käytännön opastustaan varten ja omaksi hyödykseen. Miksi ei jokainen ahkera teosofi tekisi samoin?

On olemassa useita tapoja hankkia tietoa: a) hyväksymällä sokeasti kirkon ja nykyajan tieteen lausunnot; b) hylkäämällä molemmat ja alkamalla itse etsiä totuutta. Ensimmäinen metodi on helppo ja johtaa arvossapidettyyn yhteiskunnalliseen asemaan ja ihmisten ylistykseen. Toinen on vaikea ja vaatii enemmän kuin tavallinen totuudelle omistautuminen: suoranaisesta henkilökohtaisesta hyödyistä piittaamattomuutta ja järkähtämätöntä sinnikkyyttä. Niin oli vanhoina aikoina ja niin on myös nyt, paitsi ehkä että sellainen totuudelle omistautuminen on ollut harvinaisempaa omana aikanamme kuin ennen muinoin. Todellakin nykyajan itämaalaisen tutkijan haluttomuus ajatella itsenäisesti on nyt yhtä voimakasta kuin länsimaalaisen kohtuuttomat vaatimukset ja kritiikki toisten ihmisten ajatuksia kohtaan.

Hän vaatii ja toivoo, että hänen ”polkunsaa” varustetaan kaikilla nykyajan mukavuuksilla ja nopeilla rautateilla ja lennättimillä ja jopa kaukoputkilla, jotta hän voi vaivattomasti istuen silmäillä muiden ihmisten töitä. Samalla kun hän kritisoi niitä, hän on huolettomasti varautunut leikkimään teosofian harrastelijatutkijaa ja okkultistia.

Todellinen esoteerisen tiedon ”polku” on hyvin erilainen. Sen sisäänkäyntiä peittävät välinpitämättömyyden okaat, pitkinä aikakausina luodut totuuden irvikuvat tukkivat tien, sitä pimentää itse-riittoinen, ylpeä halveksunta ja jokainen vääristynyt tosiasia. Pelkästään kynnyksen yli ponnisteleminen vaatii vuosien lakkaamattontaa, usein palkitsemattontaa työtä, ja sisäänkäynnin toiselle puolelle päästyään uupunut matkaaja joutuu raivaamaan tiensä jalan, sillä kaita tie johtaa vuoren pelottaviin korkeuksiin, jotka ovat mittamattomia ja tuntemattomia, paitsi niille, jotka ovat saavuttaneet pilvien peittämän huipun aiemmin. Siten hänen on kiivettävä askel askeleelta ja valloitettava jokainen tuuma edessään olevaa maata omin ponnistuksin, liikkuen eteenpäin, opastajanaan oudot maa-merkit, joiden luonteesta hän voi vakuuttua vain tulkitsemalla sään pieksemiä, puoleksi turmeltuneita piirtokirjoituksia astuessaan eteenpäin. Sillä voi häntä, jos hän niiden tutkimisen sijasta istuu toimettomana ja tyynesti julistaa ne ”lukukelvottomiksi”. ”Silmän oppi” on *mâyâ* [harhaa]; ”sydämen oppi” ainoastaan voi tehdä hänestä valitun.

Pitääkö vielä ihmetellä, että niin kovin harvat saavuttavat päämäärän, että niin monet ovat kutsutut mutta niin harvat valitut? Eikö syytä tähän selitetä *Hiljaisuuden äänen* kolmella rivillä sivulla 38, e-kirja, s. 35. Niissä sanotaan, että kun ”Edelliset toistavat ylpeästi: ’Katso, minä *tiedän*’; jälkimmäiset, jotka nöyrinä ovat koonneet satoa, tunnustavat hiljaa: ’Näin olen kuullut’”, ja siten ainoastaan tulevat ”valituiksi”.

VASTAUKSIA KYSYMYKSIIN

[*Lucifer*, Dec. 1887, *Answers to Queries.*]

Lukijamme New Yorkista kirjoittaa:

LUCIFERIN toimittajat hyödyttäisivät kovasti niitä, joita vetää puoleensa heidän kannattamansa liike, jos he kertoisivat:

Vaaditaanko teosofi-okkultistiksi pyrkivää hylkäämään maalliset siteensä ja velvollisuutensa, kuten perhesiteet, rakkaus vanhempiin, vaimoon, lapsiin ystäviin jne.?

Esitän tämän kysymyksen, koska täällä huhutaan sellaista, että jotkin teosofiset julkaisut ovat esittäneet niin, ja tahtoisin tietää, onko säännöissänne sellainen *sine qua non* [ehdoton edellytys]? Samanlainenhan on *Uudessa Testamentissa. Matteuksen evankeliumissa* (10:37) sanotaan: ”Joka rakastaa isäänsä tai äitiänsä enemmän kuin minua, ei kelpaa minulle, eikä se, joka rakastaa poikaansa tai tytärtänsä enemmän kuin minua, kelpaa minulle...” Vaativatko teosofian MESTARIT niin paljon?

Valon etsinnässä Teidän

L. M. C.

Tämä on hyvin vanha kysymys, ja vielä vanhempi syytös teosofiaa vastaan, jonka aloittivat ensin sen viholliset. Vastamme ehdottomasti: EI. Ja lisäämme, ettei mikään *teosofinen* julkaisu olisi voinut syyllistyä sellaiseen PERÄTTÖMYYTEEN ja herjaukseen. Ei ketään teosofian seuraajaa, kaikkein vähiten ”Teosofian mestarien” oppilasta (*gurun chelaa*) hyväksyttäisi koskaan sellaisin ehdoin. Monet olivat kokelaita, mutta ”harvat valittuja”. Kymmeniä kieltäydyttiin ottamasta vastaan yksinkertaisesti, koska he olivat naimisissa ja koska heillä oli pyhä

velvollisuus suoritettavana vaimoa ja lapsia kohtaan.¹ Ketään ei ole koskaan pyydetty hylkäämään isäänsä tai äitiänsä. Sillä sellainen, joka on tarvinnut vanhempansa tukea ja joka jättää hänet tyydyttääkseen omaa itsestä ajatustaan tai tiedonjanoaan, kuinka suurta tai vakavaa tahansa, on ”*kelvoton*” Tieteiden Tieteelle ”tai koskaan lähestymään pyhää MESTARIA”.

Lukijamme on varmaan sekoittanut mielessään teosofian roomalaiskatolisuuteen ja okkultismin Raamatun kuolleen kirjaimen mukaisiin opetuksiin. Sillä ainoastaan roomalaiskatolisessa kirkossa on tullut ansiokkaaksi toiminnaksi, jota kutsutaan Jumalan ja Kristuksen palvelemiseksi, ”luopua isästään ja äidistään, vaimostaan ja lapsistaan” ja hylätä jokaisen rehellisen ihmisen ja kansalaisen velvollisuus, jotta tulisi munkiksi. *Luukkaan evankeliumista* (14:26) voi lukea kauheita sanoja, jotka on pantu Jeesuksen suuhun: ”Jos *joku* tulee minun luokseni, mutta *ei ole valmis luopumaan isästään ja äidistään, vaimostaan ja lapsistaan, veljistään ja sisaristaan, vieläpä omasta elämästään, HÄN EI VOI OLLA MINUN OPETUSLAPSENI.*”

Pyhä (?) Hieronymus opettaa yhdessä kirjoituksessaan: ”Jos isäsi heittäytyy maahan kynnyksesi yli, jos äitisi paljastaa sinulle rinnan joka imetti sinua, *tallaa maahan isäsi eloton ruumis, MURSKAA ÄITISI RINTA, ja kostumattomin ja kuivin silmin riennä Herrasi luo, joka sinua kutsuu!*”

Varmastikaan lukijamme ei siis ole voinut lukea mistään *teosofisesta* julkaisusta sellaisesta häpeällisestä syytöksestä teosofiaa ja sen MERSTAREITA vastaan, vaan mieluummin jostain *antikristillisestä* tai *liian dogmaattisesti ”kristillisestä”* lehdestä.

¹ Tiedämme vain kaksi tapausta, jolloin *naimisissa oleva ”chela”* hyväksyttiin. Kummatkin heistä olivat kuitenkin bramiineja ja heillä oli *lapsivaimot* hindulaisen tavan mukaan. He olivat pikemminkin *uudistajia* kuin *cheloja*, ja he yrittivät poistaa lapsiavioliiton ja orjuuden. Muiden oli saatava suostumus vaimoiltaan ennen ”Polulle” astumista, mikä on ollut Intiassa tavallista jo aikojen sitten.

Meidän seuramme ei ole koskaan ollut ”katolisempi kuin paavi”. Se on tehnyt parhaansa seuratakseen mestarien määräämää polkua. Ja jos se ei ole onnistunut jossain suhteessa täyttämään vaikeaa tehtäväänsä, siitä ei varmasti voi syyttää teosofiaa eikä sen mestareita vaan ihmisluonnon rajoituksia. Cheluden eli opetuslapseuden säännöt ovat löydettävissä monesta sanskritin- ja tiibetinkielisestä teoksesta. *Kiu-ten* IV kirjan luvussa ”*The Laws of Upasans*” (Oppilaiden säännöt) ovat ”varsinaiselta chelalta” edellytetyt ominaisuudet seuraavat: 1) Täydellinen fyysinen terveys;¹ 2) ehdoton mentaalinen ja fyysinen puhtaus; 3) määrätietoinen epäitsekkyys, universaali rakkaus; myötätunto kaikkia eläviä olentoja kohtaan; 4) rehellisyys ja järkkymätön usko karman lakiin; 5) lannistumaton rohkeus totuuden puolesta, jopa henkensä uhalla; 6) sen intuitiivinen ymmärtäminen, että on ilmenneen jumalallisen *âtmanin* (hengen) käyttöväline; 7) tyyni välinpitämättömyys kaikkea sitä kohtaan, mikä muodostaa objektiivisen ja katoavaisen maailman, ja sen oikeudenmukainen käsittäminen; 8) kummankin vanhemman² siunaus ja *heidän lupansa upâsaniksi* (chelaksi) tulemiseen; ja 9) selibaatti, ja vapaus kaikesta sitovasta velvollisuudesta.”

Kaksi viimeistä sääntöä ovat ehdottomasti pakollisia. Kukaan ihminen, joka *on syyllistynyt isänsä tai äitinsä halveksuntaan tai vaimonsa epäoikeudenmukaiseen hylkäämiseen*, ei voi koskaan tulla hyväksytyksi edes *maallikkochelaksi*.

Toivottavasti tämä riittää. Olemme kuulleet cheloista, jotka epäonnistuttuaan, ehkä jonkin sellaisen velvollisuutensa laiminlyönnin seurauksena, jostain syystä ovat poikkeuksetta syyttäneet siitä mestarien opetusta ja sysänneet vastuun heille. Tämä on vain luonnollista heikkojen ja surkeiden ihmisten kohdalla, joilla ei ole edes rohkeutta tunnistaa omia virheitään tai harvinaista jaloutta tunnustaa ne julkisesti, vaan jotka yrittävät aina löytää syntipukin. Sellaisia me säälimme ja jätämme heidät korvauksen lain eli

¹ Tämä sääntö koskee ainoastaan ”temppeleichelaja”, joiden täytyy olla *täydellisiä*.

² Tai toisen, jos toinen on kuollut.

karman haltuun. Näillä heikoilla olennoilla ei voi koskaan odottaa olevan sitä suurinta vihollista, jonka Bharavi'n viisas Kirâtârjuniya kuvaa:

Viholliset, jotka nousevat kehon sisältä,
Vaikeat päästä eroon – pahat intohimot,
Niitä vastaan olisi urheasti taisteltava,

Ja se joka voittaa ne,

On maailmojen voittajan veroinen. (xi32.)

Toim.

Olemme saaneet julkaisemista varten useita yhteydenottoja, jotka käsittelevät viime julkaisun pääkirjoituksessa ”Let every man prove his own work” [Jokainen todistakoon omat tekonsa] käsiteltyjä aiheita. Muutamia lyhyitä huomautuksia voidaan tehdä, ei vastauksena noihin kirjeisiin – *joita ei anonyymeinä ja ilman mitään tietoa kirjoittajista voida julkaista* (eikä sellaista ole yleensä mainittu) – vaan yhden niistä (allekirjoituksena on ”M.”) sisältämiin ajatuksiin ja syytöksiin. Sen kirjoittaja asettuu kirkon puolelle. Hän vastustaa väitettä, että tuolta instituutiolta puuttuu tarvittava valistus todellisen filantropian toteuttamista varten. Hän tuntuu myös vastustavan näkemystä, että ”käytännölliset ihmiset tekevät jatkuvasti hyvää tahtomattaan ja usein saavat aikaan vahinkoa”, ja viittaa slummiemme työntekijöihin kristillisyyden puolustuksena. Siihen hän ei missään mielessä hyökätty pääkirjoituksessa arvostelevasti.

Toistaen, mitä sanottiin, väitämme, että enemmän vahinkoa on tehty tunneperäisen hyväntekeväisyyden avulla kuin sentimentaaliset ihmiset haluavat myöntää. Kuka tahansa kansantalouden tutkija on tietoinen tästä tosiasiasta, joka on itsestäänselvyys kaikille niille, jotka ovat syventyneet ongelmaan. Epäitsekästä ihmisystävää elähdyttävä tunne on jaloin mahdollinen, mutta tämän totuuden tunnustaminen ei ratkaise esillä olevaa kysymystä. Hänen työnsä käytännön tuloksia on

tarkasteltava. Meidän on katsottava, eikö hän kylvä suuremman pahan siemeniä samalla kun lievittää pienempää pahaa.

Se tosiasia, että ”tuhannet ihmiset tekevät suuria ponnistuksia kaikissa maamme kaupungeissa” tarpeen tyydyttämiseksi, kuvaa luottamusta noiden työntekijöiden siveelliseen voimaan. Se ei vaikuta heidän uskoonsa, sillä sellaiset luonteet pysyisivät samoina, olivatpa vallitsevat opinkappaleet mitkä tahansa. Dogmaattisen kristillisyyden vuosisatojen hedelmistä on varmasti hyvin huonona kuvauksena se, että Englannin pitäisi olla niin kurjuuden ja köyhyyden heikentämä, kuten se on – erityisesti raamatulliselta pohjalta – että hedelmistään on puuta arvosteltava! On myös väitetty, että kirkkojen mennyt historia, jota ovat tahranneet vainot, tiedon tukahduttaminen, rikokset ja raakuudet, vaatii uuden lehden kääntämistä. Vaikeudet tällä taholla ovat ylipääsemättömät. ”Kirkollisuus” on todellakin tehnyt parhaansa ajan tasalla pysyäkseen sulauttamalla tieteen opetuksia ja tekemällä verhotun aselevon sen kanssa, mutta se on kykenemätön antamaan todellista henkistä ihannetta maailmalle.

Sama kirkkokristillisuus käy hedelmättömällä jääräpäisyydellä yhä kasvavan agnostikkojen ja materialistien joukon kimppuun, mutta on *ehdottomasti yhtä tietämätön kuin viimeksi mainitut haudantakaisista mysteereistä*. Professori Flintin mukaan kirkon suurin tarve on pitää eurooppalaisen ajattelun johtajat helmassaan. Sellaiset ihmiset pitävät sitä kuitenkin anakronismina, vanhentuneena katsantokantana. Kirkkoa syö sen omien seinien sisällä skeptisismi, ja vapaa-ajattelu on nyt kirkonmiesten parissa hyvin yleistä. Tämä elinvoiman jatkuva heikentyminen on saattanut todellisen uskonnon pohjalukemiin, ja se on valava uuden ajatusten ja pyrkimysten suunnan nykyaikaiseen ajatteluun, lyhyesti sanoen antava loogisen perustan korkealle moraalisuudelle, tieteelle ja filosofialle, joka sopii tämän päivän tietoon, että teosofia tulee ennen maailmaa.

Pelkkä fyysinen ihmisystävyyys erossa uusien vaikutusten ja jalostavien elämäkäsitusten valamisesta massojen mieliin on arvotonta. Suurten henkisten totuuksien asteittainen sulautuminen

ihmiskuntaan tulee yksin mullistamaan sivistyksen kasvot ja lopulta johtamaan paljon tehokkaampaan yleislääkkeeseen pahuutta vastaan kuin on pelkkä pinnallisen kurjuuden kanssa näpertely. Ennaltaehkäisy on parempi kuin parantaminen. Yhteiskunta luo omat hykiönsä, rikollisensa ja hurjastelijansa ja sitten tuomitsee ja rankaisee omia frankensteinejaan langettaen tuomion omille jälkeläisilleen, ”luu sen luusta, liha sen lihasta”, kirottuun elämään maan päällä. Silti tuo yhteiskunta tunnistaa ja korostaa mitä tekopyhimmin kristillisyyttä – ts. ”kirkollisuutta”. Voimmeko siis päätellä, että viimeksi mainittu on vastakkainen ihmiskunnan vaatimuksille? Selvästi voimme, ja mitä tuskallisimmin ja ilmeisimmin, sen nykyisessä dogmaattisessa muodossa, joka tekee Vuorella saarnatusta kauniista etiikasta Kuolleenmeren hedelmän, kalkitun hautakammion, eikä mitään parempaa.

Edelleen sama ”M.” viitaten Jeesukseen sellaisena, jonka suhteen voisi olla vain kaksi vaihtoehtoa, kirjoittaa, että hän ”oli joko Jumalan Poika tai häpeällisin petkuttaja, joka on koskaan kulkenut maan päällä”. Me vastaamme: ei ollenkaan. Elipä *Uuden Testamentin* Jeesus joskus tai ei, olipa hän historiallinen henkilö tai sitten yksinkertaisesti maallikkohahmo, jonka ympärille Raamatun allegoriat koottiin – niin Matteuksen ja Johanneksen Nasaretin Jeesus on ihanne jokaiselle viisauteen pyrkivälle ja länsimaiselle teosofian kokelaalle seurata. Että hänen kaltaisensa oli ”Jumalan Poika”, on yhtä kiistatonta kuin että hän ei ollut *ainoa* ”Jumalan Poika” eikä ensimmäinen, ei edes viimeinen, joka päättää ”Jumalan Poikien” tai jumalallisen viisauden lasten sarjan maan päällä. Ei liioin se toinen väite, että ”elämänsä aikana hän (Jeesus) on aina puhunut itsestään rinnakkain Jehovan kanssa, korkeimman, universumin keskuksen”, ole oikea, olipa kyse sitten kuolleesta kirjaimesta tai salatusta mystisestä merkityksestä. Missään kohtaa Jeesus ei koskaan viittaa ”*Jehovaan*”, vaan päinvastoin hyökäten Mooseksen lakia ja tämän oletettavasti Siinainvuorella saamia käskyjä vastaan hän pitää erillään itsensä ja ”Isänsä” mitä selvimmin ja painokkaimmin tuosta Siinain heimojumalasta. *Matteuksen evankeliumin* koko viides luku on

”rauhan, rakkauden ja laupeuden ihmisen” kiivas protesti 2. Mooseksen kirjan karkeaa, ankaraa ja itsekästä ”sodan ihmistä”, Mooseksen ”Herraa”, vastaan. ”Olette kuulleet vanhoina aikoina sanotun” – ja niin edelleen – ”Mutta minä sanon teille” aivan päinvastaista. Ne kristityt, jotka pitävät yhä kiinni *Vanhasta Testamentista* ja israelilaisten Jehovasta, ovat parhaassa tapauksessa *lahkolaisjuutalaisia*. Sallittakoon heidän olla sitä kaikin mokomin, jos he niin tahtovat. Mutta heillä ei ole mitään oikeutta kutsua itseään krestityiksi, saatikka sitten kristityiksi.¹

On karkean epäoikeudenmukaista ja valheellista väittää, niin kuin anonyymi kirjoittajamme tekee, että ”vapaa-ajattelijat ovat tunnetusti epäpyhiä elämässään”. Jotkut jaloimmat henkilöt samoin kuin syvällisimmät tämän päivän ajattelijat kaunistavat agnostismin, positivismin ja materialismin rivejä. Viimeksi mainitut ovat teosofian ja mystiikan pahimpia vihamiehiä, mutta tämä ei ole mikään syy, miksi heille ei tehtäisi ehdotonta oikeutta. Eversti Ingersollin, tosi materialistin ja Amerikan vapaa-ajattelijoiden johtajan, tuntevat jopa hänen vihamiehensä ihanteellisena aviomiehenä, isänä, ystävänä ja kansalaisena, yhtenä jaloimmista luonteista, jotka kaunistavat Yhdysvaltoja. Kreivi Tolstoi on vapaa-ajattelijä, joka on ollut pitkään erossa ortodoksisesta kirkosta. Silti hänen koko elämänsä on esimerkki Kristuksen kaltaisesta altruismista ja uhrautuvaisuudesta. Ollakseen hyveellinen jokaisen ”kristityn” pitäisi ottaa nuo kaksi ”vääräuskoista” esikuvikseen yksityisessä ja julkisessa elämässä. Monien vapaa-ajattelijä-filantrooppien anteliaisuus erottuu hämmästyttävällä tavalla edukseen verrattuna kirkon rahakkaiden arvohenkilöiden välinpitämättömyyteen. Edellä oleva letkautus ”kirkon vihamiehiin” on yhtä absurdi kuin se on halveksittavakin.

”Mitä te voitte tarjota kuolevalle naiselle, joka pelkää astua yksin SYNKKÄÄN TUNTEMATTOMAAN?” meiltä kysytään. Kristillinen arvostelijamme tunnustaa tässä avoimesti, että kristilliset dogmit ovat ainoastaan kehittäneet a) kuoleman*pelkoa*

¹ Ks. ”The Esoteric Character of the Gospels” (Evankeliumien esoteerinen luonne), tässä numerossa (*Lucifer* Dec. 1887).

ja b) *ortodoksisen* kristilliseen teologiaan *uskovan agnostisismiin*, mitä tulee *kuolemanjälkeiseen* tilaan. On todella vaikea ymmärtää sitä omituista autuuden esikuvaa, jota oikeaoppisuus tarjoaa uskovaisilleen – *kadotusta*.

Kuoleva ihminen – tavallinen kristitty – joka luo *synkän* silmäyksen taaksepäin elämään, voi tuskin ymmärtää sitä lahjaa. Sitä vastoin kalvinisti tai predestinaatio-opin kannattaja – joka kasvateetaan ajatukseen, että Jumala on saattanut iankaikkisuudesta määrätä hänet ikuiseen kurjuuteen, ei tuon ihmisen minkään virheen vuoksi, vaan yksinkertaisesti koska on Jumala – on enemmän kuin oikeutettu pitämään viimeksi mainittua kymmenen kertaa pahempaa kuin mitään kiusaajaa tai paholaista, jonka ihmisen likainen mielikuvitus voi kehittää.

Teosofia opettaa päinvastoin, että *täydellinen, ehdoton oikeudenmukaisuus* vallitsee luonnossa, vaikka lyhytnäköinen ihminen ei voi havaita sitä sen yksityiskohdissa aineellisella ja edes psyykkisellä tasolla, ja että jokainen ihminen määrää oman tulevaisuutensa. Todellinen helvetti on elämä maan päällä, seurauksena karmallisesta rangaistuksesta, joka seuraa edellisestä elämästä, jonka pahat syyt ovat saaneet aikaan. Teosofi ei pelkää *helvettiä* vaan odottaa luottavaisesti lepoa ja autuutta kahden ruumiillistuman *välisenä aikana*, palkkiona kaikesta ansaitsemattomasta kärsimyksestä, jota hän on kokenut olemassaolossa, johon hänet vei karma ja jonka aikana hän on useimmissa tapauksissa yhtä toivoton kuin irti repäisty lehti pyöriessään ympäriinsä sosiaalisen ja yksityiselämän vastakkaisten tuulien heittelemänä. Kuolemanjälkeisen olemassaolon olosuhteista on esitetty riittävästi eri aikoina, joten tämä annos saa riittää nyt. Kristillisellä teologialla ei ole mitään sanottavaa tästä polttavasta kysymyksestä paitsi missä se verhoaa tietämättömyytensä mysteerin ja dogmien avulla. Sen sijaan paljastaessaan Raamatun symboliikkaa okkultismi selittää sitä perusteellisesti. – Toim.

JOOGAFILOSOFIA¹

[*The Theosophist*, ”The Joga Philosophy”, II. vsk. nro 2, 4 ja 7, marraskuu 1880, tammikuu ja huhtikuu 1881.]

[Vaikka joogatila eli ihmisen hibernaatio on ainoastaan pitkittynyttä unta, on mielenkiintoista havaita, että on muistiin merkittyjä tapauksia yksilöistä, jotka nukkuvat viikkoja, kuukausia, jopa vuosia.]

Olemme tunteneet venäläisen naisen – Mme Kashereninoffin – jonka sisar, tuolloin naimaton, noin 27-vuotias, nukkui säännöllisesti kuusi viikkoa kerrallaan. Tuon periodin jälkeen hän heräsi heikkona mutta ei kovin uupuneena ja pyysi maitoa, tavallista ruokaansa. Kahden, joskus kolmannen viikon lopussa hän alkoi osoittaa selviä merkkejä unisuudesta, ja kuukauden vierähdettyä hän vaipui jälleen horrokseensa. Tätä kesti seitsemän vuotta. Tavallinen kansa piti häntä suurena pyhimyksenä. Tämä oli vuonna 1841. Mitä hänestä tuli myöhemmin, sitä emme osaa sanoa.

[Eri auktoriteetit ovat määritelleet joogan eri tavoin. Jotkut ovat määritelleet sen mentaaliseksi abstraktioksi, toiset hiljaiseksi rukoukseksi, kolmannet innoittuneen yhtymiseksi hengitettyyn ilmaan ja neljännet mielen yhtymiseksi sieluun. Mutta joogalla ymmärrän taitoa keskeyttää hengitys ja verenkierto. Jooga jaetaan pääasiassa rajajoogaan ja hathajoogaan.]

Tässä kirjoittaja lankeaa päivänselvään virheeseen. Hän sekoittaa keskenään rāja- ja hathajoogit. Rājajoogeilla ei kuitenkaan ole mitään tekemistä hathan fyysisen harjoituksen kanssa eikä minkään muun lahkon, jotka ovat nykyisin omaksuneet joogien nimen ja tunnuskuvat. Wilson lankeaa kirjassaan *Essays on the Religions of the Hindus* samaan sekoittamiseen ja tietää hyvin vähän, jos lainkaan, todellisista rājajoogeista, joilla ei ole sen enempää tekemistä Shivan, Vishnun tai minkään muunkaan jumaluuden kanssa. Ainoastaan oppineimmat Pohjois-Intian Shankaran dandineista, varsinkin ne, jotka asuvat Rājputânassa,

¹ Hakasulkeissa olevat pienillä kirjasimilla painetut kappaleet ovat otteita intialaisen N. C. Paul’in kirjasesta *A Treatise on Yoga Philosophy* (1851), jota H. P. B. kommentoi *The Theosophistissa*. Ne on sijoitettu tekstin sekaan tekemään kommentit ymmärrettäviksi.

voisivat antaa – jos haluaisivat – joitakin oikeita selityksiä räjajoogeista. Nuo ihmiset, jotka ovat omaksuneet Shankaran vedantan filosofiset opit, ovat lisäksi perehtyneet hyvin tantraoppeihin. Nämä opit on määritelty pirullisiksi niiden taholta, jotka eivät ymmärrä eivätkä ennakkokäsityksineen hyväksy heidän oppejaan.¹

Jos dandineista puhuessamme olemme edellä käyttäneet jos-konjunktioilla alkavaa ilmaisua, se johtuu siitä, että satumme tietämään, kuinka huolellisesti todellisten joogien salaisuudet – jopa heidän olemassaolonsa – kielletään tämän veljeskunnan keskuudessa. Vasta suhteellisen äskettäin he ovat tuoneet päivänvaloon omaksumansa tavallisen puolustuksen, tukenaan vankimmat auktoriteettinsa, jotka vakuuttavat, että joogin tilaa ei saavuteta nykyisellä eli kalikaudella. ”Johtuen aistien epävakaudesta, synnin yleisyydestä kalikautena ja elämän lyhyydestä, kuinka voidaan saavuttaa haltioituminen joogan avulla?” kysyy Kâshîkhanda. Tämä ilmoitus voidaan kuitenkin kumota parilla sanalla ja heidän omin aseina. Nykyisen kaliyugan kesto on 432 000 vuotta, josta 4979 vuotta on jo kulunut. Krishna ja Arjuna syntyivät aivan kaliyugan alussa. Intian kaikki *historialliset* joogit ovat eläneet Vishnun kahdeksannen inkarnaation jälkeen, sillä mitä tulee esihistoriallisiin joogeihin tai niihin joiden väitetään olevan sellaisia, me emme katso olevamme oikeutettuja pakottamaan heitä yleisön tietoisuuteen. Onko meidän siis ymmärrettävä, ettei kukaan näistä lukuisista pyhimyksistä, filosofeista ja askeeteista Krishnasta edesmenneeseen Bombayn Vishnu Brahmachâri Bawaan olisi koskaan saavuttanut ”haltioitumista joogan avulla”? Tämän väitteen toistaminen on yksinkertaisesti tuhoisa heille itselleen.

Ei ole niin, ettei hathajoogien keskuudessa – ihmisten, jotka olivat toisinaan saavuttaneet fyysisen, hyvin johdetun harjoitusjärjestelmän avulla ”ihmeiden tekijän” korkeimmat kyvyt – olisi koskaan ollut todellisen joogin arvoisena pidettävää ihmistä. Sanomme vain tämän: räjajoogi harjoittaa ainoastaan mentaalisia

¹ Ks. tantroista Reigle, David ja Nancy, *Blavatskyn salaiset kirjat*, s. 46, 48–49. – Käänt.

ja älyllisiä kykyjään pysyen erillään fyysisistä ja tehden vain vähän pelkästään fyysisiä ilmiöitä tuottavia harjoituksia. Tästä syystä on erittäin harvinaista löytää maailmasta todellista joogia, joka kerskailee olevansa sellainen tai on halukas näyttämään sellaisia kykyjä – vaikka *hän saavuttaa niitä samoin kuin sellainen, joka harjoittaa hathajoogaa, mutta toisella ja paljon älyllisemmällä menetelmällä.* Yleensä he kieltävät nämä kyvyt suoralta kädeltä, mutta hyvin perustelluista syistä. Edellisten ei tarvitse edes kuulua mihinkään askeettien näkyvään järjestöön, ja heidät tunnetaan useammin yksityishenkilöinä kuin uskonnollisen veljeskunnan jäseninä, eivätkä he välttämättä ole hinduja. Kabir, joka oli yksi heistä, jyrisee useimpia myöhempiä kerjäläislahkoja vastaan, *joista silloin tällöin tulee satureita, ellei pelkästään maantierosvoja, ja hän kuvaa heitä taitavasti:*

”En koskaan katso sellaista joogia, oi veli, joka unohtaen oppinsa kuljeskelee ympäri huolettomasti. Hän seuraa julkisesti Mahâdevan uskoa ja kutsuu itseään korkeaksi opettajaksi: Hänen näyttämönään ovat messut tai markkinat. Mâyâ on väärän pyhimyksen valtiatar. Milloin Dattatreya todella hajotti asunnon? Milloin Sukhadeva kokosi aseistetun joukon? Milloin Nârada kohotti piilukokiväärin? Milloin Vyâsadeva puhalsi torvea jne.”

Sen vuoksi aina kun kirjoittaja – tri Paul – puhuu râjajoogasta, on kyse pelkästään hathasta.

[Sitten seuraavat yksityiskohtaiset ohjeet asentojen harjoittamista ja mantrujen toistamista varten sekä yâmyâsana ja prânâyâma eli sisäänhengitys ja hengityksen pidätys.]

Kuten jo sanoimme, kaikki edellä olevat ovat hathajoogan harjoituksia ja edistävät ainoastaan fyysisten ilmiöiden tuottamista ja antavat hyvin harvoin välähdyksiä todellisesta selvänäöstä, ellei se ole eräänlainen keinotekoisen ekstaasin kuumeinen tila. Kun julkaisemme ne, se johtuu pelkästään siitä, että pidämme suuressa arvossa tätä tietoa ja mahdollisesti totuudenpilkahduksen antajana skeptikoille. Se näet osoittaa heille, että jopa hathajoogien tapauksessa syy ilmiöiden tuottamiseen samoin kuin saadut tulokset voidaan kaikki selittää tieteellisesti, ja sen vuoksi ei ole

tarvetta hylätä ilmiöitä *a priori* eikä ilman tutkimusta tai luokitella niitä muuksi kuin luonnollisiksi vaikka salaisiksi kyvyiksi, enemmän tai vähemmän latenteiksi jokaisessa miehessä ja naisessa.

[Seuraavaksi tri Paul kuvaa kahdeksaa tyyppiä. Kumbhakaä joogi harjoittaa tutkiakseen sielun luonnetta. Khechari mudra on kielen pidentämistä halkaisemalla ja sitten ”lypsämällä” sitä, kunnes se on tarpeeksi pitkä käännettäväksi taaksepäin kurkkuun, ja sen kärjellä joogi painaa kurkunkantta ja siten sulkee rima glottidiksen (äänirako), mikä pitää hengitetyn ilman elimistöissä, kun keuhkot ja sisäelimet ovat täysin täyttyneet. Tällä harjoituksella hänestä tulee kaikelle ulkopuoliselle tunnoton. ”Ilman sitä”, sanoo tri Paul, ”hän ei voi koskaan sulautua Jumalaan.”]

Koska joogafilosofian tiede ja opiskelu kuuluu buddhalaisuuteen, lamalaisuuteen ja muihin ateistisiksi oletettuihin uskontoihin, ts. niihin, jotka kieltävät uskon persoonalliseen jumaluuteen, ja koska vedantalaiset eivät missään tapauksessa käytä sellaista ilmaisua, meidän on ymmärrettävä termi ”Jumalaan sulautuminen” yhteydeksi *universaaliseen sieluun* eli *parama-purushaan* – alkuperäiseen eli ainoaan Henkeen.

[Sitten annetaan ohjeet mûlabandhan harjoittamiseen, prosessin, jonka avulla nuoruuden sanotaan palautuvan vanhalle ihmiselle.]

Tällä asennolla on tuskin haluttua vaikutusta, ellei sen filosofiaa ymmärretä hyvin ja sitä harjoiteta nuoresta pitäen. Vanhan iän ulkonäkö, kun iho on kurtussa ja kudokset ovat höllentyneet, voidaan palauttaa nuoreksi tilapäisesti ja mâyan avulla. Mûlabandha on yksinkertaisesti prosessi, jolla sen harjoittaja vaivuttaa itsensä uneen (ja siten saavuttaa säännölliset nukkumaanmeno- ja heräämishetket).

[Ujjayi Kumbhaka. Ottakaa sukhäväksi kutsuttu tila, avatkaa kummatkin sieraimet ensimmäisen kumbhakan avulla, hengittäkää sisään kummankin sieraimen kautta, täyttäkää vatsa ja kurkku hengitetyllä ilmalla ja hengittäkää sitten hitaasti ulos vasemman sieraimen kautta. Se, joka harjoittaa tätä kumbhakaä, parantaa kaikki sairaudet, jotka johtuvat riittämättömästä hapen sisään hengityksestä.]

Ja jos joku on halukas pilkkaamaan uudenlaista parannuskeinoa, jota joogi käyttää parantaakseen ”nuhan”, ”matotaudin” ja muut sairaudet – joka on ainoastaan tietynlainen sisään hengitystapa – hänen huomionsa kiinnitetään siihen tosiasiaan, että nämä *lukutaidottomat* ja *taikauskaiset* askeetit näyttävät ennakoineen nykyajan tieteen keksinnöt. Yksi viimeisimmistä on kerrottu *New York Medical Recordin* numerossa (syysk. 1888) nimellä: ”A New and Curious Plan for Deadening Pain” (Uusi omituinen kivunvaimentamismenetelmä). Kokeet teki tri Bonwill, tunnettu lääkäri Philadelphiasta v. 1872, ja niitä on sen jälkeen käytetty menestyksellisesti puudutuksessa. Linaamme sen *Dubuque Daily Telegraphista*:

”Vuonna 1875 tri A. Hewson esitti lupaavan selostuksen edellä mainitusta kokemuksestaan kansainvälisessä lääketieteellisessä kongressissa. Äskettäisessä Philadelphian piirikunnan lääketieteellisessä seurassa kuultiin aiheesta useita esitelmiä, joita seurasi vilkas keskustelu. Käyttäessään menetelmää hoitohenkilö pyytää vain potilasta *hengittämään nopeasti, noin sata hengitystä minuutissa ja lopettamaan nopeisiin puhkuviin uloshengityksiin*. Kahden tai viiden minuutin kuluttua seuraa kivun täydellinen tai osittainen poissaolo puoleksi minuutiksi tai pidempään, ja tuona aikana voidaan tehdä hampaiden poistoja tai leikkauksia. Potilas voi olla missä tahansa asennossa, mutta suositellaan kyljellä makaamista, ja yleensä on parasta heittää nenäliina kasvojen päälle potilaan huomion poiskääntämiseksi.

”Kun nopea hengitys ensin alkaa, potilas voi tuntea jonkinlaista hilpeyttä, ja seuraavaksi tulee täyden tunne päässä tai huimausta, kasvat tulevat ensin punaisiksi ja myöhemmin kalpeiksi tai jopa sinertäviksi, sydän lyö melko heikosti ja nopeasti, mutta tuntoa ei ole eikä tiedottomuutta.

”Vaikutus saadaan aikaan helpommin naisilla kuin miehillä, ja keski-ikäisillä helpommin kuin vanhoilla. Lapsia voidaan tuskin saada hengittämään asianmukaisesti. Mitään vaaraa ei ole olemassa. Useita pienempiä operaatioita, muita kuin hampaisiin liittyviä, voidaan tehdä onnistuneesti tällä menetelmällä, ja väitetään, että hammaslääketieteessä,

kirurgiassa ja synnytyksessä se voi korvata tavallisen anestesiologian.

”Tri Hewsonin selitys on se, että nopea hengitys vähentää veren hapettumista ja että tuloksena oleva hiilidioksidin ylimäärä tilapäisesti myrkyttää hermokeskukset. Tri Bonwill antaa useita selityksiä, joista yksi on hiilidioksidin erityinen vaikutus, toinen tahdonvoiman pois kääntäminen, minkä aiheuttaa nopea, tahdonalainen lihastoiminta, ja kolmas veren kasautuminen aivoissa, mikä johtuu ilman liiallisen määrän siirtymisestä keuhkoihin. *Record* ei ole tyytyväinen näihin teorioihin, mutta pitää hyvin todistettuna, että kipua voidaan vähentää tällä menetelmällä, jota se suosittelee ammattikunnalle sen täsmällisen arvon kokeellista määrittystä varten.”

Ja jos on varmasti todistettu, että noin sata hengitystä minuutissa, jotka päättyvät nopeisiin uloshengityksiin, voivat onnistuneesti vaimentaa kipua, niin miksi ei sitten sen muunnelma, jossa happea hengitetään sisään, saisi aikaan toisia vielä merkillisempiä tuloksia, joita tiede ei vielä tunne, vaan se odottaa tulevaa keksimistään.

[Puhuttuaan jonkin aikaa samâdhista ja räjajoogan eri haaroista tri Paul tuo esille seuraavan huomion.]

Tätä menetelmää, joka kehittyi harjoittamisen pitkinä kausina, kunnes sitä käytettiin edellä kuvatuin seurauksin, ei harjoitettu muinaisina aikoina yksinomaan Intiassa. Kaikkien maiden suuret filosofit yrittivät hankkia näitä kykyjä, ja varmasti tämän päivän joogien naurettavien ulkonaisten asentojen takana on kätkeytyneenä muinaisten aikojen syvä viisaus, sellainen joka sisälsi muiden muassa täydellisen tiedon siitä, mitä nyt nimitetään fysiologiaksi ja psykologiaksi. Ammonios Sakkas, Porfyrios, Proklos ja muut harjoittivat sitä Egyptissä, eivätkä Kreikka ja Rooma epäröineet lainkaan filosofisen loiston aikanaan seurata perässä. Pythagoras puhuu sfäärien taivaallisesta musiikista, jota kuulee ekstaasin hetkinä, Zenon löytää viisaan miehen, joka voitettuaan kaikki himot tuntee onnea ja mielenliikutusta jopa kärsimyksen keskellä.

Platon puolustaa meditoivaa ihmistä ja vertaa hänen kykyjään jumalallisiin kykyihin, ja näemme kristillisten askeettien pelkän kontemplaation ja itsekidutuksen kautta hankkivan levitaation eli aitrobatian taitoja, jotka vaikka ne luettiin persoonallisen jumalan ihmeellisen väliintulon ansioksi, ovat kuitenkin todellisia ja seurauksia fysiologisista muutoksista ihmisruumiissa. Patanjali sanoo:

”Joogi tulee kuulemaan taivaallisia ääniä, taivaallisten kuorojen lauluja ja keskusteluja. Hän tulee havaitsemaan niiden kosketuksen niiden kulkiessa läpi ilman, mikä järkevämmälle kielelle käännettynä tarkoittaa, että askeetti kykenee näkemään henkisen silmänsä avulla astraalivalossa, kuulemaan henkisen korvansa avulla subjektiivisia muille kuulumattomia ääniä ja elämään ja tuntemaan niin sanoakseni näkymättömässä maailmassa.

”Joogi kykenee astumaan kuolleen tai elävän ruumiiseen aistien polun avulla ja tässä ruumiissa toimimaan ikään kuin se olisi hänen omansa.”

”Aistien polku”; fyysiset aistimme, joiden ajatellaan olevan lähtöisin astraaliruumiista, ihmisen eterisestä kaksoiskappaleesta eli jīvâtmosta, joka kuolee ruumiin mukana; aisteista puhutaan tässä niiden henkisessä merkityksessä – ihmisen korkeamman prinssiipin tahdonilmauksena. Todellinen rājajoogi on stoalainen, ja Kapila, joka käsittelee vain viimeksi mainittua – hyläten täysin hathajoogien väitteen keskustelemisesta samâdhin aikana *äärettömän* Īshvaran kanssa – kuvaa heidän tilaansa seuraavin sanoin:

”Mitä joogille, jonka mielessä kaikki asiat ovat henkeä, on hullaantuminen, mitä murhe? Hän näkee kaikki asiat yhtenä; hän on täysin vailla tunteita; hän ei iloitse hyvästä eikä suutu pahasta... Viisas mies näkee niin monta väärää asiaa niissä, joita sanotaan todellisiksi, niin paljon surkeutta siinä, mitä sanotaan onneksi, että hän kääntyy vastenmielisesti pois... Sillä, joka on ruumiissa ollen saavuttanut vapautuksen (aistien tyranniasta), ei ole kastia, ei lahkoa, ei veljeskuntaa, ei

velvollisuuksista huolehtimista, ei shastroista tai mistään kaavoista tai ansiokkaista teoista kiinni pitämistä; hän on puheen saavuttamattomissa; hän on kaukana kaikista maallisista huolista; hän on luopunut rakkaudesta ja kaikkien aistittavien kohteiden tuntemuksesta; hän ei imartele ketään, hän ei kunnioita ketään, häntä ei palvota, hän ei palvo ketään; noudattaapa ja seuraapa hän kanssaihmistensä tapoja tai ei, tämä on hänen luonteensa.”

Tämä luonne olisi kyllä itsekäs ja tympäisevästi ihmisiä karttava, joten olisiko se sitä, mihin todellinen adepti olisi pyrkimässä. Mutta sitä ei tule ymmärtää *kirjaimellisesti*, ja meillä on jotain enemmän sanottavaa aiheesta seuraavassa, ja tämä päättää tri Paulin tutkielman joogafilosofiasta.

[Yksi hathajoogin noudattamista harjoituksista on dhauti. Siinä niellään vedellä kostutettu, 8 senttiä leveä ja 4,5 metriä pitkä pellavaside. Se on melko vaikea prosessi. Vain hyvin harvat fakiirit voivat tehdä sen.]

Ja on onnellista, että prosessi on vaikea, koska emme tiedä mitään läheskään niin vastenmielistä. Ei kukaan *todellinen* räjajoogi koskaan alentuisi tekemään sitä. Lisäksi, kuten jokainen lääkäri voi helposti kertoa, prosessista toistettuna tulee kokeilijalle hyvin vaarallinen. On vielä salatumpia ”prosesseja”, ja yhtä hyödyttömiä psykologisiin tarkoituksiin.

[Eikä hänen hiuksensa kasva sinä aikana kun hän on haudattuna.]

Mitä hiusten kasvun pysähtymiseen tulee, jotkut salaisen tieteen adeptit väittävät tietävänsä enemmän kuin tämän. He todistavat taitonsa keskeyttää täysin elintoiminnot joka yö nukkumiseen tarkoitettuina hetkinä. Elintoiminnot pidetään silloin niin sanotusti täysin lakkautettuna. Koska sisäisen yhtä hyvin kuin ulkoisen elimistön kuluminen on siten keinotekoisesti keskeytetty ja koska kulumiselle ei ole mitään mahdollisuutta, nämä ihmiset kokoavat yhtä paljon elinvoimaa valvetilansa käyttöön kuin he olisivat menettäneet unessa, minkä tilan aikana, jos se on luonnollinen, energiaprosessi ja voiman käyttö jatkuu yhä automaattisesti

ihmisruumiissa. Tuossa aikaansaadussa tilassa, kuten syvän tajuttomuuden tilassakaan, eivät aivot näe unta yhtään enempää kuin jos ne olisivat kuolleet. Jos kuluisi yksi vuosisata, se ei tuntuisi yhtään pidemmältä kuin yksi sekunti, sillä kaikki ajantaju on kadonnut siltä, joka on sen alainen. Eivätkä hiukset ja kynnet kasva sellaisissa olosuhteissa, vaikka ne kasvavat tietyn ajan ruumiin todella kuoltua, ja se jos mikään osoittaa, että fyysisen ruumiin atomit ja kudokset pysähtyvät olosuhteissa, jotka ovat aivan erilaiset kuin kuolemaksi nimittämämme tila. Sillä käyttäkäsemme fysiologista paradoksia, elämä kuolleen eläimen elimistössä on kiihkeämmin aktiivista kuin se koskaan on elävässä, mikä, kuten näemme, ei päde mainitsemassamme tapauksessa. Vaikka tavallinen skeptikko voi pitää tätä selitystä pelkkänä hölynpölynä, ne jotka ovat kokeneet tämän itse, tietävät sen kiistattomaksi tosiasiksi.

Kaksi fakiiria Nepalista suostui kerran yrittämään koetta. Toinen heistä, ennen kuin yritti talviunta, kävi läpi kaikki tri Paulin kuvaamat valmistautumisseremoniat, ja teki kaikki tarpeelliset varotoimenpiteet. Toinen yksinkertaisesti paneutui hyvin hänelle ja muille tutun prosessin avulla siihen täydellisen lamaannuksen väliaikaiseen tilaan, joka ei aseta mitään aikarajoja ja voi kestää kuu-kausia yhtä hyvin kuin tunteja ja joka tunnetaan tietyissä tiibetiläisissä lamalaisluostareissa...

Tulos oli, että samalla kun edellisen hiukset, parta ja kynnet olivat kasvaneet kuuden viikon lopussa, tosin heikosti mutta havaittavasti, jälkimmäisen solut olivat pysyneet kuin suljettuina ja toimimatta, ikään kuin hän olisi muuttunut tuona ajanjaksona kivikovaksi patsaaksi. Koska emme henkilökohtaisesti tunneneet kumpaakaan näistä miehistä tai koetta, voimme vahvistaa vain yleisellä tasolla ilmiön mahdollisuuden, emme tämän erityistapauksen yksityiskohtia, vaikka epäilisimme mieluummin olemassaoloamme kuin niiden totuudellisuutta, joilta saimme kertomuksen. Toivomme ainoastaan, että niiden skeptikkojen ja materialistien keskuudesta, jotka saattavat pilkata, emme löytäisi niitä, jotka siitä huolimatta että hyväksyvät lujalla ja hartaalla

vakaumuksella kertomuksen puolikuolleen Lasaruksen henkiinheräämisestä ja muut vastaavanlaiset ihmeet, tai niitä, jotka samalla kun ovat valmiit murskaamaan teosofin hänen uskomustensa vuoksi, eivät koskaan uskaltaisi pilkata kristittyjen uskomuksia.

[Joogi hankkii tietyn painon lisäyksen nielemällä suuria hengenvetoja ilmaa ja pusertaen sitä elimistön sisällä.]

Tämä on sitä, mitä kolme vuotta sitten kuvatessamme ilmiötä *Hunnuttomassa Isiksessa* nimitimme *interpolarisaatioksi*. (Ks. *Isis*, Tiede 1 osa, s. 138 ja 139.)

[Präptista johtuvista voimista sanottiin...]

Samoin kuin kuuro ja mykkä henkilö oppii ymmärtämään puheen tarkan merkityksen pelkästään puhujan huulien liikkeestä ja kasvoista vaikkei ymmärrä mitään kieltä foneettisesti, voi muita erikoisaisteja kehittyä kuuromykän sielussa sekä fyysisessä mielessä. Kuudes yhtä ilmiöllinen aisti kehittyy harjoituksen seurauksena, mikä korvaa hänelle kahden muun puutteen.

Magneettista ja mesmeristä auraa eli ”fluidumia” voidaan synnyttää ja tehostaa jokaisessa ihmisessä miltei yliluonnolliseen laajuuteen asti, ellei henkilö ole luonnoltaan täysin passiivinen.

Olemme tienneet sellaisen kyvyn (aavistaa muiden ajatuksia) olevan yksilöissä, jotka olivat kaikkea muuta kuin adepteja tai joogea ja jotka eivät olleet koskaan kuulleet viimeksi mainituista. Sitä voidaan kehittää helposti voimakkaalla tahdolla, hellittämättömyydellä ja harjoituksella, varsinkin henkilöissä, joilla on jo syntyessään luonnollisia analyttisiä kykyjä, intuitiivista käsityskykyä ja tiettyä soveltuvuutta havainnointiin ja tarkkanäköisyyteen. Jos he ovat täydellisen puhtaita, he voivat kehittää kyvyn aavistaa ihmisten ajatuksia siinä määrin, että se tuntuu miltei yliluonnolliselta. Jotkut hyvin etevät mutta täysin kouluttamattomat rikosetsivät Lontoossa ja Pariisissa kehittävän sen itsessään miltei virheettömään täydellisyyteen. Sitä voidaan myös auttaa matemaattisen tutkimisen ja harjoituksen avulla. Jos se on siis mahdollista tavallisten yksilöiden parissa, miksi ei sitten

ihmisten, jotka ovat omistaneet sille koko elämänsä ja joita on auttanut mystikkojen monien sukupolvien karttunut kokemus ja adeptien opetus?

Kaksiosainen sielu ei ole mitään mielikuvitusta, ja se voidaan jonakin päivänä selittää tieteellisesti, kunhan ihmisen psykofysiologia kykyä on tutkittu paremmin, kun monien nyt epäiltyjen ilmiöiden mahdollisuus on keksitty ja kun totuutta ei enää uhrata omahyväisyydelle, turhuudelle ja tavanomaisuudelle. Fyysisillä aisteillamme ei ole mitään tekemistä henkisten tai psykologisten kykyjen kanssa. Jälkimmäisten toiminta alkaa siitä, missä edellisten lakkaavat, johtuen aineeksi kutsutusta Kiinan muurista sielun herruuden ympärillä.

[Vashitvaksi kutsutusta voimasta havaitaan...]

Ehkä Tiibetin hobilganeilla ja shaberoneilla voisi halutessaan olla meille jotain kerrottavaa. Sitä suurta salaisuutta, joka kietoutuu suurten dalai-lamojen ja heidän korkeimpien hobilganiensa sekä muiden jälleensyntymien mysteeriin, joiden kuten edellistenkin oletetaan muutaman päivän kuluttua, kun heidän valaistuneet sielunsa ovat hylänneet kuolevaisen vaatetuksensa, jälleensyntyvän lasten nuoriin ja sitä ennen hyvin heikkoihin ruumiisiin, ei ole koskaan aiemmin kerrottu. Nämä lapset, jotka ovat poikkeuksetta kuolemanvaiheessa, kun heidän ruumiinsa on määrätty kuolleiden buddhien sielujen asunnoiksi, toipuvat heti seremonian jälkeen ja onnettomuutta lukuun ottamatta elävät monia vuosia osoittaen piirre piirteeltä samoja luonteen, mielen ja mieltymysten piirteitä kuin kuolleella ihmisellä oli. Vashitvan sanotaan myös olevan kyky kesyttää eläviä olentoja ja saada heidät tottelemaan omia toivomuksiaan ja määräyksiään.

[Pythagoraan, joka kävi Intiassa, sanotaan kesyttäneen tahtonsa tai sanansa vaikutuksella raivokkaan karhun, estäneen härkää syömästä papuja ja pysäyttäneen kotkan lennostaan.]

Nämä ovat mesmerisiä taidonnäytteitä, ja ainoastaan (epä)eksaktit tiedemiehet kieltävät nykyään mesmerismiin. Aihetta käsitellään

laajalti *Isiksessä* ja Pythagoraan kykyä selitetään osassa Tiede osa 2, s. 37 eteenpäin.

[Îshatwa eli jumalallinen voima. Kun intohimot on hillitty haluistaan, mieli tyyntyy ja sielu herää tietoiseksi.]

Jossa tapauksessa se tarkoittaa, että sielu, vapautuneena ruumiin ikeestä tiettyjen harjoitusten, kurin ja puhtaan elämän avulla ruumiin eläessä, hankkii voimia, jotka ovat samoja kuin alkuperäinen elementti, universaali sielu. Se on saattanut valtaansa aineellisen vartijansa. Viimeksi mainitun karkeat maalliset halut ja himot, jotka hallitsevat sitä itsevaltaisesti, ovat tulleet sen orjiksi, ja tästä lähtien sielu on vapautunut harjoittamaan transsendenttisiä kykyjään minkään kahleen rajoittamatta.

[Kuolleen herättämisestä henkiin.]

Kun elämä on sammunut, sitä ei voi enää elvyttää, mutta *toinen* henki ja toinen sielu voi joskus tehdä hylätyn ruumiin uudelleen eläväksi, jos voimme uskoa oppineisiin ihmisiin, joiden ei tiedetä koskaan lausuneen valheita.

Aina kun sielu-sana on esiintynyt edellä olevissa kommentteissa, lukijan on muistettava, että emme käytä sitä ihmisen kuolemattoman periaatteen merkityksessä vaan tarkoittamaan niiden persoonallisten ominaisuuksien ryhmää, jotka ovat vain kokoelma aineellisia hiukkasia, joiden eloonjäämismääräaika fyysisen eli aineellisen persoonallisuuden jälkeen kestää, pidemmän tai lyhyemmän ajan, suhteessa yksilön karkeuteen tai hienouteen.

Jotkut ovat kirjoittaneet ja kysyneet, voidaanko yogasiddhejä hankkia ainoastaan hathajoogan karkealla harjoittamisella, ja *The Journal of Science* (Lontoo) olettaen, että ei voi, toi sen esille kii-vain ilmaisin, joita hiljattain lainattiin näillä sivuilla. Tosiasia silti on, että on olemassa toinen, hyväksyttävä ja rationaalinen menetelmä, jonka yksityiskohtia ei voi esittää joutavan kysyjälle ja jota ei voi edes käsitellä tämän kaltaisen kommentaarin jälkiosassa. Aiheeseen voidaan palata sopivamman ajan tullen.

VOIVATKO MAHÄTMAT OLLA ITSEKKÄITÄ?

[*Theosophist*, "Can the Mahätmas be selfish?", elokuu 1884.]

Erilaisissa okkulttisia aiheita käsittelevissä kirjoituksissa on sanottu, että epäitsekkyyks on *sine qua non*, välttämätön edellytys, okkultismissa menestymiseksi. Tai paremmin muotoiltuna, epäitsekään tunteen kehittäminen on itsessään ensisijainen harjoitus, joka tuo mukanaan "tietoa joka on valtaa" välttämättömänä lisänä. Sen vuoksi okkultisti ei työskentele "tiedon" hyväksi, niin kuin se tavallisesti ymmärretään, vaan tieto tulee hänelle itsestään selvänä asiana sen seurauksena, että hän on poistanut verhon, joka erottaa todellisen tiedon hänen näköpiiristään. Tiedon perusta on olemassa kaikkialla, koska fenomenaalinen [ilmiö-] maailma antaa tai pikemmin on tulvillaan tosiasioita, joiden syyt on keksittävä. Me näemme ainoastaan *seuraukset fenomenaalisessa* maailmassa, sillä jokainen syy tuossa maailmassa on itsessään *seuraus* jostakin muusta syystä ja niin edelleen. Sen vuoksi todellinen tieto sisältää pääsyn kaikkien ilmiöiden juurelle ja siten pääsyn *alkuperäisen* syyn oikeaan ymmärrykseen, "juurettomaan juureen", joka ei ole vuorostaan seuraus.

Käsittääkseen jotakin oikein voi käyttää ainoastaan niitä tunteja tai instrumentteja, jotka vastaavat tuon kohteen luontoa. Tästä syystä noumenaalisen¹ ymmärtämiseksi noumenaalinen tunto on välttämätön ennalta. Ohimenevä ilmiö voidaan sen sijaan havaita aisteilla, jotka vastaavat noiden ilmiöiden luonnetta. Okkulttinen filosofia opettaa meille, että seitsemäs prinssiippi on ainoa ikuinen todellisuus, kun taas loput, kuuluen ei-pysyvien "muotojen maailmaan", ovat illusorisia siinä mielessä että ne ovat ohimeneviä, tilapäisiä. Näihin rajoittuu fenomenaalinen maailma, josta voi saada käsityksen niiden aistien ja tunteiden avulla, jotka vastaavat noiden kuuden prinssiipin luontoa.

¹ [Noumenon (kreik. *nou'menon*), se, josta saadaan tietoa vain järjen avulla vastakohtana aistein havaittavalle.]

On siis selvää, että ainoastaan *seitsemäs* tunto, joka kuuluu *noumenaaliseen* maailmaan, voi käsittää abstraktisen todellisuuden, joka on jokaisen ilmiön takana. Koska tämä seitsemäs periaate on olemassa kaikkialla, se on mahdollisuutena meissä kaikissa. Sen, joka tahtoo saavuttaa todellista tietoa, on kehitettävä tuota tuntoa itsessään, tai oikeastaan hänen täytyy poistaa verhot, jotka peittävät sen ilmennyksen. *Persoonallisuuden* koko tunto rajoittuu vain näihin kuuteen alempaan periaateeseen, sillä se koskee ainoastaan ”muotojen maailmaa”. Vastaavasti *todellista* ”tietoa” voidaan saada vain kiskaisemalla pois kaikki *mâyân* verhot, jotka *persoonallisuuden* tunto on nostanut *persoonattoman ätman* eteen.

Ainoastaan tuo *persoonallisuus* keskittyy itsekkyyteen, tai paremminkin itsekkyyden luo edellisen ja päinvastoin, koska ne toimivat molemminpuolisesti toisiinsa nähden. Sillä itsekkyyden on se tunne, joka tavoittelee ihmisen oman itsekeskeisen persoonallisuuden laajentumista sulkeakseen muut pois. Jos sen vuoksi itsekkyyden rajoittaa ihmisen ahtaisiin persoonallisuuksiin, absoluuttinen tieto on mahdoton niin kauan kun hän ei ole päässyt eroon itsekkyydestä. Kuitenkin niin kauan kuin me olemme tässä ilmiöiden maailmassa, emme voi olla *kokonaan* erossa persoonallisuuden tunnosta, olipa tuo tunne kuinka korkea tahansa, sillä mikään *persoonallisen* laajentumisen tunne tai kiihkeä pyrkimys ei voi säilyä.

Me olemme rakenteemme ja kehitysasteemme puolesta ”suhteellisuuden maailmassa”, mutta koska huomaamme, että tuo *persoonattomuus* ja ei-kaksinaisuus on kosmisen evoluution äärimmäisessä päässä, meidän on yritettävä työskennellä luonnon kanssa eikä asettua vastustamaan sen luontaista impulssia, jonka täytyy lopulta pitää puoliaan. Sen vastustamisen täytyy edellyttää kärsimystä, koska heikompi voima itsekeskeisyydessään yrittää asettaa *universaalia* lakia vastaan.

Kaikki mitä okkultisti tekee, on tämän prosessin *jouduttamista*, jolloin hän sallii tahtonsa toimia sopuinnassa kosmisen tahdon

eli demiurgisen järjen kanssa. Tämä voidaan tehdä pysäyttämällä onnistuneesti *persoonallisuuden* turha hyökkäys puolustaa itseään edellistä vastaan. Ja koska MAHÂTMA on vain kehittynyt okkultisti, joka on niin pitkälle hallinnut alemman ”itsensä”, että alistaa sen enemmän tai vähemmän täydellisesti kosmiselle impulssille, hänen on asioiden luonteesta johtuen mahdotonta toimia millään muulla kuin epäitsekäällä tavalla. Hän lakkaa olemasta MAHÂTMA niin pian kun hän sallii ”persoonallisen itsen” pitää puoliaan. Sen vuoksi ne, jotka ovat vielä sotkeutuneet persoonallisuuden pettävän tunteen verkkoon syyttäessään MAHÂTMOJA ”itsekkyydestä” heidän kieltäytyessään antamasta ”tietoa”, eivät ole harkinneet sanojaan.

Kosmisen evoluution laki toimii aina lopullisen ykseyden saavuttamiseksi ja ilmiöiden johdattamiseksi *noumenaaliselle* tasolle, ja MAHÂTMAT ovat tässä työssä mukana ja avustavat tuon päämäärän toteutumisessa. Siksi he tietävät parhaiten, mikä tieto on paras ihmiskunnalle sen kehityksen tietyissä vaiheissa, eikä kukaan muu kykene arvostelemaan tätä asiaa, koska heillä yksin on se *perustieto*, joka voi määrätä oikean suunnan ja jonka avulla voi käyttää todellista arvostelukykä.

Meille, jotka taistelemme vielä harha-aistimusten suossa, sen saneleminen, mitä tietoa MAHÂTMAT saavat meille antaa ja miten heidän tulee toimia, on sama kuin jos katupoika olisi niin röyhkeä että opettaisi tiedettä prof. Huxleylle tai politiikkaa Gladstonelle. Sillä on ilmeistä, että niin pian kuin *itsekkyyden* vähäisinkin tunne yrittää pitää puoliaan, henkinen näkökyky, joka on MAHÂTMAN ainoa havaintokyky, sumentuu, ja hän menettää ”vallan”, jonka *abstrakti* ”tieto” vain voi suoda. Tästä syystä meidän on jatkuvasti harjaannutettava ”tahdon” valpasta vartijaa estääksemme alempaa luontoamme nousemasta esiin, mitä se tekee nykyisessä kehitysmättömässä tilassamme.

Siksi äärimmäinen aktiivisuus eikä passiivisuus on se oleellinen tila, josta opiskelijan on aloitettava. Ensin hänen aktiivisuutensa kohdistuu ”alemmaksi itsen” vastustavan vaikutuksen pysäyttämiseen, ja kun se on onnistunut, hänen pidäkkeetön

tahtonsa, keskittyneenä hänen korkeampaan (todelliseen) ”itseensä”, jatkaa mitä tehokkainta ja aktiivisinta työtä sopusoinnussa ”jumalallisen järjen” kosmisen ideoinnin kanssa.

CHELAT

[*Theosophist*, ”Chelat”, lokakuu 1884.]

Huolimatta monista artikkeleista, jotka ovat tässä aikakauslehdessä käsitelleet otsikossa mainittua aihetta, paljon väärinkäsityksiä ja monia virheellisiä näkemyksiä näyttää silti olevan. Mitä chelat ovat, ja mitkä ovat heidän kykynsä? Onko heissä vikoja, ja missä erityisesti he eroavat muista ihmisistä, jotka eivät ole cheloja? Onko jokainen chelan lausuma sana otettava ehdottomana totuutena?

Tällaisia kysymyksiä nousee esiin, koska monilla ihmisillä on joskus ollut kummallinen näkemys cheloista, ja kun on ilmennyt, että noita näkemyksiä pitäisi muuttaa, reaktio on ollut useissa tapauksissa melko voimakas.

Sana chela tarkoittaa yksinkertaisesti *oppilasta*. Tosin se on kristalloitunut teosofisessa kirjallisuudessa, ja sillä on eri ihmisille yhtä monta erilaista määritelmää kuin itse Jumala-sanalla. Jotkut ovat menneet niin pitkälle, että ovat sanoneet, että kun ihminen on chela, hänet asetetaan heti sellaiselle tasolle, että jokainen sana, jonka hän ehkä valitettavasti lausuu, otetaan *ex cathedra*, viran puolesta annettuna. Hänelle ei sallita vähäisintäkään oikeutta puhua kuin tavallinen ihminen. Jos käy selville, että jokin sellainen lausunto on esitetty hänen omaan lukuunsa ja hänen vastuullaan, häntä syytetään kuulijoidensa harhaanjohtamisesta.

Nyt tämä väärä käsitys pitää kerta kaikkiaan oikaista. On olemassa erilaisia cheloja, aivan kuten on olemassa erilaisia MAHÄTMOJA. On olemassa MAHÄTMOJA, jotka itse asiassa ovat vielä korkeammalla olevien cheloja. Mutta ei kukaan hetkeäkään

sekoittaisi chelaa, joka on juuri aloittanut vaikean matkansa, tuohon suurempaan chelaan joka on MAHÂTMA.

Itse asiassa chela on ihmisparha, joka on astunut ”näkymättömälle polulle”, ja Krishna sanoo, että ”se on vaikein polku”.

Sen sijaan että chela olisi gurunsa alituinen äänitorvi, hän huomaa olevansa yksinäisempi maailmassa kuin ne, jotka eivät ole cheloja. Lisäksi hänen polkuaan ympäröivät vaarat, jotka kauhistuttaisivat useaa pyrkijää, jos niitä kuvailtaisiin niiden todellisessa valossa. Niinpä sen sijaan että chela hyväksyisi gurunsa ja läpäisisi sisäänpääsytestintonsa ajatellen suorittavansa okkultismin kandidaattitutkinnon mestarinsa jatkuvalla ja ystävällisellä opastuksella, hän itse asiassa pakottaa tiensä vartioidulle alueelle ja hänen on tuosta hetkestä alkaen taisteltava ja voitettava – tai kuoltava. Kelpuuttamisen sijasta hänen on oltava hyväksymisen arvoinen. Eikä hän saa tarjota itseään. Yksi mahâtmoista on vuoden sisällä kirjoittanut: ”Älä koskaan tyrkytä itseäsi cheluuteen. Odota kunnes se tulee yllättäen luoksesi.”

Kun ihminen hyväksytään chelaksi, ei ole totta, että hän on pelkästään gurunsa välikappale. Hän puhuu kuin tavalliset ihmiset silloin kuten aiemminkin. Ja vasta kun mestari lähettää chelan magnetismin avulla oikean kirjoitetun kirjeen, todistajat voivat sanoa, että tiedonanto tuli hänen kauttaan.

Cheloille voi sattua, kuten kelle tahansa tekijälle silloin tällöin, että he kehittävät joko todellisia tai erinomaisia lausuntoja, mutta siitä ei pidä päätellä, että tuon lausunnon aikana guru puhui chelansa kautta. Jos tämän mielessä on ollut hyvän ajatuksen siemen, silloin gurun vaikutus, niin kuin lempeä sade siemenen päälle, on voinut saada sen puhkeamaan äkkiä eloon ja poikkeavasti kukkaan, mutta se ei ole mestarin ääni. Ne tapaukset ovat itse asiassa harvinaisia, jolloin mestarit puhuvat chelan välityksellä.

Chelojen kyvyt vaihtelevat heidän kehityksensä mukaan, ja jokaisen tulisi tietää, että jos chelalla on joitakin ”kykyjä”, hänellä ei ole lupa käyttää niitä paitsi harvoissa ja poikkeuksellisissa tapauksissa, eikä hän saa koskaan ylpeillä niiden omaamisesta. On

selvää, että niillä, jotka ovat vain vasta-alkajia, ei ole enemmän tai suurempia kykyjä kuin tavallisella ihmisellä. Chelalle kuuluvana päämääränä ei tosiaankaan ole psyykkisten kykyjen hankinta. Hänen päätehtävänsä on luopua persoonallisuuden voimakkaasta tunnosta, persoonallisuuden ollessa paksu verho, joka kätkee näkyvistä kuolemattoman puolemme – todellisen ihmisen. Niin kauan kuin hän sallii tämän tunteen pysyä, niin kauan hän on jämähtänyt kiinni okkultismin ovelle, kykenemättä etenemään pidemmälle.

Tunteellisuus ei siis ole chelan ominaisuus. Hänen työnsä on kovaa, hänen tiensä kivikkoinen ja määränpää kaukana. Tunteellisuudella hän ei edisty lainkaan. Odottaako hän, että mestari käskää häntä osoittamaan rohkeuttaan ja syöksymään alas jyrkänteeltä tai uhmaamaan Himalajan äkkijyrkkiä rinteitä? Se on väärä toive. Sitä häneltä ei vaadita. Ja koska hänen ei pidä ripustautua tunteiluun, niin yleisö halutessaan tarkkailla häntä ei saa heittää väärää tunteellisuuden verhoa hänen toimiensa ja sanojensa ylle.

Käyttäkäämme sen vuoksi tästä lähtien hiukan enemmän arvoselukykyä katsellessamme cheloja.

OVATKO CHELAT ”MEEDIOITA”?

[Lähde: *The Theosophist*, kesäkuu 1884]

John Ogilvie'n, OTT, toimittaman *Imperial Dictionaryn* uusimman edition mukaan ”*Meedio on henkilö, jonka kautta toisen olennon toiminnan sanotaan ilmenevän ja siirtyvän animaalisen magnetismin avulla, eli henkilö, jonka välityksellä henkiset ilmenykset väitetään aikaansaadun; erityisesti sellainen, jonka sanotaan voivan olla kanssakäymisissä kuolleiden henkien kanssa.*”

Okkultistit eivät usko mihinkään yhteydenpitoon ”kuolleiden henkien” kanssa sanan tavanomaisessa merkityksessä siitä yksinkertaisesta syystä, että he tietävät, että ”kuolleiden” henget

eivät voi tulla eivätkä tule alas yhteyteen kanssamme. Koska lisäksi edellä mainittua ilmausta ”*animaalisen magnetismin avulla*” olisi todennäköisesti muutettu, jos *Imperial Dictionary* toimittaja olisi ollut okkultisti, käsittelemme sen vuoksi ainoastaan ”meedio”-sanana määritelmän ensimmäistä osaa, jossa sanotaan: ”*Meedio on henkilö, jonka kautta toisen olennon toiminnan sanotaan ilmenevän ja siirtyvän*”; ja tahtoisimme lisätä: ”*Tuon toisen olennon joko tietoisesti tai tiedottomasti aktiivisen tahdon avulla*”.

Olisi äärimmäisen vaikeaa löytää maan päältä ihminen, joka ei voisi olla enemmän tai vähemmän jonkun toisen ”*animaalisen magnetismin*” tai aktiivisen tahdon (joka lähettää tuota ”magnetismia”) vaikutuksen alainen. Jos rakastettu kenraali ratsastaa etulinjassa, sotilaista tulee kaikista ”*meedioita*”. He täytyvät innostuksesta, he seuraavat häntä pelotta ja tekevät rynnäkön kuolemanvaarallista jalkaväkeä vastaan. Yksi yhteinen impulssi valtaa heidät kaikki. Jokaisesta tulee toisen ”meedio”, pelkuri täytyy sankaruudesta, ja ainoastaan se, joka ei ole lainkaan *mikään meedio* eikä sen vuoksi ole herkkä epideemisille tai endeemisille moraalisisille vaikutuksille, tekee poikkeuksen. Hän pitää kiinni riippumattomuudestaan ja karkaa.

”Herätysliikkeen saarnaaja” nousee saarnatuoliinsa, ja vaikka se, mitä hän sanoo, on mitä järjettömintä hölynpölyä, kuitenkin hänen tekonsa ja hänen äänensä valittava sävy ovat riittävän vaikuttavia aikaansaamaan ”muutoksen sydämessä”, ainakin hänen seurakuntansa naispuolisessa ryhmässä. Ja jos hän on voimakas ihminen, jopa skeptikot, ”jotka tulevat pilkkaamaan, jäävät rukoukseen”.

Ihmiset menevät teatteriin ja vuodattavat kyyneliä tai ovat pakahtua nauruun sen mukaan, onko esitys pantomiimi, tragedia vai farssi. Lukuun ottamatta todellista pölkkypäätä, ei ole ketään ihmistä, jonka tunteisiin ja näin ollen tekoihin ei voi vaikuttaa jollain tavalla, ja siten *toisen henkilön toiminta ilmenee ja siirtyy hänen kauttaan*. Kaikki miehet ja naiset ja lapset ovat sen vuoksi

meedioita, ja se, joka ei ole *meedio*, on hirviö, luonnon epäsikiö, koska hän ei kuulu ihmiskunnan piiriin.

Edellä olevaa määritystä voidaan siis tuskin pitää riittävänä ilmaisemaan ”meedio”-sanan merkitystä termin tavanomaisessa merkityksessä, ellemmme lisää muutamia sanoja ja sano: ”Meedio on henkilö, jonka kautta jonkun toisen olennon toiminnan sanotaan ilmenevän ja siirtyvän *epänormaalissa laajuudessa* tuon toisen olennon tietoisesti tai tiedottomasti aktiivisen tahdon *avulla*. Tämä vähentää ”meedioiden” lukumäärän maailmassa määrään, joka on suhteessa siihen, minkä ympärille vedämme viivan normaalin ja epänormaalien välille.

On aivan yhtä vaikeaa määritellä, kuka on meedio ja kuka ei ole meedio, kuin on sanoa, missä mielenterveys päättyy ja mielenvikaisuus alkaa. Jokaisella ihmisellä on pieni ”heikkoutensa”, ja jokaisessa ihmisessä on hänen pikku ”mediumisuutensa”, toisin sanoen jokin herkkä piste, jonka avulla hänet voi vallata huomauttamatta. Yhtä ei voi sen vuoksi pitää todella mielenvikaisena, eikä toista voi kutsua ”meedioksi”.

Mielipiteet vaihtelevat usein sen suhteen, onko ihminen mielenvikainen vai ei, ja niin se voi vaihdella myös hänen mediumisuutensa suhteen. Käytännön elämässä ihminen voi olla hyvin eriskummallinen, mutta häntä ei pidetä mielisairaana ennen kuin hänen mielenvikaisuutensa saavuttaa sellaisen asteen, että hän ei enää tiedä, mitä on tekemässä, ja hän on sen vuoksi kykenemätön huolehtimaan itsestään ja asioistaan.

Voimme ulottaa saman järkeilyn meedioihin ja sanoa, että vain sellaisia henkilöitä voidaan pitää meedioina, jotka sallivat muiden olentojen vaikuttaa itseensä edellä kuvatulla tavalla *siinä laajuudessa, että he eivät hallitse itseään* eikä heillä ole enää kykyä tai omaa tahtoa ohjata omia toimiaan. Tällainen itsensä hallinnasta luopuminen voi olla joko aktiivista tai passiivista, tietoista tai tiedotonta, vapaaehtoista tai vastentahtoista, ja se vaihtelee niiden olentojen luonteen mukaan, jotka harjoittavat tuota sanottua aktiivista meedioon vaikuttamista.

Henkilö voi antaa tietoisesti ja vapaaehtoisesti tahtonsa toiselle olenolle ja tulla hänen orjaksi. Tämä toinen olento voi olla ihminen, ja meedio on silloin hänen tottelevainen palvelijansa, jota hän voi käyttää hyviin tai pahoihin tarkoituksiin. Tämä toinen ”olento” voi olla jokin *idea*, kuten rakkaus, ahneus, viha, kateus, saituus tai jokin muu tunne, ja vaikutus meedioon on suhteessa idean voimakkuuteen ja siihen itsensä hallinnan määrään, joka meediassa on jäljellä. Tämä ”toinen olento” voi olla elementaari tai elementaali, ja meedioparka voi tulla epileptikoksi, raivohulluksi tai rikolliseksi.

Tämä ”toinen olento” voi olla ihmisen oma korkeampi periaate, joko yksinään tai yhdistyneenä kollektiivisen, universaalisen, henkisen periaatin johonkin säteeseen. Tällöin meedio voi olla suuri nero, kirjailija, runoilija, taiteilija, muusikko, keksijä jne. Tämä ”toinen olento” voi olla jokin niistä korkeista olennoista, joita kutsutaan mahâtmoiksi, ja tietoista ja vapaaehtoista meediota kutsutaan silloin heidän ”chelakseen”.

Edelleen voi olla, ettei henkilö ole koskaan elämänsä aikana kuullut sanaa ”meedio”, mutta on silti vahva meedio, vaikka täysin tietämätön asiasta. Hänen toimensa voivat olla hänen tietämättään enemmän tai vähemmän hänen näkyvän tai näkymättömän ympäristönsä vaikutuksen alaisia. Hänestä voi tulla elementaarien tai elementaalien uhri, vaikkei hän tunne näiden sanojen merkitystä, ja hänestä voi siis tulla varas, murhaaja, lumoaja, juoppo tai heittäjä. Monesti onkin riittävästi osoitettu, että rikoksista on usein tullut epidemioita, kulkutaudin luonteisia.

Meedio voidaan myös näkymättömistä vaikutuksista johtuen saada suorittamaan tekoja, jotka eivät ole hänen tavanomaiselle luonteelleen ominaisia. Hän voi olla suuri valehtelija, joka kerran jostakin näkymättömästä vaikutuksesta taivutetaan puhumaan totta. Hän voi olla tavallisesti hyvin pelokas, mutta voi jossain huomattavassa tilanteessa ja hetken mielijohteesta tehdä sankariteon. Hän voi olla katuvaras ja kulkuri, joka äkkiä tekee jalon teon jne.

Meedio voi myös tuntea lähteen, josta vaikutus tulee, tai täsmällisemmin sanottuna, ”*sen olennon luonteen, jonka toiminta siirtyy hänen välityksellään*”, tai hän ei tiedä sitä. Hän voi olla oman seitsemännen prinssiippinsä vaikutuksen alaisena ja kuvitella olevansa yhteydessä henkilökohtaisen Jeesus Kristuksen tai jonkun pyhimyksen kanssa. Hän voi olla suhteissa Shakespearen ”intellektuaalisen” säteen kanssa ja kirjoittaa shakespeareläistä runoutta ja samanaikaisesti kuvitella, että Shakespearen oma henki kirjoittaa hänen kauttaan. Mutta mitä hän luuleekin, se ei tekisi hänen runoudestaan parempaa eikä huonompaa. Joku adepti voi saada hänet kirjoittamaan suuren tieteellisen teoksen, ja hän voi olla täysin tietämätön inspiraationsa lähteestä tai ehkä hän kuvittelee, että Faradayn tai lordi Baconin ”henki” kirjoittaa hänen välityksellään, samalla kun hän koko ajan toimisi ”chelana”, vaikka tietämättömänä siitä.

Kaikesta tästä seuraa, että mediumisuuden harjoittaminen sisältää enemmän tai vähemmän täydellisen luopumisen itsensä hallinnasta. Onko tämä harjoittaminen hyvää vai pahaa, riippuu kokonaan käyttötavasta ja tarkoituksesta, jolla se tehdään. Tämä taas riippuu mediumistisen henkilön tiedon asteesta suhteessa sen olennon luonteeseen, jonka haltuun hän joko vapaaehtoisesti tai tahtomattaan jättää joksikin aikaa fyysisten tai älyllisten kykyjensä valvomisen. Henkilö, joka uskoo arvostelukyvottomästi nuo kyvyt jokaisen tuntemattoman voiman vaikutukselle, on epäilemättä omiutuinen, eikä häntä voida pitää vähemmän mielenvikaisena kuin sitä, joka luottaisi rahansa ja arvoesineensä ensimmäiselle muukalaiselle tai heittiölle, joka niitä pyytäisi.

Tapaamme silloin tällöin tuollaisia ihmisiä, vaikka heitä on suhteellisen harvassa, ja heidät tunnistaa heidän tylsämielisestä tuijotuksestaan ja siitä fanaattisuudesta, jolla he takertuvat tietämättömyyteensä. Sellaisia ihmisiä pitäisi sääliä eikä moittia, ja jos mahdollista, heitä pitäisi valistaa vaaralle altistumisesta.

Voiko chelaa, joka tietoisesti ja tahtoen lainaa joksikin aikaa mentaaliset kykynsä tuntemalleen korkeammalle olennolle ja jonka motiivien puhtauteen, tarkoituksen vilpittömyyteen, älyyn,

viisauteen ja kykyyn hän luottaa täydellisesti, pitää ”meediona” sanan arkisessa merkityksessä, on kysymys, joka on parasta jättää lukijan itsensä päätettäväksi – hänen harkittuaan edellä sanottua huolellisesti.

KREIVI ST. GERMAIN

[*Theosophist*, Vol. II, No. 8, May 1881, Count St, Germain]

Aika ajoin Euroopassa on esiintynyt tiettyjä ihmisiä, joiden älylliset kyvyt, loistava keskustelutaito ja mystiset elämäntavat ovat hämmästyttäneet kovasti suurta yleisöä. Tähän kopioitu artikkeli *All the Year Round* -aikakauslehdessä kertoo yhdestä tuollaisesta ihmisestä – kreivi St. Germainista. Hargrave Jenningsin erikoisessa teoksessa *The Rosicrucians* [Ruusuristiläiset] kuvataan erästä toista, tiettyä Signor Gualdia, joka oli kerran venetsialaisen seuraapiirin yleisenä puheenaiheena. Kolmas oli historiallisena hahmona tunnettu Alessandro di Cagliosto, jonka nimestä katolilaisten sepiittäjä elämäkerta on tehnyt synonyymien halpamaisuudelle. Tässä ei nyt verrata näitä kolmea yksilöä toisiinsa tai tavallisiin ihmisiin. Kopioimme lontoolaisen aikalaisemme artikkelin aivan toisessa tarkoituksessa. Tahdomme osoittaa, kuinka matalamielisesti jotakuta persoonallista henkilöä panetellaan ilman vähäisintäkään syytä – ellei sitä tosiasiaa, että henkilö on terävämpi järjeltään ja pe-rehtyneempi luonnonlakien salaisuuksiin, voida tulkita riittävänä yllykkeenä parjaajan kynän ja juoruajan kielen liikkeelle saamiseksi. Lukija huomatkoon tarkoin sen mikä seuraa. *All the Year Roundin* kirjoittaja sanoo:

”Tämän kuuluisan seikkailijan [kreivi St. Germainin] oletetaan olleen unkarilainen syntyjään, mutta hän itse kätki elämänsä alkuosan huolellisesti salaperäisyyden verhoon. Hänen henkilönsä ja samoin hänen arvonimensä herättivät uteliaisuutta. Hänen ikäänsä ei tiedetty, ja myös hänen syntyperänsä oli hämärän peitossa. Saamme hänestä ensimmäisen vilahduksen Pariisissa, 125 vuotta sitten [vuodelta 1756], hänen hurmatessaan hovin ja

kaupungin maineellaan. Hämmästynyt Pariisi näki miehen – ilmeisesti keski-ikäisen – joka eli loistavaan tyyliin, joka kävi päivälliskutsuilla, missä hän ei syönyt mitään, mutta puhui lakkaamatta ja poikkeuksellisen lahjakkaasti kaikista ajateltavissa olevista aiheista. Hänen äänensävynsä oli ehkä liian voimakas – kuuluen miehelle, joka tiesi täydellisesti, mitä oli puhumassa. Oppineena, joka puhui kaikkia sivistyskieliä ihailtavasti, suurena muusikkona ja erinomaisena kemistinä hän esitti ihmeolennon osaa, ja esitti sitä täydellisesti.

”Vakuuttavasti tai jopa julkeasti hän lausui varmoja mielipiteitä sen ajan asioista ja puhui lisäksi epäröimättä 200 vuotta vanhoista tapahtumista. Hänen kaskunsa kaukaisista tapahtumista olivat merkillisen yksityiskohtaisia. Hän puhui Frans I:n [1494–1547] hovin tapahtumista ikään kuin olisi nähnyt ne. Hän kuvasi tarkoin kuninkaan ulkonäköä matkien hänen ääntään, esiintymistapaansa ja kieltään ja vakuuttaen perusteellisesti erään silminnäkijän. Samaan tyyliin hän ihastutti kuulijoita miellyttävillä kertomuksilla Ludvig XIV:stä [1638–1715] ja viihdytti heitä elävillä kuvauksilla seuduista ja henkilöistä. Tuskin kertoen monin sanoin olleensa itse läsnä silloin, kun nuo tapahtumat sattuivat, hänen onnistui kuitenkin antaa erittäin havainnollinen vaikutelma... ja jos hänen tarkoituksenaan oli hämmästyttää, hän onnistui siinä täysin.

”Hurjat kertomukset kulkivat St. Germainin vanavedessä. Hänen kerrottiin olleen 300 vuotta vanha ja pidentäneen elämänsä erinomaisen eliksiirin avulla. Pariisi oli hulluna häneen. Häneltä kysyttiin jatkuvasti salaisuutta hänen pitkäikäisyyteensä. Hän oli uskomattoman taitava vastauksissaan kieltäen koko kyvyn tehdä vanhat ihmiset jälleen nuoriksi. Vaivihkaa hän silti vakuutti omaavansa salaisuuden, miten *estää ihmiskehon rappeutuminen*. Ruokavalio, hän väitti, oli hänen uskomattoman eliksiirinsä ohella todellinen pitkän elämän salaisuus. Määrätietoisesti hän kieltäytyi syömästä mitään muuta ruokaa kuin sellaista, mikä oli erityisesti valmistettu häntä varten – kaurahiutaleista ja -ryyneistä ja valkoisesta kananlihasta. Tärkeissä tilaisuuksissa hän joi hiukan viiniä ja valvoi niin kauan kuin joku jaksoi kuunnella häntä, mutta varautui huolellisesti vilustumista vastaan.

”Naisille hän antoi mystistä kosmetiikkaa, jotta heidän kauneutensa säilyisi ennallaan. Miehillä hän puhui avoimesti menetelmästäan muuttaa metalleja ja tietyistä prosesseista sulattaa tusinan verran pieniä timantteja yhdeksi suureksi kiveksi. Näitä ällistyttäviä väitteitä tukivat hänen ilmeisen loputon varallisuutensa sekä hänen harvinaisen kokoinen ja upea jalokivikokoelmansa.

”Aika ajoin tämä outo olento ilmestyi Euroopan eri pääkaupunkeihin eri nimisenä, kuten markiisi de Montferrat, kreivi Bel-lamare Venetsiassa; chevalier Schoening Pisassa; chevalier Wel-don Milanossa; kreivi Soltikoff Genovassa; kreivi Tzarogy Schwabachissa ja lopulta kreivi St. Germain Pariisissa. Haagissa hänelle tapahtuneen suuren onnettomuuden jälkeen hän ei enää näyttänyt niin rikkaalta kuin aiemmin, ja toisinaan vaikutti siltä kuin hän olisi etsinyt onneaan.

”Tournaissa häntä ”haastatteli” maineikas chevalier Seigalt, joka tapasi hänet pukeutuneena armenialaiseen kaapuun ja suippohattuun. Hänellä oli pitkä, vyötärölle ulottuva parta ja kädessään norsunluusauva – täydellinen henkienmanaajan varustus. St. Germainia ympäröi lukematon määrä pulloja, ja hän oli valmistamassa jotain salaperäistä kemian keinoin. Seingaltin ollessa huonovointinen kreivi tarjoutui lääkitsemään häntä ilmaiseksi ja antamaan hänelle ihmelääkettä, joka näytti olleen eetteriä. Mutta tämä kieltäytyi monin kohteliain sanoin.

”Sitten on kahden ennustajan tapaus. Kun St. Germainin ei sallittu toimia lääkärinä, hän päätti osoittaa kykynsä alkemistina. Hän otti kahdentoista pennin kolikon toiselta taikurilta, pani sen tulisille hiilille ja työskenteli puhallusputken kanssa. Kolikko sulii ja sai jäähtyä. ”Nyt”, sanoi St. Germain, ”ottakaa rahanne jälleen.” ”Mutta sehän on kultaa!” ”Puhtainta kultaa.” Taikuri numero 2 ei uskonut muutokseen ja piti koko toimenpidettä kepposena. Silti hän pani rahan taskuunsa ja näytti sen lopulta kuuluisalle marsalkka Keithille, Neuchatelin kuvernöörille.

”Harrastaessaan värjäystä ja etsiessään muita valmistussuunnitelmia St. Germain ilmaantui Pietariin, Dresdeniin

ja Milanoon. Kerran hän joutui vaikeuksiin, ja häntä pidäteltiin Piedmonten pikkukaupungissa vekselin protestoinnin vuoksi. Hänpä veti esille sadantuhannen kruunun arvoiset jalokivet, maksoi paikan päällä ja ärjyi kaupunginjohtajalle kuin taskuvarkaalle, niin että hänet vapautettiin kunnioittavin anteeksipyyntöin.

”Pieniä epäilyksiä on olemassa, että kerran hänen Venäjällä oleskelunsa aikana hän esitti tärkeää osaa vallankumouksessa, joka asetti Katariina II:n valtaistuimelle. Tämän näkemyksen tueksi paroni Gleichen mainitsee erikoisen huomionosoituksen, jonka kreivi Aleksei Orloff soi St. Germainille Livornossa v. 1770, ja huomautuksen, jonka ruhtinas Grigorij Orloff esitti Onspachin rajakreiville hänen vieraillessaan Nürnbergissä.

”Loppujen lopuksi, kuka St. Germain oli? – Portugalin kuninkaan vai portugalijuutalaisen poika? Vai kertoiko hän vanhoina päivinänsä totuuden suojelijalleen ja innokkaalle ihailijalleen, Hesse-Kasselin prinssi Kaaralle? Hänen viimeisen ystävänsä kertomuksen mukaan hän oli Transilvanian ruhtinas Rakoczyn ja tämän ensimmäinen vaimon Tekelyn poika. Hänet sijoitettiin pikkulapsena viimeisen Medicin suojelukseen. Kun hän täysikasvuisena kuuli, että hänen kaksi veljeään, rothenburgilaisen prinsessa Hesse Rheinfelsin pojat, olivat saaneet St. Kaarlen ja St. Elizabethin nimet, hän päätti ottaa heidän pyhän veljensä nimen St. Germanus.

”Mikä sitten on totuus? Se on ainakin varmaa, että hän oli viimeisen Medicin *protégé*, suojatti. Prinssi Kaarle näyttää valittaneen hänen kuolemaansa, joka tapahtui v. 1783. Hän kertoo meille vilpittömin mielin, että St. Germain sairastui suorittaessaan värikokeitaan Ekrenfordessa ja *kuoli* pian sen jälkeen huolimatta lukemattomista lääkkeistä, jotka hänen oma yksityinen apteekkinsa oli hänelle valmistanut. Frederik Suuri, joka skeptisyydestään huolimatta oli omituisen kiinnostunut astrologeista, sanoi hänestä: ’Tässä on mies joka ei kuole.’ Mirabeau lisää nasevasti: ’Hän oli aina huoleton veikko, joka lopulta, edeltäjiensä tavoin, huomasi sentään kuolla.’”

Kysymme nyt, mikä todisteen häivä tässä annetaan joko siitä että St. Germain oli ”seikkailija” ja että hänen tarkoituksenaan oli ”esittää ihmeolennon osaa” tai että hän yritti rikastua hyväuskoisten kustannuksella. Pienintäkään merkkiä ei ole siitä, että hän olisi ollut jotain muuta kuin miltä hän näytti, eli hänellä oli hyvä syy pysyä tosiaan seurapiireissä. Hän väitti tietävänsä, kuinka sulattaa pieniä timantteja suuriksi ja muuttaa metalleja, ja hän tuki ”väitteitään” omistamallaan ilmeisen loputtomalla varallisuudella sekä harvinaisen kokoisella ja upealla jalokivikokoelmalla. Ovatko seikkailijat tällaisia? Nauttivatko huijarit Euroopan viisaimpien valtiomiesten ja jalosukuisten luottamusta ja ihailua vuosikausia, osoittamatta edes kuollessaan mitään sellaista, että he olivat vailla ansioita?

Jotkut tietosanakirjantoinittajat (ks. *New American Cyclopaedia*, xiv, 266) sanovat: ”Hänen oletetaan toimineen suurimman osan elämästään vakoojana hoveissa, joissa hän oleskeli.” Mutta mihin todisteisiin tämä oletus perustuu? Onko kukaan löytänyt siitä mitään tietoa noiden hovien salaisten arkistojen virallisista asiakirjoista? Ei sanaakaan, ei vähäisintäkään tosiasiaa tämän halpamaisen herjauksen tueksi ole koskaan löytynyt. Se on yksinkertaisesti pahansuopa valhe. Häpeätahra ihmisluonnolle on se kohtelu, jonka tämä suuri mies, tämä intialaisten ja egyptiläisten hierofanttien oppilas, tämä idän salaisen viisauden mestari, on saanut osakseen länsimaisilta kirjoittajilta. Ja siten on typerä maailma käyttäytynyt jokaista muuta henkilöä kohtaan, joka St. Germainin tavoin on palannut sen luo pitkän tutkimiselle omistetun eristäytyneisyyden jälkeen. Hänen kertomuksensa ovat täynnä esoteerista viisautta, ja hän toivoo voivansa parantaa maailman ja tehdä sen viisaammaksi ja onnellisemmaksi.

Eräs toinenkin näkökulma on huomionarvoinen. Edellä oleva selostus ei anna mitään yksityiskohtia mystisen kreivin viimeisistä hetkistä tai hänen hautajaisistaan. Eikö ole mieleetöntä olettaa, että jos hän todella kuoli mainittuna hetkenä ja mainitussa paikassa, hänet olisi haudattu ilman juhlamenoja, virallista johtoa ja viranomaisten rekisteröintiä, jotka liittyvät hänen

yhteiskuntaluokkansa ja maineensa ihmisten hautajaisiin? Missä nämä tiedot ovat? Hän poistui yhteiskunnan näkyvistä yli vuosisata sitten, mutta mitään muistelmia siitä ei ole. Ihminen, joka eli siten julkisuuden täydessä loisteessa, ei ole voinut kadota, jos *hän todella kuoli silloin ja siellä*, jättämättä mitään jälkeä taakseen. Sitä paitsi tähän asiaan meillä on selvä todiste, että hän eli useita vuosia vuoden 1784 jälkeen. Hänellä sanotaan olleen erittäin tärkeä neuvottelu Venäjän keisarinnan kanssa v. 1785 tai 1786, ja hänen kerrotaan ilmestyneen ruhtinatar Lamballe'lle, kun tämä oli tuomioistuimen edessä, vähän ennen kuin ruhtinatar surmattiin ja teurastajapoika katkaisi hänen päänsä. Hän ilmestyi myös Jeanne Dubarrylle, Ludvig XV:n rakastajattarelle, tämän odottaessa Pariisissa mestauslavalla giljotiinin iskua vuoden 1793 kauhun päivinä.

Eräällä Venäjällä asuvalla Seuramme arvostetulla jäsenellä on hallussaan erittäin tärkeitä asiakirjoja kreivi St. Germainista, ja tämän nykyaikojen suurimman henkilöahmon maineen puhdistamiseksi toivotaan, että kauan kaivatut mutta kadoksissa olleet yhteydet hänen historiansa ketjussa voidaan esittää pian maailmalle näiden palstojen välityksellä.

APOLLONIOS TYANALAINEN JA SIMON TIETÄJÄ

[*The Theosophist*, June 1881, Apollonius Tyaneus and Simon Magus]

Charles B. Waiten, A.M., teoksessa ”History of the Christian Religion to the year two hundred” [Kristillisen uskonnon historia vuoteen kaksisataa asti], joka on arvosteltu aikakauslehdessä *Banner of Light* (Boston), kerrotaan mm. ajanlaskumme ensimmäisellä ja toisella vuosisadalla vaikuttaneesta suuresta ihmeidentekijästä, Apollonios Tyanalaisesta, jonka vertaista ei ole koskaan esiintynyt Rooman valtakunnassa.

Banner of Lightissa sanotaan:

”Ajanjakso, jota edellä mainittu teos erityisesti tutkii, jaetaan kuu-teen periodiin, joista toinen, 80 – 120 jaa., sisältää ’ihmeiden aika-kauden’. Sen historia kiinnostanee spiritualisteja, jotka voivat ver-rata meidän aikamme näkymättömien intelligenssien ilmentymisiä samanlaisiin tapauksiin heti kristinuskon varhaisajoilta. **Apolloni-os Tyanalainen** oli tuon kauden huomattavin hahmo, joka oli to-distamassa kahdentoista roomalaisen keisarin hallituskautta.

”Ennen hänen syntymäänsä egyptiläinen jumala Proteus ilmes-tyi hänen äidilleen ja ilmoitti ruumiillistuvansa tulevaan lapseen. Noudattaen unessa saamiaan ohjeita äiti meni kedolle keräämään kukkia. Hänen siellä ollessaan joutsenparvi muodosti kuoron hän-nen ympärilleen ja siipiään räpytellen lauloi yksinäisesti. Niiden siinä laulaessa ja leudon tuulenhenkäyksen leyhytellessä Apolloni-os syntyi.”

Entisinä aikoina tällainen *legenda* teki jokaisesta huomattavasta henkilöstä ”Jumalan Pojan”, joka oli kuin ihmeen avulla syntynyt neitsyestä. Ja nyt seuraa *historia*. ”Nuoruudessaan hän hämmästytti mentaalisella kyvyllään ja henkilökohtaisella kauneudellaan, ja hän löysi suurimman onnen keskusteluista Platonin, Khrysippok-sen ja Aristoteleen oppilaiden kanssa. Hän ei syönyt mitään tapet-tua; hän eli hedelmillä ja maan antimilla. Hän oli Pythagoraan in-nokas ihailija ja seuraaja, joka teki viiden vuoden vaitiololupauk-sen. Minne tahansa hän meni, hän uudisti uskonnollisen palveluk-sen ja sai aikaan ihmeellisiä tekoja. Juhlissa hän hämmästytti vie-raitaa saamalla esille leipää, hedelmiä, kasveja ja erilaisia herkkuja pyynnöstään. Patsaat rupesivat liikkumaan ja pronssiset hahmot lähtivät jalustoiltaan ja suorittivat palvelijan töitä. Saman kyvyn avulla tapahtui katoamisia. Kulta- ja hopea-astiat sisältöineen ka-tosivat, jopa palvelijat katosivat hetkessä näkyvistä.

”Roomassa Apolloniosta syytettiin maanpetoksesta. Hänet tuotiin kuulusteltavaksi. Syyttäjä astui esiin, avasi käärön, johon syyte oli kirjoitettu, ja oli ällistynyt huomattaessaan käärön tyhjäksi.

”Kohdatessaan hautajaiskulkueen Apollonios sanoi kantajille: ’Laskekaa ruumispaarit maahan, niin minä kuivaan kyöneleet, joita vuodatatte ystävänne vuoksi.’ Hän kosketti nuoren naisen ruumista lausuen muutaman sanan, ja kuollut virkosi. Kun Apollonios oli Smyrnassa, Efesoksessa raivosi kulkutauti, joten hänet kutsuttiin sinne. ’Matkaa ei saa viivytellä’, hän sanoi, ja heti sanat lausuttuaan hän oli Efesoksessa.

”Kun Apollonios oli lähes satavuotias, hänet tuotiin keisarin eteen Roomassa, ja häntä syytettiin noituudesta. Hänet vietiin vankilaan. Hänen siellä ollessaan häneltä kysyttiin, milloin hän olisi vapaana. ’Huomenna, jos se riippuu tuomiosta; tällä hetkellä, jos se riippuu minusta itsestäni.’ Tämän sanottuaan hän veti jalkansa pois kahleista ja sanoi: ’Näettehän, miten nautin vapaudesta.’ Siten hän laittoi itsensä jälleen kahleisiin.

”Tuomioistuimessa häneltä kysyttiin: ’Miksi ihmiset kutsuvat sinua jumalaksi?’

”Hän vastasi: ’Koska jokaista hyvää ihmistä nimitetään siten.’

”Miten saatoitte ennustaa kulkutaudin Efesoksessa?’

”Hän vastasi: ’Elämällä kevyemmällä ruokavaliolla kuin muut ihmiset.’

”Hänen vastauksensa näihin ja muihin syyttäjien esittämiin kysymyksiin osoittivat sellaista voimaa, että keisari oli hyvin liikuttunut ja julisti hänet syyttömäksi rikoksesta, mutta sanoi, että hänen pitäisi pidättää Apollonios yksityiskeskustelua varten. Apollonios vastasi: ’Te voitte pidättää ruumiini, mutta ette sieluani; ja, tahdon lisätä, ette edes ruumistani.’ Tämän sanottuaan hän hävisi oikeudesta ja tapasi samana päivänä ystävänsä Puteolissa, kolmen päivänmatkan päässä Roomasta.

”Apollonioksen kirjoitukset osoittavat hänen olleen oppinut mies, jolla oli täydelliset tiedot ihmisluonnosta, ja hän oli jalojen tunteiden ja syvien filosofisten periaatteiden innoittama. Kirjeessään Valeriukselle hän sanoo:

”Ei ole minkäänlaista muuta kuolemaa kuin näennäistä. Ei ole myöskään minkäänlaista syntymää paitsi näennäistä. Se mikä siirtyy olennaisesta luontoon, näyttää olevan syntymä, ja se mikä siirtyy luonnosta olennaiseen, näyttää vastaavasti olevan kuolema. Mikään ei kuitenkaan todella saa alkuaan eikä mikään koskaan häviä, vaan tulee ainoastaan joskus näkyviin ja joskus häviää. Se ilmestyy aineen tiivyydestä johtuen ja katoaa olennaisen hienoudesta johtuen, mutta on aina sama, vain sen liike ja tila muuttuu.’

”Suurimman kunnianosoituksen Apolloniokselle antoi keisari Titus. Kun filosofi kirjoitti hänelle pian hänen virkaanastumisensa jälkeen, kehottaen häntä kohtuuteen hallinnossaan, Titus vastasi:

”Omasta ja maani puolesta esitän sinulle kiitokseni ja otan huomioon nuo asiat. Olen kyllä valloittanut Jerusalemin, mutta sinä olet vanginnut minut.’

”Apollonioksen suorittamiin ihmeellisiin asioihin, joiden ajateltiin olevan yliluonnollisia ja joiden lähteen ja aikaansaavan syyn nykyinen spiritualismi selvästi paljastaa, uskoivat kristityt ja yhtä lailla muutkin laajalti ensimmäisellä ja toisella vuosisadalla ja satoja vuosia sen jälkeenkin.

”**Simon Tietäjä** oli toinen huomattava ihmeidentekijä ensimmäiseltä vuosisadalta, eikä kukaan kieltänyt hänen kykyjään. Jopa kristittyjen oli pakko myöntää hänen tehneen ihmeitä.

”Häneen viitataan *Apostolien teoissa 8:9-10*. Hänen maineensa oli maailmanlaajuinen, hänen seuraajiaan oli jokaisessa kansassa, ja Roomassa pystytettiin hänen kunniakseen patsas. Hänellä oli Pietarin kanssa useita kilpailuja, joita tänä päivänä kutsuisimme ihmeteko-otteluiksi sen ratkaisemiseksi, kummalla heistä oli suurempi kyky. ’Pietarin ja Paavalin teoissa’ kerrotaan, että Simon sai pronssikäärmeen liikkumaan, kivipatsaat nauramaan ja itsensä kohoamaan ilmaan. Tähän lisätään: ’Tämän vastapainoksi Pietari paransi sairaan sanan avulla, sai sokean näkemään’ jne.

”Kun Simon tuotiin Neron eteen, hän muutti muotoaan: äkkiä hänestä tuli lapsi, sitten vanhus; muulloin nuori mies. ’Ja Nero tämän nähdessään arveli hänen olevan Jumalan Poika.’

”Pietariin liittyvässä vanhaisaikojen teoksessa ’Tunnustuksia’ selostetaan julkista Pietarin ja Simon Tietäjän välistä keskustelua, joka on kerrottu edellä mainitussa teoksessa.

”Kirjassa esitetään selostuksia monista ihmeidentekijöistä, ja ne osoittavat ratkaisevasti, että heidän käyttämäänsä kykyä ei ollut rajoitettu joillekulle tai jollekin määrälle ihmisiä, kuten kristillinen maailma opettaa, vaan että mediumistisia lahjoja oli silloin, kuten nytkin, monilla. Kahden ensimmäisen vuosisadan kirjoittajien mainitsemat selostukset siitä mitä tapahtui koettelee vakavasti herkkäuskoisimpien uskoa ihmeisiin jopa tuohon aikaan. Monia noista selostuksista on ehkä liioiteltu suuresti, mutta ei ole järkevää olettaa, että ne kaikki olivat pelkkiä sepitelmiä, joissa ei ole totuuden puolikastakaan perustanaan. Vielä vähemmän tämä koskee ihmisille tehtyjä paljastuksia nykyisen spiritualismin esiintymisestä lähtien.

”Jonkinlainen käsitys siitä perusteellisuudesta, jolla jokaista aihetta käsitellään em. teoksessa, voidaan saada, kun kerromme, että hakemistossa on 213 viitettä ’Jeesus Kristusta’ koskeviin kohtiin. Näistä voidaan myös oikeudenmukaisesti päätellä, että sillä mitä käsitellään on oltava suuri arvo niille, jotka etsivät tietoa. Tämä antaa heille tilaisuuden päätellä, oliko Jeesus ’ihminen, myytti vai Jumala’. ’Kristillisten oppien alkuperä ja historia’, myös ’Rooman kirkon arvovallan alkuperä ja asema muihin kirkkoihin nähden’ esitetään perusteellisesti, ja monia hämäriä ja kiistelyjä kysymyksiä valaistaan hyvin.

”Lyhyesti sanoen, meidän on mahdotonta tämän artikkelin puitteissa tehdä täyttä oikeutta tuolle hyvin opettavalle kirjalle. Uskomme kuitenkin, että tarpeeksi on sanottu lukijoidemme

vakuuttamiseksi, että kirja on erittäin kiinnostava lisä tämän edistyksen aikakautemme kirjallisuuteen.”¹

Jotkut kirjoittajat yrittävät saada Apollonioksen näyttämään legendaariselta hahmolta, kun taas hartaat kristityt kutsuvat häntä itsepäisesti *petkuttajaksi*. Jos historia olisi osoittanut yhtä hyvin todeksi Jeesus Nasarealaisen elämän ja jos hän olisi puoleksikin niin tunnettu klassisille kirjoittajille kuin Apollonios, kukaan skeptikko ei voisi tänään epäillä sellaisen ihmisen kuin Marian ja Joosefin pojan olemassaoloa.

Apollonios Tyanalainen oli Rooman keisarinna ja useiden keisarien ystävä ja kirjeenvaihtoveri, kun taas Jeesuksesta ei jäänyt enempää historian lehdille kuin jos hänen elämänsä olisi kirjoitettu autiomaan hiekkaan. Apollonioksen kirjettä Agbarukselle, Edessan prinssille, jonka kirjeen autenttisuuden vahvistaa yksin Eusebius –, patristisen hierarkian paroni von Münchhausen – kutsuu *Kristinuskon todisteissa* ”väärennösyrikykseksi” jopa itse Paley,² joka van-
kassa uskossaan hyväksyy mitä uskomattomimmat kertomukset. Apollonios on siis historiallinen henkilöahmo, mutta monet jopa itse paavin kirkkoisista, jotka on asetettu historiallisen kritiikin tutkivan silmän eteen, alkavat häilyä ja monet heistä katoavat kuin virvatuli eli *ignis fatuus*.

¹ Toinen editio, vol. I, oktaavokoko, s. 455. C. B. Waite & Co. Thomas J. Whitehead & Co., New Englandin edustajat, 5 Court Square, Room 9, Boston.

² [Englantilainen teologi, filosofi ja pappi William Paley, 1743–1805.]

ONKO RISHEJÄ OLEMASSA?

[Do The Rishes Exist?, *Theosophist*, March, 1883]

Sain ajatuksen parsilaiselta mieheltä, jonka kirje julkaistiin tammi-kuun 1882 *Theosophistissa*, ja haluan kysyä, onko Himalajan veljien joukossa hindulaisia mahâtmoja? Hindu-sanalla tarkoitan sellaista, joka uskoo Vedioihin ja niiden kuvaamin jumaliin. Jos ei sellaisia mahâtmoja ole, voisiko joku ensimmäisen osaston veli¹ olla ystävällinen ja valaista yleensäkin hinduyhteyden ja erityisesti hindulaisten teosofien suhteen, onko entisaikojen rishejä vielä lihallisesti elossa? Himalajan adeptiveljet ovat tutkineet näkymätöntä universumia, joten heidän täytyy tuntea rishejä, jos heitä on nykyään olemassa. Tradition mukaan erityisesti seuraavat seitsemän ovat kuolemattomia, ainakin nykyisen kalpan ajan.

Ashwathama, Bali, Vyâsa, Hanuman, Vibhisana, Kripa, Parasurama.

Hinduteosofi

Toimittajan vastaus: Vastauksena ensimmäiseen kysymykseen voimme iloksemme ilmoittaa kysyjälle, että Himalajan veljien joukossa on mahâtmoja, jotka ovat hinduja – ts. he ovat syntyneet hindu- ja bramiinivanhemmista ja tuntevat Vedojen ja Upanishadien *esoteerisen* merkityksen. He ajattelevat samoin kuin Krishna, Buddha, Vyâsa, Suka, Goudapatha ja Sankarâchârya Vedojen *karma kandasta*, että sillä ei ole merkitystä, sikäli kuin on kyse ihmisen henkisestä edistymisestä. Kysyjän kannattaa muistaa tässä yhteydessä Krishnan kuuluisa ohje Arjunalle: ”Vedakirjat puhuvat luonnon kolmesta ominaisuudesta. Ole vapaa näistä kolmesta ominaisuudesta, oi Arjuna.” Sankarâchâryan ehdoton kanta Purwamimansaan on myös hyvin tunnettu vaatiakseen tässä mitään erityismainintaa.

¹ [Kenenkään chelan ei tarvitse vastata tähän paitsi toimittajan. – A. H. T.]

Vaikka Himalajan veljet myöntävät Vedojen ja Upanishadien esoteerisen merkityksen, he kieltäytyvät tunnustamasta Vedojen mainitsemia voimia ja muita henkisiä olemuksia jumalina. Vedojen kieli on allegorista, ja tämän ovat tienneet jotkut Intian suurimmista filosofiista. Kysyjän tulee todistaa, että Vedat todella ”kuvaavat *jumalia*” olemassa olevina, ennen kuin hän voi vilpittömästi pyytää meitä ilmoittamaan, uskovatko mestarimme sellaisiin jumaliin. Epäilemme kovasti, onko kysyjä tosiaankin valmis väittämään vakavasti, että *Agnilla* on neljä sarvea, kolme jalkaa, kaksi päätä, viisi kättä ja seitsemän kieltä, niin kuin hänellä selitetään Vedoissa olevan, tai että Indra teki aviorikoksen Goutaman vaimon kanssa. Väitteemme tueksi pyydämme oppinutta kysyjää katsomaan jälkimmäistä myyttiä koskevaa Kulluka Bhattan selitystä (ja se on pelkkä myytti hänen mielestään) sekä Patanjalin huomautuksia Agnin neljän sarven perusteellisesta esoteerisesta merkityksestä, että Vedat eivät todellisuudessa kuvaa mitään jumalia, toisin kuin kysyjä on olettanut.

Toisen kysymyksen suhteen emme ole halukkaita sanomaan, että ”entisaikojen rishejä on vielä lihallisesti elossa”, vaikka meillä on omat syymme uskoa, että joitakuista entisaikojen suuria hinduudepteja on jälleensyntynyt ja jälleensyntyy silloin tällöin Tiibetiin ja Tatariaan. Meidän ei liioin ole lainkaan helppo ymmärtää, miten voidaan koskaan järkevästi toivoa, että Himalajan veljemme löytäisivät ”lihaa ja verta” olevia hinduriskejä heidän tutkiessaan ”näkyvätöntä universumia”, koska ”astraaliset” ruumiit eivät yleensä ole muodostuneet noista maallisista aineksista.

Kysyjän viittaama traditio ei ole sananmukaisesti tosi. Mikä yhteys on sitten mainittujen seitsemän henkilöahmon ja hindurishien välillä? Vaikka meitä ei olekaan pyydetty selittämään kyseistä traditiota omasta näkökulmastamme käsin, annamme muutamia vihjeitä, jotka voivat saada lukijamme vakuuttumaan sen todellisesta merkityksestä, mikä sisältyy Ramâyanaan ja Mahâ Charataan.

Aswatthama on saavuttanut *kuolemattomuuden kunniattomuudessa*.

Parasuraman julmuus teki hänestä kuolemattoman, mutta hänen ei oleteta elävän lihallisesti nykyään. Hänellä sanotaan yleensä olevan jonkinlainen olemassaolo tulessa, vaikkei välttämättä siinä, mitä kristityt kutsuvat helvetiksi.

Bali ei ole varsinaisesti yksilöllinen. Se periaate, johon hänen nimensä viittaa, tunnetaan, kun *Thrivikrama Avataran* esoteerinen merkitys ymmärretään paremmin.

Vyâsa on kuolematon *inkarnaatioissaan*. Arvostettu veljemme laskekoon, kuinka monta *vyâsa* on ollut ensimmäisestä viimeiseen.

Hanuman ei ollut ihminen eikä apina. Se on yksi ihmisen (*Raman*) seitsemän periaatteen voimista.

Vibhisana. Ei *rakshasa* todellakaan vaan *satwagunan* personointi, joka on kuolematon.

Kripan yhteys *Aswathamaan* selittää hänen kuolematomuutensa luonteen.

”PRINSIIPPIEN” LUOKITTELU

[*Theosophist*, April, 1887]

T. Subba Row'n erinomaisessa *Bhagavadgîtân* filosofiaa koskevassa luennossa, joka on julkaistu *Theosophistin* helmikuun numerossa,¹ luennoitsija käsittelee, satunnaisesti luullakseni, kosmoksen ja ihmisen seitsemäisiä periaatteita. Jaottelua kritisoidaan melkoisesti, ja tähän asti teosofisissa opetuksissa omaksuttu ja käytetty ryhmittely pelkistetään *neljän* ryhmäksi.

Arvostelu on jo synnyttänyt väärinkäsitystä, ja jotkut ovat väittäneet, että alkuperäisiä opetuksia on halvennettu. Tämä

¹ [Ko. luento on julkaistu suomeksi kirjassa T. Subba Row: *Bhagavad Gîtân filosofiaa*, s. 15–39. – Suom. huom.]

ilmeinen ristiriita taholta, jonka näkemyksiä okkulttisista asioista pidetään meidän Seurassamme hyvällä syyllä lähes lopullisina, on vaarallinen ase vastustajille, jotka ovat aina valppaina paljastamaan ja toittamaan julki filosofiamme ristiriitaisuuksia ja epäjohton mukaisuuksia. Sen vuoksi katson velvollisuudekseni osoittaa, että todellisuudessa Subba Row'n näkemysten ja omien esitystemme välillä *ei* ole *mitään* epäjohton mukaisuutta seitsemäisen jaottelun suhteen. Lisäksi osoitan, että a) luennoitsija oli täysin perehtynyt seitsestä ennen kuin hän liittyi Teosofiseen Seuraan; b) hän tiesi että se oli vanhojen ”arjalaisten filosofien opetus, niiden jotka ovat yhdistäneet seitsemän okkultista voimaa seitsemään periaatteeseen” makro- ja mikrokosmoksessa (ks. tämän artikkelin loppu); ja c) alusta alkaen hän oli vastustanut ei luokittelua vaan muotoa jolla se ilmaistiin. Kun Subba Row nyt siis sanoo jakoa ”epätieteelliseksi ja harhaanjohtavaksi” ja lisää, että ”tämä seitsestä luokittelu melkein loistaa poissaolollaan monissa (ei *kaikissa*?) hindulaisissa kirjoissamme” jne. ja että on parempi omaksua vanha ja kunnianarvoisa neljän periaatteen luokittelu, hänen täytyy tarkoittaa joitakin erityisiä ortodoksia kirjoja, koska hänen olisi mahdotonta väittää itseään vastaan näin selvällä tavalla.

Muutama selvittävä sana on sen vuoksi paikallaan. Kun sanotaan, että luokittelu loistaa poissaolollaan hindulaisissa kirjoissa, mainittu luokittelu loistaa yhtä lailla poissaolollaan buddhalaisissa kirjoissa. Tämä johtuu ilmiselvistä syistä: se oli aina esoteerinen ja sellaisena siihen on pikemminkin viitattu kuin avoimesti sitä opetettu. Että se on ”harhaanjohtava”, on myös täysin totta, sillä tämän päivän huomattava piirre – materialismi – on johtanut länsimaisten teosofien mielet yleiseen tapaan tarkastella seitsemää periaatetta selvinä ja itseolevina *entiteetteinä*. Sen sijaan ei ymmärretä, mitä ne ovat – nimittäin *upādheja* ja vastaavia tiloja – kolme *upādhiä*, perusrühmää, ja neljä periaatetta. Mitä ”epätieteellisyyteen” tulee, tätä sanaa voi pitää *lapsus linguae*’na [sanavirheenä]. Tässä mielessä saanen lainata sen, mitä Subba Row kirjoitti noin vuosi *ennen liittymistään* Teosofiseen Seuraan eräässä erinomaisessa artikkelissaan, ”Brahmanism on the

Sevenfold Principle in Man”, [”Brahmalaisuus ihmisen seitsenkertaisesta periaatteesta”]. Artikkelin on paras katsaus, mitä koskaan on ilmestynyt artikkelisarjasta ”Fragments of Occult Truth” – joka sittemmin sai ilmauksensa kirjan *Esoteric Buddhism* muodossa. Tekijä sanoo:

”Olen huolellisesti tutkinut sitä (opetusta) ja havainnut, että buddhalaisesta opista saadut tulokset eivät näytä paljoakaan eroavan arjalaisen filosofiamme johtopäätöksistä, vaikka esitystapamme saattaakin poiketa.” Lueteltuaan tämän jälkeen ”kolme perussyytä”, jotka tuovat ihmisen olemassaoloon – ts. Parabrahmanin, shaktin ja prakritin – hän selittää: ”Muinaisen Aryavartan adeptien mukaan *seitsemän periaatetta* ovat kehittyneet näistä *kolmesta* perusentiteetistä. Algebra opettaa meille, että *n* kappaleen *yhdistelmien* lukumäärä otettuna *yksi* kerrallaan, *kaksi* kerrallaan, *kolme* kerrallaan jne. = $2^n - 1$.

”Soveltamalla tätä kaavaa esillä olevaan tapaukseen entiteettien lukumäärä, joka muodostuu näiden kolmen perussyyden eri yhdistelmistä, on $2^3 - 1 = 8 - 1 = 7$.

”Yleisenä sääntönä on, että aina kun seitsemän entiteettiä mainitaan Intian muinaisissa okkulttisissa tieteissä missä yhteydessä tahansa, on oletettavissa, että nuo seitsemän entiteettiä saavat alkunsa *kolmesta perusentiteetistä*. Nämä kolme entiteettiä taas ovat kehittyneet yhdestä ainoasta entiteetistä eli MO-NADISTA”. (Ks. *Five Years of Theosophy*, s. 160.)¹

Tämä on aivan oikein okkulttisesta näkökulmasta katsottuna ja myös kabbalistisesti, kun tutkitaan *seitsemää* ja *kymmentä* sefirotia ja *seitsemää* ja *kymmentä* rishiä, manua jne. Se osoittaa, että todellisuudessa ei ole eikä voi olla mitään perusristiriitaa Himalajan pohjois- ja eteläpuolella vaikuttavien adeptien esoteerisen filosofian välillä. Lukijaa pyydetään lisäksi

¹ T. Subba Row: *Esoteerisia kirjoituksia*, s. 107. *Five Years of Theosophy* on v. 1885 julkaistu esseekokoelma, jonka aineisto on koottu *Theosophist*-aikakauskirjan sivuilta. Kokoelman toimittivat anonymeinä Laura Langford Holloway ja Mohini Mohan Chatterji. – Suom. toim.

tutustumaan edellä mainitun artikkelin aiempiin sivuihin, joilla esitetään, että ”kadonneen Atlantiksen asukkaiden omaama luonnon okkulttisten voimien tietämys opittiin Intian muinaisilta adepteilta ja he lisäsivät sen Pyhän Saaren (nyt Gobin erämaan)¹ asukkaiden opettamaan esoteeriseen oppiin. Tiibetiläiset adeptit (heidän edeltäjänsä Keski-Aasiassa) eivät ole kuitenkaan hyväksyneet lisäystä.” (S. 155–156.) Mutta tämä ero kahden opin välillä ei sisällä seitsenjakoja, koska se oli yleinen sen jälkeen kun se tuli atlantislaisilta, atlantislaiten neljäntenä kantaratuna ollessa tietysti varhaisempi rotu kuin viides, arjalainen.

Puhtaasti metafyyysisestä näkökulmasta huomautukset, jotka on tehty Bhagavadgītân luennon seitsenjaon johdosta, pätevät tänään, kuten ne pätevät viisi tai kuusi vuotta sitten artikkelissa ”Brahmanism on the Sevenfold Principle in Man” [Brahmalaisuus ihmisen seitsenosaisesta periaatteesta], niiden ilmeisestä ristiriitaisuudesta huolimatta. Puhtaasti teoreettisen esoterismin tarkoituksiin ne ovat yhtä päteviä buddhalaisessa kuin brahmalaisessa filosofiassa. Kun siis Subba Row sanoo kannattavansa ”neljän periaatteen vanhaa kunnianarvoisaa luokitusta” vedantalaisesta teosta koskevassa luennossaan – vedantalaisen luokittelun jakaessa kuitenkin ihmisen viiteen ”*koshaan*” (verhoon) ja åtmaan (kuudes *nimellisesti*, tietysti) –,² hän osoittaa sillä yksinkertaisesti, että hän haluaa pysyä ehdottomasti niiden teoreettisessa ja metafyyysisessä ja myös oikeooppisessa laskutavassa. Näin minä joka tapauksessa ymmärrän hänen sanansa. Sillä *târaka-râjayoga*-luokitus on myös kolme *upâdhiä*, *âtman* ollessa neljäs periaatteeksi eikä tietenkään mikään *upâdhi*, koska se on yhtä Parabrahmanin kanssa. Tämän hän itse myös osoittaa pienessä artikkelissa nimeltään ”Septenary Division

¹ Ks. *Hunnuton Isis*, Tiede osa 2, s. 371–372, ja *Theosophist*-lehden toimittajan [=H. P. B.] liitteitä edellä siteerattuun artikkeliin *Five Years of Theosophy*. [[Paikka, josta tiibetiläiset ovat puhuneet tähän päivään asti ja jota he kutsuvat Shambhalaksi, Onnenmaaksi. – Suom. toim.]

² Tämä on Subba Row’n meille antama jaottelu. Ks. *Five Years of Theosophy*, s. 185–186, nimimerkillä T. S. allekirjoitettu artikkeli.

in Different Indian Systems” [Seitsenjako erilaisissa intialaisissa järjestelmissä”.]¹

Miksi ns. ”buddhalainen” esoterismi ei sitten turvaudu sellaiseen jakoon? Myönnetään, että se on ehkä ”harhaanjohtava”. Mutta varmasti sitä ei voi sanoa ”epätieteelliseksi”. Saanen sanoa tuon adjektiivin valintaa ajattelemattomaksi, koska itse Subba Row on osoittanut sen olevan päinvastoin erittäin tieteellinen, ja myös matemaattinen, sillä edellä mainittu algebrallinen todistus vahvistaa saman. Mielestäni itse luonto osoittaa sen jaon välttämättömäksi kosmoksessa ja ihmisessä. Tämä johtuu siitä, että luku seitsemän on ”voiman hahmo ja henkinen vaikuttaja” *kolmen* ja *neljän* sekä kolmion ja neliön yhdistelmässään. Epäilemättä on paljon tarkoituksenmukaisempaa noudattaa nelinäistä luokitusta metafyyysisessä ja synteettisessä merkityksessä, aivan kuten olen noudattanut kolminaista – ruumiin, sielun ja hengen – luokittelua *Hunnuttomassa Isiksessä*. Sillä jos olisin silloin ottanut käyttöön seitsenjaon, niin kuin olen joutunut tekemään myöhemmin puhtaasti analyttisissä tarkoituksissa, kukaan ei olisi ymmärtänyt sitä, ja periaatteiden minkertaistaminen, asian valaisemisen sijasta, olisi aiheuttanut loputonta sekaannusta. Mutta nyt tilanne on muuttunut ja se on erilainen. Olemme *valitettavasti* – sillä se oli harkitsematonta – avanneet aukon esoterismin Kiinan muuriin, emmekä voi sulkea sitä enää vaikka tahtoisimmekin. Minun oli maksettava kova hinta varomattomuudesta, mutta en aio kavahtaa seurauksia.

Totean siis, että kun nyt pääsemme esoteeristen asioiden puhtaasti subjektiivisen järjelyn tasolta okkultismin käytännön *todistelun* tasolle, missä jokainen periaate ja ominaisuus on analysoitava ja määriteltävä sovelluksissaan päivittäisen ja erityisesti kuolemanjälkeisen elämän ilmiöihin, seitsemäinen luokittelu on oikea. Sillä se on todella tarkoituksenmukainen jako, joka ei mitenkään estä tunnistamista vain *kolmea* ryhmää – joista Subba Row sanoo, että ”nämä neljä periaatetta liittyvät neljään upādhiin, jotka vuorostaan ovat yhteydessä neljään eri

¹ *Sama*, s. 185–186.

tajunnantilaan”.¹ Tämä on *Bhagavadgîtân* luokittelu, siltä vaikuttaa, mutta ei vedantalainen jako eikä se mikä oli *esiâryâsangan* koulujen räjajoogeilla ja *mahâyâna*-systeemissä ja mikä on yhä käytössä Himalajan toisella puolella, ja heidän systeeminsä on miltei sama kuin *târaka-râjayogan* käyttämä. Eron viimeksi mainitun ja vedantalaisen luokittelun välillä on Subba Row osoittanut meille pienessä artikkelissaan ”Septenary Division in Different Indian Systems”. *Târaka-râjajoogit* hyväksyvät vain kolme *upâdhia*, joissa *âtma* voi toimia. Nämä ovat Intiassa, ellen erehdy, *jagrata* eli tajunnan valvetila (vastaa *sthûlopâdhia*); *svapna* eli unitila (*sûkshmapâdhissa*) ja *sushupti* eli kausaalinen tila, jonka saa aikaan *kâranopâdhi* eli se mitä sanomme *buddhiksi*. Mutta sitten *samâdhin* transsendenttisissa tiloissa ruumis ja sen *linga-sharîra*, elämänprinsiipin käyttöväline, jätetään kokonaan pois tarkastelusta: kolme tietoisuudentilaa saadaan vastaamaan vain kolmea (*âtman* kanssa neljää) prinssiippiä, jotka jäävät jäljelle kuoleman jälkeen. Tässä onkin todellinen syy ihmisen seitsenjako, kolmen prinssiipin tullessa mukaan lisänä ainoastaan elämän aikana.

Niin kuin makrokosmoksessa, niin myös mikrokosmoksessa: analogiat pätevät kaikkialla luonnossa. Niinpä universonia, aurinkokuntaamme, maapalloamme ja ihmistä on kaikkea pidettävä yhtäläisesti seitsemäisenä konstruktiona – neljänä ylimaallisena ja yli-inhimillisenä, niin sanoakseni – kolmena objektiivisena ja astraalisena. Ihmisen erityistapausta käsiteltäessä on ainoastaan kaksi näkökulmaa, joita voidaan tarkastella. *Inkarnaatiossa* oleva ihminen muodostuu varmasti seitsemästä prinssiipistä, jos nimitämme siten hänen aineellisen, astraalisen ja

¹ [T. Subba Row: *Bhagavad Gîtân filosofiaa*, s. 20] [Kruunaava todiste siitä, että jako on mielivaltainen ja vaihtelee eri koulukuntien mukaan, löytyy Subba Row’n julkaiseman artikkelin ”Personal and Impersonal God” sanoista. Siinä hän esittää, että ”meillä on kuusi tietoisuudentilaa, joko objektiivista tai subjektiivista... ja yksi täydellinen tiedottomuuden tila” jne. (Ks. *Five Years of Theosophy*, s. 200 ja 201.) Tietenkään niiden, jotka eivät kannata arjalaisten ja arhat-adeptien vanhaa koulukuntaa, ei mitenkään tarvitse omaksua seitsemäistä luokitusta.

henkisen rakenteensa seitsemää tilaa, jotka ovat eri tasoilla. Mutta jos luokittelemme prinssiipit tietoisuuden neljän asteen tyyssijan mukaan, nämä *upādhit* voidaan jakaa neljään ryhmään.¹ Siten hänen tietoisuutensa, joka ei ole koskaan keskittynyt toiseen tai kolmanteen prinssiippiin – jotka kummatkin muodostuvat aineen (tai mieluummin ”substanssin”) tiloista eri tasoilla, kukin vastaten yhtä kosmoksen tasoista ja prinssiipeistä –, on välttämätön yhteyksien muodostamiseksi ensimmäisen, neljännen ja viidennen prinssiipin välillä samoin kuin tiettyjen vitaalisten ja psyykkisten ilmiöiden edistämiseksi. Nämä viimeksi mainitut voidaan sopivasti luokitella tässä fyysisen ruumiin kanssa yhteen ryhmään ja jättää pois transsin (*samādhin*) aikana samoin kuin kuoleman jälkeen, jolloin jää ainoastaan traditionaaliset *eksoteeriset* ja metafysiset *neljä*. Siten mikä tahansa tähän yksinkertaiseen tosiasiaan perustuva vastakkaisen opetuksen syytös olisi ilmeisesti täysin pätemätön, sillä prinssiippien luokittelu seitsemäiseksi tai nelinäiseksi riippuu kokonaan tarkasteltavasta näkökulmasta, kuten sanoin. On puhtaasti valintakysymys, minkä luokittelun omaksumme. Tarkkaan ottaen, *okkulttinen* – samoin kuin maallinen – fysiikka suosisi kuitenkin seitsenjakoja näistä syistä.²

¹ Subba Row’n väite, että ruumiin kolmesta osasta puheen ollen ”voimme tehdä lukemattoman määrän jaotuksia: voimme luetella hermovoiman, veren ja luut”, ei luullakseni päde. Hermovoima – mikäpä siinä, vaikka se on yhtä elon-prinssiipin kanssa ja lähtee siitä; mitä vereen ja luihin jne. tulee, nämä ovat objektiivisia aineellisia asioita ja yhtä ihmisruumiin kanssa ja siitä erottamattomia. Kuusi muuta prinssiippiä ovat *seitsemännessä* – *ruumiissa* – puhtaasti *subjektiivisia* prinssiippejä ja sen vuoksi materialistinen tiede kieltää ne kaikki ja jättää huomiotta.

² Mitä erinomaisimmassa artikkelissaan ”Personal and Impersonal God” – joka on herättänyt paljon huomiota lännen teosofisissa piireissä – Subba Row sanoo: ”Aivan kuten ihminen muodostuu *seitsemästä* prinssiipistä, erilaistunut aine esiintyy aurinkokunnassa *seitsemässä* eri tilassa. Nämä kaikki eivät tule nykyisen objektiivisen tietoisuutemme piiriin, mutta ihmisen henkinen ego voi havaita ne. Edelleen, *prajñā* eli havaintokyky esiintyy *seitsemässä* eri *aspektissa* vastaten seitsemää aineen tilaa. Tarkkaan ottaen on *kuusi* erilaistuneen *prajñān* tilaa, seitsemännen tilan ollessa täydellisen tiedottomuuden (eli absoluuttisen tietoisuuden) tila. Erilaistuneella *prajñällä* tarkoitan tilaa, jossa *prajñā*

Luonnossa on *kuusi* voimaa: tämä buddhalaisuudessa samoin kuin brahmalaisuudessa, eksoteerisessa tai esoteerisessa, ja seitsemäs – *kaikkivoima* eli absoluuttinen voima, joka on kaiken synteesi. Luonto rakentavassa aktiivisuudessaan soittaa perussävelen tälle luokittelulle useammalla kuin yhdellä tavalla. Kuten *Sankhyakârikân* kolmannessa aforismissa sanotaan *prakritista*, ”kaiken juuresta ja substanssista”, se (*prakriti* eli luonto) ei ole tuote vaan on itse *seitsemän* asian *tuottaja* [producer], ja ”näistä sen tuottamista seitsemästä tulee kaikista vuorostaan tuottajia”. Siten kaikki nesteet luonnossa saavat alkunsa erotessaan lähtömassastaan tulella sferoidiksi (tipaksi); ja kun pieni pallo on muodostunut ja se putoaa, sen saama impulssi muuttaa sen, kun se koskettaa maata, miltei poikkeuksetta tasasivuseksi kolmioksi (eli kolmeksi) ja sitten *kuusikulmioksi*, minkä jälkeen viimeksi mainitun kulmista alkaa muodostua neliöitä tai kuutioita tasokuviaina. Katsokaa luonnon *luonnollista* aikaansaannosta, niin sanoakseni, ja sen keinoitekoista tai autettua tuotetta – tieteen urkkiessa sen okkulttista työpajaa. Katsokaa saippuakuplan värillisiä renkaita sekä valon polarisoimisella aikaansaatuja renkaita. Nuo renkaat, joko Newtonin saippuakuplissa tai kristallissa, jotka on saatu polarisaation avulla, esiintyvät poikkeuksetta kuutena tai seitsemänä renkaana – ”kuuden renkaan ympäröimä musta piste, tai ympyrä, jonka sisällä on tasokuutio, ympäröitynä kuudella selvällä renkaalla”, ympyrän ollessa *seitsemäs*. Norremberg-polarisoija-aparaatti heittää objektiivisuuteen melkein kaikki okkulttiset geometriset symbolimme, vaikka fyysikot eivät ole siitä yhtään viisastuneet. (Ks. Newtonin ja Tyndallin kokeet.)¹

Luku seitsemän on aivan okkulttisen kosmogonian ja antropogonian ytimessä. Mikään symboli ilmaistessaan kehitystä alusta loppuun, ei olisi mahdollinen ilman sitä. Sillä ympyrä saa

jakaantuu eri tietoisuudentiloihin. Siten meillä on kuusi tietoisuudentilaa” jne. (*Five Years of Theosophy*, s. 200 ja 201.) Tämä on täsmälleen Himalajan takainen oppimme.

¹ Tarvitsee vain avata Websterin sanakirja ja tutkia lumihiihtaleita ja -kiteitä sanan ”lumi” kohdalta havaitakseen luonnon työn. ”Luonto geometrisoi”, sanoo Platon.

aikaan pisteen; piste laajenee kolmioksi palaten sen kahdelle kulmalle ja muodostaa sitten mystisen *tetraktyksen* – tasokuution. Näistä *kolmesta* siirtyessään vaikutusten ilmiömaailmaan, erilaistuneeseen luontoon, tulee geometrisesti ja numeerisesti $3 + 4 = 7$. Parhaat kabbalistit ovat esittäneet tätä iät ja ajat aina Pythagoraasta alkaen nykyisiin matemaatikoihin ja symbolien tutkijoihin asti, joista yksi on onnistunut tempaisemaan aina *yhden seitsemästä* okkulttisesta avaimesta ja on todistanut voittonsa lukuja koskevan teoksen avulla. Aiheesta kiinnostunut teosofimme lukekoon ihmeellisen teoksen nimeltään ”Key to the Hebrew-Egyptian Mystery in the Source of Measures” [”Mittojen alkuperä, heprealais-egyptiläisen mysteerin avain”],¹ ja ne jotka ovat hyviä matematiikassa, tulevat tyrmistymään teoksen sisältämien paljastusten edessä. Sillä se paljastaa todella mittojen okkulttisen alkuperän, mittojen joiden avulla rakennettiin kosmos ja ihminen, joka sitten rakensi Egyptin suuren pyramidin samoin kuin kaikki tornit, hautakummut, obeliskit, Intian luolatemppelet ja Perun ja Meksikon pyramidit sekä kaikki ikivanhat monumentit; Kaldean, kummankin Amerikan ja jopa Pääsiäissaaren kivisymbolit – Pääsiäissaaren, joka on elävä yksinäinen todiste jostain uponneesta esihistoriallisesta mantereesta keskellä Tyyntämerta. Teos paljastaa, että samat numerot ja mitat samoille esoteerisille symboleille olivat olemassa kaikkialla maailmassa. Se osoittaa tekijän sanoin, että kabbala on ”geometrisille elementeille perustuva kokonainen kehityssarja ilmaisten numeroarvot, jotka perustuvat ympyrän täydellisille arvoille (yksi seitsemästä avaimesta, jonka tähän asti ovat tunteneet ainoastaan vihityt). Peter Metius keksi ne 1500-luvulla ja ne on uudelleen löytänyt edesmennyt John A. Parker.² Lisäksi teos todistaa, että sen systeemin, josta kaikki nämä kehityksen tulokset johdettiin, ”katsottiin perustuvan *luontoon* (tai Jumalaan) käytännössä luovan suunnittelun ponnistusten *perustana* eli *lakina*”. Edelleen

¹ Kirjoittanut J. Ralston Skinner.

² Newarkista, teoksessaan *The Quadrature of the Circle* [Ympyrän neliöiminen], ”kolmen pyörivän kappaleen probleema” (John Wiley and Son, New York 1851).

osoitetaan, että se on myös Raamatun konstruktioiden takana ja löytyy Salomon temppelin, Liiton arkin, Nooan arkin jne. mitoista – lyhyesti sanottuna kaikista symbolisista myyteistä.

Entä mitkä ovat ne numerot, mittasuhteet, joilla pyhä kuutio johdetaan esoteerisesta neliöstä, jonka vihityt tietävät sisältyneen Pythagoraan *tetraktykseen*? Miksi se on universaali alkuperäinen symboli? Tällaisia numeroita löytyy Egyptin silmukkarivistä, samoin kuin (niin väitän) intialaisesta *svastikasta*, ”pyhästä merkistä”, joka koristaa Seshan, ikuisuuden käärmesyklin tuhansia päitä, joilla lepää Vishnu, äärettömyyden jumaluus. Ja ne voidaan osoittaa myös Purûravas-kuninkaan kolminaisesta (treta) tulesta, *nykyisen manvantaran ensimmäisestä tulesta*, joka on yksi neljästäkymmenestäyhdeksästä (7×7) mystisestä tulesta. Se voi puuttua monista hindujen kirjoista, mutta *Vishnupurâna* ja muut *purâna*-kirjat vilisevät tätä symbolia ja numeroa jokaisessa mahdollisessa muodossa, minkä aion todistaa ”SALAISSA OPISSA”. *Source of Measures* -teoksen tekijä ei tietenkään tiedä itse vielä koko sitä valtavaa alaa, minkä hän on keksinyt. Hän käyttää avaintaan toistaiseksi ainoastaan Raamatun ja erityisesti Mooseksen kirjojen esoteeriseen kieleen ja symboliikkaan. Oivallisen kirjailijan suuri virhe mielestäni on se, että hän soveltaa keksimäänsä avainta pääasiassa maailmanuskontojen jälkiatlantilaisiin ja näennäishistoriallisiin fallisiin elementteihin. Hän tuntee intuitiivisesti jalomman, korkeamman, transsendenttisemmän merkityksen kaikesta tästä *ainoastaan* Raamatussa – ja pelkästään seksuaalisen palveluksen muissa uskonnoissa. Tämä fallinen elementti vanhemmassa pakanallisessa palveluksessa koski todellisuudessa ihmisrotujen fysiologista kehitystä, jotakin mitä ei voitu löytää Raamatusta, koska se puuttuu siitä (*Pentateukin* ollessa viimeisin kaikista vanhoista pyhistä kirjoituksista). Kuitenkin se, mitä oppinut kirjailija on keksinyt ja todistanut matemaattisesti, on kyllin ihmeellistä ja riittää todistamaan väitteemme: nimittäin että kuviot \triangle \circ \square ja numerot $3 + 4 = 7$ ovat varsinainen perusta ja ovat kosmogonian ja ihmiskunnan evoluution sielu.

Kelle tahansa, joka haluaa avata tämän prosessin symbolin vuoksi, sanoo tekijä puhuessaan *silmukkarististä* , egyptiläisten *tausta* ja kristittyjen rististä:

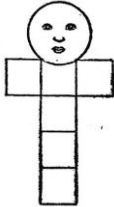
...se onnistuisi *avatus* kuution avulla yhteydessä ympyrään, jonka mitta otetaan kuution kulmista. (Kuutiosta tulee avattuna pintana *oikea risti* eli *taun* muoto ja kun viimeksi mainittuun liitetään ympyrä, saadaan egyptiläisten silmukkaristi ja sen selvä merkitys *Mittojen alkuperästä*).¹ Koska tällainen mitta saatiin myös rinnastettua ajatukseen *elämän alkuperästä*, se otettiin toisarvoisesti hermafrodiittisten sukupuolielinten symboliksi, ja itse asiassa sen paikalle laitettiin kuva peittämään ihmisen tämä osa hindulaisessa muodossa.

Se on ”hermafrodiittinen Indranse Indra, luonnon jumalatar, juutalaisten *Issa* ja egyptiläisten *Isis*”, kuten kirjoittaja kutsuu niitä toisessa paikassa.

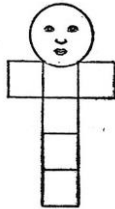
...On huomionarvoista, että vaikka kuutiossa on vain kuusi pinta ja kun se esitetään ristin muodossa, jolloin ristin sakarat avataan kuution yhdelle pinnalle *kahtena tavallisena sakarana* ja lasketaan kumpaankin kuuluvana, niin laskettaessa kaksi sakaraa saadaan neljä neliötä pystysuoraan ja kolme neliötä vaakasuoraan, yhteensä seitsemän. Tässä meillä on kuuluisat neljä, kolme ja seitsemän jälleen, neljä ja kolme Parkerin probleeman (neliöiminen ja ’kolmen pyörivän osan’) vaikuttavaa jäsentä (s. 50 ja 51).

Ja ne ovat vaikuttavat jäsenet universumin ja IHMISEN rakentamisessa. Vithobâ – yksi Krishnan ja Vishnun aspekti – on sen vuoksi ”avaruuteen ristiinnaulittu ihminen” eli ”avattu kuutio”, kuten esitettiin (ks. Edward Moor, *Hindoo Pantheon*, Wittoba). Se

¹ Ja lisäämällä oikeaan ristiin [\perp] neljän kardinaalipisteen ja samalla ääretömyyden symboli [, haarojen osoittaessa ylös, alas ja oikealle ja vasemmalle, tehden kuusi ympyrässä – Yomas’in ikivanha merkki – siitä tulisi svastika, ”pyhä merkki”, jota ”Ismael-muurarien” veljeskunta käytti ja jota he kutsuvat universaaliksi hermeettiseksi ristiksi, eivätkä ymmärrä sen todellista viisautta ja tiedä sen alkuperää.

on Intian vanhin symboli, nykyisin melkein unohdettu, niin kuin *Vishvakarman* ja *Vikartanan* (aurinko jonka säteet on leikattu) todellinen merkitys on myös unohtunut. Se on egyptiläisten *silmukkaristi* ja päinvastoin, ja viimeksi mainittu – jopa *sistrum* poikkipuineen – *symboloi* yksinkertaisesti *jumaluutta ihmisenä* – kuinka fallinen siitä onkin tullut myöhemmin, Atlantiksen vajoamisen jälkeen. Silmukkaristi on tietysti, kuten professori Seyffarth on osoittanut – jälleen *kuusi* ja sen pää – *seitsemäs*. Seyffarth sanoo:

Se on kallo aivoineen, sielun paikka, hermojen ulottuessa selkärankaan, selkään ja silmiin ja korviin. Sillä Tanis-kivi tulkitsee sen toistuvasti *antropokseksi* (ihminen).

Meillä on koptilainen *ank*, *vita*, oikeastaan *anima*, joka vastaa heprean *anoshia*, tarkoittaen oikeastaan *anima*. Egyptiläinen *anki* merkitsee *minun sieluni*.¹

Se merkitsee synteesissään *seitsemää prinsippiä*, joiden yksityiskohdat esitetään myöhemmin. Edellä esitetty silmukkaristi on siis löydetty Pääsiäissaaren (Tyynessämeressä) jättiläispatsaiden selästä. Pääsiäisaari on osa vajonnutta mannerta. Tästä jäänteestä on sanottu, että se on ”täpösen täynnä kyklooppisia patsaita, jäänteitä suurten ja sivistyneiden ihmisten kulttuurista”. Ja kun Subba Row on kertonut meille, mitä hän on löytänyt hindulaisista kirjoista, nimittäin, että Intian muinaiset adeptit olivat oppineet okkulttisia voimia atlantislaisilta (edellä päinvastoin) – looginen päätelmä tästä on, että intialaiset saivat seitsenjakonsa heiltä, aivan kuten

¹ Ote teoksesta *Source of Measures*.

meidän adeptimme olivat saaneet sen ”Pyhäältä saarelta”. Tämän pitäisi ratkaista asia.

Tämä tau-risti on aina *seitsemäinen*, missä tahansa muodossa, ja sillä on monia muotoja, vaikka pääajatus on aina yksi. Mitä muuta ovat egyptiläiset *oozat* (silmät), amuletit, joita kutsutaan mystiseksi silmäksi, kuin saman asian symboleja. Ylemmässä rivissä on *neljä* silmää ja alemmassa *kolme*. Eli edelleen, *ooza*, josta roikkuu seitsemän *luth'ia*, ja ”sen yhdistetty melodia *luo yhden ihmisen*”, sanovat hieroglyfit. Eli jälleen, *kuusikulmio* muodostuu kuudesta

kolmiosta, joiden kärjet suuntautuvat pisteeseen, ollen siten *universaalisen luomisen symboli*, jollaista Kenneth Mackenzien mukaan ”käyttivät sormuksena kuninkaallisen salaisuuden korkeimmat ruhtinaat” – mitä salaisuutta he eivät muuten koskaan tienneet. Jos *seitsemällä* ei ole mitään tekemistä universumin ja ihmisen mysteerien kanssa, silloin ei todellakaan Vedoista Raamattuun millään ikivanhoilla pyhillä kirjoituksilla – purânoilla, Avestalla ja kaikilla katkelmilla, jotka ovat olleet käytössämme – ole mitään *esoteerista* merkitystä, ja niitä on pidettävä orientalistien mukaan – sekavina lastensatuina.

On aivan totta, että *târaka-râjayogan kolme upâdhia* ovat, kuten Subba Row selittää artikkelissaan ”The Septenary Division in Different Indian Systems”, ”parhaat ja yksinkertaisimmat”, mutta vain puhtaasti *kontemplatiivisessa* joogassa. Ja hän lisää: ”Vaikka ihmisessä on seitsemän prinssiippiä, hänellä on vain *kolme* selvää *upâdhia*, joissa kussakin voi hänen *âtmansa* toimia muista riippumatta. Nämä kolme *upâdhia* voi adepti erottaa tappamatta itseään. Hän ei voi erottaa seitsemää prinssiippiä toinen toisestaan hävittämättä rakennetaan” (*Five Years of Theosophy*, s. 185). Ehdottomasti hän ei voi. Mutta tämä pätee edelleen ainoastaan hänen kolmen alemman prinssiipin – ruumin ja siitä (elämässä) erottamattoman *prânan* ja *linga-sharîran* – suhteen. Muut voidaan erottaa, koska ne eivät muodosta mitään *vitaalia* vaan mieluummin mentaalisen ja henkisen välttämättömyyden. Mitä tulee saman artikkelin huomautukseen, jossa väitetään neljännen prinssiipin ”sisältyvän kolmeen *koshaan*, koska sanottu prinssiippi on vain

tahdonvoiman käyttöväline ollen ainoastaan mielen energianlähde”, vastaan: Juuri niin! Mutta koska viidennen (*manaksen*) korkeammat ominaisuudet *yhdessä tekevät* alkuperäisen *kolminaisuuden*, ja juuri *maallinen* energia, tunteet ja tahtomiset jäävät *kâma-lokaan*, niin mikä on se käyttöväline, *astraalimuoto*, kuljettamaan ne *bhûtana* kunnes ne kuihtuvat – mikä voi viedä vuosisatoja? Voiko ”väärä” persoonallisuus eli *pisacha*, jonka ego muodostuu täsmälleen kaikista noista maallisista intohimoista ja tunteista, jäädä *kâma-lokaan* ja tilapäisesti ilmetä, ilman aineellista käyttövälinettä, vaikka kuinka eteeristä? Vai onko meidän luovuttava seitsemästä periaateesta ja uskomuksesta, että on olemassa sellainen asia kuin *astraaliruumis* ja *bhûta* eli *kummitus*?

Ehdottomasti ei ole. Sillä Subba Row itse selittää vielä kerran, kuinka, hindulaisesta näkökulmasta, alempi, viides eli *manas* voi ilmaantua uudelleen kuoleman jälkeen. Hän huomauttaa aivan oikein, että on mieleetöntä sanoa sitä *ruumiittomaksi hengeksi* (*Five Years of Theosophy*, s. 174). Hän sanoo: ”Se on pelkkä voima, joka säilyttää sen yksilön ajatusilmaukset, *jonka rakenteeseen se alun perin astui*. Se kutsuu toisinaan avukseen *kâmarûpan* voiman ja luo itselleen jonkin erityisen eteerisen muodon (ei välttämättä ihmisen).”¹

Se, mikä ”kutsuu toisinaan” *kâmarûpan*, ja tuon niminen ”voima” tekevät jo kaksi periaateita, kaksi ”voimaa” – kutsukaa sitä miksi haluatte. Sitten meillä on *âtma* ja sen käyttöväline *buddhi* – mikä tekee *neljä*. Niiden kolmen kanssa, jotka katosivat maan päällä, tämä vastaa *seitsemää*. Kuinka voimme siis puhua nykyajan spiritualismista, sen materialisaatioista ja muista ilmiöistä turvautumatta seitsemäisyteen?

Lainataksemme ystäväämme ja erittäin arvostettua veljeämme viimeisen kerran, hän sanoo, että ”meidän [arjalaiset] filosofimme ovat yhdistäneet seitsemän okkultista voimaa seitsemään periaateeseen [ihmisessä ja kosmoksessa] eli edellä mainittuun entiteettiin. Nämä mikrokosmoksessa olevat seitsemän okkultista

¹ T. Subba Row: *Esoteerisia kirjoituksia*, s. 119

voimaa vastaavat eli ovat sopusoinnussa makrokosmoksessa olevien okkulttisten voimien kanssa.”¹ Tämä lainaus on täysin esoteerinen, ja on miltei sääli, että viimeisteleättömän, joskin erinomaisen luennon lausutut sanat on julkaistu ilman tarkistusta.

DEVACHAN²

LÄNSIMAINEN KRITIIKKI JA ITÄMAINEN VERSIO

[*The Theosophist*, vol. IV, No. 11(47), August, 1883, s. 266–272;

H. P. Blavatsky Collected Writings, V, 70–94.]

(Seuraava muistio tulee englantilaiselta teosofilta. Se lähetettiin ”maalikkochelalle”, *Esoteric Buddhism* -kirjan tekijälle. Vastauksena hänen pyyntöönsä, että muistion esittämät vastaväitteet kumottaisiin, lähetettiin kolme oheista vastausta. Ne tulevat kolmesta eri lähteestä. – Toimittaja, *The Theosophist*.)³

¹ ”Brahmanism on the Sevenfold Principles in Man”, T. Subba Row: *Esooterisia kirjoituksia*, s. 113.

² [”Devachan (tiib.), ’jumalien asuinpaikka’. Kahden maaelämän välinen tila, johon ego (âtma-buddhi-manas eli yhdeksi tullut kolminaisuus) menee erottuaan kâmarûpasta ja alempien prinsiippien hajottua maan päällä.” – H. P. Blavatsky, *Teosofinen sanakirja*. Tosiassissa devachan on tiibetin kieltä ja tarkoittaa ”onnella, onnen maa”, sanskritiksi sukhâvatî (ks. *Mestarien kirjeet A. P. Sinnettille*, Lahden Minerva, 1997, s. 205–206). Mahâyânabuddhalaisessa kontekstissa devachan on paratiisin kaltainen maailma, puhdas buddhakenttä, jonne jokin buddha on luvannut johdattaa kaikki häneen turvautuvat olennot. Siellä valaistuminen voidaan saavuttaa helpommin kuin epäpuhtaissa maailmoissa. Tämä oppi on kehittynyt varhaisbuddhalaisesta ajatuksesta, että ”palaamattomat” (anâgâmin) syntyvät kuoltuaan ylempien deevatasojen puhtaille asuinsoijille ja tulevat siellä arhateiksi (ks. *Buddhalaista viisautta*, toim. René Gothóni ja Mahâpanna (Mikael Niinimäki). Gaudeamus. 1987, s. 175–176, 194–199; *Buddha Amitâbha ja Läntinen onnen maa*, toim. Pekka Airaksinen, Jukka Halso ja Roope Koski. Dharmakustannus, 1994. – Suom. toim.]

³ [Voidaan osoittaa, että nämä vastaukset saatiin, kuten niin monissa muissakin tapauksissa, H. P. B:n myötävaikutuksella. Hän on itse asiassa saattanut kirjoittaa osia tekstistä. Tässä yhteydessä sanoo mestari K. H. kirjeessä A. P.

MUISTIO

Minusta tuntuu, että näitä opetuksia koskeva väärinymmärryksemme nousee ristiriitaisen kielen käytöstä. Kuulemme jatkuvasti ”devachanissa *uneksijoista*”, tuon tilan subjektiivisesta *eristetystä asemasta*. Ja sitten meitä syytetään heti, että pidämme sitä ”vähemmän todellisena” kuin nykyistä tilaamme! Ottakaamme tapaus siellä olevien ystäviemme keskinäisestä yhteydestä. Haluamme tietää, onko siellä mitään TODELLISTA persoonallisuuksien – viidensien periaatteiden – yhteyttä? *Theosophistin* maaliskuun *Katkelmat* nro VI ja liite C, s. 136, väittää selittävänsä tämän, mutta jättää sen yhä epäselväksi. Tietenkään ruumiillinen läsnäolo, joka meille täällä on ulkoinen ja näkyvä merkki yhteydestä, ei voi ruumiittomalle tietoisuudelle devachanissa olla realiteetti. Ei varmastikaan ollut tarpeen väitellä kovasti tästä asiasta. ”Kaksi sympaattista sielua”, meille kerrotaan, ”kumpikin ruumiiton, kumpikin selvittää omat devachaniset tunteensa tehden toisesta subjektiivisen autuutensa jakajan. Tämä on luonnollisesti yhtä todellista niille kuin jos molemmat olisivat vielä maan päällä.” Tähän asti on kaikki hyvin. Yhteyden totuudellisuus ja todellisuus näyttävät aivan varmasti vakuuttavilta, vaikka tietenkään *yhteystapa* ei ole sellainen, minkä me voimme nykyään tuntea kokemuksesta. Mutta seuraavassa kohdassa herää epäilyksemme.

”Kuitenkin jokainen on erillään muista, mitä tulee persoonalliseen eli ruumiilliseen yhteyteen.”¹ Myönnettäköön se,

Sinnetille, saatu Lontoossa heinäkuun tienoilla 1883: ”Jälleen kerran on koetettu hajottaa sitä sankkaa sumua, jonka näen verhoavan Mr. Massey'n kirjoitusta *Devachan*. Se ilmestyy *Theosophistin* elokuun numerossa, ja tarvitsen siihen Massey'n sekä teidän apuanne...” (*Mestarien kirjeet A. P. Sinnetille*, Lahden Minerva, 1997, s. 399.) – *H. P. Blavatsky Collected Writings* -teoksen toimittaja.]

¹ Jos ollenkaan ymmärrämme vastaväitteen henkeä, se perustuu väärinkäsitykseen. Sanojen ”persoonallinen” ja ”ruumiillinen” välille annettu yhteys riittää osoittamaan, että termi *persoonallinen* vastaa tässä ulkonaista eli ruumiillista. Miksi se sitten pitäisi tässä ymmärtää persoonallisuuden mentaalisen kuvauksen merkityksessä? ”Eli” tarkoittaa kahta samansisältöistä adjektiivia. – Toim.

mitä ruumiilliseen tulee, mutta entä *persoonallinen*, koska juuri persoonallinen, 5. prinssiippi, tietoisuus on jäljellä devachanissa? Tässä on kaksi ruumiitonta persoonallista tietoisuutta devachanissa. Ovatko ne todella toistensa vaikutuksessa muodostaakseen oikean *yhteyden* vai onko pelkästään niin, että toinen persoonallisuus *kuvittelee* toisen läsnäolon, käsittäen tuon kuvan todellisuudeksi, kun sitä vastoin se ei vastaa mitään sellaista, mistä toinen persoonallisuus voisi ottaa selvää? Kiellän sen, että ”edellytän ristiriitaa” väittäessäni, että sellainen ”yhteys *ei* ole todellinen, on ”pelkkää unta”, sillä *voin* käsittää *todellisen* yhteyden – josta kummatkin osapuolet ovat tietoisia todella vaikuttaen ja reagoiden – mikä *ei* koske ”ainoastaan fyysisen olemassaolon keskinäisiä suhteita”.

Kysytään: ”...mikä *todellinen* toveruus voisi siellä koskaan olla muuta kuin puhtaasti idealistista, niin kuin edellä kuvattiin, kahden *subjektiivisen* entiteetin välillä, jotka eivät edes ole yhtä aineellisia kuin tuo eeterinen varjoruumis – *mâyâvirûpa?*” Todellinen toveruushan tarkoittaa tietoisuuden keskinäistä *vaikutusta* ja vastavaikutusta – minkä ei edes tarvitse olla minkäänlaista ruumiillista välitystä. *Teidän* on todella ja oikeasti vaikutettava *minuun*, ja minun on tiedettävä, että te olette tässä mielessä (kaikista todellisimmassa) läsnä kanssani, ja päinvastoin. Kaikki ilman tätä, mikä tahansa minun subjektiivinen tietoisuuteni, jonka avulla jokin kuva teistä nousee minussa, jos se ei vastaa jotain teidän toimintanne tai ajatustanne ja ole sen aiheuttama, on pelkkää unta, ja *'luonto petkuttaa'* minua, jos minut saadaan uskomaan sitä mikä ei ole *asianlaita*. Se mitä tahdomme tietää emmekä voi näistä opetuksista saada täysin selvää, on, onko devachan tila, joka vastaa valveilla olomme elämää täällä vai untamme unineen? Edellistä sanomme todelliseksi ja oikeaksi, jälkimmäistä näennäiseksi.

Koko epäily nousee seuraavasta esityksestä: ”Henkilö, jonka korkeammanlaatuinen onni maan päällä oli kokonaan keskittynyt rakkauden harjoittamiseen” [näin on vain meistä muutamien laita – riittää että rakkaus on korkeamman onnen oleellinen elementti],

”ei tule devachanissa menettämään ketään niistä, joita hän rakasti. Mutta heti kysytään, että entä sitten, jos joku näistä ei ole itse sopiva devachaniin? Vastaus on, että sillä ei ole väliä. Henkilölle, joka heitä rakasti, *he ovat siellä.*” Ja sitten todella huomautetaan, että siellä ei ole mitään ehdottoman todellista, mikä on objektiivista meillä täällä – kaikki on suhteellista. ”Yhtä todellista kuin tämän maailman todellisuudet ovat meille, ja enemmänkin, ovat devachanin todellisuudet niille, jotka menevät siihen tilaan.” Mutta sitä ei kielletä, että täällä persoonallisuuksien välillä on todellinen yhteys, vaikka ehkä hyvin epätodellisella eikä oleellisen todellisella tavalla. Ruumiinne ja äänenne, jonka kuulen, samoin kuin minun ruumiini ja ne aistielimet, joilla kuulen, ovat pelkkiä ilmiöitä, vähintään yhtä epätodellisia henkiselletietoisuudelle, kuin henget ovat käsittämättömiä ja sen vuoksi epätodellisia meille. Mutta te ja minä, me emme ole epätodellisia. Välillämme *on* todellinen yhteys.

Nykyisten puutteellisten keinojemme johdosta on totta, että *te* olette hyvin epätodellisesti, hyvin osittain, minun *kanssani* – saan ainoastaan kuvan *teidän* läsnäolostanne. Silti se on täysin rehellinen kuva sellaisenaan, ja te todella puhutte minulle, kun kuulen teidät. Minusta itsestäni ei vain tunnu, että kuulen teitä, joka voitte olla poissa tai olematon koko ajan. Mutta jos devachanissa voin realistisesti kuvitella jonkun läsnäolon – elävän, kommunikoivan läsnäolon – jonkun, joka ei ole siellä, niin mikä varmuus minulla on, että olen todella yhteydessä jonkun kanssa joka *on* siellä? *Olenko* todella sellaisessa yhteydessä joka tapauksessa? Vai onko jokainen persoonallisuus täysin eristynyt ja erillään, ainoastaan teeskennellen ja uneksien tovereista ympärillään, te minusta ja minä teistä, vaikka me molemmat olemme todellisuudessa samassa tilassa ja voisimme aivan yhtä hyvin todella olla toinen toisemme seurassa?

Mutta edelleen, miten kenellekään, joka oli saavuttanut käsityksen devachanista maan päällä – te ja minä esimerkiksi – voisivat sellaiset unet olla *mahdollisia*? Miksi? Meidän pitäisi tietää täysin hyvin koko ajan, että me olemme pelkästään unessa,

ja sitten uni kadottaisi koko sen ilmeisen todellisuuden – ja me olisimme itse asiassa *valveilla*. Minun pitäisi tietää, että ystävä, jonka jätin maan päälle, on yhä siellä ja että se mitä hänestä tuntuu olevan kanssani, on vain minun oma subjektiivinen kuvani. Minun pitäisi tietää se, koska olen kuullut devachanin opista ja koska ”spekulatiivisten ajatusten jatkuvuus on yksi devachanin tunnusmerkkejä”, niin kuin selititte minulle tässä eräänä iltana. (Ks. *Vastaus II.* – Toim.)

Tähän tuntuu olevan yksi selitys, ja haluaisin tietää, onko se oikea käsitys. Voi olla, että devachanissa olijalle se, mikä on ainoastaan tulevaisuutta ja mahdollista meille täällä, on todellista ja läsnä olevaa. Sanokaamme, että te olette devachanissa ja minä maan päällä. Minulla tietenkkin maan päällä olevana ihmisenä pitäisi olla vain tuo objektiivinen tietoisuus. Mutta korkeammalla persoonallisuudellani, vaikka se ei ole vielä muuttunut objektiivisen tietoisuuteni suhteen, voi koko tämän ajan olla oma subjektiivinen tietoisuutensa, se, mihin tulen pääsemään ja johon tulen samastumaan devachanissa. Ja te devachanissa voitte olla hyvissä suhteissa tämän minun korkeamman tietoisuuteni kanssa. Tietäisitte siten kaiken, mikä on parasta minussa, kaiken sen minussa, mikä on samankaltaisinta oman devachanisen tietoisuutenne kanssa. Kuitenkin se olisi yhä vain niin paljon viidettä prinssiippiäni kuin se on *kykenevä* kohoamaan devachaniseen tilaan.

Tietenkin minulla on paljon enemmän kysyttävää, mutta nyt en kokeile kärsivällisyyttänne enempää.

* * *

30.4.1883

TODELLINEN JA EPÄTODELLINEN

Vastaus I

”Täydellinen tietoisuus, että ’Minä olen Brahma’ poistaa väärät vaikutelmat, jotka tietämättömyys on heijastanut... Tiedä, että ollessaan todella Brahma – mitään muuta ei ole kuin Brahma, kun muuta tuntuu olevan ”se on kuin väärä kangastus...”

Sankarâchârya, *Âtma-bodha* (Sielutieto)

”Väärinymmärrys” nousee merkityksen luonnollisesta väärinkäsityksestä käytettäessä tiettyjä sanoja, pikemminkin kuin mistään käytetystä ”ristiriitaisesta kielestä”. Mahdollisuus liikkua ikuisesti noidankehässä odottaa eurooppalaista okkulttisen filosofian tutkijaa, joka aloittaa tutkimuksensa ennen kuin on perehtynyt sen opettajien opilliseen ajattelutapaan ja kummallisiin ilmaisuihin. Hänen on ensin välttämättä tunnettava hengen, aineen, voiman ja avaruuden äärimmäisen luonnon esoteeriset näkymät, todellisen ja epätodellisen, muodon ja muodottoman (*rûpa* ja *a-rûpa*), unen ja valvetilan olennaiset ja aksiomaattiset teoriat.¹ Eritoten hänen pitäisi hallita – ainakin suurin piirtein – ero ”objektiivisen” ja ”subjektiivisen” välillä elävän ihmisen aistihavainnoissa, ja samoin kun ne ilmenevät ruumiittoman entiteetin (devachanissa olijan) psyykkisessä havainnoinnissa. Hänen kantaansa ei vahvista hänen vastaväitteensä, että ”yhteydenmuoto ei ole sellaista kuin voimme nykyään tunnistaa kokemuksesta”; toisin sanoen, että ennen kuin tulee ”devachanissa olijaksi”, ei voi ymmärtää tunteitaan tai havaintojaan.

¹ Vedanta-filosofia, kuten okkulttinen filosofiakin, opettaa, että meidän *monadillamme* maanpäällisen elämänsä aikana *triadina* (7., 6. ja 5. prinssiippi) on puhtaana älyllisen tilan lisäksi kolme tilaa, nimittäin valvetila, unitila ja *sushupti* – *unettoman* unen tila – maallisten käsitysten näkökulmasta; todellisen, varsinaisen sieluelämän tila – okkulttisesta näkökulmasta. Samalla kun ihminen on joko *unettomasti* täysin unessa tai transsitilassa, *triadi* (henki, sielu ja mieli) astuu täydelliseen yhtymään paramâtman, korkeimman universaalien sielun kanssa. – Toim.

Sillä ruumiittoman yksilön ollessa luonnoltaan sama kuin elävän ihmisen korkeampi *triadi*, kun hän on vapautunut tietoisesta ja harjaantuneesta tahdon täydellisen kehityksen aiheuttaman itsekehityksen seurauksena, voi adepti tämän triadin avulla saada tietää kaiken, mikä koskee devachanissa olijaa: elää tuolla hetkellä mentaalista elämänsä, tuntee niin kuin hän tuntee, ja kokien perusteellisesti yliaistilliset havaintonsa hän voi tuoda mukanaan takaisin maan päälle muiston niistä, *mâyâvisten* harhakuvien vääristämättä eli hän ei kiellä niitä. Tämä edellyttää tietysti sellaisen *lusus naturae*, luonnon oikun, kuin ”adeptin” olemassaoloa, minkä vastustajat voivat ehkä sallia väittelyn vuoksi. Ja lisämyönnytykseksi on pyydettävä, ettei mitään vertailua tehdä adeptin vahingoksi hänen triadinsa havaintokykyjen – hänen ollessaan siten vapautunut ruumiista – ja sen puoleksi vapautuneen, transsissa olevan unissa kävelijän tai meedion monadin havaintokykyjen välillä, kun se saa pyörryttäviä välähdyksiä ”taivaallisista salaisuuksista”. Vielä vähemmän voi niitä arvioida ruumiittoman mielen, kuinka sivistyneen ja metafyyssisen tahansa, unelmointien avulla, jolla mielellä ei ole mitään tosiseikkoja perustanaan, paitsi deduktioita ja induktioita, jotka virtaavat sen omasta normaalista aktiivisuudesta.

Vaikka eurooppalaiset opiskelijat tuntuvatkin kasvaneen ulos aikaisempien vuosiensa karkeista uskomuksista, tarvitaan kuitenkin erityistä aasialaisten mentaalisten suuntausten tutkimista, jotta he pätevoityisivät käsittämään aasialaisten ilmaisujen merkitystä. Lyhyesti sanottuna, he ovat voineet kasvaa ulos perinteisistä ajatuksistaan ainoastaan sen verran, että ovat päteviä arvostelemaan niitä. Mutta se ei riitä päättelemään, mikä on itämaisten ajattelijoiden ”epäjohdonmukaista” tai johdonmukaista kieltä. Kielen lähteiden erilaisuus on myös mitä tärkein mielessä pidettävä tekijä. Tätä kuvaa hyvin Euroopassa vierailleen itämaalaisen väitetty vastaus, kun häntä pyydettiin vertaamaan kristinuskoa ja buddhalaisuutta: ”Se vaatii hakemiston tai sanaston, koska sillä (kristinuskolla) ei ole meidän sanojamme vastaavia ajatuksia, eikä ajatuksiamme vastaavia sanoja”. Jokainen yritys selittää okkultismin oppeja eurooppalaisen tiedon ja

metafysiikan niukan terminologian avulla opiskelijoille, jotka eivät tunne termejämme, on todennäköisesti johtava onnettomiin väärinkäsityksiin huolimatta kummankin puolen hyvistä tarkoituksista. Kiistämättä sellaisten ilmaisujen kuin ”todellinen elämä unessa” täytyy tuntua sopimattomilta dualistista, joka kannattaa yksilöllisen sielun ikuisuutta, sen riippumattonta olemassaoloa erillisenä korkeimmasta sielusta eli paramâtmasta, ja pitää kiinni (persoonallisen) Jumalan luonnon *todellisuudesta*.

Eikö ole aivan luonnollista, että länsimainen ajattelija, jonka päätelmät tulevat aivan erilaisesta ajatussuunnasta, tuntee varmaan hämmennystä kuullessaan, että devachaninen elämä on ”todellisuutta” – vaikkakin unta, kun taas maaelämä on vain ”kiitävää unta” – vaikka kuviteltu todellisuudeksi. On varmaa, että prof. Balfour Stewart – vaikka onkin suuri fyysikko – ei ymmärtäisi itämaisten filosofiemme tarkoitusta. Hänen hypoteesinsa näkymättömästä universumista perusteineen ja johtopäätöksineen rakentuu näet empaattiselle olettamukselle persoonallisen Jumalan, universumin persoonallisen Luojan ja persoonallisen moraalisen Hallitsijan todelliselle olemassaololle. Eikä meitä ymmärtäisi muslimifilosofi kaksine ikuisuuksineen – *azl*, se ikuisuus, jolla ei ole alkua, ja *abd*, se toinen ikuisuus, jolla on alku mutta ei mitään loppua; eikä kristitty, joka saa jokaisen ihmisen ikuisuuden alkamaan (!) hetkellä, jolloin persoonallinen Jumala hengittää persoonallisen sielun persoonalliseen ruumiiseen. Kukaan näistä kolmesta uskomusten edustajasta ei voisi ilman suuria vaikeuksia yhtyä käsitykseen devachanista elämää koskevan opin täydellisestä järkevyydestä.

Kun ”subjektiivinen”-sanaa käytetään devachanissa olijan eristetyn tilan yhteydessä, se ei vastaa äärimmäistä mahdollista subjektiivisuuden käsitystä, vaan ainoastaan sitä subjektiivisuuden astetta, mikä on länsimaisen *ei-itämaisen* mielen ajateltavissa. Viimeksi mainitulle kaikki se, mikä välttää kaikki aistihavainnot, on ilman erotusta subjektiivista. Mutta okkultisti edellyttää subjektiivisuuden nousevaa asteikkoa, joka kasvaa jatkuvasti todellisemmaksi, kun se etenee yhä pitemmälle illusorisesta maallisesta objektiivisuudesta: sen äärimmäistä *todellisuutta* – parabrahmania.

Mutta devachanin ollessa ”vain unta” meidän tulisi sopia unia koskevien ilmiöiden määrittelystä. Onko muistilla mitään tekemistä niiden kanssa? Jotkut fysiologit sanovat, että sillä on. Ja sen, että unikuvitelmat perustuvat uinuvaan muistiin¹, määrää ja sitä kehittää useimmissa tapauksissa jonkin sisäelimen funktionaalinen aktiivisuus, ”sen ärästyksen herättäessä aktiivisuuteen sen osan aivoista, johon elin on erityisessä sympatiassa”.

Kumartaen kunnioittavasti nykyiselle tieteelle okkultisti vastaa tähän, että on olemassa erilaisia unia. Että on olemassa ero ulkopuolisten fysiologisten syiden aiheuttaman unen ja sellaisen unen välillä, joka reagoi ja tulee vuorostaan yliaistillisten havaintojen ja tunteiden tuottajaksi. Että hän jakaa unet fenomenaalisiin ja noumenaalisiin ja tekee eron näiden kahden välillä. Ja sitä paitsi, että fysiologi on täysin sopimaton käsittämään ruumiittoman *egon* äärimmäistä rakennetta – tästä syystä *sen* ”unien” luonnetta. Näin on useista syistä, joista yksi voidaan erityisesti huomioida: fysiologi hylkää *a priori* TAHDON, sisäisen ihmisen tärkeimmän ja ehdottoman tekijän. Hän kieltäytyy tunnustamasta sitä erillään tahtomisen erikoistoiminnoista ja vakuuttaa, että hän tuntee ainoastaan viimeksi mainitun, jota hän tarkastelee vain ulkoisen energian määräämänä reaktiona tai haluna, ”aivopuoliskon hermosolmuissa ajatusten sekavan vuorovaikutuksen ja yhdistymisen”... jälkeen. Tästä syystä fysiologin olisi hylättävä heti mahdollinen tietoisuus – miinus muisti; ja kun devachanissa olijalla ei ole elimiä eikä sensorisia hermosolmuja, ei mitään ”kehitettyjä” eikä edes ”idioottimaisia keskuksia”,² eikä hermosoluja, sillä ei voi tietenkään olla sitä, mitä fysiologi pitäisi muistina ja määritteli sen siksi. Vapaana *manaksen persoonallisista* tuntemuksista olisi devachanisesta tietoisuudesta varmasti tultava universaali tai *absoluuttinen* tietoisuus, jolla ei ole menneisyyttä eikä tulevaisuutta, näiden

¹ Yksi nykyajan fysiologian paradokseista näyttää olevan se, että ”mitä luotettavammaksi ja täydellisemmäksi muisti tulee, sitä tiedostamattomampi siitä tulee”. (Ks. H. Maudsley, M.D., *Body and Mind*.)

² Professori Maudsley'n ilmaisuja.

kahden sulautuessa yhdeksi ainoaksi ikuiseksi LÄSNÄOLOKSI – mutta persoonallisen egon rajoissa. Mutta erottuaan ruumiillisista elimistään viimeksi mainitullakaan ei voi olla sellaista muistia kuin on määritelty prof. Huxley, joka määrittää sen aivojen ”sensigeenisiksi molekyyleiksi” – niiksi molekyyleiksi, jotka aistihavainnon synnyttämänä jäävät taakse, kun se on siirtynyt pois, ja jotka muodostavat, niin meille kerrotaan, muistin fyysisen perustan, tästä syystä myös unien perustan. Mitä näillä molekyyleillä voi olla tekemistä eeteristen atomien kanssa, jotka vaikuttavat monadin henkisessä tietoisuudessa, kokonaan perustuen sen autuuden aikana siihen, missä asteessa se on yhteydessä persoonallisen *egon ytimeen*, ja siitä riippuen!

Mikä voi sitten olla devachanisen unen luonne – meiltä kysytään – ja miten okkultisti määrittelee vielä ruumiillistuneen ihmisen unen? Länsimaiselle tieteelle uni on sarja ajatuksia, niihin liittyviä tekoja tai paremmin sanottuna ”tiloja”, jotka *ainoastaan kuvitellaan todellisiksi*. Vihkimätön metafysiikko toisaalta kuvaa sitä eksoteerisella tavallaan aistimatkaksi pimeydestä valoon – henkisen tietoisuuden heräämiseksi. Mutta okkultisti, joka tietää, että *muuttumattomalle* ominainen henkinen puoli ei voi koskaan nukkua tai edes olla uinuva *per se* ja on aina todellisuuden ”valossa”, sanoo, että unitilan aikana *manas* (fyysisen ja persoonallisen intelligenssin tyyssija) tulee kykeneväksi – sen sisältämän käyttövälineen, *kâman*, TAHDON, suodessa tietoiselle toiminnalle täydellisen vapauden, koska aistikeskusten tilapäinen toimettomuus on tehnyt *tahtomisen* passiiviseksi ja tiedostamattomaksi – käsittämään tuon todellisuuden subjektiivisessa maailmassa, joka oli kätkeytyneenä siltä sen hereillä ollessa. Tuo todellisuus ei tule vähemmän todelliseksi, koska herätessään ”sensigeeniset molekyyli” ja ”kouluttamattomat keskukset” keikauttavat ja heittävät, todellisen elämän *mâyâvisessa* valossa, muistikuvan ja jopa muiston siitä sekaisin. Mutta *manaksen* myötävaikutus devachanisessa autuudessa ei lisää vaan päinvastoin vähentää sitä todellisuutta, joka lankeaisi monadin osuudeksi, jos se olisi täysin vapaa sen läsnäolosta. Sen autuus on seurausta *sakkâyaditthista*, ”yksilöllisyyden

harhaopista” eli harhakuvasta, joka harhaoppi yhdessä *attavâdan* syyketjun kanssa on välttämätön monadin tulevalle syntymälle. Juuri kaikki tämä saa okkultistin pitämään kahden ruumiittoman entiteetin välistä yhteyttä tai ”seurustelua” devachanissa – vaikka se olisi kuinka tahansa paljon *todellisempi kuin elämä* – illuusiona, ja hänen näkökulmastaan yhä ”unena”, ja puhumaan siitä siten. Sen sijaan se, mitä hänen arvostelijansa kutsuisi mielellään – vaikka kuinka valitettavasti – uniksi – ”mielikuvituksen aikaansaamiksi välinäytöksiksi” – on edellisen tietämyksen mukaan yksinkertaisesti välähdyksiä todellisuudesta.

Ottakaamme esimerkki: poika menettää suuresti rakastamansa isän. Unissaan poika voi nähdä hänet ja keskustella hänen kanssaan ja, niin kauan kuin sitä kestää, tuntee itsensä onnelliseksi ja olla tietämätön isän kuolemasta, ikään kuin isä ei olisi koskaan jättänyt tätä maailmaa. Herättyään poika tulee surullisena pitämään tätä pelkkänä unena, joka ei voinut kestää. Onko hän oikeassa näin suhtautuessaan? Okkultisti sanoo, että hän on väärässä. Hän on yksinkertaisesti tietämätön siitä tosiasiasta, että hänen henkensä ollessa samaa olemusta ja luontoa kuin hänen isänsä henki – kuten kaikki henget ovat – ja keskinäisen kiintymyksen ja yhteyden luontaisen ominaisuuden vahvistuessa heidän erityistapauksessaan heidän persoonallisten *egojensa* isän- ja lapsenrakkauden johdosta – itse asiassa he *eivät ole koskaan eronneet toisistaan*. Kuolema näet on voimaton erottamaan psyykkistä yhteyttä siellä, missä puhdas henkinen rakkaus yhdistää nuo kaksi. ”Uni” oli tässä tapauksessa *todellisuutta*; jälkimmäinen on *mâyâ*, väärä näky johtuen *avidyasta* (väärästä huomiosta). Siten tulee oikeammaksi ja asianmukaisemmaksi sanoa pojan tietämättömyyttä hänen hereilläolon hetkinään ”uneksi” ja ”harhakuvaksi” kuin luonnehtia siten *todellista* yhteyttä. Sillä mitä on tapahtunut?

Spiritualisti sanoisi: ”isän henki *laskeutui* maan päälle pitämään yhteyttä poikansa hengen kanssa unen hiljaisten hetkien aikana”. Okkultisti vastaisi: ”Ei niin; ei isän *henki* laskeutunut eikä pojan triadi noussut (oikein ja täsmällisesti puhuen)”. Devachanisen aktiivisuuden keskusta ei voida paikallistaa: se on

myös *avidyâ*. Monadit eivät tiedä edes sinä aikana, kun ne ovat yhteydessä viiteen rajalliseen *koshaan* (kuoreen eli periaattiin), paikkaa eivätkä aikaa, vaan ovat hajaantuneet kaikkialle edelliseen, ovat kaikkialla läsnä olevia. *Manas* korkeammassa aspektissaan on *dravya* – ikuinen ”substanssi”, samoin kuin buddhi, henkinen sielu – kun tämä aspekti on kehittynyt; ja sieluun yhtyneenä *manaksesta* tulee henkinen itsetietoisuus, joka on sen alkuperäisen ”aikaansaajan”, *buddhin*,¹ *vikâra* (tuote). Se on erossa siitä, ellei se ole tullut täysin kykenemättömäksi yhtymään buddhin kanssa, jos se on toivottoman sekaantunut alempaan *tanmâtraansa* ja siihen yhteydessä. Kun siis korkeampi inhimillinen triadi, jota sen kiintymys niihin triadeihin, joita se eniten rakasti, *manaksen* kanssa sen itsetietoisuuden korkeimmassa aspektissa – (joka on täysin erillään *antahkâranaksi*² nimitetystä fyysisen aistin sisäisestä elimestä, jolla ei ole mitään tarvetta olla sen kanavana) – auttaa, se on aina yhteydessä kaikkiin niihin, joita se rakastaa, ja nauttii heidän läsnäolostaan – kuolemassa yhtä paljon kuin elämässä. Yhteys on *todellinen ja aito*.

Arvostelija epäilee, voidaanko sellaista yhteyttä sanoa todelliseksi. Hän haluaa tietää, tuntevatko nuo kaksi ruumiitonta entiteettiä ”aivan oikeasti kiintymystä toinen toiseensa” vai onko pelkästään niin, että ”toinen persoonallisuus *kuvittelee* toisen läsnäolon”, eikä tällainen yhteys vastaa sitä, ”mistä toinen persoonallisuus [ruumiillistunut tai ruumiiton] voisi hankkia tietoa”. Epäillessään hän kieltää, että hän ”edellyttää yhteen sopimattomuutta” väittäessään, että sellainen ’yhteys’ *ei* ole todellinen, on ’pelkkää

¹ Ainoastaan silloin kun *egosta* tulee *ego-ismi*, joka tuodittautuu käsitykseen riippumattomasta olemassaolosta vuorollaan viiden *tanmâtran* aikaansaajana, pidetään manasta *mahâ-bhūtisenä* ja rajallisena siinä merkityksessä, että se on yhteydessä *ahankâraan*, *persoonalliseen* ”itseluovaan” kykyyn. Tästä syystä *manas* on sekä ikuinen että ei-ikuinen: ikuinen atomisessa luonnossaan (*paramanu rūpa*); rajallinen (eli *kârya-rūpa*) liittyneenä duadina – *kâmaan* (*tahdonalaiseen*), alempaan tuotteeseen. – Toim.

² *Antahkarana* on yhteyspolku sielun ja ruumiin välillä, täysin erossa edellisestä: ollen olemassa ruumiin kanssa, kuuluen siihen ja kuollessa sen mukana. – Toim.

unta””. Hän näet sanoo, että hän ”*voi* käsittää *todellisen* yhteyden – tietoisien kummallakin taholla ja tosiaankin toimien ja vaikuttaen – mikä *ei* päde ’ainoastaan fyysisen olemassaolon keskinäiseen suhteeseen””. Jos hän todella *voi*, missä silloin on hänen valittamansa vaikeus? Kun okkultistin sellaisille sanoille kuin uni, todellisuus ja epätodellisuus antama oikea merkitys on selitetty, mikä vaikeus on vielä ymmärtää tämä erityinen oppi? Arvostelijalta voidaan myös kysyä, kuinka hän *voi* käsittää kummankin osapuolen todellisen yhteyden, ellei hän ymmärrä erityistä ja – hänelle vielä tuntematonta – älyllistä reaktiota ja keskinäistä suhdetta niiden kahden välillä. [Tämä sympaattinen reaktio ei ole kuvitteellinen hypoteesi vaan tieteellinen tosiasia, joka opetetaan ja tiedetään vihkimyksissä, vaikka se on tuntematon nykyajan tieteelle, ja jotkut metafysiikot – spiritualistit – tajuavat sen vain heikosti.]¹ Vai antropomorfisoiko hän vaihtoehtoisesti hengen – virheellisessä spiritualistisessa merkityksessä? Arvostelijamme on juuri kertonut meille, että ”yhteydenpitotapa ei ole sellainen kuin me [hän] voimme [voi] tuntea nykyään kokemuksesta”. Millainen yhteys on sitten se, jonka hän *voi* käsittää?

UNIMAAILMA

Vastaus II

Maaliskuun *Teosofin* katkelmassa VI oleva liite, johon viitataan, ei ole millään tavoin ristiriitainen. Oikein ymmärrettynä oppiimme valossa liite C (s. 136) sanoo sen, mitä se väittää selittävänsä, eikä jätä mitään epäselväksi. Itse katkelmassa puolestaan on ehkä muutamia ilmauksia, jotka voivat olla harhaanjohtavia, joskin ainoastaan niille, jotka eivät ole kiinnittäneet riittävän suurta

¹ Sen osoittaa okkultisteille se tosiasia, että kaksi adeptia, joita erottaa sadat kilometrit, jättäessään ruumiinsa vastaaviin olinpaikkoihinsa ja *astraaliruumiinsa* (alemman *manaksen* ja tahdonilmauksen, *kâman*) tarkkailemaan niitä, voivat vielä tavata jollakin kaukaisella paikalla ja keskustella ja jopa käsittää ja aistia toisensa tuntikaupalla, *ikäin kuin* he olisivat kummatkin *persoonallisesti* ja fyysisesti yhdessä, vaikka heidän alemmat *mâyâvirûpansa* ovat poissa. – Toim.

huomiota edellä olleeseen. Esimerkiksi: ”Rakkaus, luova voima, on sijoittanut heidän [toverien] elävän kuvansa sen persoonallisen sielun eteen, joka kaipaa heidän läsnäoloaan, eikä tuo kuva koskaan lennä pois.” Ei ole oikein käyttää termiä ”persoonallinen sielu” monadin yhteydessä. ”*Persoonallinen* eli animaallinen sielu” on, kuten jo sanottiin, viides prinssiippi, eikä voi olla devachanissa, sillä sille suotu korkein tila maan päällä on *samâdhi*. Ainoastaan sen *ydin* on seurannut monadia devachaniin palvellakseen sitä siellä sen perusäänenä eli taustana, jota vasten sen tuleva unielämä ja kehitykset liikkuvat. Sen entiteetti eli jäännökset on ”kuori”, kuona, joka jää taakse elementaarina kuihtuakseen pois ja kadotakseen aikoinaan. Se mikä on devachanissa, ei ole sen enempää persoona, naamio, kuin ruusun tuoksu on itse kukka. Ruusu kuihtuu ja tulee hyppyselliseksi tomua. Sen tuoksu ei koskaan kuole, ja se voidaan palauttaa mieleen ja elvyttää pitkän ajan kuluttua. Oikein ilmaistuna virke kuuluisi: ”...elävän kuvan *henkisen* sielun eteen, joka ollen nyt täynnä persoonallisuuden olemusta on siten lakannut olemasta *arûpa* (muodoton eli paremmin sanottuna vailla kaikkea substanssia) devachanisen keston ajan ja vaatii heidän läsnäoloaan...” Raskaudenaika on päättynyt ja se on saavuttanut aikansa, jälleensyntynyt uutena vanhasta egosta, ja ennen kuin se ohjautuu jälleen uuteen *persoonallisuuteen*, se niittää sen edellisessä syntymässä kylvettyjen syiden seuraukset jossakin devachanin tai avîchin tilassa, niin kuin asia ehkä on, vaikka viimeksi mainitut ovat kaukana edellisistä. *Avashyam eva bhoktavyam kritam karma shubhâ-shubham*.¹

Devachaninen tila *kaikkine aspekteineen* on epäilemättä samanlainen kuin unitila, *tarkasteltuna nykyisen objektiivisen tietoisuuden näkökulmasta, kun me olemme valvetilassa*. Kuitenkin se on yhtä todellinen devachanissa olijalle itselleen kuin valvetila on meille. Kun siis kysytään, ”onko devachan tila, joka vastaa hereillä olon elämäämme täällä tai untamme unineen”, vastaus on, että se ei ole samanlainen kuin kumpikaan näistä tiloista. Mutta se

¹ Toiminnan puun hedelmä, joko hyvä tai huono, on välttämättä syötävä.

on samanlainen kuin sen ihmisen *unientäyteinen tila*, jolla ei ole lainkaan valvetilaa, jos sellaisen olennon voidaan ajatella olevan olemassa. Monadilla on devachanissa *vain yksi tietoisuudentila*, eikä kontrasti valvetilan ja unientäyteisen tilan välillä koskaan esiinny sille niin kauan kuin se on tuossa tilassa.

Toinen penätty väite on, että jos devachanissa olijan pitäisi ajatella kohdetta tai henkilöä ikään kuin se tai tämä olisi läsnä hänen edessään, vaikka ne eivät olisikaan (kun päätellään sen mukaan, mikä on yleinen käsitys objektiivisesta havainnosta), silloin ”luonto petkuttaa” devachanissa olijaa. Jos asia on todella näin, silloin ”luonto petkuttaa” häntä aina, ja edelliseen kirjeeseen sisältyvä esitys devachanissa olijan ja maan päällä olevan elävän olennon mahdollisesta kommunikointitavasta ei pelasta häntä harhakuvitelmalta. Jättäen hetkeksi syrjään devachanissa olijan kommunikointilajin toisen monadin kanssa, joka joko on tai ei ole devachanissa, tutkittakoon hänen ajatustensa laatua, mikäli ne koskevat kohteita. Tällöin totuus edellä mainitusta esityksestä tulee helposti ymmärrettäväksi. Olettakaamme esim., että Galileo on devachanissa subjektiivisesti puuhaamassa älyllisen lempiharrasteensa parissa. On luonnollista olettaa, että hänen teleskooppinsa tulee usein hänen devachanisen tietoisuutensa piiriin ja että tämä devachanissa olija suuntaa sen subjektiivisesti johonkin planeettaan. On aivan selvää, että objektiivisuuden yleiskäsitteiden mukaan Galileolla ei ole teleskooppia edessään, eikä voida väittää, että hänen ajatuksensuoksunsa millään tavoin koskisi todella teleskooppia, jonka hän jätti taakseen tähän maailmaan. Jos vastustajan järkeily on oikea, ”luonto petkuttaa” Galileoa, eikä edellä viitattu oletus millään tavoin auta häntä tässä tapauksessa.

Siten sen päättelyminen, että ei ole oikein eikä filosofista puhua devachanissa olijasta ”luonnon petkuttamana”, on jälleen kerran välttämätöntä. Sellaiset sanat kuin petkuttaminen, harhaluulo ja todellisuus ovat aina suhteellisia. Ainoastaan vastakohtan avulla voidaan tiettyä tietoisuudentilaa sanoa todelliseksi tai illusoriseksi. Nämä sanat lakkaavat sisältämästä jonkin merkityksen, kun kyseistä tietoisuudentilaa ei voida verrata

mihinkään toiseen tilaan. Jos oletamme, että jollakulla on oikeus pitää devachanista kokemusta harhaluulona nykyisestä näkökulmastaan käsin inhimillisenä olentona, joka elää täällä maan päällä, niin entä sitten? Emme voi nähdä kenenkään aikovan hyötyä tästä päätelmästä. Tietenkään ei lukijan pidä edellä olevista huomautuksista olettaa, että devachanissa olijan tietoisuus ei milloinkaan voi koskea toisen monadin tietoisuudentilaa joko devachanissa tai sen ulkopuolella. Olipa asia näin tai ei, devachanisen kokemuksen todellisuus tai epätodellisuus devachanissa olijan suhteen ei riipu mistään sellaisesta kommunikointivaikutuksesta.

Joissakin tapauksissa on ilmeistä, että yhden monadin tietoisuudentila devachanissa tai vielä maan päällä voi ikään kuin sulautua ja vaikuttaa toisen, myös devachanissa olevan monadin kuvitteluun. Sellaista tapahtuu, kun on olemassa voimakas, rakastava sympatia kahden *egon* välillä, kun se kohoaa samojen korkeampien tunteiden tai samanlaisten älyllisten tavoittelujen tai henkisten pyrkimysten myötävaikutuksesta. Aivan kuten mesmerisoijan matkan päästä nousevat ajatukset saavuttavat hänen kohteensa sen magneettisen energiavirran avulla, joka on jo suunnattu kohteen puoleen, devachanissa olijan ajatuksenjuoksu saavuttaa magneettisen tai sähköisen voimavirran, joka on suunnattu toista devachanissa olijaa kohti näiden kahden monadin välillä olevan voimakkaan sympatian johdosta, varsinkin kun nuo ajatukset koskevat asioita, jotka ovat subjektiivisesti yhteydessä tuohon devachanissa olijaan. Ei pidä kuitenkaan päätellä, että toisissa tapauksissa, jolloin sellaista vaikutusta tai vastavaikutusta ei ole, devachanissa olija tulee tietoiseksi siitä, että hänen subjektiivinen kokemuksensa on pelkkä harhaluulo, sillä niin ei ole. Osoitettiin jo, että kysymys todellisuudesta tai epätodellisuudesta ei riipu mistään sellaisesta älyllisen energian välittämisestä tai siirtämisestä.

Meiltä kysytään: ”Mitä sitten, jos jotkut näistä (rakkaista devachanissa olijoista) eivät ole itse sopivia devachaniini? Vastamme: ”Jopa sellaisen ihmisen tapauksessa, joka elää yhä maan päällä, tai jopa sellaisen tapauksessa, joka kärsii avîchissa,

jonkun monadin kuvittelu devachanissa voi yhä vaikuttaa hänen monadiinsa, jos on olemassa voimakas sympatia noiden kahden edellä viitatus välillä.¹ Kuitenkin devachanissa olija pysyy tietämättömänä toisen mentaalista kärsimyksistä.”

Jos tätä luonnon jaloa järjestelyä, joka ei koskaan rankaise viatonta tämän meidän harhamaailmamme ulkopuolella, kutsuttaisiin yhä ”luonnon petkutukseksi” eikä hyväksyttäisi sillä perusteella, että se ei ole ”kunnollinen vertauskuva” toisen persoonallisuuden läsnäolosta, silloin olisi kaikkein järkevintä unohtaa okkulttiset opit ja devachan. Jalot totuudet, sieluelämän suurin päämäärä, pysynee ikuisesti suljettuna kirjana sellaisille ihmisille. Devachan, sen sijaan että näyttäisi mitä se on – autuaallista lepoa, taivaallinen keidas monadin vaivalloisella matkalla kohti korkeampaa kehitystä – näyttäytyy todella kuoleman huippukohtana, sen ytimenä. Sen looginen välttämättömyys on tunnettava intuitiivisesti; käsitettävä siinä, opettamatta ja ohjaamatta, tuon ankarimman oikeudenmukaisuuden seuraus ja pysyvyys, joka on ehdottomasti sopusoinnussa universaalien lain harmonian kanssa, ettei menetettäisi aikaa sen syvän merkityksen selvittelyyn. Emme tarkoita sitä missään epäystävällisessä hengessä, mutta joidenkin länsimaisten ihmisten vastustaessa oppimme oikeaa tulkintaa (ketään ei painosteta hyväksymään sitä) tunnemme velvollisuudeksemme muistuttaa vastustajillemme, että heillä on vapaus valita. Myöhempien suurten maailmanfilosofioiden joukossa on kaksi – nykyaikaisempi on seuraus vanhemmasta – joiden ”jälkitilat” on selvästi ja yksinkertaisesti määritelty ja joiden kummankin hyväksyminen olisi sitä paitsi mieluista: toinen – miljoonien spiritualistien taholta; toinen – ihmiskunnan kunnioitettavimman osan, nim. sivistyneen länsimaisen yhteiskunnan taholta. Ei mitään epäselvää tai luonnon petkutusta viimeksi mainitussa: sen todellisille ja uskollisille devachanissa

¹ Lukijalle muistutetaan tässä yhteydessä, että ei devachan eikä avīchi ole pakka vaan *tila*, joka vaikuttaa suoraan siinä olevaan olentoon, ja kaikkiin muihin ainoastaan *vastavaikutuksen* kautta.

olijoille luvataan selvästi ja ystävällisesti sanoinkuvaamaton haltiotila, jossa he näkevät ikuisuuden kuluessa kadotukseen tuomittujen kidutuksen helvetin syvyyksissä. Meidän pitää ja me tahdomme esittää joitakin *tosiasioita*. Kun okkulttinen filosofia ja buddhalaisuus eivät ole onnistuneet vielä saamaan Tertullianusta lyömään meidän puolestamme oikeaoppisen helvetin perussäveltä,¹ emme voi ryhtyä laatimaan keksittyjä juttuja, jotka sopivat jokaiseen makuun ja kuvitteluun.

Sellaista kidutuksen paikkaa ei ole tietämättömille, ei sellaista tilaa, jossa palkkion varjolla ja ”oikeiden vertauskuvien” pakosta vilpittömistä pitäisi tehdä todistajia tai jopa tietoisia rakkaittensa kärsimyksistä. Jos olisi toisin, itse dhyani-chohanien aktiivinen autuus muuttuisi heti paikalla rannattomaksi sappimereksi. Ja se joka *tahtoi* – ”Annettakoon kaikkien syntien ja pahuuksien, jotka virtaavat *kaliyugan* turmeluksesta, tänä meidän rappeutuneena aikakautenamme langeta päälleni, mutta sallittakoon maailman pelastua” – olisi siis tahtonut turhaan ja olisi ehkä asettanut näkyvän maailman kunnioittamisen näkymättömän maailman kunnioittamisen edelle. Sen oletaminen, että jollekin ”sielulle”, joka pakenee tältä pahuuden ympäröimältä planeetalta, missä tietämättömät itkevät ja pahat iloitsevat, olisi varalla samanlainen

¹ Tämä viittaa ilmeisesti sielua inspiroivaan monologisiin Tertullianuksen teoksessa *De Spectaculis*, luku xxx. Vajottuaan villiin ilon ekstaasiin paljaasta toiveesta nähdä jonakin päivänä kaikkien filosofien, ”jotka ovat vainonneet Kristuksen nimeä, palavan mitä julmimmassa helvetin tulella...” tämä pyhä patristinen henkilö, yksi kristillisen kirkon isistä, selittää: ”Voi, miten suurenmoinen tuleekaan olemaan tuo näytelmä. Voi, kuinka minä tulenkaan iloitsemaan! Voi, kuinka tulenkaan riemuitsemaan!” – Toim.

[Ei tiedetä, mistä erityisestä Tertullianuksen teoksen käännöksestä H. P. B. lainaa. Kuitenkin T. R. Gloverin alkuperäisen latinankielisen tekstin käännöksessä (Ks. *Loeb Classical Library*, editoinut T. E. Page jne., London, Wm. Heinemann, Ltd.; New York, G. P. Putnam’s Sons, 1931), on seuraava kohta: ”Kuinka suunnaton näytös tuo päivä, ja kuinka laajakantoinen! Mikä näky herättääkään ihmettelyni, mikä nauruni, ilon ja riemun! kun näen kaikki nuo kuninkaikat... Ja tuomarit, jotka vainosivat Jeesuksen nimeä...” Edellä mainitussa editiossa on englanninkielinen teksti painettu rinnakkain alkuperäisen latinankielisen tekstin kanssa. – *Coll. Writings* -teoksen toimittaja.]

kohtalo jopa devachanin rauhallisessa turvapaikassa, olisi kaikkein sietämättömin, kaikkein kauhein ajatus! Mutta me sanomme, että asia *ei* ole niin. Devachanissa olijan autuus on täydellinen, ja luonto varmistaa sen jopa silläkin uhalla, että sitä syyttäisivät *petkuttamisesta* tämän maailman pessimistit, jotka eivät kykene tekemään eroa *vastun*, ainoan todellisuuden, ja *vishayan*, aistiharhojemme, väliltä. Jokseenkin kaukaa haettu on oletamus, että meidän *objektiivisen* ja *subjektiivisen* pitää olla oikeita vertailuperusteita muun universumin todellisuuksille ja epätodellisuuksille; että *meidän* totuuden ja rehellisyyden kriteerimme on oltava niiden ainoana universaalina maamerkinä. Jos meidän olisi lähdeittävä sellaisista periaatteista, meidän olisi syytettävä luontoa, että se petkuttaa lakkaamatta, ei ainoastaan ihmisiä vaan myös eläimiään. Kuka meidän vastustajistamme, käsitellessään luonnonhistorian tosiasioita ja näkö- ja väri-ilmiöitä, rohkenisi koskaan huomauttaa, että koska muurahaiset ovat täysin kykenemättömiä näkemään ja erottamaan värejä niin kuin inhimilliset olennot (niille ei ole esim. punaista), niin ne ovat myös ”luonnon petkuttamia”? Ei *persoonallisuudella* eikä *objektiivisuudella*, niin kuin me ne tunnemme, ole mitään olemusta monadin rakenteessa; ja jos jonkin ihmeen avulla joku elävä olento voisi tulla devachanisen olennon näköpiiriin, devachanissa olija havaitsisi sen yhtä vähän kuin luonnolliset silmämme havaitsevat elementaalit, joita tungeksii ilmassa ympärillämme.

Vielä yksi virhe arvostelijalta. Hän näyttää pähkäilevän sen ajatuksen parissa, että jos jollain on jokin käsitys subjektiivisesta tietoisuudesta devachanisessa tilassa tämän elämän aikana, hän tulee tietämään, että sellainen kokemus on illusorinen, kun hän todella on siinä. Ja silloin devachaniset autuudet ovat menettäneet kaiken todellisuutensa hänen suhteensa. Ei ole mitään syytä pelätä sellaista katastrofia. Ei ole kovin vaikea nähdä harhakuvitelmaa, joka on tämän väitteen takana. Oletetaan esim. Lahoressa asuvan A:n tietävän, että hänen ystävänsä B. on Kalkutassa. Hän näkee unta, että he molemmat ovat Bombayssa erilaisissa toimissa. Tietääkö hän *silloin kun hän näkee unta*, että koko uni on harhaa?

Kuinka voi tietoisuus, että hänen ystävänsä on todella Kalkutassa, mikä on tiedossa ainoastaan hänen hereillä ollessaan, auttaa häntä varmistumaan unensa harhaluonteesta, *kun hän on sillä hetkellä unessa?* Jopa kokiessaan unia useita kertoja elämänsä aikana ja tietäen, että unet ovat yleensä harhaa, A ei tiedä, että hän näkee unta, kun hän on sillä hetkellä tuossa tilassa.

Vastaavasti ihminen voi kokea devachanisen tilan vielä elossa ollessaan ja voi halutessaan sanoa sitä harhakuvitelmaksiksi, kun hän tulee takaisin objektiivisen tietoisuuden tavanomaiseen tilaansa ja vertaa sitä mainittuun tilaan. Hän ei kuitenkaan tiedä, että kyseessä on uni hänen kokiessaan sen toisen kerran (tällä hetkellä) hänen vielä eläessään tai kun hän kuolee ja menee devachaniin.

Edellä oleva riittää kattamaan asian, vaikka käsiteltävänä oleva tila todella olisi ”unta” vastustajamme käsittämässä merkityksessä. Mutta se ei ole ”unta” eikä millään tavalla ”petkutusta”. Tosin se voi olla sitä Johnsonin sanakirjan näkökulmasta. Katsottuna siitä näkökannasta, joka on riippumaton kaikesta inhimillisestä määrittelystä, ja sen näkökulmasta, joka tietää jotakin näkymätöntä maailmaa hallitsevista laeista, on yhteys monadien välillä todellista, keskinäistä ja yhtä *varmaa* subjektiivisuuden maailmassa kuin se on tässä meidän petollisen todellisuuden maailmassamme. Se on Zöllnerin ihmisen vanha tarina kaksiulotteiselta alueelta, jossa väitellään ilmiöistä, jotka tapahtuvat kolmiulotteisessa maailmassa.

ERILAISIA DEVACHANIN TILOJA

Vastaus III

Aasialaissyntyisen okkultistin mieleen ensimmäiseksi johtuva kysymys hänen nähdessään ne moninaiset vaikeudet, jotka vaivaavat eurooppalaisia esoterismin opiskelijoita devachanin osalta, on: miten selittää heidän kummalliset kuvitelmansa, jotka koskevat tulevia tiloja! Ihmisen on luonnollista arvioida toisen älyllisiä toimintoja omillaan. Kovin helposti hän ei voi asettua naapurinsa asemaan ja yrittää nähdä asioita tämän näkökulmasta.

Mitä sitten devachaniin tulee, mikään ei ilmeisesti olisi selvempi kuin esoteerinen oppi, vaikka ”maallikko-chela” on sen esittänyt vaillinaisesti. Sitä ei silti ole ilmeisesti ymmärretty, ja luulen, että asian on johduttava pikemminkin omien näkemistapojemme tavanomaisista eroista kuin ilmaisukeinojemme teknisistä puutteista. Aasialaisen okkultistin olisi jopa hyvin vaikea loihkia esiin sellaista mielikuvitusta, kuin oli Swedenborgilla, joka tekee enkeleistä meidän kuolemanjälkeisiä ”inkvisiittoreitamme”, jotka velvoitetaan arvioimaan sielun karttuneita ansioita ja puutteita tarkastelemalla fyysisesti sen ruumista alkaen sormien ja varpaiden päistä ja jatkuen sieltä keskikohtiin! Yhtä hämmäntävää olisi yrittää pakottaa siihen, että vakavasti seuraa amerikkalaisen henkien kesämaan asukasta tuon optimistisen idyllisen Edenin lastentarhoissa, keskustelupiireissä ja lainsäädännöllisissä kokouksissa.

Antropomorfismin loimilangat näyttävät kulkevan koko eurooppalaisen metafysiikan kudoksen läpi. *Persoonallisen* jumaluuden ja hänen persoonallisten välikappaleidensa raskas käsi näyttää puristavan miltei jokaisen länsimaalaisen ajattelijan aivoja. Jos vaikutus ei näy yhdessä muodossa, se näkyy toisessa. Onko kysymys Jumalasta? Metafyysinen kuultokuva kytketään päälle, ja projektori väläyttää eteemme kuvan kultapäällysteisestä, helmiäisovisesta uudesta Jerusalemissa, jossa on vastaanottosali, riikinkukkovaltaistuini, mahârâja, ministereitä, hovimiehiä, trumpetinsoittajia, kirjureita ja tavallinen seurue. Käsitelläänkö ruumiittomien henkien välistä yhteyttä? Tyypillinen länsimainen ennakkoluuloinen mieli ei voi käsittää mitään sellaista yhteyttä ilman jonkinasteisen ruumiinkaltaisten objektiivisten hahmojen keskinäistä tietoisuutta: jonkinlaista psyykkistä rupattelua. Toivon, etten tee vääryyttä länsimaisille kirjeenvaihtajillemme, mutta ainakin minulle itselleni on mahdotonta vetää mitään johtopäätöksiä brittiläisen teosofin muistion pääsisällyksestä. Hänen käsityksensä voi olla mielikuvituksellinen ja henkevä, mutta se on silti materialistinen sisimmältään. Me sanoisimme, että metafyysisen kehittelyn ydinkohta on raamatusta johtuva: ja sen

opaalinhohtoisen sumun läpi säihkyvät ”Uuden Jerusalemin” tornit.

Aasialaisissa järjestelmissä on kyllä paljon mielikuvituksellista eksoterismia. Aivan yhtä paljon ja ehkä enemmänkin kuin länsimaisissa, ja filosofioillamme on monta harlekiininaamiota. Mutta emme nyt puutu ulkonaisiin asioihin: arvostelijamme turvautuu metafyyssiseen perustaan ja käsittelee esoterismia. Hänen vaikeutenaan on sovittaa ”eristys”, niin kuin hän ymmärtää sen, ”yhteyteen”, niin kun me sen ymmärrämme. Vaikka monadi ei ole kuin puusta pudonnut siemen, vaan on luonteeltaan kaikkialle tunkeutuva ja kaikkialla läsnä oleva; vaikka subjektiivisessa tilassa aika, paikka ja sijainti eivät ole vaikuttavia seikkoja sen kokemuksissa; vaikka, lyhyesti sanottuna, kaikki maalliset olosuhteet ovat käännteisiä; ja nyt ajateltavissa oleva tulee silloin käsittämättömäksi ja päinvastoin – kuitenkin lontoolainen ystävä jatkaa järkeilemistään ikään kuin kaikki tämä ei olisi niin...

Buddhalaisittain sanottuna devachanissa on erilaisia tiloja ja asteita. Niissä kaikissa, huolimatta pääsankarin (meille) objektiivisesta eristyksestä, häntä ympäröi näyttelijöiden joukko, jonka kanssa hän oli kuluneen maelämänsä aikana herättänyt ja viimeistellyt syitä niistä seurauksista, jotka on synnytetty ensin *devachanisen* tai *avichisen* subjektiivisuuden kentällä. Ne olivat silloin vahvistaneet karmaa seuraamaan tulevan jälleensyntymän objektiiviselle (?) tasolle. Maelämä on niin sanottu draaman (vai pitäisikö meidän sanoa, *mysteerin*) esinäytös, draaman, joka esitetään *rûpa-* ja *arûpalokassa*. Jos nyt sanoisimme, että luonto, kaikki asiaankuuluva mikä koskee persoonallisuutta ja objektiivisuuden lakeja niin kuin ne ymmärretään eksoterismissa, ”muodostaa todellisen yhteyden” devachanisten sankarien ja näyttelijöiden välillä, ja sen sijaan että *erottaisi* monadit, ei vain ”persoonallisesta tai ruumiillisesta” vaan myös *astraalisesta* ”yhteydestä”, se saa aikaan ”todellisen toveruuden” niiden välillä, kuten maatasolla, niin me voisimme ehkä välttää oudon syytöksen ”luonnon petkutuksesta” devachanissa. Toisaalta, vedoten siten tunnepohjaisiin vastaväitteisiin voisimme tuskin estää

eurooppalaisten chelojemme joutumista vielä sekavamman pulman eteen. He joutuisivat kohtaamaan persoonallisen, *postmortalin* kaikkialla läsnäolon ongelman, joka heittäisi länsimaisen jumaluuden kysymyksen kauas epäloogisen absurdismin taustalle.

Ottakaamme hetkeksi tarkasteltavaksi devachaninen isä, joka on ollut kaksi kertaa naimisissa rakastaen kumpaakin vaimoaan samoin kuin lapsiaan. Sitä vastoin äitipuoli ei rakasta hänen jälkikasvuun eikä *heidän* äitiään, ja näiden kahden välillä vallitsee erittäin kylmä välinpitämättömyys, ellei jopa vastenmielisyys. ”Todellinen toveruus” ja ”todellinen *persoonallinen* yhteys” (viimeksi mainittu pätee jopa heidän astraaliruumiisiinsa) on tässä autuutta isälle ja suuttumusta kahdelle vaimolle ja lapsille, jotka kaikki ansaitsevat devachanisen autuuden. Kuvitelkaamme sitten edelleen, että oikea äiti kohdistaa voimakkaan rakkautensa lapsiin devachanisen tilansa aikana ja siten vie isältä *tälle* kuuluvan autuudenosan. Aiemmin on sanottu, että devachaninen mieli kykenee ainoastaan korkeimpaan henkiseen ajatteluun; eivätkä karkeampien aistien kohteet tai mikään mielipahaa aiheuttava voisi edes koskettaa sitä – sillä muussa tapauksessa devachan sulautuisi *avîchiin*, ja puhdas autuudentunne häviäisi ainiaksi.

Kuinka voi luonto edellä olevassa tapauksessa ratkaista ongelman uhraamatta velvollisuuttaan meidän *objektiivisessa* ja *todellisuudessa* maallisessa merkityksessämme, vaarantamatta asemaansa meidän totuuden ja rehellisen menettelytavan kriteerimme edessä? Toiselta puolen, lasten olisi kaksin- ja kolminkertaistettava itsensä *ad infinitum*, loputtomiin – koska heillä myös voi olla henkisen kiintymyksen ruumiittomia, devachanisia kohteita, jotka vaativat äänekkäästi muualla läsnäoloaan – mikä kaikkialla läsnäolon prosessi tuskin vastaisi persoonallista, todellista läsnäoloamme samanaikaisesti useissa eri paikoissa; tai aina olisi joku jossakin ”luontoa petkuttamassa”. Tosiasiassa olisi kohtalokasta sijoittaa *monadit* umpimähkään yhteen kuin onnellinen perhe: kukin ihminen, olipa hän kuinka merkityksetön tahansa maan päällä, on silti mentaalisesti ja moraalisesti *sui generis*, omaa luokkaansa, omissa erillisissä autuuden ja toiveen käsityksissään, ja hänellä on sen

vuoksi oikeus ja ehdoton välttämättömyys omaan persoonalliseen, ”erilliseen” devachaniin.

Länsimaalaisen mielen pohdiskelut ovat tähän mennessä tuskin koskaan kuvanneet mitään korkeampaa tulevaa elämää kuin *kâma- ja rûpalokien* eli alempien maansisäisten ”henkimaaailmojen” elämät. Liitteessä D viitataan moniin tiloihin ja piireihin. Jopa eksooterisen buddhalaisen filosofian mukaan inkarnoitumattomat olennot jaetaan kolmeen luokkaan:

1) *kâmâvachara* eli ne, jotka ovat yhä intohimojen vallassa *kâmalokassa*;

2) *rûpâvachara*, eli ne jotka ovat edenneet korkeampaan vaiheeseen, mutta vielä säilyttävät *rûpalokassa* merkkejä vanhasta muodostaan; ja

3) *arûpâvachara* eli ne joista tulee muotoa vailla olevia entiteettejä korkeimman devachanin *arûpalokissa*.

Kaikki riippuu monadin henkisyydestä ja pyrkimyksistä. Neljännen prinssiipin – jota sanotaan *kâmaksi*, koska se on *kâmalokasta* erottamaton – astraaliruumis on aina maallisen magnetismin vetoimapiirissä; ja monadin on vapauduttava *manaksensa* vielä hienommista mutta yhtä tehokkaista vetovoimista, ennen kuin se ylipäätään pääsee devachanisten tilojen jaksoonsa, ylemmille *arûpa-seuduille*. Sen vuoksi on erilaisia devachanissa olijoiden asteita. *Arûpalokan* asteissa entiteetit ovat yhtä *subjektiivisia* ja tosiaan ”eivät edes niin aineellisia kuin tuo eteerinen varjoruumis – *mâyâvirûpa*”. Ja vielä sielläkin me väitämme olevan ”todellista toveruutta”. Mutta vain hyvin harvat saavuttavat sen jättäen väliin alemmat asteet.

On sellaisia devachanissa olijoita, aiemmin maan päällä olleita korkeimman moraalisuuden ja hyvyyden ihmisiä, jotka *vanhojen älyllisten tutkimusten ja varsinkin keskeneräisen mentaalisen työn takia* ovat vuosisatoja *rûpalokissa* täydellisessä devachanisessa eristyksessä – kirjaimellisesti niin, koska ihmiset ja rakkaat sukulaiset ovat kaikki kaikonnet pois tämän intellektuaaliseen

pyrkimykseen kohdistuvan voimakkaan ja puhtaasti henkisen intohimon edestä. Esimerkkinä tutkimukseensa sidotusta (anteeksi uusi termi sen ilmaisevuuden vuoksi) tilasta ajatelkaa kuolevan Berzeliuksen mentaalista tilaa, miehen jonka viimeinen ajatus kuvasi epätoivoa siitä, että kuolema keskeyttäisi hänen työnsä. Tämä on *tanhâ* (hindujen *trishnâ*) eli tyytymätön, kiihkeä halu, jonka on kuluttava loppuun ennen kuin entiteetti voi siirtyä puhtaaseen *a-rûpa*-tilaan. Jokaista tapausta varten on varaus, ja jokaisessa tapauksessa sen luo kuolevan ihmisen viimeinen, päällimmäinen halu. Tiedemies, joka oli pääasiassa elänyt *manaksen* vaikutuksessa ja joka halusta kehittää korkeinta fyysistä älyään pysyi syventyneenä aineellisen maailman mysteereihin, tulee yhä mentaalisten attraktioidensa johdosta olemaan magneettisesti kiinni tutkijoihin ja heidän työhönsä, vaikuttaen ja ollen heidän vaikutuksessaan *subjektiivisesti* – (vaikka aivan erilaisella tavalla kuin mikä on tuttua istuntohuoneissa ja meedioille), kunnes energia kuluu loppuun ja *buddhista* tulee ainoa hallitseva vaikuttaja. Sama sääntö koskee kaikkia himo- tai tunnesiteitä, jotka kietovat matkaavaa monadia (yksilöllisyyttä) minkä tahansa syntymän suhteissa. Ruumiittoman on peräkkäin kiihittävä olemisen tikkaiden jokainen puola ylöspäin maallisesta subjektiivisesta *absoluuttisen* subjektiiviseen. Ja kun tämä rajoitettu nirvânin devachanin tila on saavutettu, entiteetti nauttii siitä ja sen eloisista vaikka henkisistä todellisuuksista, kunnes tuo karman vaihe on tyydytetty ja fyysinen vetovoima seuraavaan maaelämään vaatii oikeuksiaan.

Sen vuoksi entiteettiin vaikuttaa devachanissa kenen tahansa toisen entiteetin psyykinen tila ja päinvastoin, jos tämän toisen suhde on niin läheinen siihen, että se säilyy, kuten edellä huomautettiin, läpi alempien kuolemanjälkeisten piirien puhdistavan kehityksen. Niiden yhteys aistitaan henkisesti, ja kuitenkin, sikäli kuin jokin länsimaisen ajattelijan tähän asti edellyttämä suhde toimii, jokainen yhä ”erotetaan toisesta”. Jos kysymyksen tekijä voi formuloida itselleen monadin tilan puhtaana henkenä, joka on subjektiivisin käsitettävissä oleva entiteetti, ilman muotoa, väriä tai painoa, jopa niin iso kuin atomi; entiteetti,

jonka edellisen persoonallisuuden (eli maasyntymän) muistot johtuvat *manaksen* viimeisimmästä yhteydestä viiteen alempaan pernsiippiin – hän huomaa silloin voitansa vastata omaan kysymykseensä. Esoteerisen opin mukaan tätä kehitystä ei pidetä yksilöllisen tietoisuuden sammumisena vaan sen äärettömänä laajenemisena. Entiteetti ei häviä vaan yhdistyy universaaliin entiteettiin, ja sen tietoisuus tulee kykeneväksi muistamaan, ei pelkästään yhden sen maan päällä kehittyneen persoonallisuuden kohtauksia, vaan kaikkien koko sarjaan kalpan aikana kuuluneen ja siten jokaisen muun persoonallisuuden kohtaukset. Lyhyesti sanoen, oltuaan rajallinen siitä tulee rajaton tietoisuus. Mutta tämä tapahtuu ainoastaan kaikkien syntymien lopussa absoluuttisen ylösnousemuksen suurena päivänä.

Kuitenkin kun monadi siirtyy syntymästä toiseen ja kulkee läpi alemmat sekä devachaniset piirinsä jokaisen uuden maallisen olemassaolon jälkeen, niin jokaisessa syntymässä luotujen keskinäisten siteiden on heikennyttävä ja lopulta tultava tehottomiksi, ennen kuin se voi syntyä uudelleen. Tieto noista suhteista kestää häviämättä akashassa, ja niitä voi aina tarkastella uudelleen, kun missä tahansa syntymässä olento kehittää piilevät henkiset kykynsä ”dhyanan neljänteen vaiheeseen”: mutta niiden ote olentoon vähitellen hellittää. Tämä saatetaan päätökseen jokaisessa syntymien välisessä devachanissa. Ja kun persoonalliset yhdyssiteet – magneettiset tai psyykkiset, niin kuin joku voi niitä mieluummin kutsua – jotka sitovat devachanissa olijaa lähinnä edellisen elämän toisiin entiteetteihin, joko sukulaisiin, ystäviin tai perheeseen, ovat kuluneet loppuun, hän on vapaa siirtymään eteenpäin syklisellä polullaan. Ellei tämä persoonallisten siteiden häviäminen olisi tosiasia, jokainen olento kulkisi kalpan ympäri kietoutuneena menneiden suhteidensa – myriadien isien, äitien, sisarten, veljien, vaimojen jne. – verkkoihin lukemattomissa syntymissä: sekamelska kerrassaan! Maakeskisen hypoteesin tietämättömyydestä johtuva harhakäsitys synnytti kaikki eksoteeriset teologiat absurdeine oppeineen. Samoin tietämättömyydestä johtuva teoria monogeneesistä eli ainoastaan yhdestä maanpäällisestä elämästä jokaiselle olennolle tekee

vaikeaksi eurooppalaisille metafysikoille ratkaista olemassaolomme arvoitusta ja ymmärtää eroa monadin yksilöllisyyden ja sen fyysisen ilmenemisen välillä maaelämien sarjassa, niin monissa erilaisissa täysin erillisissä persoonallisuuksissa. Eurooppa tietää paljon atomien painoista ja kemiallisista symboleista, mutta sillä on vain vähän tietoa devachanista.

LÄNSIMAISEN SPIRITUALISMIN SUUNTA

[*Theosophist*, "The Drift of Western Spiritualism", October 1879]

Viimeaikaiset tiedot maailman eri puolilta tuntuvat osoittavan, että samalla kun spiritualistisiin ilmiöihin on olemassa lisääntyvää kiinnostusta, varsinkin huomattavien tiedemiesten keskuudessa, on myös kasvavaa halua tutkia teosofien näkemyksiä. Vihamielisyyden ensimmäinen impulssi on miltei laantunut, ja on lähestymässä hetki, jolloin väitteitämme kuunnellaan maltillisesti. Tätä osasimme odottaa jo alusta pitäen. Seuramme perustajat olivat pääasiassa veteraanispiritualisteja, jotka olivat kasvaneet ulos ensi hämmästyksestään outoja ilmiöitä kohtaan ja pitivät välttämättömänä tutkia perusteellisesti mediumismin lakeja. Okkulttisia tieteitä koskevien keskiaikaisten ja ikivanhojen teosten lukeminen oli osoittanut heille, että nykyiset ilmiöt olivat vain toistoa siitä, mitä oli nähty, tutkittu ja ymmärretty aikaisempina aikakausina. He löysivät askeettien, mystikkojen, teurgien ja profeettojen sekä astrologien, "ennustajien", "maagikkojen", "noitien" ja muiden okkulttisen voiman moninaisten haarojen tutkijoiden tai harjoittajien elämäkertoista runsaasti todisteita, että länsimaista spiritualismia voitiin ymmärtää ainoastaan herättämällä vertailevan psykologian tiede. Vastaavanlaisella synteettisellä metodilla olivat filologit Eugène Burnoufin johdolla avanneet uskonnollisen ja filologisen perinnön salaisuuksia ja kumonneet siihen asti kumoamattomina pidettyjä länsimaisia teologisia teorioita ja dogmeja.

Edeten tässä hengessä teosofit arvelivat keksineensä joitakin syitä epäillä sitä spiritualistisen teorian oikeellisuutta, että piirien kaikki ilmiöt olivat välttämättä *yksinomaan* kuolleiden ystäviemme henkien toimintaa. Muinaiset kansat osasivat luokitella muita yliroumiillisia olentoja, jotka voivat liikutella kohteita, kannatella meedioiden ruumiita ilman läpi, esittää selviä kokeita kuolleiden henkilöllisyydestä ja ohjata herkkiä ihmisiä kirjoittamaan ja puhumaan vieraita kieliä, maalaamaan kuvia ja soittamaan outoja musiikki-instrumentteja. Eivät pelkästään tienneet niistä, vaan osoittivat, kuinka ihminen saattoi hallita näitä näkymättömiä voimia ja sai ne tekemään noita ihmeitä käskystään. Teosofit huomasivat sitä paitsi, että okkultismissa oli kaksi puolta – hyvä ja paha puoli – ja että kokemattoman oli pelottavaa ja vaarallista kajota jälkimmäiseen, vaarallista moraalillemme samoin kuin fyysiselle luonnonllemme. Heidän mieliinsä painautui silloin vakaumus, että samalla kun spiritualismin kummalliset ihmeet kuuluivat kaikkein tärkeimpiin asioihin, joita voitiin tutkia, mediumismi ilman mitä huolellisimman tarkkaavaisuuden kiinnittämistä kaikkiin olosuhteisiin oli hyvin vaarallista.

Näin ajatellen ja vakuuttuneena mesmerismin ja okkultismin muiden haarojen perusteellisen tiedon tärkeydestä nämä perustajat vakiinnuttivat Teosofisessa seurassa tavan lukea, kysellä, verrata, tutkia, kokeilla ja tulkita psykologian mysterejä. Tämä kyselyvirta tietysti piti sisällään vedalaisen, brahmalaisen ja muun muinaisen itämaisen kirjallisuuden tutkimisen, sillä siinä – varsinkin ensin mainitussa, tuossa viisauden suurimmassa aarraitassa, joka on ihmiskunnalle ollut helposti lähestyttävissä – piilee luonnon ja ihmisen koko mysteeri. Nykyajan mediumismin ymmärtämiseksi on lyhyesti sanottuna välttämätöntä perehtyä joogafilosofiaan, ja Patanjalin aforismit ovat jopa keskeisempiä kuin Andrew Jackson Davisin ”Jumalalliset ilmestykset”. Ei voi koskaan tietää, kuinka monet mediumistisista ilmiöistä *täytyy* lukea ruumiittomien ansioksi, ennen kuin ratkaistaan, kuinka paljon *voivat* ruumiillistuneet ihmiset ja sokeat mutta aktiiviset voimat tehdä vaikuttaessaan noilla alueilla, jotka ovat vielä tieteelle tuntemattomia. Haudantakaisesta olemassaolosta ei ole

edes olemassa näyttöä, jos sen täytyy tulla meille ilmiömuodossa. Uskomme, että tämä tullaan tunnustamaan varauksetta, edellyttäen että historian muistitiedot hyväksytään esitystemme vahvistuksena.

Lukija tulee huomaamaan, että pääkohta mediumistisia ilmiöitä koskevien teosofisten ja spiritualististen teorioiden välillä on se, että teosofit sanovat, että ilmiöitä voidaan tuottaa useamman kuin yhden vaikuttavan voiman avulla. Spiritualistit sanovat, että ainoastaan yksi välittäjä voidaan myöntää – ruumiittomat sielut. On myös muita eroja – esimerkiksi se, että *voi* olla sellainen asia kuin inhimillisen yksilöllisyyden häviäminen erittäin pahan ympäristön seurauksena; että hyvät henget harvoin, jos koskaan, aiheuttavat fyysisiä ”ilmennyksiä” jne. Ensimmäinen ratkaistava seikka on kuitenkin se, mikä tässä esitettiin ensimmäisenä, ja me olemme osoittaneet, kuinka ja millä suunnilla teosofien mielestä tutkimuksia olisi syytä ututterasti tehdä.

Itäintialaiset lukijamme, toisin kuin länsimaiset lukijat, jotka ehkä näkevät nämä rivit, eivät tiedä, kuinka kiivaasti ja lujasti näistä asioista on väitely kuluneina kolmena tai neljänä vuotena. Kiistely kuitenkin lakkasi siinä vaiheessa, kun väittelyt eivät näyttäneet enää hedelmällisiltä. Lisäksi New Yorkin teosofien nykyinen vierailu ja päämajan perustaminen Bombayhin [Mumbai], samoin kuin kirjasto, esitelmätilaisuudet ja tämä lehti, ovat sen konkreettisia seurauksia. On päivänselvää, että tällä toimenpiteellä on hyvin suuri vaikutus länsimaiseen psykologiaan. Olivatpa meidän komiteamme täysin päteviä tarkkailemaan ja kunnolla tulkitsemaan itämaista psykologiaa tai eivät, kukaan ei kieltäne, että länsimaista tiedettä on väistämättä rikastutettava intialaisten, singalilaisten ja muiden mystikkojen myötävaikutuksella. Nämä saavat nyt THE THEOSOPHISTISTA kanavan, jolla tavoittaa eurooppalaisia ja amerikkalaisia okkultismin tutkijoita, mitä ei ole osattu koskaan kuvitella, sanomattakaan että sellaista olisi aiemmin nähty. Vilpittömin toiveemme ja uskomme on, että Seuramme yleisten periaatteiden mukaan sen rehellisyyttä ja poikkeuksellisia edellytyksiä itämaisen viisauden keräämiseen ymmärretään hyvin, että siitä ajatellaan paremmin kuin nyt spiritualistit ajattelevat ja että se vetää

veljeskuntaansa paljon enemmän heidän terävimpiä ja parhaita ajattelijoitaa.

Teosofiaa ei voi nimittää spiritualismin yhtään enempää kuin mesmerismin tai minkään muun psykologian haaran viholliseksi. Tässä ihmeellisessä ilmiöiden esiintymispuuskassa, jota on läntisessä maailmassa nähty vuodesta 1848 alkaen, ilmenee sellainen tilaisuus tutkia olemassaolon salattuja mysteerejä, jollaisesta maailma on tuskin aiemmin tiennyt. Teosofit pyytävät ainoastaan, että näitä ilmiöitä tutkittaisiin niin perusteellisesti, että meidän aikakautemme ei loppuisi suurin ratkaisemattomin ongelmin. Mikä tahansa pysäyttää tämän – joko pinnallisen tietouden kapeus, teologian dogmatismi tai jonkin muun ryhmän ennakkoluulot – se pitäisi pyyhkäistä pois jonkinlaisena vihamielisyytenä yleiselle intressille. Teosofiaa, jonka tarkoituksena on vuorostaan tutkia historiallisia muistikirjoja todisteineen, voidaan pitää luonnollisena ilmiöllisen spiritualismin seurauksena tai koetinkivenä jolla osoittaa sen puhtaan kullan arvo. On tunnettava molemmat ymmärtääkseen mikä Ihminen on.

PAHOLAISEN OMA

AJATUKSIA ORMUZDISTA JA AHRIMANISTA

[*Lucifer*, The Devil's own, Thoughts on Ormuzd and Ahriman, March 1891]

Terve, pyhä valo,
Taivaan esikoisen,
ikuisen säteen lapsi.

. . . Koska Jumala on valo
Kirkkaan olemuksen kirkas ulosvirtaus.

. . . Saatana pukee nopeat siivet,
ja päin helvetin portteja
Tarkkailee yksinlennollaan.

Milton

Maailmanuskontojen allegorioissa ei ole filosofisesti syvällisempää, suurempaa eikä kuvaavampaa ja paljonpuhuvampaa perustyyppiä kuin mazdalaisen uskonnon kahden veljesvoiman esikuvat, joita kutsutaan Ahura Mazdaksi ja Angra Mainyksi. Nykyaikaisessa muodossaan ne tunnetaan paremmin nimillä Ormuzd ja Ahriman. Näistä kahdesta emanaatiosta, korkeimmasta ja tuntemattomasta periaateesta¹ lähteneen ”rajattoman ajan – *Zeruana Akaranaan* – pojista”, toinen on ”hyvän ajatuksen” (*Vohu Manô*), toinen ”pahan ajatuksen” (*Akô Manô*) ruumiillistuma. ”Valon kuningas” eli Ahura Mazda emanoituu alkuperäisestä valosta² ja muodostaa ”Sanan” avulla Honoverin (*Ahuna Vairyan*), puhtaan ja pyhän maailman. Mutta vaikka Angra Mainyu on syntynyt yhtä puhtaana kuin vanhempi veljensä, se tulee mustasukkaiseksi tälle ja kadehtii kaikkea universumissa samoin kuin maapallolla, saaden aikaan syntiä ja paha minne tahansa meneekin.

Nämä kaksi voimaa ovat erottamattomat meidän nykyisellä tasoillamme ja tässä kehitysvaiheessa, ja toinen ilman toista olisi tarkoitukseton. Sen vuoksi ne ovat *ainoan* ilmenneen luovan voiman kaksi vastakkaista napaa, pidetäänpä viimeksi mainittua voimaa sitten universaalina kosmisena voimana, joka rakentaa maailmoja, tai antropomorfisessa aspektissaan, jolloin ajatteleva ihminen on sen käyttöväline. Sillä Ormuzd ja Ahriman ovat hyvän ja pahan,

¹ Vaikka tämä jumaluus on ”esikoinen”, silti metafysisesti ja loogisesti Ormuzd tulee järjestyksessä neljäntenä emanaationa (vrt. *Salaisen opin Parabrahman-mulaprakritiin* ja kolmeen *logokseen*). Hän on ilmenneen tason jumaluus. Avestan pyhien allegorioiden esoteerisessa tulkinnessa AHURA eli ASURA on yleisnimi *seitsemäiselle* jumaluudelle, seitsemän maailman hallitsijalle; ja *Hvaniratha* (meidän maapallomme) on neljäs tason ja lukuna. Meidän on tehtävä ero sellaisten nimien kuin *Ahura Mazdâo*, *Varana*, ”korkein” jumaluus, ja *ameshâspendien* synteisin jne. välillä. Todellinen järjestys olisi: korkein eli ainoa valo, jota sanotaan ikuiseksi; sitten *Zeruana Akarana* (vrt. Vishnu abstraktissa merkityksessään rajattomana kaiken läpäisijänä ja *Kâlana*, aikana), Ormuzdin (tuon ikuisen kaksinaisuuden eli kuvan, joka edeltää jokaista jumalaa, ihmistä ja eläintä ja jää niiden jälkeen) *Fravashi* eli *Ferouer*, ja lopuksi itse *Ahura Mazda*.

² *Zeruana Akarana* tarkoittaa samalla kertaa ääretöntä valoa, rajatonta aikaa, ääretöntä avaruutta ja kohtaloa (*karma*). Ks. *Vendidad*, farg. xix, 9.

valon ja pimeyden, henkisten ja aineellisten elementtien vastaavia edustajia ihmisessä samoin kuin universumissa ja kaikessa mitä se sisältää.

Tästä syystä maailmaa ja ihmistä nimitetään makrokosmokseksi ja mikrokosmokseksi, suureksi ja pieneksi universumiksi, jälkimmäisen ollessa heijastus edellisestä. Jopa eksoteerisesti valon jumala ja pimeyden jumala ovat sekä henkisesti että fyysisesti kaksi alati taistelevaa voimaa, joko taivaassa tai maan päällä.¹ Parsit ovat saattaneet kadottaa useimmat avaimet, jotka avaavat heidän pyhien ja runollisten allegorioittensa todelliset tulkinnat, mutta Ormuzdin ja Ahrimanin symboliikka on niin itsestään selvä, että jopa orientalistit ovat lopultakin tulkinneet sitä, sen laajoja yksityiskohtia, lähes oikein. Kuten *Vendidadin* kääntäjä² kirjoittaa: ”Kauan ennen kuin parsit olivat kuulleet eurooppalaisista ja kristityistä, kommentaattorit selittäessään myyttiä Tahmurathista, joka ratsasti kolmekymmentä vuotta Ahrimanilla hevosena, tulkitsivat vanhan legendaarisen kuninkaan sankariteon pahojen intohimojen hillitsemiseksi ja rajoittivat Ahrimanin ihmisen sydämeen.” Sama kirjoittaja tekee laajan yhteenvedon magiasta seuraavasti:

”Maailma, sellaisena kuin se nyt on, on kaksinainen ollen kahden vihamielisen olennon aikaansaannos, Ahura Mazdan, hyvän prinssiin, ja Angra Mainyun, pahan prinssiin. Kaikki, mikä on hyvää maailmassa, tulee edellisestä, kaikki, mikä siinä on paha, tulee jälkimmäisestä. Maailman historia on niiden

¹ Parsit, viimeinen muisto muinaisista maagikoista, eli jalon zoroasterilaisen systeemin tulenpalvojat, eivät alenna jumaluuttaan tekemällä hänestä pahojen henkien tai puhtaiden enkelien luoja. He eivät usko Saatanaan tai paholaiseen, ja sen vuoksi heidän uskonnollista systeemiään ei voida todellisuudessa sanoa *dualistiseksi*. Tästä esitettiin hyvä todiste noin puoli vuosisataa sitten Bombaysa, kun orientalisti, tri Wilson väitteli aiheesta parsien ylimmäisten pappien, *dasturien*, kanssa. Viimeksi mainitut kielsivät hyvin filosofisesti hänen syytöksensä ja osoittivat hänelle, että kaukana siitä että olisivat hyväksyneet Pyhät kirjansa sananmukaisesti, he pitivät niitä allegorisena Ahrimanin suhteen. Heille se on symbolinen kuvaus kosmoksen häiritsevistä elementeistä ja ihmisen pahosta himoista ja eläimellisistä vaistoista (*Vendidad*).

² *Vendidad*, käänt. J. Darmsteter, ”Introduction”, s. lvi.

aikaansaamien konfliktien historiaa, kuinka Angra Mainyu tunkeutui Ahura Mazdan maailmaan turmellen sen ja kuinka se ajetaan sieltä lopulta pois. Ihminen on aktiivinen konfliktissa, ja hänen tehtävänsä siinä esitetään hänelle laissa, jonka Ahura Mazda paljasti Zarathustralle. Kun määrätty aika on tuleva, lainantajan poika, vielä syntymätön, nimeltään Saoshyant (*Soshios*), tulee ilmestymään, *Angra Mainyu ja helvetti* tuhoutuu, ihmiset *nousevat kuolleista* ja ikuinen onni vallitsee kaikkialla maailmassa.”

Kirjoittaja kehottaa kiinnittämään huomiota kursivoituihin kohtiin, koska ne ovat esoteerisia. Mazdalaisten salaisia kirjoja, samoin kuin muita Idän pyhiä kirjoituksia (Raamattu mukaan lukien) on näet luettava esoteerisesti. Mazdalaisilla oli käytännössä kaksi uskontoa, kuten miltei kaikilla muilla muinaisilla kansoilla – yksi kansaa varten ja toinen vihittyjä pappeja varten. Siten esoteerisesti tarkastellen kursivoituilla lauseilla on erityinen merkitys, jonka todellinen tarkoitus voi selvitä ainoastaan *tutkimalla* okkulttista filosofiaa. Niinpä koska Angra Mainyu on tunnustetusti yhdessä aspektissaan ihmisen alimman luonnon ruumiillistuma, jolla on raivokkaat intohimot ja kauheat halut, ”hänen helvettiään” on etsittävä maan päältä ja *sijoitettava sinne*. Okkulttisessa filosofiassa ei ole mitään muuta helvettiä – eikä mikään tila voi olla verrattavissa jonkun erityisen onnettoman ihmisraukan helvettiin.

Ei mikään ”asbestisielu”, sammumattomat tulet tai ”huoli joka ei koskaan lakkaa” voi olla pahempi kuin jokin toivoton kurja elämä täällä maan päällä. Mutta koska sillä on kerran ollut alku, sen on myös joskus loputtava. Vain Ahura Mazda,¹ ollen jumalallinen ja sen vuoksi kuolematon ja ikuinen ”rajattoman ajan” symboli, on varma turva, ihmisen henkinen turvapaikka. Ja koska aika on kaksinainen, eli rajattomassa ajassa on mitattavissa oleva ja rajallinen aika, niin Angra Mainyu on ainoastaan periodinen ja tilapäinen paha. Se on heterogeenisuus, joka on

¹ Ahura Mazda ei tässä vastaa enää ikuisen *hyvän* ja *valon* ainutta korkeinta jumalaa vaan omaa sädetään, jumalallista EGOA, joka elähdyttää ihmistä – minkä nimisenä tahansa.

kehittynyt homogeenisuudesta. Laskeutuen pitkin erilaistuvan luonnon asteikkoa kosmisella tasolla sekä Ahura Mazda että Angra Mainyu tulevat määrättyyn aikaan ihmisen kahtalaisen tyyppin, sisäisen eli jumalallisen YKSILÖLLISYYDEN ja ulkoisen *persoonallisuuden*, edustajiksi, näkyvien ja näkymättömien elementtien ja prinssiippien yhdistelmäksi. Niin kuin taivaassa, niin myös maan päällä; niin kuin ylhäällä, niin myös alhaalla. Jos ihmisen jumalallinen *valo*, korkeampi henkisielu, muodostaa itseensä sisältyvänä seitsemän ameshaspendiä (joista Ormuzd on seitsemäs eli synteesi), Ahrimanilla, ajattelevalla *persoonallisuudella*, eläimellisellä sielulla, on puolestaan seitsemän arkkideviään vastustamassa seitsemää ameshaspendiä.

Elämänkiertomme aikana hyvät yazatat, 99 999 fravashia (eli feroueria) ja jopa ”pyhät seitsemän”, itse ameshaspendit,¹ ovat miltei voimattomia pahojen devien joukoille, jotka ovat kosmisten vastustavien voimien ja inhimillisten intohimojen ja syntien symboleja.² Paholaisten läsnäolo säteilee ja täyttää maailman moraalisella ja fyysisellä pahalla: sairauksilla, köyhyydellä, kateudella ja ylpeydellä, epätoivolla, juoppoudella, petollisuudella, epäoikeudenmukaisuudella ja julmuudella, vihalla ja verisellä murhalla. Ahrimanin neuvomana ihminen alusta pitäen sai lähimmäisensä itkemään ja kärsimään. Tämä asioiden tila lakkaa vasta sinä päivänä, jolloin Ahura Mazda, seitsenäinen jumaluus, omaksuu seitsemännen nimensä³ eli aspektinsa. Silloin hän lähettää ”Pyhän Sanansa” *Mathra Spentan* (eli ”Ahuran sielun”) ruumiillistumaan Saoshyantiin (Sosioshiin), ja viimeksi mainittu valloittaa Angra Mainyun. Sosiosh on *Ilmestyskirjan* ”uskollisen ja

¹ Valon jumalat, ”kuolemattomat seitsemän, joista Ahura Mazda on seitsemäs. Ne ovat palvottuja abstraktioita.

² Eli *paholaisia*.

³ *Yast* XIX, 16. säe kuuluu: ”Minä kutsun avukseni ameshaspendien loiston, joilla kaikilla seitsemällä on yksi ja sama ajattelu, yksi ja sama puhe, yksi ja sama teko, yksi ja sama herra, Ahura Mazda.” Kuten okkulttinen opetus sanoo: Jokaisen seitsemän periodin (Rodun) aikana ylin hallitseva *valo* saa uuden nimen, ts. yhden seitsemästä *salatusta* nimestä, joiden alkukirjaimet muodostavat yhtenä tarkastellun seitsenäisen joukon *mysteerinimen*.

toden” prototyyppi, ja sama kuin Vishnu *Kalki-avatarissa*. Kummankin odotetaan ilmestyvän *Maailman pelastajana, joka istuu valkoisen hevosen selässä* ja jota seuraa henkien joukko, joka on myös noussut maidonvalkeiden ratsujen selkään.¹ Ja sitten *ihmiset nousevat kuolleista* ja kuolemattomuus seuraa.²

Edellä oleva on tietysti puhtaasti allegorista. Se tarkoittaa okkulttisesti, että koska materialismia ja syntiä sanotaan kuolemaksi, niin materialisti, eli epäilijä, on ”kuollut ihminen” – henkisesti. Okkultismi ei ole koskaan pitänyt fyysistä persoonallisuutta *sinä* ihmisenä, ei liioin Paavali, jos roomalaiskirje (6–7) ymmärretään oikein. Siten ihmiskunta, joka on saapunut ”määrättyyn aikaan” (nykyisen *kierroksemme* lopussa), karkean aineellisen lihan kierroksen lopussa, on tietyin ruumiillisin muutoksin tuleva selvempään henkiseen totuuden ymmärrykseen. Pelastuminen lihalla tarkoittaa suhteellista pelastumista synniltä. On monia, jotka *nähdesään uskovat* ja sen seurauksena *nousevat ”kuolleista”*. Seitsemännen Rodun puoliväliin mennessä, sanoo okkulttinen ennuste, kahden ristiriidassa olevan voiman (*buddhin* ja *kama-manaksen*) taistelu on miltei lakannut. Kaikki, mikä on toivottoman syntistä ja paha, julmaa ja tuhoisaa, tullaan eliminoimaan, ja se, mikä säilyy, pyyhitään pois olemassaolosta, niin sanoaksemme karmallisesta vuorovesiaallosta johtuen, haaskaeläinvitsausten, geologisten mullistusten ja muiden hävityskeinojen muodossa. Viides kierros tuo esiin korkeammanlaisen ihmiskunnan; ja koska älykäs luonto aina etenee asteittain, tämän kierroksen viimeisen Rodun on siitä ehdottomasti kehitettävä tarvittavat ainekset. Sillä välin olemme edelleenkin vasta neljännen kierroksen viidennessä Rodussa, ja lisäksi kaliyugassa.

Kuolettava taistelu hengen ja aineen, valon ja hyvyyden sekä pimeyden ja pahan välillä alkoi pallollamme vastakohtien ensi ilmennyksessä kasvi- ja eläinluonnossa, ja se jatkui

¹ Nork ii, 176. Vrt. *Ilm.* 19:11–14: ”Minä näin taivaan avoinna: näin *valkoisen hevosen* ja sen selässä miehen... Hänen jälkeensä tulivat... *valkoisilla hevosilla ratsastavat soturit*.”

² *Yast* XIX, 89 ynnä seur.

raivokkaammin kuin koskaan kun ihminen oli tullut itsekkääksi ja persoonalliseksi olennoiksi, jollainen *hän nyt on*. Eikä sen loppumiseen ole mitään mahdollisuutta, ennen kuin valheellisuus korvataan totuudella, itsekykyys altruismilla, ja korkein oikeudenmukaisuus vallitsee ihmisen sydämessä. Siihen asti äänekäs taistelu raivoaa heikentymättömänä. Itsekykyys erityisesti, *itsen* rakkaus ennen kaikkea muuta taivaassa ja maan päällä, inhimillinen turhamaisuus apurina, on seitsemän kuolemansynnin aiheuttaja. Ei; Ashmogh, julma ”kaksijalkainen käärme”, ei ole helposti heikennettävissä. Ennen kuin tuo surkea, nyt pimeyden otteessa oleva luontokappale vapautuu valoa kohti, sen on tunnettava itsensä. Ihmisen, joka seuraa delfoilaista käskyä, on tunnettava ja hallittava heterogeenisen luontonsa jokainen kolo ja soppi, ennen kuin hän voi oppia tekemään eron ITSENSÄ ja *persoonallisuutensa* välillä. Tämän vaikean tehtävän suorittamiseksi vaaditaan ehdottomasti kaksi ehtoa: On tajuttava perusteellisesti käytännössä jalo zoroasterilainen ohje: ”Hyvät ajatukset, hyvät sanat, hyvät teot”; ja ne on painettava lähtemättömästi sieluun ja sydämeen, etteivät ne ole ainoastaan huulten puhetta ja ulkonaisen muodon noudattamista. Ennen kaikkea on murskattava *persoonallinen turhamaisuus* totaalisesti.

Tässä on ajatuksia herättävä taru ja viehättävä allegoria vanhoista zoroasterilaisista teoksista. Aivan Angra Mainyun voiman ensimmäisestä vaiheesta asti se ja sen pahat vihollisjoukot vastustivat valon joukkoja kaikessa mitä ne tekivät. Himon ja ylpeyden, turmeluksen ja jumalattomuuden demonit hävittivät systemaattisesti pyhien työtä. Juuri ne tekivät kauniista kukista myrkyllisiä, suloisista käärmeistä tappavia, ja saivat kirkkaat tulet, jumaluuden symbolit lemuamaan ja savuamaan. Ne toivat kuoleman maailmaan. Valon, puhtauden, totuuden, hyvyyden ja tiedon vastakohtaksi ne asettivat pimeyden, lian, valheellisuuden, julmuuden ja tietämättömyyden. Ahura Mazdan luomien hyödyllisten ja puhtaiden eläinten vastakohtaksi Angra Mainyu loi villipelot ja ilmaan verenhimoiset linnut. Se myös loukkasi entistä enemmän ja vastusti rauhanomaisia ja viattomia vanhemman veljensä luomuksia ja nauroi niille.

”Se on sinun kateuttasi”, sanoivat pyhät yazatat eräänä päivänä tuolle pahalle viholliselle, pahasydämiselle, ”sinä et kykene aikaansaamaan kaunista ja harmitonta olentoa, oi julma Angra Mainyu”...

Arkkivihollinen nauroi ja sanoi voivansa. Heti paikalla se loi ihanimman linnun mitä maailma oli koskaan nähnyt. Se oli majesteettinen riikinkukko, turhamaisuuden ja itsekkyyden vertauskuva, joka on itseimartelu teoissa.

”Olkoon se lintujen kuningas”, virkkoi Pimeys, ”ja ihminen *palvokoon sitä ja toimikoon sen tapaan.*”

Siitä päivästä pitäen ”Melek Taus” (enkeliiriikinkukko) tuli Angra Mainyun erityisluomukseksi ja sanansaattajaksi, jonka kautta tuota arkkivihollista kutsuvat avuksi jotkut¹ ja lepyttävät kaikki ihmiset.

Kuinka usein näkeekään lujatahtoisten miesten ja päättäväisten naisten liikuttuvan voimakkaasta kaipauksesta sellaista ihannetta kohti, jonka he tietävät olevan todellinen, taistellen kaikesta päätellen menestyksellisesti *Ahrimania* vastaan ja voittaen sen. Heidän ulkoiset *itsensä* ovat olleet mitä kauhein vaarallisen kamppailun taistelukenttä kahden vastakkaisen voiman välillä, mutta he ovat pysyneet lujina – ja voittaneet. Pimeä vihollinen tuntuu olevan voitettu. Se on itse asiassa murskattu sikäli kuin eläimellisistä vaistoista on kyse. Persoonallinen itsekkyyks, joka ahnehtii itseään ja vain itseään varten, useimpien pahojen asioiden aiheuttaja, on kadonnut. Ja jokainen alempi vaisto, sulaen kuin likaiset jääpuikot Ahura Mazdan, säteilevän EGO-AURINGON, hyvää tekevän säteen vaikutuksesta, on kadonnut antaen tilaa paremmille ja pyhemmille pyrkimyksille. Kuitenkin niissä piileskelee heidän vanha ja vain osittain kadonnut turhamaisuutensa, se persoonallisen ylpeyden kipinä, joka on viimeinen, mikä kuolee ihmisessä. Uinuva se on, piilevä ja näkymätön kaikille mukaan luettuna heidän oma tietoisuutensa;

¹ Yezidit eli ”paholaisen palvelijat”, joista jotkut oleskelevat muinaisen Babylonian tasangoilla, ovat palvoneet tähän päivään asti Melek Tausia, riikinkukkoa, Saatanan sanansaattajana ja välittäjänä arkkivihollisen ja ihmisten välillä.

mutta siellä se on yhä. Jos sen antaa herätä vain hetkeksikin, niin näennäisesti murskattu persoonallisuus tulee takaisin eloon sen äänen kuultuaan, nousten haudastaan kuin epäpuhdas paha henki keskiyön loitsijan käskystä. Viisi tuntia – ei, viisi minuuttia – sen turmiollisessa vallassa voi hävittää vuosien itsehillinnän työn ja harjoituksen sekä vaivalloisen työn Ahura Mazdan palveluksessa, avatakseen oven ammolleen uudestaan Angra Mainyulle. Tällainen on tulos hiljaisesta ja mainitsemattomasta mutta aina läsnä olevasta itsekkyyden ja pimeyden hengen ainoan kauniin luomuksen *palvonnasta*.

Katsokaa ympärillenne ja päätelkää siitä kuolettavasta hävityksestä, jonka on aikaansaanut tämä viimeisin ja taitavin Ahrimanin tekeleistä sen ulkoisesta kauneudesta ja harmittomuudesta huolimatta. Vuosisadasta toiseen, vuosi vuodelta kaikki on muutoksen alaista; kaikki kehittyä tässä maailmassa; yksi asia ei vain muutu – *inhimillinen luonto*. Ihminen kokoaa tietoa, keksii uskontoja ja filosofioita, mutta pysyy itse yhä samana. Juostessaan loputtomasti hyvinvoinnin ja maineen sekä uutuuden, nautinnon ja kunnianhimon virvatulien perässä häntä liikuttaa vain yksi suuri liikkeellepanija – turhamainen itsekkyyys. Näinä ns. edistyksen ja sivistyksen päivinä, jolloin tiedon *valo* väittää korvanneensa tietämättömyyden *pimeyden* miltei kaikkialla, kuinka monta vapaaehtoista enemmän näemme lisänä Ahura Mazdan, hyvän ja jumalallisen valon käyttövoimalle? Valitettavasti Angra Mainyun, tuon mazdalaisen Saatanan, alokkaita on enemmän kuin heitä, päivittäin yhä enemmän. He ovat valloittaneet maailman, nämä Melek Tausin palvojat, ja mitä valistuneempia he ovat, sitä helpommin he lankeavat. Tämä on ainoastaan luonnollista. Kuten *aika*, joka on sekä rajaton että rajallinen, myös valo on kaksinainen: jumalallinen ja ikuinen, ja *keinotekoinen valo*, joka paradoksaalisesti vain oikein määriteltynä on *Ahrimanin pimeyttä*.

Katsokaa, mihin kohteisiin tiedon parhaat voimat, vahvin ihmellinen aktiviteetti ja ihmisen kekseliäät kyvyt tuhlataan nykyhetkellä: tuhon sota-aseiden luomiseen, parantamiseen ja täydellistämiseen, yhä tehokkaampiin aseisiin ihmisten

vastavuoroista tappamista ja teloittamista varten. Suuret kristilliset kansat yrittävät kilpailla toisensa ulos parempien keinojen keksimisessä inhimillisen elämän tuhoamiseksi ja alistaakseen viekkaimman ja vahvimman voimalla heikoimmat ja yksinkertaisimmat, eikä mistään paremmasta syystä kuin tyydyttääkseen pöyhkeilyään, turhamaisuuttaan ja itseimarteluaan. Ja kristityt ihmiset seuraavat innokkaasti kelpo esimerkkiä. Mihinkuluu valtavan paljon varallisuutta, jota valistuneemmat ovat keränneet yksityisyritteliäisyydellään vähemmän älykkäiden perikadoksi? Tavoittelevatko rikkaat sitä niin ahnaasti inhimillisen kärsimyksen lievittämiseksi joka muodossa? Ei lainkaan. Sillä nykyään, kuten 1900 vuotta sitten, jolloin Lasarus-kerjäläinen oli iloinen saadessaan syödä rikkaan miehen pöydältä pudonneita leivänmurusia, mitkään keinot eivät ole kiellettyjä rikkaalta mieheltä itsensä suojaamiseksi köyhiltä. Se vähemmistö, joka pitää tarkkaa huolta siitä, että sen vasen käsi ei tiedä mitä oikea käsi antaa, on täysin riittämätön verrattuna siihen suureen enemmistöön, joka on ylenpalttinen lähimmäisenrakkaudessaan – ainoastaan koska nämä ihmiset ovat innokkaita näkemään nimensä julkaistuina maailmalle.

Suuri on Ahrimanin valta. Aika vierii eteenpäin jättäen joka päivän myötä tietämättömyyden ja taikauskon ajanjaksoja yhä taakseen mutta tuoden meille niiden sijaan ainoastaan vuosisatoja alati lisääntyvää itsekkyyttä ja ylpeyttä. Ihmiskunta kasvaa ja moninkertaistuu, lisääntyy voimassa ja (kirja-)viisaudessa. Se väittää tunkeutuneensa fyysisen luonnon syvimpiin mystereihin; se rakentaa rautateitä ja puhkoo maapalloon tunneleita; se kohottaa jättimäisiä torneja ja siltoja, minimoi etäisyyksiä, yhdistää valtameriä ja jakaa kokonaiset mantereet. Sähkösanomat ja puhelimet, kanavat ja rautatiet yhä enemmän yhdistävät ihmiskunnan yhdeksi ”onnelliseksi” perheeksi, mutta ainoastaan mahdollistaakseen itsekkäät ja ovelat kaikin keinoin anastamaan enemmän noiden vähemmän itsekkäiden ja ajattelemattomien nenän edestä. Todellakin tieteen ja hyvinvoinnin ”yläluokka” on alistanut valtaansa ja nautinnokseen ilman ja maan, valtameren ja tulen.

Tämä meidän aikakautemme on tosiaankin edistyksen aikakausi, inhimillisen nerouden mitä voitokkaimman osoituksen aikaa. Mutta mitä hyvää on tämä suuri sivistys ja edistys tehnyt miljoonille Euroopan slummeissa, rahvaan joukoille? Onko mikään näistä nerouden ilmaisuista lisännyt tukea tai lohtua köyhien ja tarvitsevien elämään? Eikö olekin totta sanoa, että ahdinko ja nälkä ovat sata kertaa kovempia nyt kuin ne olivat druidien tai Zoroasterin aikoina? Ja auttaako nälkäisiä joukkoja se, että kaikki tämä on keksitty, vai auttaako se vain pyyhkimään rikkaiden sohvilta pois loputkin unohtuneet ruusun terälehdet, jotka voivat epämukavasti kutittaa heidän hyvin syötettyjä kehojaan? Antavatko sähköiset kummallisuudet yhden leipäkantin lisää nälkiintyneelle ihmiselle? Tuovatko tornit ja sillat ja lukuisat tehtaat mitään hyvää ihmiskunnalle, paitsi antavat lisämahdollisuuden varakkaille imeä verta ja hikeä heidän köyhistä veljistään? Milloin, kysyn uudelleen, minä ihmiskunnan historian aikana, sen tietämättömyyden pimeimpinä päivinä, on ollut sellaista kauheaa nälkiintymistä jollaista näemme nykyisin? Milloin on köyhä ihminen itkenyt ja kärsinyt, niin kuin hän itkee ja kärsii nykyään, sanokaamme Lontoossa, missä jokaista klubissa kävijää kohti, joka kestitsee itseään hyvin päivittäin hintaan, jolla ruokkisi kaksikymmentäviisi perhettä koko päiväksi, voi laskea satoja ja tuhansia nälkäisiä raukkoja? Muodikkaiden City-ravintoloiden ikkunoiden alla, joista säteilee lämpö ja sähkövalo, voidaan nähdä vanhoja vapisevia naisia ja pikku lapsia päivittäin värisemässä ja naulitsemassa nälkäisinä silmänsä ruokaan, jonka he haistavat joka kerta oven avautuessa. Sitten he jatkavat matkaa, käskystä, kadotakseen pimeyteen, kärsien nälkää ja hytisten ja lopulta kuollen jonkin katuojan kylmään lokaan...

”Pakanalliset” parsit eivät tunne, eikä heidän yhteisönsä sietäisi yhtään kerjäläistä keskuudessaan, kaikkein vähiten NÄLKIINTYMISTÄ!!

Itsekkyys on aikakautemme pääinnostaja; *Chacun pour soi, Dieu pour tout le monde* [kukin itseään varten, Jumala koko maailmaa varten], sen tunnuslause. Missä sitten on totuus, ja mitä

käytännön hyvää on tehnyt se valo, jonka ”Maailman valo” on tuonut ihmiskunnalle, kuten jokainen kristitty väittää? ”Aasian valosta” Eurooppa puhuu halveksien, eikä se tunnusta Ahura Mazdan *jumalallista* valoa. Ja kuitenkin jopa pieni valo (jos sellainenkaan) järkevästi käytettynä kärsivän ihmiskunnan hyväksi on tuhat kertaa hyvää tekevempi kuin jopa ääretön Valo, kun se rajoittuu abstraktien teorioiden valtakuntaan. Meidän aikanamme viimeksi mainittu valo on ainoastaan onnistunut kohottamaan kristillisten kansojen ylpeyden huippuunsa kehittämällä niiden itseimartelua ja edistäen kovasydämyyttä kaikkia velvoittavan lain nimessä. Sekä kansan että yksilön ”persoonallisuus” on tunkenut syvät juurensa itsekkäiden motiivien maaperään. Kaikista nykyajan kulttuurin kukista ne, jotka kukkivat loisteliaimmin, ovat hienostuneen valheellisuuden, turhamaisuuden ja itsensä ylentämisen kukkia.

Harvassa ovat ne, jotka tahtovat tunnustaa tai edes alentuvat näkemään, että sivistyksemme ja kulttuurimme loistavan pinnan alla väijyy tiukasti Ahrimanin luoman pahuuden koko sisäinen saasta. Ja tosiaankin aidoin symboli, tuon sivistyksen varsinainen kuva on tämän arkkivihollisen viimeisin luomus – kaunis riikin-kukko. Oikein sanoo teosofia teille – se on *Paholaisen oma*.

ONKO ABORTIN TEKEMINEN RIKOS

[Is Foeticide a Crime, *The Theosophist*, Vol. IV, nro 11 (47), August 1883, s. 282 – 283; H. B. *Blavatsky Collected Writings*, V, 106–108]

Lehtenne artikkelit, joiden otsikkona on ”Onko itsemurha rikos?”, ovat saaneet minut esittämään toisen kysymyksen: ”Onko abortin tekeminen eli sikiön lähdetys rikos?” Ei niin, että itse henkilökohtaisesti epäilisin sellaisen teon laittomuutta. Se on kuitenkin siinä laajuudessa vallitseva tapa Yhdysvalloissa, että vain suhteellisen harvat ihmiset näkevät siinä mitään väärää. Lääkkeitä tähän tarkoitukseen mainostetaan ja myydään avoimesti.

”Arvossa pidetyissä perheissä” seremonia suoritetaan säännöllisesti joka vuosi, ja perhelääkäri, joka uskaltaisi kieltäytyä sen tekemisestä, erotettaisiin tylysti ja korvattaisiin avuliaammalla henkilöllä.

Olen keskustellut asiasta lääkärin kanssa, jotka eivät saa yhtään enempää omantunnotuksia abortin suorittamisesta kuin lääkkeen antamisesta. Toisaalta tätä käytäntöä vastaan on olemassa tiettyjä ’oikeoppisten’ kanavien julkaisemia kirjoitelmia. Pääasiassa ne ovat niin liioittelevia kuvatessaan ”pelottavia seurauksia”, että ne menettävät tehonsa tavalliseen lukijaan järjettömyytensä johdosta.

On myönnettävä, että tietyt olosuhteet saattaisivat vaikuttaa sellaisilta, että syntyvälle lapselle sekä yhteisölle yleensä olisi parasta, että sen syntyminen estettäisiin. Esimerkiksi tapauksessa, jossa äiti vakavasti haluaa lapsen tuhoa, hänen halunsa vaikuttaa luultavasti lapsen luonteen muotoutumiseen ja tekee lapsesta hänen kypsässä iässään murhaajan, vangin tai olennon, jolle olisi ollut parempi, ”jos hän ei olisi koskaan syntynyt”.

Mutta jos abortin tekeminen on oikeutettua, eikö silloin olisi vielä parempi tappaa lapsi sen syntymän jälkeen, koska silloin siitä ei olisi mitään vaaraa äidille. Ja jos on oikeutettua tappaa lapsia ennen tai jälkeen niiden syntymän, silloin herää seuraava kysymys: ”Missä iässä ja missä olosuhteissa murha on oikeutettu?”

Koska edellä oleva on erittäin tärkeä kysymys tuhansille ihmisille, olisin kiitollinen, että sitä tarkasteltaisiin teosofisesta näkökulmasta.

”L. T.”, T. S. J.

George Town

Colorado, U. S. A.

Toimittajan selitys. – Teosofia vastaa tavallisesti: ”Murha ei ole missään iässä, eikä minkäänlaisessa tapauksessa oikeutettu”. Okkulttinen teosofia lisää: ”Kuitenkaan ei lain näkökulmasta eikä jonkin oikeaoppisen *ismin* perusteella esitetä varoittavaa ääntä

moraalitonta ja vaarallista käytäntöä vastaan, vaan pikemminkin siksi, että okkulttisessa filosofiassa sekä fysiologia että psykologia osoittavat sen turmiollisen seurauksen.” Esillä olevassa tapauksessa perustelu ei koske syitä vaan aiheutettuja seurauksia.

Filosofiamme menee niin pitkälle, että se sanoo, että jos useimpien maiden rikoslaki rankaisee itsemurhayrityksistä, sen pitäisi johdonmukaisuuden nimessä kaksin verroin rangaista abortin tekemisestä yrityksenä tehdä *kaksoisitsemurha*. Sillä todellakin, vaikka abortin tekeminen onnistuisi eikä äiti kuolisi juuri silloin, *se lyhentäisi silti hänen elämänsä maan päällä pidentääkseen sitä lohduttomalla osuudella kâmalokassa*, välitilassa tämän maan ja levon alueen välillä, paikassa, joka ei ole mikään ”Pyhän Patrikin kiirastuli” vaan tosiasia ja välttämätön pysähdyspaikka tuon elämänasteen kulussa. Tehty rikos johtuu täsmälleen harkitusta ja synnillisestä elämän tuhoamisesta sekä luonnon toimintoihin sekaantumisesta – ja tästä syystä se on äidin ja mahdollisen tulevan ihmisen KARMAAN puuttumista.

Okkultistit eivät pidä tätä väärää tekoa luonteeltaan *uskonnollisena*, sillä sikiössä tai edes lapsessa ei todellakaan ole, ennen sen itsetajuisiksi tuleamista, henkeä ja sielua yhtään enempää kuin on missä tahansa [jossain muussa] pienessä eläimessä. Me näet kielämme sielun poissaolon sekä mineraalissa, kasvissa että eläimessä, ja uskomme vain aste-eroon. Mutta abortin tekeminen on rikos luontoa vastaan. Tietenkin kuka tahansa skeptikko pilkkaa selityksiämme ja sanoo niitä mielettömäksi taikauskoksi sekä ”epätieteelliseksi hölynpölyksi”. Mepä emme kirjoitakaan skeptikkoja varten. Meitä on pyydetty esittämään teosofian (tai paremminkin okkulttisen filosofian) näkemyksiä aiheesta, ja vastaamme kysymykseen niin kuin tiedämme.

UNIMAILMA JA UNISSAKÄVELY

[Dreamland and Somnabulism, *Theosophist*, vol. III, No. 4, January, 1882]

[Toimittajalle

1. Ovatko unet aina todellisia? Jos ovat, niin mikä aiheuttaa ne? Jos eivät ole, eikö niissä voi silti olla jokin syvä merkitys?
2. Voitteko kertoa minulle jotakin syntymää edeltävistä tiloista ja sielun vaelluksesta?
3. Voitteko kertoa minulle mitä kannattaa tietää puheena olevan artikkelin psykologiasta? (Unikertomus *Charbers' Journalista*.)

Veljellisesti ja kunnioittavasti Teidän,
Jehangir Cursetji Tarachand
Bombay, 11.10.1882.]

Tarkemmin ilmaistuna kysyjä haluaa *The Theosophistin* poimivan yhdelle tai kahdelle palstalle tosiasiat, joihin sisältyy kaikkien sublunaaristen mysteerien koko alue ”täydellisin selityksin”. Nämä käsittäisivät:

1. Unien täydellisen filosofian niiden fysiologisista, biologisista, psykologisista ja okkulttisista näkökulmista.

2. Buddhalaiset jätakat (herramme Sakyamunimme jälleensyntymät ja sielunvaellukset) filosofisessa kirjoitelmassa, johon sisältyy ”uskonpyörää pyörittäneen” 387 000 buddhan sielunvaellukset muiden 125 000 buddhan peräkkäisten maailmaan ilmestymisten aikana — pyhimysten, jotka voivat ”nähdä ja selvittää syy-yhteyden moraalisena ketjun tuhatsolmuiset langat”, sisältäen lisäksi tutkielman nidânoista, kahdentoista syyn ketjusta täydellisine luetteloineen niiden kahdesta miljoonasta seurauksesta ja runsaat liitteet joiltakin arhateilta, ”jotka ovat saavuttaneet nirvânaan vievän virran”.

3. Maailmankuulujen psykologien yhdistetyt haaveilut egyptiläisestä Hermeksestä ja hänen *Kuolleiden kirjastaan* sekä Platonin sielua koskevasta määritelmästä *Timaioksessa* jne. aina cincinnatilaisen kunnianarvoisan Adramelech Romeo Tiberius Toughskinin kirjoitukseen *Drawing-Room Nocturnal Chats with Disembodied Soul* [*Yölliset salonkijutustelut ruumiittoman sielun kanssa*]. Tällainen on ehdotettu vaatimaton tehtävä.

Fyysiset aistimme ovat vaikuttavia tekijöitä, joiden avulla astraalihenki eli sisäinen ”tietoinen jokin” tulee ulkoisen maailman yhteyden avulla tietoisuuteen todellisesta olemassaolosta. Astraali-ihmisen henkiset aistit ovat tiedotusvälineitä, lennätinjohtoja, joiden avulla hän on yhteydessä korkeampien prinssiipiensä kanssa ja saa niistä selvähavaintokyvyt ja vision näkymättömistä maailmoista. Buddhalainen filosofi tietää, että harjoittamalla dhyānoja voi saavuttaa ”mielen valaistuneen tilan, mikä ilmenee *pyhän totuuden välittömällä tunnistamisella, niin että tutkimalla pyhiä kirjoituksia* [tai mitä tahansa kirjoja] *niiden todellinen merkitys välittää mieleen*”. (Beal, *Catena*, s. 255.)

Unennäössä tai unissakävelyssä aivot ovat unessa ainoastaan osittain ja tulevat toimintaan ulkoisten aistien vaikutuksesta jostakin kummallisesta syystä; lausuttu sana, ajatus tai kuva viivyyttää nukkuvaa yhdessä muistisolussa. Jos hänet herättää äkkinäinen ääni, esim. kiven putoaminen, se tuo välittömästi nukkujan puoliksi uniseen mieleen muuraustyön jne. Kun joku säikähtää yhtäkkiä unessa tulematta täysin hereille, hän ei ala ja lopeta untaan yksinkertaiseen ääneen, joka osittain herätti hänet, vaan usein kokee unessaan pitkän tapahtumaketjun, joka keskittyy lyhyen ajan tuohon ääneen ja aiheutuu yksinomaan siitä. Yleensä unet johtuvat niitä edeltävistä valveillaoloajan assosiaatioista. Jotkin niistä aiheuttavat sellaisen vaikutuksen, että pieninkin jotakin aihetta koskeva ajatus, joka liittyy tiettyyn uneen, voi saada sen ilmaantumaan vuosia myöhemmin.

Kuuluisa italialainen viulisti Tartini sävelsi ”Paholaisen sonaattinsa” unen inspiroimana. Unensa aikana hän ajatteli paholaista, joka ilmestyi hänelle ja haastoi hänet taidonnäytteeseen

omalla viulullaan, jonka oli tuonut suoraan manalan seuduilta. Tartini hyväksyi haasteen. Kun hän heräsi, ”Paholaisen sonaatin” melodia oli niin elävästi painunut hänen mieleensä, että hän siinä samassa kirjoitti sen muistiin. Mutta hänen päästyään finaaliin asti koko muistikuva siitä oli äkkiä hävinnyt, ja hänen piti laittaa syrjään tuo epätäydellinen musiikkikappale. Kahden vuoden kuluttua hän näki unta samasta asiasta, ja unessaan hän yritti saada itsensä muistamaan finaalin herätessään. Uni toistui, koska sokea katumuusikko oli tuolloin soittamassa instrumenttiaan taiteilijan ikkunan alla.

Coleridge kirjoitti samalla tavoin runonsa ”Kublai-Khan” unessa. Hänen herätessään nuo nykyään kuuluisat rivit olivat painautuneet niin elävästi hänen mieleensä, että hän kirjoitti ne ylös. Uni johtui siitä, että runoilija vaipui uneen tuolissaan lukiessaan seuraavat sanat Purcha’n *Pyhiinvaellusmatkasta*: ”Tähän Khan Kublai määräsi rakennettavaksi palatsin... jossa on muuri.”

Sen yleisen uskomuksen, että todella lukuisten tarkoituksettomien unien joukossa on joitakin, joissa annetaan usein merkkejä ja varoituksia tulevista tapahtumista, jakavat monet älykkäät ihmiset, mutta ei lainkaan tiede. Silti tiedetään lukemattomia esimerkkejä oikeaksi todistetuista enneunista, jotka myöhemmät tapahtumat ovat vahvistaneet, ja niitä voidaan sen vuoksi pitää profeetallisina. Kreikkalaiset ja roomalaiset klassikot ovat täynnä merkintöjä erikoisista unista, joista jotkin ovat olleet historiallisia. Usko unennäön henkiseen luonteeseen oli yhtä laajalle levinnyt pakanallisten filosofien kuin kristillisten kirkkoisien keskuudessa, eikä usko ennustamiseen ja unien tulkintoihin (unista ennustamiseen) rajoittunut Aasian pakanallisiin maihin, koska *Raamattu* on niitä täynnä. Suuri kabbalisti nykyajalta, Eliphas Lévi, sanoo sellaisista ennustuksista, näyistä ja profeetallisista unista seuraavasti teoksessaan *Dogme et Rituel de la Haute Magie* (i, 356, 357):

”Unissakävely, ennakkovaroitus ja selvänäköisyys ovat vain joko satunnaisia tai tavallisia taipumuksia nähdä unta, hereillä tai tarkoituksellisen, itsensä aiheuttaman eli silti luonnollisen unen aikana, ts. niissä havaitaan [ja arvataan intuition avulla]

astraalivalon analogisia heijastuksia... Ennustamisen välineet ovat yksinkertaisesti keinoja olla [magneettisessa] yhteydessä ennustajan ja häneltä kysyvän välillä. Siinä kiinnitetään ja keskitetään kaksi tahtoa [jotka ovat suuntautuneet samalle taholle] samaan merkkiin tai kohteeseen. Oudot, sekavat, liikkuvat kuvat auttavat kokoamaan astraalifluidumin heijastukset. Siten joku kykenee toisinaan näkemään kahvikupin poroista tai pilvistä, munanvalkuaisesta jne. mielikuvituksellisia muotoja, jotka ovat olemassa ainoastaan läpikuultavassa [translucid][eli näkijän mielikuvituksessa]. Näyn näkeminen vedestä saadaan aikaan häikäistyneen näköhermon ponnistelun avulla, jolloin näköhermo luovuttaa tehtävänsä läpikuultavalle houkutellen esiin aivoihin illuusion, joka saa astraalivalon yksinkertaiset heijastukset ilmestymään todellisina kuvina. Niinpä tällaiseen ennustamiseen sopivimmilla henkilöillä on eräänlainen hermostollinen temperamentti, jonka näkö on heikko ja mielikuviutus elävä. Lapset soveltuvat tähän kaikkein parhaiten. *Älköön kukaan kuitenkaan tulkitko väärin meille kuuluvan toiminnon luonnetta ennustustaidon kuvitteluksi.* Näemme tietenkin mielikuvituksemme avulla, ja tämä on ihmeen luonnollinen puoli. Mutta näemme todellisia asioita, ja juuri tässä piilee luonnonilmiöiden ihmeellisyys. Tässä sanotun vahvistukseksi vetoamme kaikkien adeptien todistukseen.”

OVATKO UNET VAIN LAISKAN NÄKYJÄ?

[*The Theosophist*, vol. III, nro 4, tammikuu 1882]

”Unet ovat mielikuvituksen aikaansaamia välinäytöksiä”, sanoo Dryden – ehkä osoittaakseen, että jopa runoilija saa silloin tällöin muusansa palvelemaan puolinaisia ennakkoluuloja.

Edellä lehdessämme esitetty tapaus unessa koetusta aavistuksesta [*The Theosophistille* osoitetussa kirjeessä] kuuluu sellaiseen sarjaan, jota voidaan pitää poikkeuksellisenä tapauksena

unielämässä, useimpien unien ollessa todella vain ”mielikuvituksen aikaansaamia välinäytöksiä”. Materialistisen, faktoihin pohjautuvan tieteen toimintaperiaate on jättää huomiotta mainitunlaiset poikkeukset, ehkä sillä perusteella, että poikkeus vahvistaa säännön – tai ehkä paremminkin välttääkseen kiusallisen tehtävän selittää sellaiset poikkeukset.

Jos yksikin tapaus kieltää luokittelun ”outoihin sattumiin” – paljolti skeptikkojen eduksi – silloin ennustukselliset eli oikeiksi osoittautuneet unet vaatisivat fysiologian täydellisen uudistamisen. Kuten frenologian ollessa kyseessä, tieteen taholta tapahtuva ennustuksellisten unien tunnustaminen ja hyväksyminen (näin ollen teosofian ja spiritualismin väitteiden tunnustaminen) – niin väitetään – ”johtaisi uuteen kasvatukselliseen, yhteiskunnalliseen, poliittiseen ja teologiseen tieteeseen”. Seuraus: Tiede ei tule koskaan tunnustamaan unia, spiritualismia eikä okkultismia.

Ihmisluonto on pohjaton kuilu, jota fysiologia (ja myös moderni tiede yleensä) on luodannut enemmän pinnalta kuin jotkut, jotka eivät ole koskaan edes kuulleet fysiologia-sanaa lausuttavan. Koskaan eivät Kuninkaallisen Seuran korkeat sensorit ole olleet enemmän hämillään kuin joutuessaan kasvatusten tuon ratkaisemattoman mysteerin – ihmisen sisäisen luonnon – kanssa. Avain siihen on – ihmisen kaksinainen olemus. He kieltäytyvät käyttämästä tuota avainta, ollen hyvin selvillä siitä, että jos tuon kaikkein syvimmän ovi pauskautuu auki, heidän täytyy hylätä yksi kerrallaan arvossa pitämänsä teoriat sekä lopulliset päätelmät – joiden on monasti todistettu olleen pelkästään vääristä tai epätäydellisistä perusteista lähteneitä verukkeita.

Jos meidän täytyy tyytyä fysiologian puolinaisiin selityksiin mitään tarkoittamattomien unien suhteen, miten siinä tapauksessa voidaan selittää lukuisat tosiasiat oikeiksi osoittautuneista unista? Kun sanotaan, että ihminen on kaksinainen olento, että ihmisessä (käyttääksemme Paavalin sanoja) ”on luonnollinen ruumis ja henkinen ruumis” ja että sen vuoksi hänellä täytyy pakostakin olla kaksi sarjaa aisteja – se on sivistyneen skeptikon mielestä sama

kuin esittäisi anteeksiantamattoman ja mitä epätieteellisimmän virhepäätelmän. Kuitenkin se on esitettävä tieteestä välittämättä.

Ihmisellä on kieltämättä kaksi sarjaa aisteja: luonnolliset eli fyysiset aistit (jotka jätetään turvallisesti fysiologian käsiteltäviksi) ja subluonnolliset eli henkiset aistit (jotka kuuluvat kokonaan psykologisen tieteen alueelle). Sanaa ”sub”, ymmärrettäköön selvästi, käytetään tässä aivan päinvastaisessa merkityksessä kuin esimerkiksi kemiassa. Meidän tapauksessamme se on etuliite, kuten subtoonika tai subbasso [pohjabasso] musiikissa. Kuten siis luonnon yhteisäänien osoitetaan olevan yksi ainoa, määrätty ääni, värähtelee perussävel ikuisuudesta ja ikuisuuden, ja sillä on sinänsä eittämätön olemassaolo, oman kuitenkin olennaisen äänen ainoastaan ”ehdottoman tarkkan korvan” havaittavaksi¹ – samoin ihmisen ulkonaisen luonteen harmonian tai disharmonian näkee vain tarkkaavainen. Ja tämä riippuu täysin *sisäisen* ihmisen *ulkoiselle* ihmiselle soittaman perussävelen luonteesta. Henkinen ego eli Itse palvelee perimmäisenä pohjana määräten ihmisen koko elämän sävelen – ihmisen ollessa mitä arvaamattomin, epävarmin ja vaihtelevin kaikista instrumenteista, joka enemmän kuin mikään muu tarvitsee jatkuvaa viritystä. Ja ainoastaan sen ääni, kuten urkujen pohjabasso, on koko hänen elämänsä melodian pohjana, ovatpa sen sävelet sitten heleitä tai käheitä, harmonisia tai disharmonisia, *legato* tai *pizzicato*.

Niinpä ihmisellä on fyysisten aivojen lisäksi myös henkiset aivot. Jos edelliset ovat täysin riippuvaiset oman fyysisen rakenteensa ja kehityksensä vastaanottavuuden asteesta, ne ovat toisaalta täysin jälkimmäisten alaiset, koska ainoastaan henkinen ego (sen mukaan nojautuuko se enemmän kahta korkeampaa periaatetta² vai fyysistä kuortaan kohti) voi vaikuttaa enemmän tai vähemmän

¹ Asiantuntijat pitävät tätä säveltä pianon keski-fa:na.

² Kuudes periaate eli henkinen sielu ja seitsemäs – puhtaasti henkinen periaate, henki eli Parabrahman, emanaatio tiedottomasta absoluutista. (Ks. *Fragments of Occult Truth*, [”Katkelmia okkultisesta totuudesta”] *The Theosophist*, lokakuu 1881.)

elävöittävästi fyysisiin aivoihin puhtaasti henkisen eli aineettoman havaitsemisessa.

Näin ollen, riippuen sisäisen egon mentaalisten tunteiden tarkkuudesta ja sen kykyjen henkisyiden asteesta, siirtyy vaikutelma tapahtumista, jotka sen puolihenkiset aivot havaitsevat, sanat jotka se kuulee ja se, mitä se tuntee, ulkoisen ihmisen nukkuviin fyysisiin aivoihin. Mitä voimakkaampi on viimeksi mainitun kykyjen henkisyys, sitä helpompi on egon herättää nukkuvat aivopuoliskot, herättää aktiivisuuteen sensoriset hermosolut ja pikkuaivot ja vaikuttaa fyysisiin aivoihin (jotka ovat aina täydessä toimeettomuudessa ja levossa ihmisen syvän unen aikana) näin siirretyllä elävällä kuvalla.

Aistillisessa epähenkisessä ihmisessä, sellaisessa, jonka elämäntapa ja eläimelliset taipumukset ja himot ovat täysin erillään hänen viidennestä periaatestaan eli eläimellinen astraalinen ego hänen korkeammasta henkisestä sielustaan, samoin kuin siinä henkilössä, jonka kova fyysinen työ on niin uuvuttanut loppuun hänen aineellisen ruumiinsa että hänestä on tullut tilapäisesti tunnoton astraalisen sielun äänelle ja kosketukselle – kummassakin tapauksessa unen aikana aivot jäävät täydellisen toimeettomuuden tilaan. Sellaisilla henkilöillä on harvoin jos koskaan mitään unia, vielä vähemmän ”näkyjä jotka tulevat tapahtumaan”.

Edellisessä tapauksessa, kun herääminen alkaa tapahtua ja unesta tulee kevyempää, kun mentaalisia muutoksia alkaa tapahtua, muodostuu unia, joissa älyllä ei ole mitään osuutta. Puoliksi heränneet aivot esittävät vain kuvia, jotka ovat ainoastaan epäselviä irvokkaita kopioita tällaisen ihmisen viltteistä elämäntavoista. Sen sijaan jälkimmäisessä tapauksessa (ellei ihminen ole voimakkaan syventynyt johonkin poikkeukselliseen ajatukseen) hänen aktiivista tavoista johtuva, aina läsnäoleva vaistonsa ei salli hänen pysyä tuossa puoliunen tilassa, jossa, kun tietoisuus alkaa palata, nähdään erilaisia unia, vaan ne herättävät hänet heti ilman taukoa täysin hereille.

Toisaalta mitä henkisempi ihminen on, mitä aktiivisempi on hänen mielikuvituksensa, sitä suuremmalla todennäköisyydellä hän saa näyssä oikeita vaikutelmia, jotka hänen kaikki näkevä, aina hereillä oleva egonsa välittää hänelle. Egon henkiset aistit, joiden toimintaa fyysiset aistit eivät häiritse, ovat suorassa suhteessa hänen korkeimpaan henkiseen periaatteen. Tällä periaatella (vaikka se on sinänsä puolittain tiedoton osa täysin tiedottomasta, koska se on täysin *aineeton*, absoluuttinen¹) on itsessään kaikkietävyys, aineellisen läsnäolon ja kaikkivoipaisuuden olennaiset kyvyt. Niin pian kuin sen puhtas olemus tulee kontaktiin puhtaan ylevöityneen ja (meille) vaikeasti ymmärrettävän aineen kanssa, nämä ominaisuudet välittyvät siinä suhteessa kuin ne ovat astraaliegion puhtauteen.

Tästä syystä korkean henkinen ihminen näkee näkyjä ja unia unen aikana ja jopa hereillä olon hetkinä. Tällaisia ovat herkäät ihmiset, synnynnäiset näkijät, joita kutsutaan nykyään vapaasti ”spiritualistisiksi medioiksi”, eikä mitään eroa tehdä subjektiivisen näkijän, ”neurologisen” subjektin ja jopa adeptin välillä – sellaisen joka on tullut riippumattomaksi fysiologisista ominaispiirteistään ja on kokonaan alistanut ulomman sisemmälle

¹ Teistit liittyvät tähän opetukseen jokaisen poikkeuksen, ja spiritualistit esittävät erilaisia vastaväitteitä. On ilmeistä, ettei meiltä voi toivoa saavansa tämän lyhyen artikkelin puitteissa täydellistä selitystä tähän hyvin vaikeatajuiseen ja esoteeriseen oppiin. Kun sanotaan, että absoluuttinen tietoisuus on ”tiedoton” tietoisuudestaan (näin ollen tämän on oltava ihmisen rajoittuneelle älylle ”absoluuttista tietämättömyyttä”), vaikuttaa siltä kuin puhuttaisiin nelikulmaisesta kolmiosta. Toivomme voivamme kehittää jossain tulevassa numerossa täydellisemmäksi aihetta ”Katkelmia okkulttisesta totuudesta”, josta saatamme julkaista sarjan. Voimme silloin todistaa, ehkä ennakkoluulottomien tyydytykseksi, että absoluutti, eli tiedoton ja (varsinkin) erillinen, on pelkkä mielikuvituksellinen abstraktio, fiktio, ellemmme tarkastele sitä kehittyneemmän panteistin näkökulmasta. Näin ollen meidän on pidettävä absoluuttia pelkästään kaikkien intelligenttien kokoumana, kaikkien olemassaolojen totaalisuutena, joka on kykenemätön ilmentymään muuten kuin osiensa keskinäisten suhteiden kautta, koska se on ehdottoman tuntematon ja ei-olemassaoleva ilmiöidensä ulkopuolella ja on riippuvainen täysin sen alati vastaavuussuhteissa olevista voimista, jotka puolestaan ovat riippuvaisia ainoasta suuresta laista.

ihmiselle. Ne, joissa on vähemmän henkisyyttä, näkevät sellaisia unia ainoastaan harvoin, ja unien tarkkuus riippuu unennäkijän tunteiden herkkyydestä suhteessa havaittuun objektiin.

Siten tässä oikeiksi osoittautuneiden unien tapauksessa, kuten monissa muissakin, nykytiede on ratkaisemattoman arvoituksen edessä, ja tämän ratkaisemattoman luonteen on aiheuttanut tieteen oma materialistinen itsepäisyys ja sen vaalima tavanomaisuus. Sillä jos ihminen on kaksinainen olento, jolla on sisäinen ego¹ – tämän egon ollessa ”todellinen” ihminen, erillään ja riippumaton ulkoisesta ihmisestä suhteessa aineellisen ruumiin vahvuuteen tai heikkouteen; ego, jonka aistien piiri ulottuu paljon kauemmaksi ihmisen fyysisten aistien suomia rajoja; ego, joka jää jäljelle ulkoisen kuorensa rappeutumisen jälkeen, ainakin joksikin aikaa, jopa silloin kun huonot elämäntavat ovat estäneet sitä yhtymästä täydellisesti sen henkiseen Itseen, ts. yhdistämästä sen *yksilöllisyyttä* siihen (*persoonallisuuden* asteittain kuihtuessa kummassakin tapauksessa) – ja jos miljoonat ihmiset ovat todentaneet tämän tuhansien vuosien aikana – minkä ovat vahvistaneet sadat mitä sivistyneimmät ihmiset, usein tieteen suurimmat tähdet, meidän vuosisadallamme – niin kaikki tämä todistusaineisto, me sanomme, kuivuu kokoon.

Lukuun ottamatta kourallista tieteen asiantuntijoita, joita ympäröi skeptikkojen ja pinnallisesti sivistyneiden kärkeä joukko, sellaisten jotka huomaamatta koskaan mitään vaativat sen vuoksi oikeuden kieltää kaikki – maailma pysyy tuomittuna kuin jättiläismäinen mielisairaala potilaineen! Siihen kuuluu kuitenkin erityinen osasto niitä varten, joita heidän todistettuaan mielensä terveeksi täytyy pakostakin pitää valehtelijoina ja petkuttajina.

Onko materialistinen tiede siis tutkinut niin perusteellisesti unien ilmiöitä, että sillä ei ole enää mitään opittavaa, koska se

¹ Onko kyseessä yksi ainoa ego eli sielu, kuten spiritualistit vakuuttavat, vai useammasta – ts. seitsemästä prinsiipistä muodostunut, kuten itäinen esoterismi opettaa – ei kuulu tämän artikkelin aihepiiriin. Todistakamme ensin yhteistä kokemustamme käyttäen, että ihmisessä on jotakin Büchnerin voiman ja aineen toisella puolella olevaa.

puhuu kovin asiantuntevasti tästä aiheesta? Ei suinkaan. Tunteen ja tahdon, älyn ja vaiston ilmiöt ilmenevät tietysti kaikki hermokeskuskanavien kautta, ja tärkeimmät näistä ovat aivot. Sillä kummallisella aineella, jonka avulla nämä toiminnot tapahtuvat, on kaksi muotoa, rakkulamainen ja säiemäinen, joista jälkimmäistä pidetään yksinkertaisesti rakkulamaiseen aineeseen tulevien tai siitä lähtevien vaikutelmien levittäjänä. Kun tiede erottelee tai jakaa tämän fysiologisen tehtävän kolmenlaiseen – motoriseen, sensitiiviseen ja yhdistävään – osioon, älyn mystinen toiminta jää yhtä salaperäiseksi ja sekavaksi nykyajan suurille fysiologeille, kuin se oli Hippokrateen aikoina. Tieteen ehdotus, että voi olla neljäs, joka on yhteydessä ajatustoimintoihin, ei ole auttanut ratkaisemaan kysymystä. Sen ei ole onnistunut suoda edes pienintäkään valonsädettä tämän käsittämättömän mysteerin ylle. Eikä se tule koskaan pääsemään siitä perille, elleivät tiedemiehemme hyväksy kaksinaisen ihmisen hypoteesia.

ASTRAALIENNUSTAJA

[Lähde: *Lucifer*, kesäkuu 1890]

Jokainen sivistynyt englantilainen on kuullut kenraali Jermolovista, yhdestä aikamme suurimmista sotasankareista. Ja jos lukija on perehtynyt Kaukasian sotahistoriaan, hänen täytyy tuntea tuon maan jyhkeät linnoitukset ja tuo kenraali, joka urotöineen on yksi niiden päervalloittajista. Shamil ja hänen edeltäjänsä ovat uhmanneet vuosikausia Venäjän armeijan taitoa ja strategiaa.

Oli miten oli, kaukasialainen sankari itse kertoo oudon tapauksen, joka voi kiinnostaa psykologian tutkijoita. Sanatarkka käännös V. Potto'n venäjänkielisestä teoksesta on ”Sota Kaukasuksella”. Toisen osan luvussa *Jermolovin aikakausi* (s. 829–832) kerrotaan seuraavaa:

”Hiljaa ja huomaamatta hiipuivat pois tuolle sankarille määrättyt viimeiset päivät. 19.4.1861 hän kuoli Moskovassa 84-vuotiaana. Hän istui lempinojatuolissaan toinen käsi pöydällä, toinen polvella. Vain muutama minuutti aiemmin hän oli vanhaan tapaansa naputellut jalallaan lattiaan.”

On mahdotonta ilmaista Venäjän tunteita tämän kuolemanviestin johdosta muutoin kuin lainaamalla muistokirjoitusta (venäjänkielisestä) päivälehti ”Kaukasuksesta”, jossa ei sanottu sanaakaan enempää kuin oli tarpeen.

”Huhtikuun kahdententoista päivänä klo 11.15 aamupäivällä Moskovassa tykistökenraali, kaikkialla Venäjällä kuuluisa Aleksei Petrovitš Jermolov hengitti viimeisen kerran. Jokainen venäläinen tuntee hänen nimensä. Se on liitetty kansallisen loistomme kirkkaimpiin elämänuriin; Valutino, Borodino, Kulm, Pariisi ja Kaukasus tulevat aina levittämään sankarin nimeä – Venäjän armeijan ja kansan ylpeydenaihetta. Emme aio luetella Jermolovin palveluksia. Hänen nimensä ja tittelinsä on: Venäjän todellinen poika sanan täydessä merkityksessä.”

Kummallinen tosiasia on, että hänen kuolemastaan muodostui oma legendansa, joka on outo ja mystinen. Eräs ystävä, joka tunsi hyvin Jermolovin, kirjoitti hänestä seuraavaa:

Kerran oltuani lähdössä Moskovasta menin hyvästelemään Jermolovia, enkä kyennyt salaamaan tunteitani erotessamme.

”Älä pelkää”, hän sanoi minulle, ”me tapaamme vielä. En kuole ennen paluutasi.”

Tämä tapahtui kahdeksantoista kuukautta ennen hänen kuolemaansa.

”Elämässä ja kuolemassa vain Jumala on Mestari!” huomautin.

”Mutta minä kerron ehdottoman varmasti, että en tule kuolemaan vuoteen, vaan muutama kuukausi sen jälkeen”, hän vastasi. ”Seuraa minua.” Näin sanottuaan hän johdatti minut työhuoneeseensa. Siellä hän otti lukitusta arkusta paperin,

ojensi sen minulle ja kysyi: ”Kenen käsialaa tämä on?” ”Sinun”, vastasin. ”Lue se sitten.” Minä tein työtä käskettyä.

Se oli jonkinlainen muistio, luettelo päivämääristä, alkaen siitä kun Jermolov ylennettiin everstiluutnantiksi, ja siinä lueteltiin kaikki hänen elämänsä merkittävät tapahtumat. Se oli täynnä tuollaisia tapahtumia. Hän seurasi minua lukiessani muistiota ja viimeisen kappaleen kohdalla hän peitti viimeisen rivin kädellään. ”Tätä sinun ei tarvitse lukea”, hän sanoi. ”Tällä rivillä sanotaan kuolemani tarkka ajankohta. Kaiken lukemasi kirjoitin etukäteen, ja se on käynyt toteen pienimpiä yksityiskohtia myöten. Kerron nyt miten sen kirjoitin.”

”Kun olin vielä nuori everstiluutnantti, minut lähetettiin työtehtävissä pieneen piirikuntakaupunkiin. Asuntooni käsitti kaksi huonetta, toinen palveluskunnalle, toinen henkilökohtaiseen käyttööni. Jälkimmäiseen huoneeseen pääsi vain edellisen huoneen kautta. Kerran myöhään illalla istuessani kirjoittamassa työpöytäni ääressä vaivuin unelmiin. Äkkiä kohottaessani katseeni näin edessäni toisella puolella työpöytää seisomassa muukalaisen, puvusta päätellen miehen, joka kuului johonkin alempaan yhteiskuntaluokkaan. Ennen kuin ehdin kysyä häneltä, kuka hän oli tai mitä hän halusi, muukalainen sanoi: ’Ottakaa kynä ja kirjoittakaa.’ Tuntien itseni vastustamattoman voiman vaikutuksen alaiseksi tottelin hiljaa. Sitten *hän* saneli minulle kaiken, mitä tulisi tapahtumaan minulle koko elämäni aikana. Sanelu päättyi kuolinhetkeeni. Sanottuaan viimeisen sanan hän katosi paikalta.

”Kesti muutaman minuutin ennen kuin tulin täysin tajuihini. Hyppäsin paikaltani ja kiirehdin etuhuoneeseen, jonka kautta muukalaisen olisi ollut pakko kulkea. Oven avattuani näin apulaiseni kirjoittamassa kynttilän valossa ja sotilaspalvelijani makaamassa lattialla lähellä sisääntulo-ovea, joka oli kunnolla salvassa ja kiinni.

”Kun kysyin ’kuka oli täällä juuri’, hämmästynyt apulainen vastasi: ’Ei kukaan.’ Tähän päivään mennessä en ole kertonut

tästä kenellekään. Tiesin etukäteen, että jotkut olisivat olettaneet minun keksineen koko jutun ja toiset olisivat nähneet minussa hallusinaatioon taipuvaisen miehen. Mutta minulle henkilökohtaisesti asia on *täysin kiistaton tosiasia*, aivan ehdoton ja selvä tosiasia, minkä todistaa tämä kirjoitettu asiakirja.”

Viimeinen päivämäärä löytyi edellä mainitusta muistiosta kenraalin kuoleman jälkeen, ja se oli oikea. Hän kuoli juuri sinä vuoden päivänä ja hetkenä, jonka hän itse oli kirjoittanut muistiin omalla käsialallaan.

Jermolov on haudattu Oreliin (Orjol). Sammumaton lamppu, joka on tehty pommin palasesta, palaa hänen hautansa edessä. Valurautaiseen lamppuun on kirjoitettu kömpelösti: ”Kaukasialaiselle sotilaille, joka palveli Goonibissa.”¹ Aina palava lamppu on muistona Kaukasian armeijan alempien rivimiesten innostuksesta ja kiitollisesta rakkaudesta. He keräsivät nälkäpalkastaan (kopeekka kopeekalta todellakin!) tarvittavan summan. Ja tämä yksinkertainen muistomerkki on arvokkaampi ja ihaillumpi kuin olisi loisteliain mausoleumi. Venäjällä ei ole toista muistomerkkiä Jermoloville. Mutta Kaukasuksen ylpeät ja mahtavat kalliot ovat katoamaton jalusta, jolla todellinen venäläinen tulee aina näkemään kenraali Jermolovin majesteettisen kuvan. Sitä ympäröi hänen ikuisen ja kuolemattoman maineensa sädekehä.

¹ *) ”Goonib” on tšerkessien viimeisen linnakkeen nimi. Siellä venäläiset voittivat ja vangitsivat kuuluisan *Murid* Shamilin, vuoristolaisten ylipapin, vuosien toivottomien taistelujen jälkeen. Goonib on jättiläismäinen kallio, jota pidettiin kauan aikaa valloittamattomana, mutta jonka lopulta venäläiset sotilaat valloittivat ja jolle he nousivat valtaviin ihmistappioiden kustannuksella. Tämä valtaus teki itse asiassa lopun Kaukasuksen sodasta, taistelusta, joka oli kestänyt yli kuusikymmentä vuotta varmistaen voiton. – Toim.

Ja nyt muutama sana näyn luonteesta.

Epäilemättä kenraali Jermolovin lyhyt ja selvä kertomus on täysin totta. Hän oli ennen kaikkea asiallinen, vakava ja selväjärkinen mies ilman pienintäkään merkkiä mystiikasta, todellinen sotilas, kunniallinen ja rehellinen. Lisäksi tapauksen vahvisti hänen vanhempi poikansa, jonka tämän artikkelin kirjoittaja ja hänen perheensä ovat tunteneet henkilökohtaisesti monien vuosien ajalta, kun asuimme Tbilisissä. Kaikki tämä osoittaa ilmiön aitouden, jonka vahvistaa lisäksi kenraalin kirjoittama asiakirja hänen tarkkoine kuolinpäivineen. Entä mitä sitten voidaan sanoa mystisestä vierailijasta? Spiritualistit näkevät hänessä tietysti ruumiittoman olennon, ”materialisoituneen hengen”. Väitetään, että ainoastaan *inhimillinen henki* voisi ennustaa koko tapahtumien sarjan ja nähdä niin selvästi tulevaisuuteen. Näin mekin sanomme. Mutta oltuamme samaa mieltä tähän asti olemme eri mieltä kaikesta lopusta. Toisin sanoen, kun spiritualistit sanoisivat, että näky oli erillisen hengen, joka oli riippumaton kenraalin korkeammasta egosta, me olemme täysin vastakkaisella kannalla ja sanomme, että kyseessä oli juuri tuo ego. Pohtikaamme asiaa maltillisesti.

Missä on tuollaisen näyn tai ennustuksen *raison d’etre*, järjellinen perusta? Miksi esimerkiksi teidän tai minun pitäisi ilmestyä kuolleena täysin tuntemattomalle siitä hyvästä, että hän saisi tietää, mitä hänelle tulee tapahtumaan? Jos kenraali olisi tunnistanut kävijässä jonkun sukulaisen, oman isänsä, äitinsä, veljensä tai sydänystävänsä, ja saanut häneltä jonkin hyödyllisen varoituksen, ikään kuin pienen todisteen, sellaisessa teoriassa olisi vielä ollut jotain itua. Mutta kyse ei ollut mistään sellaisesta; vierailija oli yksinkertaisesti ”muukalainen, puvusta päätellen mies, joka kuului johonkin alempaan yhteiskuntaluokkaan”. Jos näin oli, miksi joku ruumiiton kauppias tai työmies vaivautuisi ilmestymään vieraille ihmiselle? Ja jos ”henki” ainoastaan *otti itselleen* sellaisen ulkonäön, miksi sitten ylipäänsä tarvittiin valepuku ja naamiointi, sellainen kuolemanjälkeinen hämäys?

Jos ”henget” tekevät sellaisia vierailuja vapaasta tahdostaan ja jos sellaisia ilmestyksiä voi tapahtua ruumiittoman olennon hyväntahtoisuudesta johtuen ja riippumatta mistään vakiintuneesta käytännöstä kahden maailman välisessä kanssakäymisessä – mikä voi silloin olla oletettu syy siihen, että juuri tuo ”henki” leikki ennustavaa Kassandraa kenraalin kanssa? Ei yhtään mikään. Sellaisen väittäminen vain lisäisi vielä yhden järjettömän ja vastenmielisen piirteen ”henkivierailuteoriaan” ja heittäisi naurettavan lisäelementin kuoleman pyhyden ylle. Spiritualisteille *kuolematon* hengen – jumalallisen henkäyksen – *materialisoituminen* on sama kuin teologeille absoluutin antropomorfisoituminen. Nämä kaksi väitettä ovat kaivaneet miltei ylipääsemättömän kuilun teosofi-okkultistien ja spiritualistien välille yhtäällä ja teosofien ja kirkon kristittyjen välille toisaalla.

Teosofi-okkultisti selittäisi näyn esoteerisen filosofian mukaisesti näin: Hän muistuttaisi ensin lukijaa siitä, että korkeampi tietoisuus meissä, ilmennystä koskevina *sui generis* [omaa luokkaansa olevina] lakeineen ja olosuhteineen, on yhä miltei täysin *terra incognita* [tuntematon maa] kaikille (spiritualistit mukaan luettuina) ja ennen kaikkea tiedemiehille. Lisäksi hän muistuttaisi lukijaa yhdestä okkultismin perusopetuksesta. Hän sanoisi, että jumalallisen kaikkietävyyyden ominaisuuden lisäksi *yksilölliselle* kuolematomalle egolle ei ikuisuudessa ole sen omassa luonnossa ja toiminnan piirissä *menneisyyttä* eikä *tulevaisuutta* vaan ainoastaan ikuinen LÄSNÄOLO. Kun nyt tämä oppi myönnetään eli hyväksytään, on vain luonnollista, että tuota egoa elähdyttävän persoonallisuuden koko elämän, syntymästä kuolemaan, olisi oltava yhtä näkyvä korkeammalle egolle kuin se on näkymätön ja salainen sen tilapäisen ja kuolevaisen muodon rajoitetulle näölle. Tästä syystä on täytynyt okkulttisen filosofian mukaisesti tapahtua seuraavaa:

Kenraali Jermolov kertoo ystävälleen, että kirjoittaessaan *myöhään illalla* hän oli äkkiä vaipunut haaveisiinsa, kun hän kohottaessaan katseensa havaitsi yllättäen muukalaisen seisomassa edessään. Nyt tuo haaveilu olikin mitä todennäköisimmin yhtäkkinen torkahdus, jonka sai aikaan väsymys ja liikaräsi, ja sen aikana

tapahtui pelkästään unessa esiintyvää mekaanista toimintaa. Kun *persoonallisuus* tuli yhtäkkiä tietoiseksi korkeamman ITSENSÄ läsnäolosta ja inhimillinen nukkuva automaatti joutui yksilöllisyyden valtaan, niin heti paikalla käsi, joka oli aikaisemmin kirjoittanut useita tunteja, jatkoi mekaanisesti tehtäväänsä. Herättyään *persoonallisuus* luuli kirjoittaneensa edessään olevan asiakirjan vierailijan sanelusta, hänhän oli kuullut tämän äänen, mutta itse asiassa hän oli yksinkertaisesti kirjoittanut muistiin oman jumalallisen ”egonsa”, profeettallisen eli kaikki tietävän hengen, sisimpiä ajatuksia – eli sanoisimmeko tietoa. Viimeksi mainitun ”ääni” oli yksinkertaisesti fyysisen muistin tekemä tulkinta heräämisen hetkellä siitä mentaalisesta tiedosta, joka koskee kuolevan ihmisen elämää, ja *korkeampi* tietoisuus heijasti sen alempaan tajuntaan. Kaikki muut muistin kirjaamat yksityiskohdat ovat yhtä luonnollisesti selitettävissä.

Siten muukalainen, joka oli pukeutunut köyhän pikku kauppiaan tai työmiehen asuun ja joka puhui hänelle *hänen ulkopuolellaan*, samoin kuin ”ääni” kuuluvat siihen hyvin tunnettujen ilmiöiden luokkaan, jonka tunnemme *ajatusten* ja *muistojen assosioitumisena* unissamme. Kuvat ja kohtaukset, jotka näemme unessa, tapahtumat, joita elämme tuntien, päivien, joskus vuosien mittaisina unissamme, kaikki tämä vie todellisuudessa vähemmän aikaa kuin salaman leimahdus heräämisen hetkellä, tietoisuuden palautuessa täydellisesti. Tällaisista voimakkaista mielikuvituksellisista hetkistä psykologia antaa lukuisia esimerkkejä. Me kapinoimme modernin tieteen materialistisia johtopäätöksiä vastaan, mutta kukaan ei voi muuttaa niitä tosiasioita, joita sen specialistit ovat kärsivällisesti ja huolellisesti kirjanneet monivuotisten kokemusten ja havaintojen perusteella, ja nämä tukevat väitettämme. Kenraali Jermolov oli useita päiviä aikaisemmin pitänyt tarkastuksen pienuudessa kaupungissa, jossa hän oli virallisessa tehtävässään tutkinut luultavasti köyhien luokkien kymmeniä ihmisiä. Tämä selitti hänen kuvittelunsa – joka on yhtä elävä kuin itse todellisuus – ja antoi hänen mielikuvitukselleen näyn pikku kauppiasta.

Tutkikaamme filosofien ja vihittyjen pitkää kokemusten sarjaa ja selityksiä, niiden jotka ovat tutustuneet perusteellisesti *sisäisen*

Itsen mysteereihin, ennen kuin syytämme tapahtumista ”kuolleiden henkiä”, joiden vaikuttimia ei voitaisi milloinkaan selittää millään järkevillä perusteilla.

RIIVAAMISTAPAUS

[A Case of Obsession, *Theosophist*, May 1880]

Tämän lehden huhtikuun numerossa mainitun ”riivaamistapauksen” yksityiskohdat esitetään seuraavassa kirjeessä, jonka on kirjoittanut arvostettu englantilainen lääkäri. Hän on hoitanut tapauksen uhria:

Haluan kääntyä puoleenne tässä ihmisyyden asiassa tarkoituksenaani herättää myönteinen suhtautumisenne ja saada kaikki apu, mikä teillä on tarjottavana ”hallintatapauksessa”. Tulette ymmärtämään, että kyseessä olevasta herrasta *on oltu tekemässä meedio* hänen tahtonsa vastaisesti, hänen osallistuttuaan muutamiin istuntoihin, jotka pidettiin ”materialisaation” todistamistarkoituksessa.

Siitä lähtien potilaani on enemmän tai vähemmän altistunut ”hallitsevan” hengen vainoamisille. Huolimatta kaikista hänen yrityksistään päästä vaikutuksesta hän on joutunut kärsimään erittäin häpeällisesti ja tuskallisesti hyvin monella tavalla ja mitä rasittavimmissa ja kiusallisimmissa olosuhteissa. Erityisesti hänen ajatuksensa on pakotettu kiellettyihin kanaviin ilman näkyviä ulkoisia syitä. Hänen ruumiilliset toimintonsa on jätetty huomiotta, jolloin hän on jopa purrut kieltään ja poskiaan hänen syödessään jne. Hänet on myös saatettu alttiiksi erilaisille pikku vaivoille. Tämä kaikki palvelee (tuntemattoman) ”valvonnan” keinona ylläpitää ja vakiinnuttaa yhteys. Tuskalliset yksityiskohdat eivät ole sellaisia, että voisin kirjoittaa niistä teille. Mutta jos te tiedätte jonkin keinon, jolla vaikutus voidaan kumota ja jos tapausta koskevan kuvaukseni pitäisi olla yksityiskohtaisempi, lähetän teille kaiken mahdollisen tiedon.

Niin vähän tiedetään Intiassa lännen mediumististen ilmiöiden viimeisimmistä ja hämmästyttävimmistä vaiheista – ”materialisatiosta” – että tarvitaan muutama selittävä sana tämän tapauksen ymmärtämiseksi. Lyhyesti siis, Amerikassa ja Euroopassa on nähty monien vuosien ajan tiettyjen meedioiden läsnä ollessa ja usein hyvissä koeolosuhteissa kuolleiden ilmestymisiä. Tällöin kuolleet ovat joka suhteessa näyttäneet eläviltä inhimillisiltä olennoilta. He kävelevät ympäriinsä, kirjoittavat viestejä läsnä ja poissa oleville ystävilleen, puhuvat kuuluvasti kielillä, jotka tunsivat elossaan, vaikkei meedio ehkä tunnekaan niitä. Heillä on samanlaiset vaatteet, joita he käyttivät eläessään. Useissa tapauksissa on paljastunut kuolleen petollinen esittäminen, meedioiksi tekeytyvien joskus pettäessä vuosikausia herkkäuskoisia. Todellisia meedioita, joiden psyykkiset kyvyt on selvästi ja epäilyksettä todistettu, on saatu kiinni temppeujen tekemisestä jonakin huonona hetkenä, jolloin he ovat langenneet joko rahan himoon tai kuuluisuuden tavoitteluun.

Vaikka kaikki edellä olevat seikat otetaan huomioon, on silti olemassa oikeita materialisatiotapauksia, joissa esiintyy kuolleiden ihmisten näkyviä ja kuuluvia hahmoja. Tutkijat ovat suhtautuneet näihin ihmeellisiin ilmiöihin hyvin eri tavalla. Useimmat spiritualistit ovat pitäneet niitä mitä arvokkaimpina todisteina sielun eloonjäämisestä. Teosofit sen sijaan, perehtyneinä muinaisten teurgien näkemyksiin ja vielä vanhempiin arjalaisiin filosofeihin, ovat pitäneet niitä parhaassa tapauksessa harhaanjohtavina aistiharhoina, jotka ovat hyvin vaarallisia sekä meedion että katsojan fyysiselle ja moraalillemme luonnolle – jos katsoja sattuu altistumaan tietyille psyykkisille vaikutuksille. Nämä okkultismin tutkijat ovat havainneet, että materialisatioita aikaansaavat meediat ovat liian usein pilanneet terveytensä elimistönsä rasittumisen johdosta ja murtuneet moraalisesti. Nuo toimittajat ovat yhä uudelleen varoittaneet spiritualistista yleisöä siitä, että mediumismi on mitä vaarallisin lahja, jota tulee käyttää ainoastaan huomattavin varokeinoin. Tästä syystä he ovat saaneet osakseen paljon haukkumista ja vähän kiitosta. Kuitenkin jokaisen on tehtävä velvollisuutensa, ja nyt käsillä oleva tapaus

tarjoaa hyödyllisen kirjoituksen sille, jolle kelpaa ystävällinen neuvo.

Meidän ei tarvitse pysähtyä keskustelemaan siitä, ovatko edellä kuvatut ns. aineellistuneet muodot niiden kuolleiden, joilta ne näyttävät. Siihen voidaan suhtautua varauksellisesti, kunnes idän psyykkisen tieteen pohjatiedot ymmärretään paremmin. Meidän ei liioin pidä väitellä siitä, onko joskus ollut oikeita materialisaatioita. Lontoossa William Crookesin, K. S. J., kokemukset ja Amerikassa eversti Olcottin kokemukset, jotka herrat tunnetaan laajalti ja ovat luonteeltaan vakuuttavia, antavat meille riittävät perustiedot pohdiskeluun. Me pidämme selvänä materialisaatioiden todellisuutta ja tarkastelemme tapausta, jonka englantilainen lääkäri mainitsi diagnoosissaan.

Potilaasta sanotaan, että hänet oli saatu ”hallintaan” hänen otettuaan osaa ”piireihin”, joissa oli materialisaatioita, ja että häntä pitivät kahleissaan jotkin pahat voimat, jotka pakottivat hänet sanomaan ja tekemään tuskallisia ja jopa inhottavia asioita hänen vastustuksestaan huolimatta. Mistä tämä johtuu? Miten ihminen voidaan pakottaa toimimaan siten tahtonsa vastaisesti? Mitä on riivaaminen? Tässä on kolme lyhyttä kysymystä, joita on erittäin vaikea selittää vihkimättömälle yleisölle. Riivaamista koskevia lakeja voi ymmärtää hyvin vai se, joka on tutkinut syvällisesti intialaista filosofiaa. Ainoa avain salaisuuteen, joka on lännen hallussa, sisältyy tuohon erittäin hyödylliseen tieteseen, magnetismiin eli mesmerismiin. Se opettaa vitaalifluidumin olemassaoloa ihmisen sisällä ja ympärillä; erilaisten inhimillisten polaarisuuksien todellisuutta; ja jonkun henkilön mahdollisuutta projisoida halutessaan tätä fluidumia tai voimaa toiseen eri tavalla polarisoituun henkilöön. Paroni Reichenbachin teoria, joka käsittelee odylistä eli odista voimaa, osoittaa tämän saman fluidumin olemassaolon kivi-, kasvi- ja eläinkunnassa. Todistusketjun päättämiseksi, Buchananin keksintö, joka koskee ihmisen psykometristä kykyä, oikeuttaa meidät todistamaan tämän kyvyn avulla, että ihmiset käyttävät hienoa vaikutusta taloihin ja jopa seutuihin, missä he asuvat, paperiin johon he kirjoittavat,

vaatteisiin joita he käyttävät, siihen osaan universaalia eetteriä (arjalainen *âkâsha*) jossa he ovat – ja että tämä on pysyvä vaikutus, havaittavissa jopa erittäin kaukaisten aikakausien päässä siitä ajasta, kun yksilö eli ja käytti tätä vaikutusta. Lyhyesti sanottuna voimme todeta, että länsimaisen tieteen keksinnöt tukevat täydellisesti kreikkalaisten viisaiden esittämiä vihjeitä ja tiettyjen intialaisten filosofien selvemmin määritellyjä teorioita.

Intialaiset ja buddhalaiset uskovat samalla tavoin, että ajatukset ja teot ovat molemmat aineellisia, että ne jäävät eloon ja että ihmisen pahat ja hyvät halut ympäröivät häntä hänen itsensä aikaansaamassa maailmassa. He uskovat myös, että nämä halut ja ajatukset ottavat muotoja, joista tulee hänelle todellisia kuoleman jälkeen ja että *mokshaa* yhtäällä ja *nirvânaa* toisaalla ei voida saavuttaa, ennen kuin ruumiiton sielu on kulkenut kokonaan tämän kiusaavien ajatusten varjomailman läpi ja vapautunut maallisen häpeätahransa viimeisestäkin pilkusta. Läntisten keksintöjen edistyminen tällä suunnalla on ollut ja sen täytyy aina olla hyvin asteittaista. Karkean aineen ilmiöistä ylevöityneemmän aineen ilmiöihin ja siitä edelleen kohti hengen mysteerejä on vaikea tie, jonka Aristoteleen säännöt tekivät välttämättömäksi. Läntinen tiede sai ensin selville, että uloshengityksessämme virtaa hiilihappoa, joka liiallisena on haitallista inhimilliselle elämälle. Sitten tiede keksi, että tietyt vaaralliset sairaudet siirtyvät ihmisestä toiseen itiöissä, joita vapautuu sairaasta ruumiista ilmaan. Lisäksi tieteen mukaan ihminen projisoi jokaiseen kohtaamaansa ruumiiseen ja esineeseen magneettisen *auran*, joka on ominainen hänelle itselleen. Ja nyt tiede pitää selviönä fyysistä ilmiötä, joka on saatu aikaan eetterissä ajatusprosessin avulla.

Eräs edistysaskel tullaan saavuttamaan, kun tajutaan ihmismielen maaginen luova voima ja että moraalinen jälki on yhtä lailla siirrettävissä kuin fyysinenkin. Huonon seuran ”vaikutuksen” ymmärretään silloin merkitsevän alentavaa persoonallista magnetismia, joka on hienompaa kuin haitallisesta seurasta silmälle tai korvalle välittyneet näkö- ja kuulovaikutukset. Viimeksi mainitut voidaan torjua kun vältetään päättäväisesti

näkemästä tai kuulemasta sitä mikä on pahaa. Mutta edellinen vaikutus ympäröi herkän henkilön ja tunkeutuu hänen olemukseensa, jos hän vain pysähtyy sinne, missä moraalinen myrky leijuu ilmassa. Gregoryyn ”Eläimellinen magnetismi”, Reichenbachin ”Tutkimukset” ja Dentonin ”Olioiden sielu” selvittävät tätä hyvin länsimaiselle tutkijalle, vaikkeivät nämä kirjoittajat jäljitä hänen suositun tieteenhaaransa yhteyttä sen alkujuureen – intialaiseen psykologiaan.

Tarkastellen käsiteltävänä olevaa tapausta näemme miehen, joka on erittäin herkkä magneettisille vaikutuksille, tietämätön ”materialisaatioiden” luonnosta ja sen vuoksi kykenemätön suojelemaan itseään huonoilta vaikutuksilta. Näiden vaikutusten kanssa hän on joutunut tekemisiin sekalaisissa piireissä, missä vaikutuksille altis meedio on kauan ollut tahaton keskus pahalle magnetismille, hänen hermostonsa ollessa elävien ja kuolleiden ihmisten jälkeenjääneiden ajatus- ja haluvirtausten kyllästämä. Lukijaa kehoitetaan tutustumaan barodalaisen Judge Gadgilin mielenkiintoiseen kirjoitukseen (ks. joulukuun numeroamme) ”Hindulaisia ajatuksia yhteydestä kuolleiden kanssa”. Siinä kuvataan selkeästi maahan sidottuja sieluja eli *pisachoja*. Kirjoittaja sanoo, että ”siinä tilassa sielua, joka on kykenemätön aistinautintoihin oman fyysisen ruumiinsa avulla, piinaa jatkuvasti nälkä, halu ja muut ruumiilliset kaipaukset, ja sillä voi olla ainoastaan toisten välityksellä koettuja nautintoja. Halujensa tyydyttämiseksi sielu astuu toisten eläviin fyysisiin ruumiisiin tai imee itseensä heille tarjottujen juomauhrien ja -maljojen hienoimpia olemuksia.” Mitä yllättävää meille on siinä tosiasia, että kielteisesti polarisoitunut, herkkäluontoinen ihminen, tuotuna äkkiä huonojen vaikutusten virtaan, joka lähtee jostakusta ilkeästä ihmisestä, ehkä elävästä tai ehkä kuolleesta, imee salakavalaa myrkyä, niin nopeasti kuin sammuttamaton kalkki imee kosteutta, kunnes hän on sen kyllästämä? Herkkä ruumis voi tällä tavalla imeä isorokon, koleran tai kuumetaudin viruksen, ja meidän tarvitsee vain palauttaa mieliimme tämä suorittaaksemme vertailun, jonka okkulttinen tiede vahvistaa oikeaksi.

Lähellä maapallon pintaa häälly uhkaavasti yläpuolellemme – käyttääksemme meille sopivaa vertausta – höyryinen moraalinen sumu, joka on muodostunut inhimillisen paheen ja himon hajoamattomista huuruista. Tämä sumu tunkeutuu herkän ihmisen sielun sisimpään asti. Hänen psyykkinen itsensä imee sitä kuin sieni vettä. Se jäykistää hänen moraalisin tuntonsa, kiihottaa hänen alhaisia aistejaan aktiiviseksi, nujertaa hänen hyvät päätöksensä. Niin kuin viinikellarin höyryt saavat pään pyörälle tai niin kuin kaivoskaasu tukahduttaa kaivoksessa olevan hengityksen, samoin tämä moraalittomien vaikutusten raskas pilvi tempaa herkän ihmisen mukanaan niin, että hän menettää itsensä hallinnan ja hänestä tulee ”riivattu”, kuten englantilaisesta potilaastamme.

Mitä hoitokeinoja on ehdotettavana? Eikö jo meidän taudinmäärityksemme osoita sitä? Herkän ihmisen täytyy päästä eroon herkyydestään. Negatiivinen polaaraisuus täytyy muuttua positiiviseksi. Hänen täytyy muuttua passiivisen sijasta aktiiviseksi. Häntä voi auttaa magnetisoija, joka ymmärtää riivaamisen olemusta ja joka on moraalisesti puhdas ja fyysisesti terve. Magnetisoijan täytyy olla voimakas ihminen, joka hallitsee tahdonvoimansa. Mutta potilaan itsensä on kuitenkin käytävä vapautumistaistelun. Hänen tahdonvoimansa täytyy herättää. Hänen täytyy ajaa myrkkyn pois elimistöstään. Tuuma tuumalta hänen täytyy voittaa takaisin kadotettu alue. Hänen täytyy tajuta, että kyseessä on elämä tai kuolema, pelastuminen tai häviäminen, ja hänen täytyy pyrkiä voittoon niin kuin sellainen, joka tekee viimeisen sankarillisen ponnistuksensa pelastaakseen elämänsä.

Hänen ruokavalionsa on oltava yksinkertainen. Hän ei saa syödä eläinkunnan tuotteita eikä hän saa koskea stimulansseihin eikä joutua seuraan, missä on pieninkin mahdollisuus tulla yllytetyksi epäpuhtaisiin ajatuksiin. Hänen tulisi olla yksin mahdollisimman vähän, mutta hänen pitäisi valita seuralaisensa huolellisesti. Hänen pitäisi harjoittaa ruumiinliikuntaa ja olla paljon raittiissa ilmassa; käyttää puulämmitystä hiilien asemesta. Jokainen merkki siitä, että huono vaikutus toimii vielä hänessä, olisi otettava haasteena, ja hänen pitäisi valvoa ajatuksiaan ja pakottaa ne pysymään

puhtaissa, elähdyttävissä, henkisissä asioissa. Rohkeasti ja päättäväisesti hänen olisi mieluummin kärsittävä mitä tahansa kuin annettava periksi. Jos tämä ihminen voi valaa sellaisen voiman itseensä ja hänen lääkäriinsä voi taata puhdasluonteisen, voimakkaan ja terveen magnetisoijan hyvää tekevän avun, hän voi pelastua. Lähes tämänkaltainen tapaus, paitsi että potilas oli nainen, tuli tietoomme Amerikassa. Naiselle annettiin samanlaiset ohjeet kuin edellä. Hän seurasi niitä, ja riivaava ”paholainen” ajettiin pois ja on ollut aina siitä lähtien poissa.

KIRKAS VALOPILKKU

[*The Theosophist*, The Bright Spot of Light, November 1881]

[Madame, – Arvokkaan aikakauslehtenne viimeisessä julkaisussa eräs New Yorkin Teosofisen Seuran jäsen etsii tietoa kirkkaasta valopilkkusta, jollaisen hän on usein nähnyt. Haluaisin myös saada asiasta selityksen. Pidän sitä sielun korkeimpana *keskittymisenä*. Niin pian kuin asettaudun *tuohon* tiettyyn asentoon, ilmestyy äkkiä eteeni kirkas pilkku, mikä täyttää sydämeni ilolla. Harras intialainen omistautuja pitää tätä valoa merkinä siitä, että hän on oikealla tiellä, joka johtaa lopulliseen menestykseen joogan harjoittamisessa ja että häntä on kohdannut Kaikkivaltiaan erityinen armo.]

Eräänä iltana istuessani perusasennossa jalat ristissä tuossa keskittymistilassa, jolloin sielu kohoaa korkeuksiin, sain kokea kukkasuihkun – mitä loistavimman näyn, jonka haluaisin nähdä uudelleen. Yritin tarttua harvinaisiin kukkiin, mutta ne välttivät kosketukseni ja katosivat äkkiä suureksi pettymyksekseni. Lopulta kaksi kukkaa putosi päälleni, toinen kosketti päätäni ja toinen oikeaa olkapäätäni, mutta tällöin en myöskään onnistunut tarttumaan niihin. Mitä muuta tämä voi olla kuin Jumalan vastaus, että hän on mieltynyt palvojaansa, meditaation ollessa käsitykseni mukaan ainutlaatuinen henkisen palveluksen tapa.

Vastaus: Riippuu tilanteesta. Ne syntyperäiset ortodoksiset avustajamme, jotka palvovat jotakin tiettyä Jumalaa – eli, jos he niin haluavat, yhtä tietyn nimistä Īshvaraa –, ovat alttiita pitämään jokaista psykologista vaikutusta, jonka on saanut aikaan mentaalinen keskittyminen uskonnollisen meditaation aikana, erityisen jumaluutensa aiheuttamana. Kuitenkin 99 tapauksessa sadasta sellaiset vaikutukset johtuvat yksinkertaisesti pelkistä *psykofysiologisista* vaikutuksista.

Me tunnemme joukon mystisyyteen taipuvaisia ihmisiä, jotka näkevät sellaisia edellä kuvatuunlaisia ”valoja” heti kun keskittävät ajatuksensa. Spiritualistit pitävät niitä kuolleiden ystäviensä aikaansaannoksena. Buddhalaiset (joilla ei ole mitään persoonallista jumalaa) pitävät sellaista esinirvânisena tilana. Panteistit ja vedantalaiset pitävät sitä mâyâna – eli aistiharhana. Kristityt pitävät sitä paratiisin loiston ennalta näkemisenä. Nykyajan okkultistit sanovat, että kun se ei johdu suoraan aivotoiminnasta – sellainen syvän keskittymisen keinotekoinen tapahan haittaa aivojen normaaleja toimintoja –, nämä valot ovat välähdyksiä astraalivalosta eli, käytetäänksemme ”tieteellisempää” ilmaisua, ”universaalista eetteristä”. Tähän uskovat monet tiedemiehet, kuten Stewart & Taitin *Unseen Universe* todistaa.

Niin kuin puhdas sininen taivas, joka on paksun sumun peitossa usvaisena päivänä, samoin astraalivalo kätkeytyy fyysisiltä aisteiltamme normaalin päivittäisen elämämme hetkinä. Mutta kun keskitämme kaikki henkiset kykymme, onnistumme toisinaan lamauttamaan niiden viholliset (fyysiset aistimme), ja kun sisäinen ihminen pääsee niin sanoaksemme eroon aineen ihmisestä – silloin aina elävän hengen toiminta, kuin tuulahdus joka kirkastaa taivaan sen peittävästä pilvistä, pyyhkäisee pois sumun, joka on normaalin näkömme ja astraalivalon välissä, ja näemme vilauksen tuosta valosta.

Joihinkin raamatullisiin näkyihin liittyvien ”savuavien pätsien” ja ”palavien lamppujen” ajat ovat kauaksi jäänyttä aikaa, joka ei enää palaa. Mutta kuka tahansa, joka kieltäytyy luonnollisista selityksistä ja pitää parempana *yliluonnollisia*, voi tietysti vapaasti

kuvitella, että ”Kaikkivaltias Jumala” huvittaa meitä kukkanäyillä ja lähettää palavia valoja ennen kuin tekee ”liittoja” palvojiensa kanssa.

ONKO ELÄIMILLÄ SIELU?¹

[*Theosophist*, January, February and March 1886. Väliotsikot, Suom. toim.]

I

Jatkuvasti veressä rypien koko maapallo
on vain suunnaton alttari,
jolle kaikki *mikä elää on uhrattava*
– loputtomasti, lakkaamatta...

Kreivi Joseph de Maistre (*Soirés*, I, ii, 35)

Monet ovat ne idän ”ikivanhat uskonnolliset taikauskot”, joita lännen kansat usein ja epäviisaasti pilkkaavat: mutta millekään ei ole niin naurettu eikä juuri mitään ole niin uhmattu kuin idän kansojen osoittamaa suurta kunnioitusta eläimen elämää kohtaan. *Lihansyöjät* eivät voi sympatisoida totaalisesti lihasta kieltäytyviä. Me eurooppalaiset kuulumme sivistyneisiin barbaarikansoihin, ja olemme vain muutaman tuhannen vuoden päässä luolassa eläneistä esi-isistämme. He imivät verta ja ydintä keittämättömistä luista. Siten on vain luonnollista, että ne, jotka kohtelevat ihmiselämää arvottomasti lukuisissa ja usein epäoikeudenmukaisissa tappeluissa, eivät välitä järjettömien luontokappaleiden kuolinkamppailusta ja päivittäin uhraavat miljoonia viattomia eläimiä. Olemme liian nautinnonhaluisia ahmiaksemme tiikerinpihviä tai krokotiilin kotletteja, joten meidän pitää saada pehmeää lammasta ja erinomaista fasaania. Kaikki tämä sopii tietysti Kruppin kanuunojen ja tieteellisten vivisektion suorittajien

¹ Väliotsikot toimituksen.

aikakaudellemme. Eipä siis ole ihme, että rohkeat eurooppalaiset nauravat lempeälle hindulle, joka värisee pelkästä ajatuksesta tappaa lehmä tai että hänen pitäisi kieltäytyä tuntemasta myötätuntoa buddhalaista tai jainalaista kohtaan, jotka kunnioittavat jokaisen tuntevan luontokappaleen elämää – elefantista hyttyseen.

Jos lihansyönnistä on todella tullut elinehto – ”tyrannin oikeus”! – länsimaalaisten keskuudessa; jos uhrien joukot kaikissa sivistyneen maailman kaupungeissa ja kylissä täytyy päivittäin teurastaa jumalalle pyhitetyissä temppeleissä, mitä Paavali arvosteli ankarasti ja mitä palvovat ihmiset, ”joiden Jumala on heidän vatsansa” – jos ei tätä eikä paljon muutakaan voida välttää ”rautakaudellamme”, kuka voi vedota samaan anteeksipyyntöön huvin vuoksi? Kalastus, ampuminen ja metsästys, nuo sivistyneen maailman kaikkein kiehtovimmat ”huvit”, ovat varmasti mitä vastenmielisimpiä okkulttisen filosofian näkökulmasta, kaikkein syntisimpiä niiden mielestä, jotka seuraavat niitä uskonnollisia järjestelmiä, jotka ovat suoranainen seuraus esoteerisesta opista – hindulaisuudesta ja buddhalaisuudesta. Onko täysin mahdotonta ajatella, että näiden kahden, nykyään maailman vanhimman, uskonnon kannattajat, pitäisivät eläimiä – suunnattoman suurista nelijalkaisista aina äärettömän pieniin hyönteisiin – ”nuorempina veljiinään”, kuinka hullunkuriselta ajatukselta se tuntuukin eurooppalaisista? Tämä kysymys saa asianmukaisen tarkastelun seuraavassa.

Joka tapauksessa, vaikka ajatus saattaakin tuntua liioitellulta, on aivan varmaa, että vain harvat meistä voivat puistattamatta kuvitella näkymää, joka tapahtuu varhain joka aamu lukemattomissa ns. sivistyneiden maiden teurastamoissa, tai myös sitä, mitä tapahtuu päivittäin ”metsästyskaudella”. Ensimmäinen auringonsäde ei ole vielä herättänyt nukkuvaa luontoa, kun joka ilmansuunnalla valmistellaan lukemattomia joukkomurhia – nousevan auringon tervehdykseksi. Koskaan ei pakanallista Moolokia ilahduttanut sellainen uhrinsa kuolinkamppailun huuto kuin se surkea valitus, joka soi kaikissa kristillisissä maissa kuin pitkä kärsimyshymni läpi koko luonnon, joka päivä aamusta iltaan.

Muinaisessa Spartassa – jonka ankarat asukkaat eivät olleet yhtään vähemmän herkkiä ihmissydämen hienoille tunteille – tuomittiin eläintä huvin vuoksi kiduttanut poika syylliseksi ja otettiin hengiltä sellaisena, jonka luonne oli niin läpeensä kurja, ettei hänen voitu sallia elää. Mutta sivistyneessä Euroopassa, joka edistyy nopeasti kaikessa muussa kuin kristillisissä hyveissä, *voima* on vielä tänä päivänä *oikeuden* synonyymi. Lukemattomien lintu- ja eläinlaumojen täysin hyödytöntä, julmaa ampumista pelkän huvin vuoksi ei harrasteta missään muualla niin palavalla innolla kuin protestanttisessa Englannissa, missä Kristuksen armeliaat opetukset ovat tuskin tehneet ihmissydämiä pehmeämmiksi kuin ne olivat Nimrodin, ”Jumalan mahtavan metsästäjän” päivinä. Kristillinen etiikka on yhtä sopivasti muuttunut paradoksaalisiksi päätelmiksi kuin ”pakanallisten” etiikka. Kirjoittajalle kertoi hiljattain eräs metsästyksen harrastaja, että koska ”yksikään varpunen ei putoa maahan ilman Isän tahtoa”, se joka tappaa huvin vuoksi, sanokaamme, sata varpusta, toteuttaa silloin satakertaisesti Isänsä tahdon!

Vivisektio

Onneton joukko on se eläinparkojen lauma, jonka onnettomuutena on joutua ihmiskäden leppymättömäksi uhriksi. Ihmisen *rationaalinen* sielu näyttää synnynnäisesti tulleen eläimen *irrationaalisen* sielun murhaajaksi – sanan täydessä merkityksessä – koska kristillinen oppi opettaa, *että eläimen sielu kuolee ruumiin mukana*. Eikö Kainin ja Aabelin legendalla ollut kaksinainen merkitys? Katsokaa sivistyneen kautemme toista häpeätahraa – ”vivisektiohuoneiksi” sanottuja tieteellisiä teurastustaloja. Menkää yhteen noista halleista Pariisissa ja katsokaa Paul Bertiä tai jotakuta muuta näistä miehistä – joita oikeudenmukaisesti sanotaan ”laitoksen oppineiksi teurastajiksi” – kauheassa työssään. Minun täytyy kääntää tähän silminnäkijän vakuuttava kuvaus, tunnetun ranskalaisen kirjailijan, joka on tutkinut perusteellisesti noiden ”teloittajien” *modus operandia*, toimintatapaa:

”Vivisektio”, hän sanoo, ”on erikoissopimus, missä teurastusakateemikkojemme tieteellisesti hyväksi käyttämää *kidutusta* käytetään kokonaisten päivien, viikkojen ja jopa kuukausien ajan yhden ja saman uhrin kehon osiin. Kidutuksessa käytetään kaikenlaisia aseita, suoritetaan analyysi säälimättömän yleisön edessä, jaetaan tehtävä joka aamu kymmenen harjoittelijan kesken, joista yksi *työskentelee* silmän, toinen jalan, kolmas aivojen, neljäs ytimen parissa. Harjoittelijan kokemattomat kädet onnistuvat kuitenkin iltaa kohti raskaan päivätyön jälkeen paljastamaan kaiken elävästä ruumiista, joka heille on määrätty rääkättäväksi, ja illalla se varastoidaan huolellisesti pois kellariin, jotta seuraavana aamuna sen kanssa voidaan taas työskennellä, jos vain uhrissa on vielä elämänpihahduskin ja herkkyyttä jäljellä! Me tiedämme, että Grammontin lain uskotut miehet ovat yrittäneet kapinoida tätä inhottavuutta vastaan, mutta Pans osoittautui hetyymättömämmäksi kuin London ja Glasgow.”¹

Ja nyt nämä herrat kerskuvat *suurella* päämäärällään ja keksimillään *suurilla* salaisuuksilla. ”Kauheuksia ja valheita”! – huudahtaa sama kirjailija. ”Salaisuuksista – lukuun ottamatta taitojen ja aivoliikkeiden muutamia paikallistamisia – me tiedämme ainoastaan yhden, joka heille itse asiassa kuuluu: loputtomiin jatkettun kidutuksen salaisuus, minkä rinnalla autofagian (molemmipuolisen syömisen) kauhea luonnonlaki, sodan kauheudet, metsästyksen hilpeät joukkoteurastukset ja eläimen kärsimykset teurastajan veitsen alla eivät ole mitään! Kunnia tiedemiehillemme! He ovat ylittäneet kidutuksen kaikki aiemmat lajit ja jäävät nyt ja ikuisesti, ilman minkäänlaista kiistanalaisuutta, aiheutetun tuskan ja epätoivon kuninkaiksi!”²

Tavallisesti esitetään puolustuksena teurastuksen, tappamisen ja jopa laillisesti kidutettujen eläinten – kuten vivisektion – puolesta jae tai pari Raamatusta ja sen huonosti käsitetty merkitys, jonka Tuomas Akvinolaisen ns. skolastiikka on pilannut. Jopa de Mirville, tuo kirkon oikeuksien innokas puolustaja sanoo sellaisia

¹ De la Resurrection et du Miracle. E. de Mirville.

² De la Resurrection et du Miracle. E. de Mirville.

tekstejä ”raamatulliseksi suvaitsevaisuudeksi, joka on otettu *Jumalalta väkisin* vedenpaisumuksen jälkeen, kuten niin paljon muitakin, ja se perustuu meidän voimamme rappioon”. Oli miten oli, sellaiset tekstit ovat kovasti vastakkaisia saman Raamatun muiden tekstien kanssa. Lihansyöjä, metsästyksen harrastaja ja jopa viisektion suorittaja – jos viimeksi mainittujen joukossa on erikoisluomiseen ja Raamattuun uskovia – lainaavat yleensä oikeutukseksi *Genesiksen* säettä, jossa Jumala antaa *kaksinaiselle* Aadamille ”herruuden kalojen, lintujen, nautakarjan ja kaiken maan päällä liikkuvan elävän yli” (*I. Moos.* 1 5:28). Tästä johtuu kristillisen ymmärryksen mukaan valta jokaisen eläimen elämään ja kuolemaan maan päällä. Tähän paljon filosofisemmat bramiinit ja buddhalaiset voivat vastata: ”Ei niin. Evoluutio alkaa muovata tulevia ihmiskuntia alimpien olentoluokkien piirissä. Sen vuoksi tappaamalla eläimen tai jopa hyönteisen pysäytämme sellaisen olevaisen etenemisen kohti sen lopullista päämäärää luonnossa – IHMISTÄ.” Tämän voi okkulttisen filosofian tutkija hyväksyä ja lisätä, että se ei ainoastaan hidasta tuon entiteetin kehitystä vaan hidastaa seuraavan ja täydellisemmän rodun tuleamista.

Mikä vastaväitteistä on oikea, mikä niistä on loogisempi? Vastaus riippuu pääasiassa tietysti kysymyksen ratkaisemaan valitun välittäjän henkilökohtaisesta uskosta. Jos hän uskoo ns. erikoisluomiseen, silloin vastauksena selvään kysymykseen – ”Miksi pitäisi surmaamista tarkastella kauheimpana syntinä Jumalaa ja luontoa vastaan ja miksi miljoonien elävien olentojen murhaa pitää pelkkänä huvina?” – hän vastaa: ”Koska ihminen on luotu Jumalan omaksi kuvaksi ja hän katsoo *ylöspäin* luojaansa ja syntymäpaikkaansa, taivaaseen (*os homini sublime dedit*); ja eläimen katse kiinnittyy *alaspäin* sen syntymäpaikkaan, maahan, sillä Jumala sanoi: ”Tuottakoon maa kaikenlaisia eläviä olentoja, kaikki karja-, pikku- ja villieläinten lajit.” (*I. Moos.* 24.) Ja vielä, ”koska ihmisellä on kuolematon sielu, ja mykällä eläimellä ei ole kuolemattomuutta, ei edes lyhyttä henkiinjäämistä kuoleman jälkeen”.

Tälle yksinkertaiselle päättelijälle voitaisiin vastata, että jos Raamatun on määrä olla meidän auktoriteettimme tässä herkässä kysymyksessä, ei ole olemassa pienintäkään todistetta siitä että ihmisen syntymäpaikka on taivaassa, enempää kuin vihoviimeisen matelijan syntymäpaikasta. Asia on päinvastoin, sillä löydämme *Genesiksestä*, että jos Jumala loi ”ihmiset” ja siunasi ”heidät” (*I. Moos.* 27-28), niin hän loi ”suuret meripedot” ja ”siunasi ne” (21, 22). Lisäksi Herra Jumala ”muovasi maan tomusta ihmisen” (*I. Moos.* 2.7), ja tomu on varmasti hajonnutta maata. Salomo, kuningas ja saarnaaja, on ehdottomasti auktoriteetti ja hänen on myönnetty joka taholla olevan viisain raamatullinen henkilö. Hän tuo julki sarjan totuuksia *Saarnaajassa* (luku 3), jonka olisi pitänyt tähän mennessä rauhoittaa jokainen väittely aiheesta. ”Ihmiset... ymmärtäisivät olevansa pelkkiä luontokappaleita [engl. beasts, eläimiä]” (j. 18)... ”ihmisten ja eläinten kohtalo on yhtäläinen... Ihmisillä ei ole etusijaa eläimiin nähden” (j. 19). ”Kaikki menee samaan paikkaan: kaikki on tullut tomusta ja kaikki palaa tomuun” (j. 20)... ”*Kuka tietää, kohoaako ihmisen henki ylös ja vajoaako eläinten (engl. beast) henki alas maahan?*” (Jae 21.) Todellakin, ”kuka tietää”? Joka tapauksessa se ei ole tiede eikä ”jumaluusoppi-nut”.

Eläinten oikeudet

Jos näiden rivien tarkoitus olisi saarnata Raamatun tai Vedojen auktoriteetilla kasvissyönnin puolesta, se olisi vaikea tehtävä. Sillä joskin on aivan oikein, että Jumala antoi *kaksinaiselle* Aadamille – *Genesiksen* ensimmäisen luvun ”miehiselle ja naiselliselle”, jolla on vähän tekemistä toisen luvun tohvelisankariesi-isien kanssa – ”vallan jokaiseen elävään olentoon”, emme kuitenkaan löydä mistään, että ”Herra Jumala” määräsi tuon Aadamin tai toisen ahmimaan eläinolioita tai hävittämään niitä huvin vuoksi. Aivan päinvastoin. Osoittaen kasvikuntaa ja ”siementä kantavia hedelmäpuita” Jumala sanoi aivan selvästi: ”Olkoot ne teidän (ihmisten) *ravintonanne*” (*I. Moos.* 1:29).

Niin tarkkaan käsittivät varhaiskristityt tämän totuuden, että ensimmäisinä vuosisatoina he eivät koskaan koskeneet lihaan. *Octaviossa* Tertullianus kirjoittaa Minutius Felixille: ”Meidän ei sallita todistaa surmaamista eikä edes kuulla kerrottavan (*novere*) siitä, meidän kristittyjen, *jotka kieltäydymme maistamasta ruokia, joissa voi olla eläimen verta.*”

Kirjoittaja ei kuitenkaan saarnaa kasvisyönnin puolesta, vaan yksinkertaisesti puolustaa ”eläinten oikeuksia” ja yrittää osoittaa, että on väärin jättää huomiotta sellaiset oikeudet Raamattuun vetoamalla. Lisäksi olisi täysin hyödytöntä väitellä niiden kanssa, jotka haluavat pitää noita lauseita väärinä tulkintoina. Se, joka torjuu evoluutio-opin, huomaa tiensä aina olevan kivetty vaikeuksilla; tästä syystä hän ei koskaan myönnä, että on totuudenmukaisempaa ja loogisempaa pitää fyysistä ihmistä pelkästään eläinten tunnustettuna esikuvana ja henkisenä egona, joka *elähdyttää* häntä lähtökohtaisena puolitienä eläimen sielun ja jumaluuden välissä. Hänelle olisi turha kertoa, että ellei hän hyväksy, paitsi edellä lainattuja jakeita oikeutukseksi, vaan myös koko Raamattua esoteerisen filosofian valossa, joka ratkaisee koko joukon sen ristiriitaisuuksia ja *ilmeisiä* mielettömyyksiä – hän ei tule koskaan saamaan avainta totuuteen. Hän ei nimittäin uskoisi sitä. Kuitenkin koko Raamattu vilisee lähimmäisenrakkautta ihmisille ja armeliaisuutta ja rakkautta eläimille. 3. *Mooseksen kirjan* 24. luvun alkuperäinen heprealainen teksti on täynnä sitä. Jakeiden 17 ja 18 sijasta, jotka on käännetty Raamatussa: ”Joka tappaa karjaeläimen, korvatkoon sen antamalla eläimen eläimestä, alkuperäistekstissä lukee ”elämän elämästä” tai mieluummin ”sielun sielusta”, *nephesh tachat nephesh*.¹ Ja ellei lain ankaruus yltänyt, niin kuin Spartassa, ihmisen ”sielun” tappamiseen eläimen ”sielusta”, niin vaikka hän korvasi teurastetun sielun elävällä, raskas lisärangaistus määrättiin syylliselle.

¹ Verratkaa myös saman jakeen käännöseroja Versio Vulgatassa ja Lutherin ja De Wetten teksteissä.

Sielu ja henki

Tässä ei kuitenkaan ole kaikki. *Toisessa Mooseksen kirjassa* (20:10 ja 23:2 ynnä seur.) lepo sapattina ulotettiin karjaan ja jokaiseen muuhun eläimeen. ”Seitsemäs päivä on... sapatti... et saa tehdä mitään työtä, eikä sinun... juhtasi”. Sapattivuonna... ”seitsemäntenä vuotena sinun pitää antaa sen (maan) levätä... että sinun härkäsi ja aasisi voivat levätä”, mikä käsky, jos se merkitsee jotain, osoittaa, etteivät muinaiset juutalaiset sulkeneet ulkopuolelle edes eläimiä osallistuessaan jumalansa palvontaan, vaan ne asetettiin monissa tilanteissa ihmisen itsensä vertaiseksi. Koko kysymys nojaa siihen väärinkäsitykseen, että ”sielu”, *nephesh*, on kokonaan erossa ”hengestä”, *ruach*. Ja kuitenkin on selvästi sanottu, että ”Jumala hengitti *elämänhenkäyksen* (ihmisen) sieraimiin, ja ihmisestä tuli elävä sielu”, *nephesh*, eikä enempää tai vähempää kuin eläin, sillä eläimen sielu on myös *nephesh*. Kehityksen myötä *sielusta* tulee *henki*, ja molemmat ovat niiden samojen tikkaiden alempia ja korkeampia askelmia, joiden perusta on UNIVERSAALI SIELU tai henki.

Tämä esitys pelästyttäneee ne hyvät miehet ja naiset, jotka, vaikka rakastaisivat kuinka paljon kissojaan ja koiriaan, ovat silti liian uskollisia omien kirkkojensa opetuksille myöntääkseen koskaan sellaista harhaoppia. ”Koiran tai sammakon *järjetön* sielukko on jumalallinen ja kuolematon, niin kuin meidän sielumme ovat?” – he huudahtavat varmasti, mutta niin asia on. Näin ei sano tämän artikkelin nöyrä kirjoittaja, vaan peräti jokaisen hyvän kristityn auktoriteetti, saarnaajien kuningas – Paavali. Vastustajamme, jotka närkästyneinä kieltäytyvät kuuntelemasta joko nykyajan tai esoteerisen tieteen argumentteja, voivat ehkä kallistaa auliimmin korvansa sille, mitä sanottavaa heidän omalla pyhimyksellään ja apostolillaan on asiasta. Hänen sanojensa todellista tulkintaa ei esitä teosofi eikä vastapuoli, vaan se, joka oli yhtä hyvä ja harras kristitty kuin jos kukaan, nimittäin toinen pyhimys – Johannes Khrysostomos. Hän näet selitti ja kommentoi Paavalin kirjeitä, ja häntä kunnioittivat suuresti sekä

roomalaiskatolinen että protestanttinen kirkko. Kristityt ovat jo todenneet, ettei empiirinen tiede ole heidän puolellaan. Ja he voivat hämmästyä vielä ikävämmin huomattaessaan, ettei kukaan hindu voisi vedota rehellisemmin eläimen elämän puolesta kuin Paavali kirjoituksissaan roomalaisille. Hindut vaativat todella armeliaisuutta mykille eläimille ainoastaan sielunvaellusopin perusteella ja tästä syystä siksi, että sama prinssiippi tai elementti elävöittää sekä ihmisen että eläimen. Paavali menee pidemmälle: Hän osoittaa eläimen *toivovan samaa vapautusta katoavaisuuden orjuudesta ja elävän tuossa toivossa* kuin kuka tahansa hyvä kristitty. Tuon suuren apostolin ja filosofin täsmällisiä ilmauksia lainataan myöhemmin tässä artikkelissa ja osoitetaan niiden todellinen merkitys.

Se tosiasia, että niin monet tulkitsijat – kirkon isät ja skolastikot – yrittivät kiertää Paavalin todellisen merkityksen, ei ole mikään todiste sen sisäistä merkitystä vastaan vaan mieluummin niiden teologioiden rehellisyyttä vastaan, joiden epäjohdonmukaisuus osoitetaan erityisesti. Mutta jotkut ihmiset tukevat viimeiseen asti heidän esityksiään, kuinka virheellisiä ne sitten ovatkin. Toiset tunnustaen aiemman virheen, esittävät Cornelius a Lapidin tavoin eläinparalle *amende honorablen*, julkisen anteeksipyynnön. Pohtiessaan luonnon tässä suuressa elämändraamassa järjestöille luontokappaleille määräämää osaa hän sanoo: ”Kaikkien luontokappaleiden osa on palvella ihmistä. Tästä syystä hänen (heidän mestarinsa) kanssaan ne odottavat uudistumistaan” – *cum homine renovationem suam expectant*.¹ Ihmisen ”palveleminen” ei varmasti tarkoita kiduttamista, tappamista, hyödyttöä ampumista tai muuta väärinkäyttöä, vaikka on lähes turha selittää sanaa ”uudistuminen”. Kristityt ymmärtävät sillä ruumiiden uudistumista Kristuksen toisen tulemisen jälkeen ja rajoittavat sen ihmiseen, sulkien pois eläimet. Salaisen opin tutkijat selittävät sen muotojen peräkkäisellä uudistumisella ja täydellistymisellä objektiivisen ja subjektiivisen olennon asteikolla, ja kehityksellisten muodonmuutosten pitkässä sarjassa eläimestä ihmiseen ja ylöspäin...

¹ Commen. Apocal., v, 137

Tämän kristityt tulevat tietysti torjumaan närkästyneinä. Meille kerrotaan, ettei Raamattua ole selitetty heille siten, eikä se voi koskaan tarkoittaa sellaista. On hyödytöntä väitellä asiasta. Surkeita seurauksiltaan olivat monet virheelliset tulkinnat siitä, mitä ihmiset haluavat sanoa ”Jumalan sanaksi”. Lause ”kirottu olkoon Kanaan, tulkoon hänestä veljiensä orjienkin orja” (1. Moos. 9:25) aiheutti vuosisatoja kurjuutta ja ansaitsematonta murhetta onnettomille orjille – mustaihoisille. Yhdysvaltojen papit olivat kaikkein vihamielisimpiä orjuudenvastaisuudessa, jota he vastustivat *Raamattu kädessä*. Silti orjuuden on osoitettu olleen luonnollisen rapeutumisen aiheuttaja jokaisessa maassa. Jopa ylpeä Rooma lanke si siihen, koska ”enemmistö muinaisessa maailmassa oli orjia”, kuten Geyer aivan oikein huomauttaa. Mutta niin kauhean innoittuneita Raamatun virheellisistä tulkinnoista olivat kaikkina aikoina parhaat, älykkäimmät kristityt, ettei edes yksi heidän suurimmista runoilijoistaan, puolustaessaan ihmisen oikeutta vapauteen, myönnä sellaista osaa eläinparalle.

Jumala antoi meille ylivallan ehdottoman
vain eläimiin, kaloihin, lintuihin;
Tuota oikeutta käytämme hänen lahjanaan
Mutta ihmistä ihmiselle hän ei tehnyt herraksi
Sellaisen tittelin itselleen säilytti,
ihminen jäi ihmisestä vapaaksi.

– sanoo Milton

Eläinten henkiinheräämiset

Kuten murha, virhekin ”pakottaa ulos”, ja ristiriidan on välttämättä esiinnyttävä aina kun virheellisiä johtopäätöksiä puolustetaan joko ennalta tuomittua kysymystä vastaan tai sen puolesta. Idän *filozoismin* vastustajat tarjoavat siten arvostelijoilleen pelottavan asean jolla kaataa pätevimmät argumentit sellaisella ristiriitaisuudella perusteiden ja johtopäätösten, oletettujen tosiasioiden ja tehtyjen päätelmien välillä.

Tämän artikkelin tarkoitus on suunnata valonsäde tähän mitä vakavimpaan ja kiinnostavimpaan aiheeseen. Roomalaiskatoliset kirjoittajat puolustaessaan eläinten monia ihmeellisiä henkiinheräämisiä, joita heidän pyhimyksensä ovat aikaansaaneet, ovat käyneet siitä loputonta keskustelua. ”Eläinten sielu” on Bossuetin mielestä ”vaikein samoin kuin tärkein kaikista filosofisista kysymyksistä.”

Kirkko on sitä mieltä, että eläimillä, olematta kuitenkaan sielutomia, ei ole mitään *pysyvää* ja kuolematonta sielua ja niitä elävöittävä prinssiipi kuolee ruumiin mukana. On siis mielenkiintoista saada tietää, miten skolastikot ja kirkon papit saavat sopimaan tämän esityksen sen väitteen kanssa, että eläimiä on voitu herättää ja niitä on herätettykin henkiin usein ja ihmeellisesti.

Vaikka tämä kirjoitelma on vain suppea yritys osoittaa Raamatun skolastisten ja teologisten tulkintojen ristiriita, se pyrkii vakuuttamaan, että eläimen elämän riistäminen – varsinkin hovin vuoksi ja vivisektiossa – on erittäin rikollista. Tarkoituksena on joka tapauksessa osoittaa, että kuinka mieletön tahansa on se käsitys, että ihmisen tai eläimen voi herättää henkiin sen jälkeen kun elämänprinssiipi on paennut ruumiista lopullisesti, niin sellaiset henkiinherättämiset, jos ne olisivat todellisia, eivät olisi sen mahdollisempia mykän eläimen tapauksessa kuin ihmisen kyseessä ollen. Sillä kummallekin on luonto antanut sen, mitä sanotaan vapaasti ”sieluksi”, tai sitten kummallakaan ei sitä ole.

II

Mikä illuusio onkaan ihminen! Mikä häkellyttävä kaaos, mikä ristiriitainen pakkaus! Kaikkien asioiden julkinen tuomari ja silti voimaton Maan matonen! Totuuden suuri tallentaja ja suojelija ja silti pelkkä epävarma hylkiö, universumin kirkkaus ja häpeä!

– Pascal

Siirrymme nyt katsomaan, mitkä ovat kristillisen kirkon käsitykset eläimen sielusta, tutkimaan, kuinka kirkko saa sopimaan ristiriidan kuolleen eläimen henkiinherättämisen ja sen oletuksen, että sen sielu kuolee sen mukana, välillä ja näkemään joitakin ihmeitä eläinten yhteydessä. Ennen kuin annetaan lopullinen ja ratkaiseva isku sille itsekkäälle opille, joka on niin täynnä julmia ja armottomia toimia kurjaa eläinmaailmaa kohtaan, lukijan täytyy tutustua patristisen kauden isien vanhempiin epäröinteihin Paavalin lausumien sanojen suhteen.

On huvittavaa huomata, kuinka latinalaisen kirkon kahden uupumattomimman puolustajan – herrojen Des Mousseaux ja de Mirville, joiden teosten mainitsemia muutamia ihmeitä tässä tuodaan esiin – karma johti heidät molemmat antamaan aseet, joita nyt käytetään heidän omia vilpittömiä mutta virheellisiä näkemyksiään vastaan.¹

Kun on käytävä suuri taistelu tulevaisuudesta ”luomisopin kannattajien” eli kristittyjen – kaikkien erityisluomiseen ja persoonalliseen jumalaan uskovien – ja kehitysopin kannattajien eli hindujen ja buddhalaisten, kaikkien vapaa-ajattelijoiden sekä lopuksi vaikkei viimeiseksi tiedemiesten välillä, yhteenveto heidän vastaavista mielipiteistään on tarpeen.

1. Kristillinen maailma pitää selviönä oikeuksiaan eläimen elämään ja nojautuu tässä kysymyksessä: a) edellä lainattuihin Raamatun teksteihin ja myöhempään skolastisiin tulkintoihin; b) jonkin sellaisen kuin jumalallisen tai inhimillisen sielun oletettuun poissaoloon eläimessä. Ihminen jää henkiin kuoleman jälkeen, eläin *ei jää*.

2. Itämaiset kehitysopin kannattajat perustavat johtopäätöksensä suuriin filosofisiin järjestelmiinsä ja pitävät kiinni siitä, että on

¹ On vain oikeudenmukaista todeta, että de Mirville on ensimmäinen, joka on tunnustanut kirkon virheen tässä tapauksessa ja puolustanut eläimen elämää niin pitkälle kuin uskaltaa.

vastoin luonnon työskentelyä ja kehitystä tappaa jokin elävä olento – syistä jotka on esitetty edellä.

3. Tukenaan viimeisimmät tieteen keksinnöt läntiset kehitysopin kannattajat eivät ota huomioon kristittyjä eivätkä pakanoita. Jotkut tiedemiehet uskovat evoluutioon, toiset eivät. He ovat kuitenkin samaa mieltä yhdessä asiassa: nimittäin, että fyysinen, eksakti tutkimus ei anna perusteita olettamukselle, että ihmisellä on kuolematon, jumalallinen sielu, sen enempää kuin hänen koiralaankaan.

Kun siis aasialaiset kehitysopin kannattajat käyttäytyvät eläimiä kohtaan tieteellisten ja uskonnollisten näkemystensä mukaisesti, ei kirkko eikä materialistinen, tieteellinen koulukunta ole looginen vastaavien teorioidensa tieteellisissä sovelluksissa. Kirkko opettaen, että jokainen elävä olento on yksitellen ja erityisesti Jumalan luoma, kuten jokainen ihmisvauva, ja että se on syntymästä kuolemaan viisaan ja ystävällisen Sallimuksen tarkkaavaisessa huolenpidossa, suo kuitenkin alemmalle luontokappaleelle ainoastaan tilapäisen sielun. Tiede, pitäen sekä ihmistä että eläintä joidenkin tähän asti keksimättömien luonnonvoimien sieluttomana tuotteena, silti käytännössä luo kuilun näiden kahden välille. Tiedemies, joka on mitä päättäväisin materialisti, sellainen, joka ryhtyy täysin tyyneesti suorittamaan vivisektiota elävälle eläimelle, kavahtaisi kuitenkin ajatusta tehdä raajarikoksi – puhumattakaan että kiduttaisi kuoliaaksi – kanssaihmisensä. Silti näiden suurten uskonnollisuuden taipuvaisten materialistien joukosta ei löydy ketään, joka olisi osoittautunut johdonmukaiseksi määritellesään eläimen moraalisen statuksen täällä maan päällä ja ihmisen oikeuden siihen.

Pyhimysten tekemät ihmeteot

Tässä on nyt esitettävä joitakin esimerkkejä esitettyjen syytösten todistamiseksi. Ottaen huomioon vakavat ja sivistyneet mielet on oletettava, että tässä lainattujen eri auktoriteettien näkemykset eivät ole outoja lukijalle. Sen vuoksi riittänee, että esitämme lyhennelmän joistakin johtopäätöksistä, joihin he ovat tulleet – alkaen kirkonmiehistä.

Kuten jo kerrottiin, kirkko *vaatii* uskoa sen suurten pyhimysten tekemiin ihmetekoihin. Erilaisten suoritettujen ihmeiden joukosta valitsemme tähän ainoastaan ne, jotka liittyvät suoraan aiheeseen – nimittäin kuolleiden eläinten ihmeelliset henkiinheräämiset. Se joka luottaa siihen, että ihmisellä on kuolematon, ruumiista riippumaton, sitä elävöittävä sielu, voi helposti uskoa, että jonkin jumalallisen ihmeen avulla sielu voidaan kutsua ja pakottaa takaisin tabernaakkeliin, jonka se jättää ilmeisesti ainiaaksi. Mutta miten joku voi hyväksyä saman mahdollisuuden eläimen tapauksessa, koska hänen uskonsa opettaa hänelle, että eläimellä ei ole riippumatonta sielua, sillä se tuhoutuu ruumiin mukana? Yli kahdensadan vuoden ajan, aina Tuomas Akvinolaisesta lähtien, kirkko on arvovaltaisesti opettanut, että järjettömän luontokappaleen eli eläimen sielu kuolee sen elimistön mukana. Mikä sitten kutsutaan takaisin tomuun elävöittämään se jälleen? Tässä kriittisessä vaiheessa skolastiikka astuu esiin ja – ratkaisten vaikeuden – sovittaa sovittamattoman.

Se alkaa sanomalla, että eläinten henkiinherättämisen ihmetekoja on lukemattomia ja että ne on todistettu oikeiksi niin kuin ”meidän Herramme Jeesus Kristuksen henkiinherääminen”.¹ Bollandistit² antavat lukemattomia esimerkkejä. Isä Burigny, pyhimyselämäkertojen kirjoittaja 1600-luvulta, herttaisesti

¹ Paavi Benediktus XIV, *De Beatificatione*, etc. I, IV, c. XI, art. 6.

² Bollandistit ovat jesuiittojen yhdistys, joka julkaisi Heribert Rosweydin aloittamaa ja Jean de Bollandin jatkamaa sarjaa ”Acta sanctorum”, pyhimysten ja marttyyrien elämäntarinoita. – Suom. toim.

huomauttaa pyhän Remin *henkiinherättämistä* trapeista [aro- ja aavikkoseutujen isoja ja isohkoja kahlaajalintuja]: ”Minulle voidaan epäilemättä sanoa, että minä itse olen *hanhi*, kun uskon sellaisiin ’sinilintukertomuksiin’. Vastaan koiranleualle siinä tapauksessa sanomalla, että jos hän kiistää tämän kohdan, sitten hänen täytyy myös poistaa Espanjan pyhän Isidoruksen elämästä selostus, että tämä elvytti isäntänsä hevosen kuolleista. Tai Tolentinon pyhän Nikolauksen elämäkerrasta, että hän toi takaisin elämään peltopyyn sen sijaan että olisi syönyt sen. Sitten on kertomus pyhästä Fransiskuksesta, että hän otti takaisin uunin loimuavista hiilistä paistumasta lampaan ruumiin, jonka hän edelleen herätti henkiin. Hän sai myös keitetyt kalat, jotka hän elvytti, *uimaan kastikkeessaan* jne. Ennen kaikkea hänen, skeptikon, täytyy syyttää yli 100 000 silminnäkijän – joiden joukosta ainakin muutamilla pitäisi olla tervettä järkeä – olevan valehtelijoita tai narreja.”

Paljon korkeampi auktoriteetti kuin isä Burigny, nimittäin paavi Benediktus XIV, vahvistaa edellä olevan todistuksen. Sitä paitsi nimet henkiinheräämisten silminnäkijöistä, Pyhä Sylvestrus, Francois de Paule, Krakovan Severin ja joukko muita, mainitaan kaikki bollandisteissa. ”Ainoastaan hän lisää”, sanoo kardinaali de Ventura, joka lainaa häntä, ”että henkiinherääminen vaatii kuitenkin, tuon nimen ansaitakseen, muodon,¹ toisin sanoen kuolleen olennon aineen, *identtistä* ja *lukumääräistä* reproduktiota. Ja koska tuo eläimen muoto (eli sielu) tuhoutuu aina ruumiin mukana, kuten pyhän Tuomaksen opissa sanotaan, Jumala jokaisessa sellaisessa tapauksessa huomaa olevansa velvollinen luomaan ihmeentekotar-koitusta varten uuden muodon henkiin herätetylle eläimelle. Tästä seuraa, että henkiin herätetty eläin *ei* olisi aivan *identtinen* sen kanssa, mitä se oli ollut ennen kuolemaansa (*non idem omnino esse*).”²

¹ Skolastisessa filosofiassa sana ”muoto” tarkoittaa aineetonta periaattia, joka elähdyttää tai elävöittää ruumiin.

² *De Beautificatione jne.*, I, IV, c. XI, art. 6.

Tämähän vaikuttaa hämmästyttävän paljon samalta kuin se mitä *maagikkomâyât* tekevät. Vaikkei vaikeutta ole ehdottomasti selitetty, seuraava tehdään silti selväksi: koska se prinssiippi, joka elävöitti eläimen sen elämän aikana ja jota sanotaan sieluksi, oli kuollut tai hajonnut ruumiin kuoleman jälkeen, toinen sielu – ”eräänlainen vapaa sielu” – kuten paavi ja kardinaali kertovat meille – luodaan Jumalan ihmetyön tarkoitusta varten. Tämä sielu on sitä paitsi erilainen kuin ihmisen prinssiippi, joka on ”riippumaton, eeterinen ja alati kestävä entiteetti”.

Sen lisäksi että luonnollista vastaväitettä sellaiselle toiminnalle sanotaan pyhimyksen aikaansaamaksi ”ihmeteoksi” – sillä kyseessä on yksinkertaisesti Jumala hänen selkensä takana, joka ”luo” loistokseen täysin uuden sielun yhtä hyvin kuin uuden ruumiin –, on koko Tuomaksen oppi avoin vastaväitteelle. Descartes huomauttaa kuitenkin hyvin järkevästi: ”Jos eläimen sielu on niin selvästi erotettava (aineettomuudessaan) ruumiistaan, me uskomme että on tuskin mahdollista välttää tunnustamasta sitä henkisenä prinssiippinä, tästä syystä älyllisenä olentona.”

Automaatti vai tunteva olento

Lukijalle tarvitsee tuskin muistuttaa, että Malebranchen mukaan Descartes piti elävää eläintä pelkkänä automaattina, ”hyvin vedetynä kellonkoneistona”. Sen vuoksi se joka omaksuu kartesiolaisen [Descartesin opin kannattajan] teorian eläimestä, voisi yhtä hyvin hyväksyä heti nykyajan materialistien näkemykset. Sillä koska tuo automaatti on kykenevä sellaisiin tunteisiin kuin rakkaus, kiitollisuus jne. ja koska sillä on epäilemättä muisti, kaikkien sellaisten ominaisuuksien on oltava materialismin opetusten mukaan ”aineen ominaisuuksia”. Mutta jos eläin on ”automaatti”, miksi ihminen ei ole? Eksakti tiede – anatomia, fysiologia jne. – ei löydä pienintäkään eroa näiden kahden ruumiin välillä; ja kuka mahtaa tietää, kysyy Salomo, ”meneekö” ihmisen sielu ”ylös” yhtään sen enempää kuin eläimenkään sielu? Niinpä huomaamme metafysisen Descartesin olevan yhtä ristiriitainen kuin kuka tahansa.

Entä mitä pyhä Tuomas sanoo tästä? Sallien sielun (*anima*) eläimelle ja julistaen sen *aineettomaksi* hän kieltää siltä samalla kertaa *henkisyiden* ominaisuuden. Hän näet sanoo: ”Se merkitsisi siinä tapauksessa *älyä*, hyvettä ja erityisominaisuutta, joka on varattu ainoastaan ihmissielulle.” Mutta koska neljännessä lateraanikokouksessa oli päätetty, että Jumala oli luonut kaksi selvää olemusta, ruumiin (*mundanam*) ja hengen (*spiritualem*), ja että jonkin ruumiittoman on oltava välttämättä henkistä, oli pyhän Tuomaksen turvaututtava eräänlaiseen kompromissiin, jota voidaan olla sanomatta tekosyyksi ainoastaan kun se on pyhimyksen esittämä. Hän sanoo: ”Tämä eläimen sielu ei ole henki eikä ruumis; se on keskiluontoa.”¹ Tämä on hyvin onneton esitys. Sillä muualla pyhä Tuomas sanoo, että ”kaikilla sieluilla – jopa kasvien – on ruumiissaan substantiaalinen muoto”. Jos tämä pätee kasveihin, miksei myös eläimiin? Se ei varmasti ole ”henkeä” eikä puhdasta ainetta vaan sitä olemusta, jota pyhä Tuomas sanoo ”keskiluonnoksi”. Mutta kun ollaan oikealla polulla, miksi kieltää henkiinjääminen – sallien yksinomaan kuolemattomuuden? Ristiriita on niin ilmeinen, että de Mirville huudahtaa epätoivoissaan: ”Tässä me olemme, kolmen substanssin kanssa, emmekä kahden, niin kuin lateraanikokous päätti!” Ja hän väittää edelleen vastaan niin paljon kuin uskaltaa ”enkelitohtorille”.

Suuri Bossuet analysoi teoksessaan *Traité de la Connaissance de Dieu et de soi même* Descartesin rakennelmaa ja vertaa sitä pyhän Tuomaksen esitykseen. Kukaan ei voi moittia häntä siitä, että hän antaa etusijan loogisuudessa Descartesille. Hän huomaa, että kartesiolaisen ”keksinnön” – automaatin – suhteen ”pääsee paremmin pois vaikeudesta” kuin pyhän Tuomaksen tapauksessa, jonka katolinen kirkko on täysin hyväksynyt. Tästä syystä isä Ventura tuntee närkästystä Bossuetia kohtaan, kun tämä hyväksyy ”sellaisen surkean ja lapsellisen virheen”. Ja vaikka hän sallii eläimille sielun kaikkine tunteineen, mikä on todellisuutta hänen mestarilleen pyhälle Tuomakselle, myös hän kieltää niiltä älyn ja

¹ Lainannut kardinaali de Ventura teokseensa *Philosophie Chretienne*, vol. ii, s. 386. Ks. myös de Mirville, *Résurrections animales*.

järkeilykyvyn. ”Bossuetia”, hän sanoo, ”on moitittava sitäkin enemmän, koska hän itse sanoi: ’Minä aavistan, että suurta sotaa valmistellaan kirkkoa vastaan kartesiolaisen filosofian nimessä.’” Hän on siinä oikeassa, sillä karkean eläimen aivojen ”tuntevasta aineesta” tulee aivan luonnollisesti Locken *ajatteleva aine*, ja viimeksi mainitusta tulevat vuosisatamme kaikki materialistiset koulut. Mutta hän epäonnistuu pyhän Tuomaksen opin kannattamisen suhteen, tuon opin ollessa täynnä virheitä ja ilmeisiä ristiriitaisuuksia. Sillä jos eläimen sielu on, kuten roomalaiskatolinen kirkko opettaa, vapaa, aineeton prinssiippi, silloin on ilmeistä, että ollen riippumaton fyysisestä organismista se ei voi ”kuolla eläimen mukana” enempää kuin ihmisen tapauksessa. Jos myönnämme, että se elää ja selviää hengissä, niin missä suhteessa se eroaa ihmisen sielusta?

Ja että se on ikuinen – jos hyväksymme pyhän Tuomaksen todistuksen tässä asiassa – vaikka hän itse väittää muualla: ”Ihmisen sielu on kuolematon, ja eläimen sielu tuhoutuu”, hän sanoo (*Summa*, vol. V, s. 164) tämän, kysyttyään saman suuren teoksen osassa II (s. 256): ”onko olemassa mitään olentoja, jotka syntyvät uudelleen olemattomiin?”, ja vastaa itse: ”Ei, sillä *Saarnaajassa* sanotaan (3:14): Se minkä JUMALA tekee, pysyy ikuisesti. ’Isän luona ei mikään muutu’ (*Jaakobin kirje* 1:17).” Sitten pyhä Tuomas jatkaa: ”Sen vuoksi ei olioiden luonnollisessa järjestyksessä eikä liioin ihmeteioissa ole mitään olentoa, joka syntyy uudelleen olemattomuuteen (tuhoutuu). *Olennessa ei ole mitään, mikä tuhoutuu*, sillä se mikä osoittaa suurimmalla kirkkaudella jumalallisen hyvyden, on olentojen jatkuva säilyminen.”¹

Tätä virkettä kommentoi kääntäjä, pastori Drioux selityksessä ja vahvistaa sen. Hän huomauttaa: ”Ei mikään tuhoudu. Tästä periaatteesta on tullut nykyajan tieteen parissa eräänlainen aksiooma.” Ja siinä tapauksessa, miksi luonnossa pitäisi olla poikkeus tähän muuttumattomaan sääntöön, jonka on tunnustanut sekä tiede että teologia, ainoastaan eläimen sielun tapauksessa. Vaikka sillä *ei*

¹ Yhteenvedo, Drioux-edition, 8 osassa.

olisi mitään älyä, se on oletamus, jota jokainen puolueeton ajattelija tulee aina ja hyvin voimakkaasti vastustamaan.

Luonnontieteilijöiden ristiriitaiset käsitykset

Kääntyen skolastisesta filosofiasta luonnontieteisiin katsokaamme, mitkä ovat luonnontieteilijän vastaväitteet sille, että eläimellä on äly ja sen vuoksi riippumaton sielu.

”Mikä tahansa, joka ajattelee, joka ymmärtää ja joka toimii, on jotakin taivaallista ja jumalallista. Sen vuoksi sen on välttämättä oltava ikuinen”, kirjoitti Cicero lähes 2000 vuotta sitten. Vaikka Huxley väittää tätä johtopäätöstä vastaan, voisimme ymmärtää hyvin, että Tuomas Akvinolainen, ”metafyysikkojen kuningas”, uskoi lujasti pyhän Patrickin suorittamiin ihmeellisiin henkiinherättämissiin.¹

Todellakin, kun kirkko esittää ja pakottaa oikeauskoiset hyväksymään sellaisia hirmuisia väitteitä kuin sanotut ihmeteot, sen teologiien pitäisi huolehtia paremmin, että heidän korkeimmat auktoriteettinsa eivät itse ainakaan olisi ristiriitaisia ja osoittaisi siten tietämättömyyttä esille otetussa oppikysymyksessä.

¹ Väitetään, että pyhä Patrick on käännänyt kristinuskoon ”maapallon saatanisoiduimman maan, Irlannin – joka oli tietämätön *kaikesta muusta paitsi magiasta*”– ”pyhimysten saareksi” herättämällä henkiin ”60 kuollutta ihmistä vuosia aikaisemmin”. *Suscitavit sexaginta mortuos* (*Lectio* I, ii, *Roomalainen breviaario*, 1520). Käsikirjoituksessa, jota pidetään tuon pyhimyksen kuuluisana tunnustuksena ja säilytetään Salisburyn Katedraalissa (*Descript. Hibern.* I, II, C. 1), Patrick kirjoittaa omakätisesti: ”Minulle, joka olen ihmisistä vihoviimeinen ja suurin syntinen, Jumala on kuitenkin antanut ihmetekojen lahjan tämän barbaarisen kansan maagisia harjoituksia vastaan. Sellaista ei ole annettu edes suurimmalle apostoleistamme, koska hän (Jumala) salli, että muun muassa (sellaisen lisäksi kuin eläinten ja matelijoiden henkiin herättäminen) *herättäisin henkiin kuolleita ruumiita, jotka ovat muuttuneet tuhkaksi monien vuosien kuluessa.*” Todellakin, sellaisen ihmeen edessä Lasaruksen henkiin herättäminen tuntuu mitättömältä tapaukselta.

Eläin siis suljetaan pois kehityksestä ja kuolemattomuudesta, koska se on automaatti. Descartesin mukaan sillä ei ole älyä, mitä mieltä on myös keskiaikainen skolastiikka. Sillä on vain vaistot, mikä merkitsee tehotomia impulsseja, minkä materialistit vahvistavat ja kirkko kieltää.

Sekä Frederic että George Cuvier ovat keskustelleet seikkaperäisesti eläinten älystä ja vaistoista.¹ Heidän ajatuksensa tästä aiheesta on koonnut ja editoinut Flourens, joka on tieteiden akatemian oppinut sihteeri. Frederic Cuvier, joka oli 30 vuotta Eläintieteellisen osaston ja Luonnonhistorian museon johtaja *Jardin des Plantesissa* Pariisissa, kirjoitti näin: ”Descartesin päävirhe on siinä, ettei tehty koskaan riittävää eroa älyn ja vaiston välillä. Buffon itse oli langennut tuollaiseen laiminlyöntiin, ja sen vuoksi kaikki eläintieteellisessä filosofiassa oli ristiriitaista. Tunnustaessaan eläimessä tunteen, joka on korkeampi meidän omaamme, samoin kuin tietoisuuden sen todellisesta olemassaolosta hän kielsi samalla ajattelun, harkinnan ja muistin, niin muodoin kaikki mahdollisuudet ajatteluun.” (Buffon, *Discourse on the Nature of Animals*, VII, s. 57.) Mutta tuskin pysähdyttyään tähän hän myönsi, että eläimellä oli jonkinlainen muisti, joka oli aktiivinen ja kauas ulottuva ja luotettavampi kuin meidän muistimme (*sama*, s. 77). Sitten kieltäen siltä älyn hän kuitenkin myönsi, että eläin ”otti huomioon isäntänsä, tutki häntä ja ymmärsi täydellisesti jokaisen hänen tahtonsa osoituksen”. (*Sama*, vol. X, *History of the Dog*, s. 2.)

Merkittävämpää ristiriitaisten esitysten sarjaa olisi tuskin voinut toivoa suurelta tiedemieheltä.

Kuuluu Cuvier on sen vuoksi oikeassa huomauttaessaan vuorostaan, että ”tämä Buffonin uusi mekanismi on vielä vähemmän ymmärrettävä kuin Descartesin automaatti”.²

¹ Myöhemmin tri Romanes ja tri Butler ovat valaisseet enemmän aihetta.

² *Biographie Universelle*, Cuvierin art. Buffonin elämästä.

Vaisto ja äly

Arvostelijan mielestä selvä rajaviiva pitäisi vetää vaiston ja älyn välille. Mehiläisten rakentamat mehiläispesät, majavan tekemät padot keskelle luonnontieteilijän lattiaa samoin kuin jokeen ovat vaistonvaraisia tekoja ja vaikutuksia, ikuisesti muuttumattomia. Sen sijaan älyn ohjaamat teot ovat löydettävissä toiminnoista, jotka eläin on ilmeisesti miettinyt loppuun asti, siellä missä ei vaisto vaan päättely alkaa vaikuttaa, kun sen kasvatusta tai harjoitusta kutsuu esiin taidollisen herkkyyden ja kehityksen. Ihmisellä on päättelykyky, pikkulapsella vaisto; ja nuori eläin osoittaa enemmän kumppaakin kuin lapsi.

Jokainen väittelijä samoin kuin mekin tiedämme, että asia on näin. Jos joku materialisti kieltäytyy myöntämästä sitä, se johtuu ylpeydestä. Kieltäen sielun sekä ihmiseltä että eläimeltä hän on haluton myöntämään, että eläimellä on äly samoin kuin hänellä itselläänkin, vaikka ehdottomasti pienemmässä määrin. Kirkonmies, uskonnollisuuteen taipuvainen luonnontieteilijä ja nykyajan metafysiikko vuorostaan kaihtavat sen myöntämistä, että ihmisellä ja eläimellä on kummallakin sielu sekä kykyjä, jos nyt ei yhtä kehittyneitä ja täydellisiä, niin ainakin samannimisiä ja samaa olemusta. Kukin heistä tietää, tai kunkin heistä pitäisi tietää, että vaisto ja äly ovat kaksi kykyä, jotka ovat täysin vastakkaisia heidän ja niiden luonnossa, kaksi vihollista, jotka ovat jatkuvassa ristiriidassa. Elleivät he hyväksyä kahta sielua tai periaatetta, heidän on joka tapauksessa tunnustettava näiden kahden mahdollisuuden läsnäolo sielussa. Kumpikin on eri paikassa aivoissa ja he tietävät hyvin niiden sijainnin, koska he voivat eristää ja tilapäisesti hävittää ne vuorotellen – sitä mukaa kuin he sattuvat kiduttamaan jotain elintä tai elimen osaa kauheiden vivisektioidensa aikana. Eikö vain inhimillinen ylpeys yllyttänytkin paavia sanomaan:

Kysy ketä varten taivaankappaleet loistavat;

Ketä varten on maapallo?

Ylpeys vastaa: se on minua varten.

Minua varten kelpo luonto herättää hyvää tekevän voimansa

Kasvattaa jokaisen yrtin ja avaa jokaisen kukan.

* * * * *

Minulle kaivos antaa tuhat aarrettaan

Minulle terveys virtaa tuhannesta lähteestä

Aallokko vyöryy minua kuljettaakseen, aurinko valaisee nousuni

Maapallo on jakkarani, taivaissa valtaistuinkatokseni!

Tämä sama tiedostamaton ylpeys sai Buffonin lausumaan paradoksaaliset huomautuksensa ihmisen ja eläimen välisestä erosta. Tuotero johtuisi ”ajattelun puutteesta”, hän sanoo, ”sillä eläin ei tunne, että hän tuntee”. Mistä Buffon tietää sen? ”Se ei ajattele, että se ajattelee”, hän lisää, kerrottuaan yleisölle, että eläin muistaa, usein harkitsee, vertaa ja valitsee!¹ Kuka ihmeessä uskottelisi, että lehmä tai koira ei osaa ajatella? Eläin voi ajatella ja voi tietää ajattelevansa sitäkin herkemmin kun se ei voi puhua ja ilmaista ajatuksiaan. Kuinka Buffon tai kukaan muu voi tietää? Luonnontieteilijä on kuitenkin osoittanut tarkkoilla havainnoillaan, että eläimellä on äly. Kun tämä on ratkaistu, meidän täytyy vain toistaa Tuomas Akviniolaisen määritelmä älystä – ihmisen kuolemattoman sielun etuoi-keudesta – nähdä, että sama kuuluu eläimelle.

Tehdäksemme oikeutta *todelliselle* kristilliselle filosofialle voimme osoittaa, että alkuperäinen kristinusko ei ole koskaan julistanut sellaista julmaa oppia – todellinen syy siihen, että niin monet parhaista ihmisistä kuin myös korkeimmista älyistä ovat luopuneet Kristuksen ja hänen oppilaidensa opetuksista.

¹ *Discours sur la nature des Animaux.*

III

Filosofia, sinä elämän opas ja hyveen keksijä!

Cicero

Filosofia on vaatimaton viisaustiede, se on kaikki todellisuutta ja pelkkää antamista. Vihaan juhlallisuutta ja teeskentelyä, jonka taustalla on vain pelkkää ylpeyttä.

Plinius

Jos ihmisen – tuon karkeimman, eläimen kaltaisen samoin kuin pyhimmän – kohtalo on kuolemattomuus teologisen opetuksen mukaan, mikä on lukemattomien eläinkunnan joukkojen tuleva kohtalo? Useat roomalaiskatoliset kirjoittajat – kardinaali Ventura, kreivi de Maistre ja monet muut – kertovat meille, että ”eläimen sielu on *voima*”.

”On osoitettu selvästi, että eläimen sielun”, sanoo heidän kaimunsa de Mirville – ”synnytti *maa*, sillä näin sanotaan Raamatussa. Kaikki elävät ja liikkuvat sielut (*nephesh* eli elämänprinsiippi) tulevat maasta, mutta sallittakoon minun selittää: ei yksinomaan tomusta, mistä niiden ruumiit samoin kuin meidänkin ruumiimme on tehty, vaan maan voimasta, ts. sen aineettomasta voimasta, kuten kaikki voimat ovat... *meren, ilman* jne. voimat, jotka kaikki ovat niitä *elementaariluokkia* (*principautés élémentaires*), joista olemme puhuneet muualla.”¹

Markiisi de Mirvillen ymmärryksen mukaan tuo termi tarkoittaa, että jokainen ”elementti” luonnossa on piiri, jonka täyttävät ja jota hallitsevat sen vastaavat näkymättömät henget. Länsimaiset kabbalistit ja ruusuristolaiset nimittivät niitä sylfideiksi, undiineiksi, salamantereiksi ja maahisiksi; kristilliset mystikot, kuten de Mirville, antavat niille heprealaiset nimet ja luokittelevat

¹ *Esprits*, 2, Ch. XII, *Cosmolatrie*.

ne kaikki erilaisten demonien joukkoon Saatanan alaisuuteen – Jumalan luvalla tietenkin.

Hän kapinoi myös pyhän Tuomaksen päätöstä vastaan. Tämä opettaa, että eläimen sielu häviää ruumiin mukana. Hän sanoo: ”Meitä pyydetään tekemään tyhjäksi tämä voima, joka on *aineellisin* voima maan päällä ja jonka nimi on *eläinsielu*”. Se on isä Venturan mukaan¹ ”arvostetuin sielu ihmisen sielun jälkeen.”

Hän oli juuri sanonut sitä aineettomaksi voimaksi ja nyt hän sanoo sitä ”aineellisimmaksi asiaksi maan päällä”.²

Mutta mikä on tämä voima? George Cuvier ja akateemikko Flourens kertovat sen salaisuuden.

”Ruumiiden muoto eli voima” (muoto tarkoittaa sielua tässä tapauksessa, tulee ymmärtää), edellinen kirjoittaa, ”on paljon olenaisempi niille kuin aine, koska (tulematta olemukseltaan hävitettyksi) aine muuttuu jatkuvasti, kun taas muoto on vallalla ikuisesti.” Tähän Flourens toteaa: ”Kaikessa, missä on elämää, on muoto pysyvämpi kuin aine, sillä se mikä muodostaa elävän ruumiin OLEMUKSEN, sen identtisyys, samuuden, on sen muoto.”³

De Mirville puolestaan huomauttaa: ”Se on määräävä periaate, filosofinen osoitus kuolemattomuudestamme”,⁴ joten on tehtävä se johtopäätös, että tällä harhaanjohtavalla sanalla tarkoitetaan sielua – ihmisen ja eläimen. Oletan, että se on mieluummin se, mitä me sanomme AINOAKSI ELÄMÄKSI.

Leibnitzin näkemys sielusta

Oli miten tahansa, filosofia, sekä maallinen että uskonnollinen, vahvistaa tämän esityksen, että nuo kaksi ”sielua” ovat sama ihmisessä ja eläimessä. Bossuetin rakastama filosofi Leibnitz

¹ *Sama*.

² *Esprits jne.*, s. 158.

³ *Longevity*, s. 49 ja 52.

⁴ *Resurrections*, s. 621.

tuntui luottavan ”eläimelliseen henkiinheräämiseen” tietyssä määrin. Koska kuolema on hänelle ”yksinkertaisesti *tilapäinen persoonallisuuden kääriytyminen*”, hän vertaa sitä ideoiden säilyttämiseen unessa, tai perhoseen toukan sisällä. De Mirville sanoo: ”Hänelle henkiinherääminen¹ on yleinen laki luonnossa, mistä tulee ihmeidentekijän suorittama suuri ihme ainoastaan sen ennenaikaisuuden, ympäröivien olosuhteiden ja hänen vaikuttamansa tavan nojalla.” Tässä Leibnitz on aavistamattaan suuri okkultisti. Kukan tai kasvin kasvu ja kukkiminen viidessä minuutissa useiden päivien ja viikkojen sijasta, kasvin, eläimen tai ihmisen joudutettu orastaminen ja kehittyminen ovat okkultistien varjelemia tietoja. Ne ovat ainoastaan näennäisiä ihmeitä; luonnollisia synnyttäviä voimia, joita aikaansaadut olosuhteet kiirehtivät ja tuhatkertaisesti tehostavat vihittyjen tuntemien okkultistien lakien vaikutuksesta. Epänormaalin nopea kasvu on luonnonvoimien seurausta, ihmisen okkulttisen voiman alaisten joko sokeiden tai pienempien älyjen aikaansaamia, ja ne saadaan vaikuttamaan kollektiivisesti esillekutsuttavan olion kehitykseen sen kaoottisista alkuaineista. Mutta miksi kutsua yhtä jumalalliseksi ihmeeksi ja toista saatanalliseksi tekosyyksi tai yksinkertaisesti petolliseksi suoritukseksi?

Todellisena filosofina Leibnitzin on silti pakko jopa tässä kuolemasta henkiinheräämisen vaikeassa kysymyksessä sisällyttää siihen koko eläinkunta suuressa synteessissään ja sanoa: ”Uskon, että eläinten sielut ovat katoamattomia... ja mielestäni mikään ei paremmin sovi todistamaan kuolemattomasta luonnostamme.”²

Leibnitziä tukien Middletonin kirkkoherra Dean julkaisi v. 1748 kaksi pientä nidosta tästä aiheesta. Yhteenvedossa hän sanoo, että ”pyhät kirjoitukset vihjaavat eri kohdissa, että eläimet elävät tulevassa elämässä. Tätä oppia ovat tukeneet useat kirkkoisät. Kun järki sanoo, että eläimillä on sielu, siitä seuraa samalla, että ne tulevat olemaan tulevassa tilassa. Niiden oppirakennelmaa, jotka

¹ Okkultistit sanovat sitä ”muodonmuutokseksi” elämien sarjan aikana, ja lopulliseksi *nirvâniseksi* henkiinheräämiseksi.

² Leibnitz, *Opera philos. jne.*

uskovat, että Jumala tekee tyhjäksi eläimen sielun, ei tue mikään, eikä sille ole vankkaa perustaa...”¹

Monet viime vuosisadan tiedemiehistä puolustivat Deanin hypoteesia vakuuttaen sen olevan erittäin todennäköinen. Yksi heistä erityisesti, oppinut protestanttinen teologi Charles Bonnet Genevestä, on kirjoittanut hyvin erikoisen teoksen *Palingenesia*² eli ”Uusi syntymä”, mikä tapahtuu, niin kuin hän yrittää todistaa, jokaisessa olevasta näkymättömästä idusta johtuen. Eikä hän, kuten ei Leibnitzkään, voi ymmärtää, että eläimet pitäisi jättää pois oppirakennelmasta, joka niiden poissa ollessa ei olisi kokonaisuus, sillä rakennelma tarkoittaa ”lakien kokoelmaa”.³

Koneellinen toiminta

Bonnet kirjoittaa: ”Eläimet ovat ihailtavia kirjoja, joihin luoja käytti korkeimman älynsä hämmästyttävimmät puolet. Anatomian on tutkittava niitä *kunnioituksella*, ja jos hänellä on hitusenkin hienoa ja järkevää tunnetta, joka on ominainen moraalille ihmiselle, hän ei koskaan kuvittele noita sivuja kääntäessään, että hän on käsittelemässä liuskekiviä tai rikkomassa pikkukiviä. Hän ei unohtakaan, että kaikella elävällä ja tuntevalla on oikeus hänen armeliaisuutensa ja sääliinsä. Ihminen saattaisi huonoon valoon eettisen puolensa, jos hän perehtyisi eläimiin ja niiden kärsimykseen. Tämä totuus on niin ilmeinen, että hallitusten ei pitäisi koskaan unohtaa sitä... Mitä tulee hypoteesiin koneellisesta toiminnasta, olen taipuvainen pitämään sitä filosofisena harhaoppina, hyvin vaarallisena yhteiskunnalle, ellei se niin voimakkaasti loukkaaisi tervettä järkeä että tulee vaarattomaksi, sillä sitä ei voi koskaan hyväksyä yleisesti.”

”Mitä tulee eläinten kohtaloon, jos hypoteesini on oikea, Sallimus pitää varastossa niitä varten mitä suurimpia hyvityksiä

¹ Ks. *Bibliothèque des sciences*, vol. XXIX, vuoden 1768 1. jakso.

² Kreikan sanoista *syntyä* ja *syntyä uudestaan*.

³ Ks. *Palingenesia*, vol. II. Myös de Mirvillen *Resurrections*.

tulevissa tiloissa.¹... Ja minulle niiden henkiinherääminen on seuraus siitä sielusta tai muodosta, joka meidän on välttämättä pakko suoda niille, sillä koska sielu on yksinkertaista substanssia, sitä *ei voida jakaa eikä hajottaa eikä liioin tehdä tyhjäksi*. Ei voi välttyä sellaiselta päätelmältä vajoamatta Descartesin koneelliseen toimintaan, sillä silloin eläimellisestä koneellisesta toiminnasta siirtyisi pian ja pakostakin ihmisen koneelliseen toimintaan...”

Biologiemme nykyajan koulukunnat ovat tulleet ”automaattihmisen” teoriaan, mutta sen opetuslapset voidaan jättää omiin keksintöihinsä ja johtopäätöksiinsä. Mikä minua tällä hetkellä ihmetyttää, on se lopullinen ja ehdoton todiste, ettei Raamattu eivätkä sen filosofisimmat tulkitsijat – kuinka selvästi heiltä voikin puuttua selkeä käsitys muista kysymyksistä – ole *koskaan kieltäneet raamatullisella arvovallalla kuolematonta sielua miltään eläimeltä*, sen enempää kuin ovat löytäneet siitä ratkaisevaa todistetta sellaisen sielun olemassaolosta ihmisessä – Vanhasta testamentista. On vain luettava tiettyjä jakeita *Jobin kirjasta* ja *Saarnaajasta* (3:17–22) tullakseen tähän johtopäätökseen. Totuus asiasta on se, että näiden kahden tulevaan tilaan ei siinä ole viitattu yhdelläkään sanalla. Mutta jos toisaalta ainoastaan negatiivinen todiste löytyy Vanhasta testamentista eläinten kuolemattomasta sielusta, Uudessa testamentissa sitä puolustetaan yhtä selvästi kuin itse ihmisen sielua. Niiden hyväksi, jotka pilkkaavat hindulaista *filozoismia* ja jotka puolustavat oikeuttaan tappaa eläimiä mielin määrin ja hovin vuoksi ja kieltävät niiltä kuolemattoman sielun, esitetään nyt lopullinen ja ehdoton todiste.

¹ Me uskomme myös eläinten ”tuleviin tiloihin”, korkeimmista aina li-koeläimeen saakka – mutta jälleensyntymissarjoissa, kukin korkeammassa muodossa, aina ihmiseen asti ja sitten toiselle puolelle – lyhyesti sanoen, uskomme *evoluutioon* sanan täydellisimmässä merkityksessä.

Paavali puolusti eläinten kuolemattomuutta

Paavalin sanottiin tämän artikkelin I osassa olevan kaikkien elävien luontokappaleiden kuolemattomuuden puolustaja. Onneksi tämä väite ei kuulu niihin, jotka kristityt voivat syrjäyttää ”ateistien ja vapaa-ajattelijoiden ryhmän Pyhää kirjaa koskevinä herjaavina ja harhaoppisina tulkintoina”. Kunpa apostoli Paavalin – viihtyn, oli hän sitten ehkä mitä muuta tahansa – perin viisaat sanat olisi ymmärretty yhtä selvästi kuin ne kohdat, jotka käsittelevät eläimiä. Sillä kuten tullaan osoittamaan, silloin aineen häviämättömyys, niin kuin materialistinen tiede opettaa, ikuisen evoluution laki, jonka kirkko katkerasti kieltää, sekä AINOAN ELÄMÄN aineellinen läsnäolo eli AINOAN ELEMENTIN ykseys ja sen läsnäolo läpi koko luonnon, niin kuin esoteerinen filosofia julistaa, ja Paavalin huomautusten salainen merkitys (*Kirje roomalaisille* 8:18–23) voitaisiin todistaa epäilyksettä aivan ilmeisesti yhdeksi ja samaksi asiaksi. Mitä muuta voi tuo suuri historiallinen henkilö, jota uusplatoninen aleksandrialainen filosofia innoitti kovasti, tarkoittaa seuraavalla, jonka käännän kommentein okkultismin valossa esittäökseni tarkoitukseni ymmärrettävämmin.

Apostoli edellyttää sanomalla (*Room.* 8: 16, 17) että ”Henki *itse* (*Paramâtma*) todistaa henkemme (*âtman*) kanssa”, ”että olemme Jumalan lapsia” ja ”jos olemme lapsia, olemme myös perillisiä” – tietysti meissä olevan ikuisen eli jumalallisen olemuksen ikuisuuden ja häviämättömyyden perijöitä. Sitten hän sanoo meille:

”Eivät nykyisen ajan kärsimykset ole mitään *sen kirkkauden rinnalla, joka vielä on ilmestytvä ja tuleva osaksemme.*” (*Room.* 8:18)

Tuo ”Kirkkaus” ei varmasti ole ”uusi Jerusalem”, Johanneksen kabbalististen ilmestysten symbolinen kuvaus tulevaisuudesta, vaan *devachanisia* kausia ja syntymien sarjoja tulevissa rodussa, kun jokaisen uuden inkarnaation jälkeen huomaamme olevamme korkeammalla ja täydellisempiä, fyysisesti kuin myös henkisesti. Ja lopulta meistä kaikista todella tulee ”Jumalan poikia” ja ”lapsia” ”viimeisessä henkiinheräämisessä”, kutsuvatpa ihmiset

sitä kristilliseksi, nirvâniseksi tai parabrahamniseksi, koska nämä kaikki ovat yksi ja sama asia. Sillä todellakin:

”Koko luomakunta odottaa hartaasti Jumalan lasten ilmestymistä.” (*Room.* 8:19.)

Luomakunnalla (*creature*) tarkoitetaan tässä eläimiä, kuten tullaan osoittamaan edempänä Johannes Khrystostomoksen arvovallalla. Mutta keitä ovat ”Jumalan lapset”, joiden ilmennystä koko luomakunta kaipaa? Ovatko he ”Jumalan poikia”, joiden ”mukana tuli myös Saatana” (ks. *Job.*), vai Ilmestyskirjan ”seitsemän enkeliä”? Viittaavatko he ainoastaan kristittyihin tai ”Jumalan poikiin” kaikkialla maailmassa?¹ Jokaisen suuren uskonnon pyhät kirjoitukset lupaavat sellaista ilmestymistä jokaisen *manvantaran* eli maailmankauden lopussa,² ja paitsi niiden kaikkien *esoteerisessa* tulkinnassa, ei missään niin kirkkaasti kuin *Vedoissa*. Sillä niissä sanotaan, että jokaisen *manvantaran* lopussa tulee *pralaya* eli maailman tuho – joista ainoastaan yhden kristityt tuntevat ja sitä he toivovat – jolloin tulee jäämään *sishtoja* (eli jäljelle jääviä), seitsemän rishiä ja yksi soturi, ja kaikki siemenet ”seuraavan kierroksen” seuraavaa inhimillistä ”vuorovesiaaltoa” varten.³ Mutta nyt käsittelemämme pääkysymys ei ole se, onko

¹ Ks. myös *Isis*, osa I.

² Mitä todella tarkoitettiin ”Jumalan pojilla” antiikin aikana, kuvataan nyt täydellisesti SALAISESSA OPISSA, sen I osassa (Arkaaiset kaudet).

³ Tämä on ortodoksinen hindulainen yhtä hyvin kuin esoteerinen versio. Bangalore-luennossaan ”Mikä on hindulainen uskonto?” Dewan Bahadoor Raghunath Rao Madrasista sanoo: ”Jokaisen manvantaran lopussa tapahtuu maailman tyhjäksi tuleminen. Mutta yksi soturi, seitsemän rishiä ja siemenet säästetään tuholta. Heille Jumala (eli Brahm) ilmoittaa kirjoitetun lain eli vedat... niin pian kuin manvantara alkaa, nämä lait julkaistaan... ja niistä tulee sitovia... sen *manvantaran* loppuun asti. Näitä kahdeksaa henkilöä sanotaan *sishtoiksi* eli jäljelle jääviksi, koska he ainoastaan jäävät kaikkien muiden tuhon jälkeen. Heidän lakinsa ja sääntönsä tunnetaan sen vuoksi *sishtacareina*. Niitä nimitetään myös *sadachareiksi*, koska sellaiset lait ja säännöt ovat ainoat jotka ovat aina olemassa.”

Tämä on ortodoksinen versio. Salainen versio puhuu seitsemästä vihitystä, jotka ovat saavuttaneet dhyani-chohanin asteen ennen seitsemännen Rodun loppua. He jäävät maan päälle sen ”pimennyksen” aikana; mukana on siemenet

kristillinen vai hindulainen teoria oikeampi. Sen sijaan osoitamme, että bramiinit – opettaessaan, että kaiken luomakunnan siemenet jäävät jäljelle kaiken näkyvän totaaliselta periodiselta ja väliaikaiselta tuholta yhdessä ”Jumalan poikien” eli rishien kanssa, jotka itse ilmestyvät tulevaan ihmiskuntaan – eivät sano enempää tai vähempää kuin mitä Paavali itse julistaa. Kummatkin sisällyttävät kaiken eläinelämän mukaan uuden syntymisen toivossa sekä uudistumisen täydellisempään tilaan, kun jokainen olento, joka nyt ”odottaa”, tulee riemuitsemaan ”Jumalan poikien ilmestymisestä”. Paavali näet selittää:

”Myös luomakunta *itse (ipsa) pääsee* kerran pois katoavaisuuden orjuudesta”, mikä tarkoittaa, että siemen eli häviämätön eläin-sielu, joka ei saavuta devachania ollessaan elementaari- tai eläintilassaan, pääsee korkeampaan muotoon ja jatkaa yhdessä ihmisen kanssa, edeten vielä korkeampiin tiloihin ja muotoihin, päätyen, eläin samoin kuin ihminen, ”Jumalan lasten vapauteen ja kirkkauteen” (*Room.* 8:21).

Ja tämä ”vapaus ja kirkkaus” voidaan saavuttaa kaikkien olen-tojen evoluution eli karmallisen kehityksen avulla. Kehityttyään puoleksi tuntevasta kasvista mykkä eläin itse muuttuu asteittain ihmiseksi, hengeksi, Jumalaksi – jne. *ad infinitum*, loputtomiin. Sillä Paavali sanoo:

”*Me* tiedämme (”me”, *vihityt*), että koko luomakunta (*omnis creatura* eli *creature* Versio Vulgatassa) huokaa ja vaikeroi synny-tystuskissaan tähän saakka.” (*Room.* 8:22.)¹

Tämä merkitsee selvästi, että ihminen ja eläin ovat kärsimyksen suhteen tasavertaisia maan päällä kehityspyrkimyksissään kohti päämäärää ja karmallisen lain

jokaisesta mineraalista, kasvista ja eläimestä, jolla ei ollut aikaa kehittyä ihmiseksi seuraavaa kierrosta eli maailmankautta varten. Ks. A. P. Sinnett, *Esoteric Buddhism*, viides editio, *Annotations*, s. 146, 147.

¹ ...*ingemiscit et parturit usque adhuc* alkuperäisessä latinalaisessa käännök-sessä.

mukaisesti. ”Tähän saakka” tarkoittaa viidenteen rotuun asti. Ilmaistakseen sen vielä selvemmin suuri kristillinen vihitty sanoo:

”Eikä vain luomakunta (eläimet), vaan myös me, jotka olemme ensi lahjana saaneet omaksemme Hengen, huokailemme odottaessamme Jumalan lapseksi pääsemistä, ruumiimme lunastamista vapaaksi.” (*Room.* 8:23.) Meillä ihmisillä on ”ensi lahjana Henki” eli suoranainen parabrahamaninen valo, âtmamme eli seitsemäs prinsiippimme, mikä johtuu viidennen prinsiippimme (manaksen) täydellistymisestä; tämä prinsiippi on paljon kehittymättömämpi eläimessä. Korvauksena niiden karma on kuitenkin helpompi kuin meidän. Mutta se ei ole mikään syy, miksi ne eivät eräänä päivänä saavuttaisi tuota täydellistymistä, joka antaa täysin kehittyneelle ihmiselle dhyanichohanisen muodon.

Kristitty tutkikoon Paavalin sanoja

Mikään ei voisi olla selvempää – jopa maallikolle, ei-vihitylle arvostelijalle – kuin nuo suuren apostolin sanat, tulkitsemme me ne esoteerisen filosofian tai keskiaikaisen skolastiikan valossa. Toivo pelastuksesta eli henkisen entiteetin henkiinjäämisestä, mikä vapauttaa ”katoavaisuuden orjuudesta” eli tilapäisten aineellisten muotojen sarjasta, on *kaikkia eläviä* olentoja, ei ainoastaan ihmisiä varten.

Mutta eläinten ”esikuvalta”, joka on tunnetusti epäoikeudenmukainen jopa kanssaolentoilleen, ei voitaisi odottaa, että hän myöntyisi helposti jakamaan toiveensa nauta- ja siipikarjan kanssa. Kuuluisa Raamatun kommentoija Cornelius a Lapide oli ensimmäisenä osoittamassa ja syyttämässä edeltäjiään tietoisesta ja harkitusta tarkoituksesta, että he tekivät kaiken voitavansa, ettei heidän tarvinnut käyttää sanaa *creatura* tämän maailman alempiin olentoihin. Saamme häneltä tietää, että Gregorius Nazianzoslainen, Origenes ja Kyrillos (joka kaikkein todennäköisimmin kieltäytyi näkemästä inhimillistä olentoa Hypatiassa ja käsitteli tätä ikään kuin hän olisi ollut villi eläin) väittivät, että apostoli tarkoitti sanalla *creatura* edellä lainatuissa

jakeissa yksinkertaisesti enkeleitä! Mutta kuten Cornelius huomauttaa vetoamalla pyhään Tuomakseen vahvistuksena: ”tämä mielipide on liian vääristynyt ja karkea (*distorta et violenta*); sen kumoa lisäksi se tosiasia, että enkelit sellaisenaan on jo vapautettu katoavaisuuden orjuudesta”. Eikä pyhän Augustinuksen ehdotus ole yhtään onnistuneempi, sillä hän esittää sen oudon hypoteesin, että Paavalin tarkoittamat ”olennot” olisivat kaikkien aikakausien ”väärauskoisia ja harhaoppisia”! Cornelius väittää kunnianarvoista isää vastaan yhtä tyynesti kuin hän vastustaa aikaisempia pyhimysveljiään. Hän sanoo: ”Sillä lainatussa tekstissä apostolin mainitsevat *olennot* (*creatures*) ovat ilmeisesti erilaisia kuin ihmiset – eivät ainoastaan ne vaan myös me itse; ja sitten se mitä tarkoitetaan, ei ole vapautus synnistä vaan *tulevasta kuolemasta*.”¹ Mutta jopa urhea Cornelius pelästyy lopulta yleistä vastustusta ja päättää, että sanalla olennot (*creatures*) Paavali on ehkä tarkoittanut – kuten myös pyhä Ambrosius, Hilarius ja muut väittivät – *elementtejä* (!) ts., aurinkoa, kuuta, tähtiä, maata jne.

Valitettavasti pyhille pohdiskelijoille ja skolastikoille ja hyväksi onneksi eläimille – jos ne koskaan hyötyvät kiistasta – vielä suuremmat auktoriteetit kuin he itse kumoavat ne. Jo mainittua Johannes Khrysostomosta roomalaiskatolinen kirkko pitää piispa Prokloksen (kerran hänen sihteerinsä) lausunnon perusteella korkeimmassa arvossa. Itse asiassa Johannes Khrysostomos oli, jos tällaista (meidän aikanamme) maallista termiä voidaan käyttää, pyhimys – apostolin ”välittäjä” pakanoille. Paavalin kirjeiden kommentoijana Johannes Khrysostomosta pidetään suorastaan tuon apostolin itsensä inspiroimana, toisin sanoen hän olisi kirjoittanut kommentit Paavalin sanelusta. Näin luemme noiden *Roomalaiskirjeen* kommenttien kolmannelta luvusta:

”Meidän täytyy aina huokailla maastamuuttomme (kuoleman) viivytystä; sillä jos, kuten apostoli sanoo, olento, joka jää ilman järkeä (*mente*, ei *anima*, ”sielu”) ja puhetta (*nam si haec*

¹ *Cornelius*, toim. Pelagaud, I, IX, s. 114.

creatura mente et verbo carens), huokailee ja toivoo, sitä suurempi häpeä että me itse emme tekisi niin.”¹

Valitettavasti me teemme, ja pysymme hyvin häpeällisinä tässä tuntemattomiin maihin kohdistuvassa ”maastamuuton” toiveessa. Jos ihmiset tutkisivat kaikkien kansojen pyhiä kirjoituksia ja tulkitsisivat niiden merkityksen esoteerisen filosofian valossa, kukaan ei suhtautuisi välinpitämättömästi kuolemaan. Meidän tulisi siis käyttää aikamme hyödyllisesti täällä maan päällä ja valmistautua rauhallisesti jokaisessa syntymässä seuraavaa varten kokoamalla hyvää karmaa. Mutta ihminen on sofisti luonnoltaan. Ja jopa luetuamme tämän mielipiteen Johannes Khrysostomokselta – joka ratkaisee eläimen kuolematonta sielua koskevan kysymyksen ikuisesti, tai pitäisi ratkaista joka tapauksessa, jokaisen kristityn mielestä – pelkäämme, että mykkä eläin ei taida hyötyä paljonkaan oppitunnista. Ovela viisastelija, joka on todella tuomittu omasta puheestaan, saattaisi sanoa meille, että olipa eläimen sielu minkä laatuinen tahansa, hän tekee sille kuitenkin palveluksen ja itselleen ansiokkaan teon tappamalla eläinparan, koska siten hän lopettaa sen ”huokailut sen maastamuuton viivytyksestä” ikuiseen loistoon.

Kirjoittaja pystyy kyllä kuvittelemaan, että koko täynnä lihansyöntiä vastustavia teoksia oleva British Museum voisi vaikuttaa siten, että sivistyneet kansat lopettaisivat teurastamonsa eli luopuisivat pihveistään ja joulukalkkunoistaan. Mutta jos nämä vaatimattomat rivit voisivat saada muutaman lukijan tajuamaan Paavalin suurenmoisten sanojen todellisen arvon ja siten vakavasti kääntämään heidän ajatuksensa vivisektion kaikkiin kauheuksiin, kirjoittaja olisi tyytyväinen. Sillä kun maailma on vakuuttunut – ja sen on jonakin päivänä tultava vakuuttuneeksi – että eläimet ovat luontokappaleina yhtä ikuisia kuin me itse, niin vivisektio ja muut jatkuvat kidutukset, joita aiheutetaan päivittäin eläinparoilta ja jotka saavat esiin kiroavia ja uhkaavia mielenpurkauksia yleisesti yhteiskunnasta, tulevat pakottamaan hallitukset lopettamaan nuo raa’at ja häpeälliset tavat.

¹ *Homélie XIV, Sur l’Epitre aux Romais.*

MIKSI ELÄIMET KÄRSIVÄT?

[“Why Do Animals Suffer?”, *Lucifer*, toukokuu 1888]

Kysymys: Onko minun, joka rakastan eläimiä, mahdollista oppia saamaan enemmän valtaa auttaakseni niitä niiden kärsimyksissä?

Vastaus: Aito pyyteetön RAKKAUS yhtyneenä TAHTOON on ”valtaa” sinänsä. Niiden, jotka rakastavat eläimiä, pitäisi osoittaa hellyyttä tehokkaammin kuin peittämällä lemmikkinsä nauhoin ja lähettämällä ne ulvomaan ja naukumaan palkintonäyttelyihin.

K. Miksi jaloimmat eläimet kärsivät niin paljon ihmisten toimesta? Minun ei tarvitse laajentaa tai yrittää selittää tätä kysymystä. Kaupungit ovat kidutuksen paikkoja eläimille, joita ihminen voi käyttää hyväksi tai huviksi, ja ne ovat aina kaikkein jaloimpia.

V. Karma-pa'n – koulukunta, joka on suuren Gelukpa (keltamys-syt) -koulukunnan sivuhaara Tiibetissä ja jonka nimi puhuu puolestaan; ”karman (toiminnan tai hyvien tekojen) vaikutukseen uskovat” – aforismeissa tai *suutris*sa upasaka [buddhalaisuudessa maallikkosisar] kysyy Mestariltaan, miksi eläinparkojen kohtalo oli niin muuttunut viime aikoina? Buddhalaisilla seuduilla tai muualla Kiinan temppeleissä ei eläimiä tapettu tai kohdeltu epäystävällisesti vanhoina aikoina, kun taas nykyisin niitä teurastetaan ja myydään vapaasti eri kaupunkien toreilla jne. Vastaus on paljon puhuva:

”Älä syytä luontoa tästä ennen näkemättömästä oikeutuksesta. Älä etsi turhaan karmallisia vaikutuksia selittääksesi julmuutta, sillä *tenbrel chugnyi* (syy-yhteys, *nidâna*) ei opeta sinulle sellaista. Peling (kristitty ulkomaalainen), jonka kolme kiivasta jumalaa kieläytyivät antamasta suojelusta heikoille ja *pienille* (eläimille), on vastuussa mykkien seuralaistemme lakkaamattomista ja sydäntä vihlovista kärsimyksistä. . . .”

Vastaus yllä olevaan kysymykseen on tässä pähkinänkuoressa. Joillekin kiihkouskovaisille voi olla hyödyllistä, joskin epämiellyttävää, kuulla, että syy tästä universaalista kärsimyksestä lankeaa kokonaan länsimaiselle uskonnolle ja varhaiskasvatukselle. Jokainen itämainen filosofinen järjestelmä, jokainen uskonto ja koulukunta muinaisaikana – brahmalainen, egyptiläinen, kiinalainen ja lopulta puhtain ja jaloin kaikista olemassa olevista eettisistä järjestelmistä, buddhalaisuus – teroittaa ystävällisyyttä ja jokaisen elävän olennon suojelua, eläimestä ja linnusta aina ryömivään oloon ja jopa matelijaan asti. Ainoastaan länsimainen uskontomme pysyy erillään sinä valtavan inhimillisen itsekkyyden monumenttina, jonka ihmisaiivot ovat koskaan kehittäneet, ilman yhtä ainuttakaan sanaa eläinparan hyväksi tai suojelemiseksi. Täysin päinvastoin. Sillä teologia korostaessaan jehovistisen luvun ”Luominen” lausetta tulkitsee sen todisteena, että eläimet, kuten kaikki muukin, luotiin ihmistä varten!

Niinpä metsästyksestä on tullut yksi yläluokan *jaloimmista* huvituksista. Sen vuoksi miljoonat haavoittavat, kiduttavat ja tappavat joka syksy kaikkialla kristillisissä maissa viattomia lintuparkoja, ihmisen virkistykseksi. Tästä johtuu myös epäystävällisyys, usein kylmäverinen julmuus hevosen ja härän nuoruudessa, karkea välinpitämättömyys sen kohtalosta, kun ikä on tehnyt sen sopimattomaksi työhön, ja kiittämättömyys vuosien ankaran työn jälkeen ihmisen palveluksessa. Missä tahansa eurooppalainen astuu esiin, siellä alkaa eläinten teurastus ja niiden hyödytön harvennus.

”Onko vanki koskaan tappanut *huvikseen* eläimiä? kysyi kiinalaisessa rajakaupungissa buddhalainen tuomari hurskaiden eurooppalaisten kirkonmiesten ja lähetysaarnaajien turmelemalta mieheltä, jota syytettiin sisarensa murhasta. Ja kun vanki vastasi myöntävästi, sillä hän oli ollut palvelemassa venäläistä everstiä, ”mahtavaa metsämiestä Herran edessä”, tuomarilla ei ollut tarvetta mihinkään muuhun todisteeseen, ja vanki julistettiin ”syylliseksi” – aiheellisesti, kuten hänen myöhempi tunnustus osoitti.

Onko tästä syytettävä kristinuskoa tai jopa kristillistä maallikkoa? Ei kumpakaan. Syy on teologian turmiollisessa järjestelmässä, teokratian pitkissä vuosisadoissa ja läntisten sivistysmaiden julmassa, yhä lisääntyvässä itsekkyydessä. Mitä me *voimme* tehdä?

KARMALLISIA NÄKYJÄ

[H. P. B. kirjoitti 26 vuotta ennen ensimmäistä maailmansotaa (1914–1918) tämän ainutlaatuisen ja profeettallisen kirjoituksen karman lain vaikutuksista Euroopan historiassa 400-luvulta eteenpäin. Vaikka selvästi ei olekaan ilmoitettu, on kyllin ilmeistä kertomuksen pohjalta, että H. P. B. kuvaa Preussin keisari Fredrick III:n¹ elämää ja kärsimyksiä. Keisari oli sama yksilö, joka asui aiemmin Klodvigin,² frankkien kuninkaan ruumiissa. Kertomus julkaistiin samassa kuussa kuin keisari Fredrick III kuoli hallittuaan vain lyhyen ajan eli 99 päivää.

Tammikuussa 1888 H. P. B. oli kirjoittanut *Luciferin* uuden vuoden pääkirjoituksessa:

”Tuskin voi tulla paljon onnea tai menestystä niille, jotka elävät tosiaankin sellaisten synkkien lukujen kuin 1888 aikana. Mutta silti tämän vuoden merkinä on loistava tähti Venus-Lucifer, joka säteilee niin välkkyvästi, että sitä on virheellisesti pidetty vielä harvinaisempana kiertäjänä, Betlehemin tähtenä. Tämä on myös lähellä, ja varmasti jonkinlaisen Kristus-hengen on synnyttävä maan päälle sellaisissa olosuhteissa.”

Lehtensä tammikuun 1889 julkaisussa hänellä oli seuraavaa sanottavaa, vuotta myöhemmin:

¹ [Fredrick III (1831–1888), oli Saksan keisari ja Preussin kuningas. Hän hallitsi 9.3.1888 lähtien kolmen kuukauden ajan ja kuoli kurkkusyöpään 15.6.1888. – Hakasuluissa olevat alaviitteet suom. toim.]

² [Klodvig (myös Klodovig, Chlodovech tai Clovis), 465–511 jaa.]

”Vuosi sitten ilmoitettiin, että 1888 oli luvuiltaan synkkä yhdistelmä. Sellaiseksi tuo vuosiluku on osoittautunut siitä pitäen... Miltei jokais-ta kansakuntaa kohtasi jokin kauhea onnettomuus. Huomiota herättä-vä muiden maiden joukossa oli Saksa. Vuonna 1888 keisari saavutti tosiasias- sa maan yhdistymisen 18. vuoden. Neljän kahdeksikon (8) fataalisen yhdistelmän aikana maa menetti kaksi keisariaan ja kylvi monien kauheiden karmallisten seurausten siemenet.”

Tässä viitataan keisari Vilhelm I:n¹ kuolemaan maaliskuun 9. päivänä 1888, ja edellisen pojan, keisari Fredrick III:n kuolemaan, joka tapahtui saman vuoden kesäkuun 13. päivänä.

Tämän kertomuksen yhteydessä olisi pidettävä mielessä myös H. P. B:n seuraavat huomautukset. Ne ovat hänen unien luonnetta koskevassa artikkelissaan, joka julkaistiin alun perin Theosophical Societyn *Transactions of the Blavatsky Lodge'n* liitteessä². Siinä oli yhteenveto keskusteluista, jotka pidettiin osoitteessa 17, Lansdowne Road, London, 20.–27.12. 1888. Hän sanoo:

(Kysymys: Mikä yhteys astraalivalolla ja âkâshalla on muistiin?)

Vastaus: Edellinen on eläimellisen ihmisen, jälkimmäinen henkisen egon ”muistitaulu”. Egon ”unet”, kuten fyysisen ihmisen teot, kaikki merkitään muistiin, koska kummatkin ovat syihin ja aikaansaatuihin tuloksiin perustuvia toimintoja. – Kääntäjän lisäys.) Meidän ”unemme” ovat yksinkertaisesti todellisen Itsen valvetila ja toimintoja, ja ne pitää tietysti merkitä jonnekin muistiin. Lukekaa ”Karmallisia näkyjä” *Luciferista*, ja pankaa merkille kuvaus todellisesta Egosta istumassa sankarin elämän tarkkailijana, niin ehkä huomaatte jotakin hämmästyttävää.

”Karmallisten näkyjen” II kohdasta eteenpäin vedetään selvä ero ”Sielu-egon” ja sen ”Muodon” välillä, jossa se on jälleensyntyneenä. Käy selville, että elämänsä yhdessä vaiheessa Klodvigina Sielu-ego, joka asui ”Muodossa”, ylti tappamaan joidenkin vanhojen raakojen vaistojen vimmassa pakanalliseen uskoon kuuluvan näkijän katkaisemalla hänen kurkkunsa miekaniskulla. Vuosisatoja myöhemmin Fredrickin

¹ [Vilhelm I (1797–1888). Hän oli Preussin kuningas 1861–1888 sekä Saksan ensimmäinen keisari, joka hallitsi vuodesta 1871 lähtien. Kuoli 9.3.1888.]

² [Part I (1890), Los Angeles 1987, s. 64–65; *Blavatsky Collected Writings*, VI, s. 318.]

ruumiillistumassa Sielu-ego näyttää karmallisen hedelmäsatonsa ”Muodon” välityksellä, menettäen lopulta äänensä seurauksena parantumattomasta kurkkusyövästä. Sairaus ei väistynyt minkään tunnetun hoidon avulla, ja voitiin olettaa, että entiteetti oli painanut omaan mieleensä – ja sen vuoksi astraaliseen malliruumiiseensa – entisen uhrinsa epämuotoisen kuvan.

Ennen H. P. B:n hämmästyttävän kertomuksen lukemista suositellaan vakavaa tutkijaa lukemaan Klodvigin, Fredrick III:n ja hänen lääkäriinsä Sir Morell Mackensin elämäkerralliset pääkohdat tämän volyymin BIO-BIBLIOGRAPHICAL INDEXISTÄ. – Toim. Boris de Zirkoff.]¹

Voi, surua ei enää! Voi, ihanuutta ei enää!

Voi, outoa ei enää!

Sammaloituneen puronpenkereen vieressä kivellä

Haistelin vain villiruohon kukkaa,

Korvissani kuului helinää,

Ja silmistäni valui kyyneleitä,

Varmaan kaikki miellyttävät asiat olivat jo menneet

Syvälle maan poveen haudattuna sinun kanssani, EI ENÄÄ!

Tennyson, *The Gem*, 1831

I

Leiri täyttyi sotavaunuista, hirnuvista hevosista ja legioonista pitkätuk-kaisia sotilaita...

Kuninkaallinen telttä, pramea barbaarisessa loistossaan. Sen pellava-seinät painuvat alas kankien taakasta. Sen keskellä on korkeammalla nahoilla peitetty istuin ja sillä roteva, julmalta näyttävä soturi. Hän luo silmäyksen sotavankeihin, jotka on vuoron perään tuotu hänen eteensä ja jotka on järjestetty sydämettömän despoottin oikun mukaan.

¹ [Blavatsky *Collected Writings*, IX.]

Uusi vanki on nyt hänen edessään ja puhuu hänelle kiihkeällä innolla... Kun hän kuuntelee naista tukahdutetun raivoisasti, hänen miehekäillä mutta hurjilla, karkeilla kasvoillaan silmämunat tulevat verestäviksi ja pyörivät vimmatusti. Kun hän taipuu eteenpäin kiivaasti tuijottaen, hänen koko ulkonäkönsä – hänen takkuisen tukkansa roikkuessa rypistyneiden kulmien yli, hänen suuriluisen jäntevän kehonsa kaksi suurta kättä ollessa kilvellä oikean polven päällä – oikeuttaa huomautuksen, jonka tekee tuskin kuultavasti kuiskaten harmaapäinen sotilas naapurilleen:

”Vain hieman armoa tulee pyhä naisprofeetta saamaan Klodvigilta!”

Tuo vanki, joka seisoo kahden burgundilaisen soturin välissä, kasvoistusten saalilaisten entisen johtajan, nyttemmin kaikkien frankkien kuninkaan kanssa, on vanha nainen, jolla on hopeanvalkeat hiukset, jotka riippuvat hänen luurankomaisten olkapäitensä yli. Hänen korkeasta iästään huolimatta hänen pitkä vartalonsa on suora, ja innoittuneet mustat silmät katsovat ylpeästi ja pelottomasti Kilderikin epäluotettavan pojan karkeita kasvoja.

”Kyllä, kuningas”, vanki sanoo kuuluvalla, kaikuvalla äänellä. ”Kyllä sinä olet suuri ja mahtava nyt, mutta päiväsi ovat luetut ja tulet hallitsemaan enää vain kolme kesää. Pahaksi sinä synnyit... petollinen sinä olet ystävillesi ja liittolaisillesi ryöstäen enemmän kuin kukaan hänen laillisesta kruunustaan. Lähiomaistesi murhaaja, sinä, joka käytät puukkosi ja keihääsi lisäksi avoimessa sodankäynnissä tikaria, myrkyä ja petollisuutta, varo, kuinka kohtelet Nerthuksen¹ palvelijaa!”

”Ha, ha, ha!... vanha helvetin noita-akka!” nauraa hykertää kuningas irvailten pahasti, uhkaavasti. ”Sinä olet todellakin ryöminyt ulos äitijumalattaresi sisälmyksistä. Etkö pelkää minun vihaani? Kuten haluat. Mutta vähän välitän minä sinun tyhjiä kirouksistasi... Minä, kastettu kristitty!”

”Niinpä niin”, vastaa Sibylla. ”Kaikki tietävät, että Klodvig on luopunut isiensä jumalista, että hän on menettänyt kokonaan uskonsa Auringon valkean ratsun varoittavaan ääneen ja että alemmannien pelosta hän polvistui palvelemaan Remigiusta, nasarealaisten palvelijaa Reimsissä. Mutta oletko tullut yhtään uskollisemmaksi uudessa

¹ ”Ravitseva” (Tacitus, *De Germania*, 40) – Maa, äitijumalatar, muinaisten germaanien hyvää tekevin jumaluus.

uskossasi? Etkö ole murhannut kylmäverisesti kaikki veljesi, jotka uskoivat sinuun ennen ja jälkeen uskosta luopumisesti? Etkö ole luvannut uskollisuuttasi visigoottien kuninkaalle Alarikille¹ ja etkö ole surmannut hänet salakähmäisesti iskemällä keihäsi hänen selkäänsä hänen taistellessaan urheasti vihollista vastaan? Entä opettavatko sinun uusi uskontosi ja uudet jumalasi sinua keksimään mustassa sielussasi jopa nyt kauheita keinoja sinua nöyryyttänyttä Teoderikia² vastaan?... Varo Klodvig, varo! Sillä nyt isiesi jumalat ovat nousseet sinua vastaan! Varo, minä sanon, sillä...”

”Nainen”, kuningas huusi raivokkaasti. ”Nainen, lopeta tuo mielenvi-kainen puheesi ja vastaa kysymykseeni. Missä on Saatanan pappien ko-koama metsikön aarre, jonka he kätkivät, kun Pyhä Risti oli ajanut heidät pois!... Sinä yksin tiedät. Vastaa, tai taivaan ja helvetin avulla työnän pahan kielesi alas kurkustasi ainiaaksi!”...

Hän ei välitä uhkauksesta vaan jatkaa tyyneesti ja pelottomasti kuten aiemmin, ikään kuin ei olisi kuullut mitään.

”... Jumalat sanovat, Klodvig, että sinä olet kirottu!... Klodvig, sinä tulet jälleensyntymään nykyisten vihollistesi joukkoon ja kärsimään ki-dutuksia, joita olet aiheuttanut uhreillesi. Kaikki se yhdistetty valta ja loisto, jonka olet riistänyt heiltä, tulee olemaan sinun näkyvissäsi, mutta et silti saavuta sitä koskaan!... Sinä tulet...”

Naisprofeetta ei koskaan lopettanut lausettaan.

Kauhealla sadattelulla kuningas kyyristyen kuin villipeto nahan peit-tämällä istuimellaan syöksyy naisen kimppuun jaguaarin loikalla ja yh-dellä iskulla kaataa hänet maahan. Kun hän kohottaa terävän tappavan keihäänsä, Auringonpalvojaheimon ”Pyhä” saa ilman kajahtamaan vii-meisellä kirouksella.

”Kiroan sinut, Nerthuksen vihollinen! Olkoon kärsimykseni kymme-nenkertaisesti sinun!... Kostakoon Suuri Laki...”

Raskas keihäs putoaa ja lävistäen uhrin kurkun lyö pään maahan. Kuuma karmiininpunainen verivirta pulppuaa ammollaan olevasta haa-vasta ja peittää kuninkaan sekä sotilaat häviämättömällä hurmeella...

¹ [Alarik, noin 370–411.]

² [Teoderik Suuri, noin 451–526.]

II

Aika – jumalien ja ihmisten rajapyykki ikuisuuden rajattomalla kentällä, ihmiskunnan jälkikasvun ja muistin murhaaja – aika etenee äänettömästi, lakkaamattomasti käyden aionien ja aikakausien läpi... Miljoonien muiden sielujen joukkoon jälleensyntyä Sielu-ego: hyväksi tai pahoiksi päiviä, kuka tietää! Vanki uudessa inhimillisessä Muodossaan varttuu sen mukana ja yhdessä niistä tulee, lopulta, tietoisia olemassaolostaan.

Onnellisia ovat niiden kukoistavan nuoruuden vuodet, huolettomia puutteesta ja surusta. Kumpikaan ei tiedä mitään menneestä tai tulevasta. Niille kaikki on iloista nykyisyyttä: sillä Sielu-ego ei tiedä, että se oli koskaan elänyt toisessa ihmistabernaakkelissa, se ei tiedä, että se on jälleensyntyvä uudelleen, eikä se kanna huolta huomisesta.

Sen Muoto on tyyni ja tyytyväinen. Se ei ole tähän mennessä antanut Sielu-egolle mitään suuria huolia. Sen onnellisuus johtuu sen luonteen alituisesta lempeästä tyyneydestä, hellyydestä, jota se levittää, minne tahansa se menee. Sillä se on jalo Muoto ja sen sydän on täynnä hyvän-
tahtoisuutta. Koskaan ei Muoto ole pelästyttänyt Sielu-egoaan liian väkivaltaisella törmäyksellä tai muuten järkyttänyt asukkaansa tyyntä levollisuutta.

Kaksikymmentä vuotta liittää kuin lyhyt silmänräpäys; pitkä kävelymatka läpi elämän päivänpaisteisten teiden, joita reunustavat piikittömät alati kukkivat ruusut. Ne harvinaiset surut, jotka kohtaavat kaksoisparia, Muotoa ja Sielua, tuntuvat niistä pikemminkin ikään kuin kylmän pohjoisen kuun valjulta valolta, kuun säteiden heijastaessa syvemmäksi varjoksi kaikkialle kuutamaisia kohteita, kuin yön pimeydeltä toivottomine suruineen ja epätoivoineen.

Prinssin poika, syntynyt hallitsemaan itse jonakin päivänä isänsä valtakuntaa, kehdestä asti kunnioituksen ja maineen ympäröimänä ja ansaiten yleistä arvostusta, varmana kaikkien rakkaudesta – mitä Sielu-ego voisi toivoa enempää Muodolta, jossa se asuu?

Ja niin Sielu-ego nauttii edelleen olemassaolosta vahvassa tornissaan hiljaa katsellen alati muuttuvaa elämän panoraamaa kahdesta ikkunastaan – rakastavan ja hyvän miehen kahdesta ystävällisestä, sinisestä silmästä.

III

Eräänä päivänä uhkaa pöyhkeä ja äänekäs vihollinen isän valtakuntaa, ja Sielu-egossa heräävät entisen sotilaan primitiiviset vaistot. Se jättää unelmamaansa elämänkukoistuksen keskellä ja saa Savi-egonsa vetämään esille sotilaan miekan vakuuttaen hänelle, että se on hänen maansa puolustukseksi.

Saaden toinen toisensa toimintaan he voittavat vihollisen ja täyttyvät loistosta ja ylpeydestä. He saavat kopean vihollisen nuolemaan äärimmäisen nöyränä pölyn jaloistaan. Tämän vuoksi historia kruunaa heidät urheudesta kuolemattomin laakeriseppelein, jotka ovat menestyksen laakereita. He tekevät jakkaran kaatuneesta vihollisesta ja muuttavat isänsä pienen valtakunnan suureksi imperiumiksi. Varmoina siitä, etteivät voisi saavuttaa yhtään enempää sillä erää, he palaavat eristäytyneisyteen ja suloisen kotinsa haavemaailmaan.

Vielä kolme lustrumia [viisivuotiskautta] Sielu-ego istuu tavanomaisella paikallaan hymyillen säteilevästi ikkunastaan ympäröivään maailmaan. Sen pään yläpuolella on taivas sininen, ja laajaa horisonttia peittävät ilmeisesti kuihtumattomat kukat, jotka kasvavat terveinä ja voimakaina päivänpaisteessa. Kaikki näyttää kauniilta kuin keväinen vehreä niitty...

IV

Mutta paha päivä tulee kaikille olemassaolon näytelmässä. Se odottaa läpi kuninkaan ja kerjäläisen elämän. Se jättää jälkiä jokaisen naisesta syntyneen kuolevaisen historiaan, eikä sitä voi pelotella pois anomalla tai lepyttämällä. Terveys on taivaasta putoava kastepisara, joka herättää eloon maiset kukat ainoastaan elämän aamussa, sen keväällä ja kesällä... Se kestää vain hetken ja palaa sinne mistä tuli – näkymättömiin maailmoihin.

”Kuinka usein onkaan kirkkaimman ja kauneimman
nupun alla tuholainen idulla piileksimässä!

Kuinka usein harvinaisimman kukan juuressa –
turvassa väijyksissä on mato työssään...”

Vikkelämmin virtaa valuva hiekka alaspäin tiimalasissa, jossa ihmiselämän hetket ovat luetut. Mato on järsinyt terveydenkukan sen sydämen läpi. Voimakas keho on eräänä päivänä jännittyneenä piikikkäässä tuskanpenkissä.

Sielu-ego ei enää säteile. Se istuu hiljaa ja katsoo surullisena ulos siitä, mikä on tullut sen vankityrmän ikkunoiksi, maailmaan, joka on nyt kääriytymässä sille nopeasti kärsimyksen paariliinoiksi. Onko ikuisuuden yön ilta lähestymässä?

V

Kauniita ovat oleskelupaikat meren poukamassa. Loputon rivi laineiden pieksemiä mustia rosoisia kallioita kurkottautuu ympäröimään rannikon kultaista hiekkaa ja merenlahden syvänsinisiä vesiä. Ne tarjoavat graniittietumuksensa luoteistuulen raivoisille iskuille ja suojelevat siten rikkaiden asumuksia, jotka ovat tukevasti suojaisella puolella. Puoliksi tuhoutuneet surkeat mökit avoimella rannikolla ovat köyhien riittämättömänä suojana. Ne ruhjoutuvat usein seinämissä, joita tuuli ja uhkaavat aallot repivät ja huuhtovat alas. Mutta he vain noudattavat soveliaimpien henkiinjäämisen suurta lakia. Miksi *heitä* pitäisi suojella?

Ihana on aamu, kun aurinko alkaa sarastaa kullankeltaisin vivahtein ja sen ensimmäiset säteet hyväilevät kauniin rannikon kallioseinämiä. Iloinen on leivosen laulu, kun se tulee esiin ruohopesästä ja juo aamukastetta syvältä kukkakupeista ja kun ruusunnupun pää värähtää ensimmäisen auringonsäteiden hyväilystä ja maa ja taivas hymyilevät yhdessä tervehtien. Surullinen on vain Sielu-ego, kun se tuijottaa heräävää luontoa merenlahti-ikkunan ääressä korkealta sohvalta.

Kuinka tyyni onkaan lähestyvä puolipäivä, kun varjo hiipii vakaasti aurinkokellossa lepohetkeä kohti! Nyt kuuma aurinko alkaa hävittää pilviä kristallinkirkkaassa ilmassa, ja siihen katoavat kaukaisten vuorten huipuilla viipyilevät aamu-usvan viimeiset hituset. Koko luonto on valmis lepoon keskipäivän kuumana ja laiskana hetkenä. Höyhenpukuiset laumat lakkaavat laulunsa. Niiden pehmeät koreat siivet vaipuvat alas ja ne roikottavat uneliaita päitään etsien suojaa polttavalta kuumuudelta. Aamukiuru on asettumassa ympäröivien tuuheiden

granaattiomenapuiden kukkaterttujen alle Välimeren suloisessa poukamassa. Vilkas laulaja on muuttunut äänettömäksi.

”Sen ääni kaikuu jälleen iloisesti huomenna”, huokaisee Sielu-ego kuunnellessaan hyönteisten loppuvaa surinaa vehreällä nurmikolla. ”Kaikuuko koskaan minun?”

Ja nyt kukkien tuoksuinen tuulahdus tuskin liikauttaa rehevien kasvien raukeita päitä. Yksinäinen palmupuu, joka kasvaa sammalpeitteisen kallion halkeamasta, tavoittaa seuraavaksi Sielu-egon silmän. Sen kerran suora lieriömäinen runko on vääntynyt muodoltaan ja puoleksi katkennut luoteistuulen voimakkaiden yöllisten puuskien seurauksena. Ja kun se väsyneesti venyttää kuuhtuvia, ohuita, edestakaisin heiluvia oksiaan sinne tänne sinisessä kirkkaassa ilmassa, sen runko vapisee ja uhkaa murtua kahtia ehkä ensimmäisestä uudesta tuulenpuuskasta.

”Ja sitten irtoava osa putoaa mereen eikä kerran niin mahtavaa palmua enää ole”, puhuu itsekseen Sielu-ego katsellessaan surullisena ikkunastaan.

Kaikki herää henkiin viileässä vanhassa lehtimajassa auringonlaskun hetkellä. Aurinkokellon varjot tulevat joka hetki paksummiksi, ja elävä luonto herää nopeammin kuin koskaan lähestyvän yön viileämpinä tunteina. Linnut ja hyönteiset visertävät ja surisevat viimeisiä iltahymnejään pitkän ja yhä voimakkaan Muodon ympärillä, kun se astelee hitaasti ja väsyneesti pitkän soraista käytävää. Ja nyt sen raskas katse lankeaa kaihoisasti tyynen meren taivaansiniseen syliin. Merenlahti kimaltelee kuin jalokivien peittämä sininen samettimatto auringonsäteiden jäähyväistanssissa ja hymyilee kuin piittaamaton unelias lapsi, joka on väsynyt sinne tänne heilumiseen. Etäämmällä tyynenä ja levollisena katalassa kauudessaan ulottaa avoin meri kauas ja laajalle pehmeän peilin viileistä vesistään – suolaisista ja karvaisista kuin ihmiskyynelet. Se makaa petollisessa tyyneydessään kuin suurenmoinen nukkuva hirviö vahtien pimeiden syvänteidensä käsittämätöntä mysteeria. Se on todellakin miljoonien syvyysiin vajonneiden muistomerkitön hautausmaa...

”Ilman hautaa, kuolinkelloja ja ruumisarkkua ja tunteimattona.”¹

Kun taas aikoinaan niin jalon Muodon surullinen jäännös, joka astelee tuolla kaukana, heti kun sen hetki lyö ja syvä-ääniset kellot julistavat

¹ Byron, *Childe Harold's Pilgrimage*, Canto IV, clxxix.

kuolemaa poismenneelle sielulle, tullaan asettamaan komeasti nähtäville. Sen hajoamista tullaan julistamaan lukemattomin trumpetin äänin. Kuninkaat, ruhtinaat ja maan mahtavat ovat varmaankin läsnä sen hautajaisissa tai lähettävät surujuhlaan edustajansa ja surunvalitusviestit jälkeenjääneille...

”Yksi kohta saavutettu noista, jotka ovat ’ilman ruumisarkkua ja tuntemattomina”, on Sielu-egon katkera miete.

Niin vierii ohi päivä toisensa jälkeen. Kun nopeasiipinen aika kiirehtii lentoaan jokaisen häipyvän hetken hävittäessä jonkin säikeen elämänkudelmasta, Sielu-ego muuttuu vähitellen asioita ja ihmisiä koskevissa näkemyksissään. Liitäen kahden ikuisuuden välissä kauas pois syntymäpaikastaan, yksinäisenä ilman lääkärien ja seuralaisten joukkoa Muoto vetäytyy joka päivä lähemmäksi Henki-sieluaan. Uusi ymmärrys, joka oli etäisenä ja saavuttamattomana ilon päivinä, laskeutuu pehmeästi tuon uupuneen vangin luo. Nyt se ymmärtää sen, mitä se ei ollut koskaan ennen käsittänyt...

VI

Kuinka suuria, kuinka mystisiä ovatkaan kevätillat merenrannalla, kun tuulet ovat tyyntyneet ja luonnonvoimat laantuneet! Juhlallinen hiljaisuus vallitsee luonnossa. Vain hopeanhohtoinen tuskin kuuluva aallonväreily virratessaan hyväilevästi kostean hiekan yli, suudellen kotiloita ja pikkukiviä edestakaisella matkallaan, saavuttaa korvan kuin nukkuvan poven säännöllinen pehmeä hengitys. Kuinka pieneltä, kuinka merkityksettömältä ja avuttomalta tuntuukaan ihminen näiden hiljaisten hetkien aikana, kun hän seisoo kahden valtavan suuruuden välissä: tähtikoristeinen kupoli yläpuolella ja uinuva maapallo alapuolella. Taivas ja maa ovat unen vallassa, mutta niiden sielut ovat hereillä ja ne rupattelevat toinen toiselle kuiskien sanoin kuvaamattomia mysteerejä. Juuri silloin kohottaa luonnon okkulttinen puoli pimeän verhonsa meille ja paljastaa salaisuuksia, joita me yritämme turhaan pusertaa siitä päivän aikana. Taivaankansi, niin kaukana, niin etäisenä maapallosta, näyttää nyt lähestyvän ja kääntyvän sen puoleen. Tähtikedot siirtyvät syleilemään maan vähäpätöisempiä sisariaan – tuhatkaunopeitteisiä laaksoja ja vihreitä uinuvia vainioita. Taivaan kupolireunukset heittäytyvät suuren hiljaisen meren syliin, ja miljoonat sitä koristavat tähdet tirkistelevät jokaista järveä ja lammikkoa ja kylpevät niissä. Surun

murtamille sieluille nuo tuikkivat pallot ovat enkelten silmiä. Ne katsovat alas sanoin kuvaamattomasti säälien kärsivää ihmiskuntaa. Ei yönkaste putoa nukkuville kukille, vaan osaaottavat kyyneleet putoavat noista taivaankappaleista niiden nähdessä suuren INHIMILLISEN SURUN...

Niin, ihana ja kaunis on etelän yö. Mutta –

”Kun ääneti katsomme puutarhapankkiä

kynttilän lepattavassa valossa,

Kun kaikki rakastamamme kuihtuu nopeasti

– kuinka kauhea on yö...”

VII

Jälleen uusi päivä lisätään haudattujen päivien sarjaan. Kaukaiset vihreät vuoret ja granaattimenakukkien sulotuoksuiset oksat ovat sulautuneet yön pehmeisiin varjoihin ja sekä suru että ilo ovat sukeltaneet sielun letargiseen lepouneen. Kaikki häly on kuollut kuninkaallisissa puutarhoissa, eikä kuulu mitään puhetta tai ääntä tuossa ylivoimaisessa hiljaisuudessa.

Nopeasiipiset unet laskeutuvat nauravista tähdistä kirjavina joukkoina ja tullen maahan hajaantuvat kuolevaisten ja kuolemattomien keskuuteen, eläinten ja ihmisten keskelle. Ne leijuvat nukkuvien yläpuolella, ja jokaista vetää puoleensa sen samankaltaisuus ja yhtäläisyys; ilon ja toivon unet, elvyttävät ja viattomat visiot, kauheat ja pelottavat näyt, joita nähdään suljetuin silmin, sielun aistimana. Jotkin kehittävät onnea ja lohdutusta, toiset aiheuttavat nyyhkytystä ja kohottavat nukkuvan rintaa tuoden kyyneliä ja mentaalista piinaa, jokainen valmistaen nukkuvien tiedostamatta heidän heräävät aamuiset ajatuksensa.

Ei edes unessa Sielu-ego löydä mitään rauhaa.

Kuumana ja kuumeisena sen ruumis heittelehtii levottomassa tuskassa. Sille onnellisten unelmien aika on nyt kadonnut varjo, kauan sitten mennyt muisto. Sielun mentaalisen kuolinkamppailun läpikäyneenä siinä makaa muuttunut ihminen. Ruumiin fyysisen kamppailun läpikäyneenä siinä vapisee täysin herännyt sielu. Illusion verho on pudonnut maailman kylmiltä idoleilta, ja maineen ja rikkauden

turhuus ja tyhjiys ovat paljaina, usein vastenmielisinä sen silmien edessä. Sielun ajatukset käyvät käsiksi kuin pimeät varjot nopeasti hajoavan ruumiin ajattelukykyyn ahdistuen ajattelijaa päivin, öin ja joka hetki...

Häntä ei enää miellytä korskuvan ratsunsa näkeminen. Muistot vihollisilta anastetuista aseista ja sotaliipuista sekä hävitetyistä kaupungeista, taisteluhautoista, tykeistä ja teltoista, voitettujen sotasaaliiden suuresta joukosta herättävät nyt vain vähän hänen kansallista ylpeyttään. Sellaiset ajatukset eivät liikuta häntä enää, eikä kunnianhimo kykene herättämään hänen kipeässä sydämessään ylimielistä muistoa mistään arvokkaasta ritarillisesta teosta. Toisenlaiset näyt ahdistelevat nyt hänen uuvuttavia päiviään ja pitkiä unettomia öitään...

Nyt hän näkee vain paljon pistimiä, jotka kalahtavat vastakkain savu- ja verisumussa: tuhannet runnellut ruumiit peittävät maan raadeltuina ja riekaleiksi revittyinä. Tämän ovat saaneet aikaan tieteen ja sivistyksen suunnittelemat murhaavat asevoimat, jotka hänen Jumalansa palvelijat ovat siunanneet menestykseen. Nyt hän näkee unta verta vuotavista, haavoittuneista ja kuolevista miehistä puuttuvine jäsenineen ja takkuisine hiuspehkoineen, heidän ollessaan likomärkiä ja kauttaaltaan veren tahri-mia...

VIII

Vastenmielinen uni erottuu ryhmästä ohimeneviä näkyjä ja painaa kovasti hänen kipeää rintaansa. Painajainen näyttää hänelle ihmisiä, jotka kuolevat taistelukentällä kiroten ne, jotka johtivat heidät tuhoon. Jokainen vihlaisu hänen omassa jäytävässä ruumiissaan tuo hänelle uuden muiston vielä pahemmista vihlaisuista, jotka on kärsitty hänen syystään ja puolestaan. Hän näkee ja *tuntee* kaatuneiden miljoonien kärsimyksen, niiden jotka kuolevat koettuaan pitkät hetket kauheaa mentaalista ja fyysistä kärsimystä ja jotka heittävät henkensä metsässä ja tasangolla, saastaisissa tienvarsi- ja verilammikoissa ilman ollessa musta savusta. Hänen silmänsä kiinnittyvät vielä kerran veriryöppyihin jokaisen pisaran edustaessa epätoivon kyyneltä, sydäntä särkevää huutoa, elinikäistä surua. Hän kuulee jälleen hävityksen vavahduttavat huokaukset ja läpätunkevat huudot läpi vuorten, metsien ja laaksojen. Hän näkee vanhat äidit, jotka ovat menettäneet sielujensa valon, ja perheet, jotka ovat jääneet ilman heitä ruokkivaa kättä. Hän katsoo

leskeksi jääneitä nuoria vaimoja, jotka ovat joutuneet avaraan kylmään maailmaan, ja kerjäläisiksi muuttuneita orpoja, joita vaikeroi tuhansittain kaduilla. Hän huomaa urheimpien vanhojen sotilaidensa nuorten tyttöjen muuttavan surupukunsa prostituution prameiksi vaatteiksi, ja Sielu-ego vapisee nukkuvassa Muodossaan... Hänen sydäntään repivät nälkää näkevien vaikeroinnit, hänen silmiään sokaisee palavista pikku kylistä, tuhotuista kodeista, kaupunkien kyteivistä raunioista nouseva savu...

Ja kauheassa unessaan hän muistaa sen järjettömän hetken sotilaidensa elämässä, jolloin hän – seisoen kuolleiden ja kuolevien kasojen yläpuolella ja viittilöiden oikeassa kädessään kahvaan asti veristä paljasta miekkaa ja vasemmassa lippua, joka on revitty hänen jalkoihinsa kuolevan sotilaan kädestä – oli lähettänyt kovalla äänellä ylistyksiä kaikkivaltiaan valtaistuimelle kiitoksena juuri saavutetusta voitosta!...

Hän säpsähtää unessaan ja herää kauhusta. Voimakas vapina ravistelee hänen kehoaan kuin haavan lehteä ja vajoten takaisin tynnylleen sairaana muistosta hän kuulee äänen – Sielu-egon äänen – sanovan hänelle:

”Maine ja kunnia ovat pöyhkeileviä sanoja... Kiittäminen ja rukoukset tuhattujen elämien puolesta – pahoja valheita ja herjausta!”...

”Mitä nuo veriset voitot ovat tuoneet sinulle tai isänmaallesi!” kuiskaa Sielu hänessä. ”Rautahaarniskaan puetun väestön”, se vastaa. ”Kaksikymmentä miljoonaa ihmistä kuolleena nyt kaikelle henkiselle pyrkimykselle ja sieluelämälle. Ihmisiä, jotka ovat siitä syystä kuuroja rehellisen, kunnioittavan kansalaisen rauhanomaiselle äänelle, haluttomia rauhalliseen elämään, sokeita taiteelle ja kirjallisuudelle, välinpitämättömiä kaikelle paitsi rahalle ja kunnianhimmolle. Mikä on sinun tuleva valtakuntasi nyt? Legioona sotanukkeja yksilöinä, suuri villipeto kollektiivisesti. Peto, joka kuin meri tuolla nukkuu nyt raskaasti mutta vain käydäkseen raivoisammin ensimmäisen sille osoitetun vihollisen kimppuun. Osoittanut kuka? Ikään kuin sydämetön, ylpeä vihollinen anastaen äkkiä auktoriteetin, lihaksi tullut kunnianhimo ja valta, olisi tarttunut lujasti rautaisella otteella koko maan mieliin. Millä pahalla taikavoimalla hän on tuonut ihmiset takaisin noihin kansallisiin alkuaikoihin, jolloin heidän esi-isänsä, keltatukkaiset suevit¹ ja petolliset frankit kuljeksivat ympäriinsä sodanhaluisina janoten tappamista, teloittamista ja toistensa alistamista? Kuitenkin muutos on saatu aikaan, ja se on yhtä kieltämätön kuin se tosiasia, että vain paholainen iloitsee ja

¹ [Muinainen germaaninen kansa.]

ylpeilee toimeenpannusta muutoksesta. Koko maailma hiljenee hiiskumattomaan odotukseen. Ei vain vaimoa tai äitiä ahdistava unissa musta ja pahaentinen myrskypilvi, joka riippuu koko Euroopan yllä. Pilvi on lähestymässä... Se tulee lähemmäksi ja lähemmäksi. Voi murhetta ja kauhua!... Näen jälleen kerran maapalloa kohtaavan kärsimyksen, jonka olen jo kokenut. Ennustan tuhoisaa kohtaloa Euroopan kukoistavan nuorison otsalta! Mutta jos elän ja jos minulla on valta, ei koskaan, voi, ei enää koskaan maani ota siihen osaa! Ei, ei, en näe –

’Vimmattu kuolema nielaissut ahmien elämiä...’

”En kuule –

’...ryöstettyjen äitien kirkaisuja

Kun miesten kauheista ja säälittävistä haavoista

Virtaa kamppaileva elämä nopeammin kuin veri!...”’

IX

Yhä vahvemmin kasvaa Sielu-egossa tunne voimakkaasta vihasta sodaksi kutsuttua kauheaa teurastusta kohtaan. Yhä syvemmäksi se painaa ajatuksensa Muotoon, joka pitää sitä vankina. Toivo herää ajoittain kipeässä rinnassa ja värittää yksinäisyyden ja mietiskelyn pitkiä hetkiä. Kuin aamun pilkahdus, joka karkottaa varjomaisen epätoivon tummat häivät, se valaisee yksinäisen ajattelun pitkiä tunteja. Mutta kuten sateenkaari ei ole aina myrskypilvien karkottaja vaan usein ainoastaan laskevan aurinгонvalon taittumista ohikiitävässä pilvessä, samoin unenomaisen toivon hetkiä seuraa yleensä yhä mustemman epätoivon hetket. Miksi, voi miksi sinä, ivallinen Nemesis, olet näin puhdistanut ja valistanut tämän maapallon kaikkien hallitsijoiden keskuudessa sitä, jonka olet tehnyt avuttomaksi, sanattomaksi ja voimattomaksi? Miksi olet syyttänyt pyhän veljellisen rakkauden liekin ihmistä kohtaan sen rinnassa, jonka sydän jo tuntee kuolon ja hajoamisen jäisen käden lähestyvän, jonka voima on vakaasti hylkäämässä hänet ja jonka varsinainen elämä on hupenemassa kuin kuohu hajoavan aallon harjalla?

Ja nyt Kohtalon käsi tarttuu tuskan piinapenkkiin. Luonnonlain täyttymisen hetki on vihdoin lyönyt. Vanhaa herraa ei ole enää; nuorempi mies on tästä lähtien monarkki. Äänettömänä ja avuttomana hän ei silti ole mahtimies, miljoonien alamaisten itsevaltainen herra.

Julma kohtalo on pystyttänyt hänelle valtaistuimen avoimelle haudalle ja viittoo hänelle kunniaa ja valtaa. Kärsimyksen kalvamana hän huomaa äkkiä olevansa kruunattu. Riutunut Muoto tempaistaan pois lämpimästä pesästäan palmulehtojen ja ruusujen keskeltä. Se kiittää leudosta etelästä jäiseen pohjoiseen, missä vedet jäätyvät kristallilehdoiksi ja ”aaltoaaltojen perästä kiinteiksi vuoriksi kohoavat” ja minne hän nyt kiiruhtaa hallitsemaan – ja kiirehtii kuolemaan.

X

Eteenpäin, eteenpäin kiiruhtaa musta, tulta syöksevä hirviö, jonka on keksinyt ihminen osittain valloittaakseen ajan ja paikan. Eteenpäin ja joka hetki kauemmas terveyttä antavasta leudosta etelästä lentää juna. Kuin tulta syöksevä lohikäärme se nielee etäisyyksiä ja jättää taakseen pitkän savupyrstön, kipinöitä ja lemun. Ja sen pitkä, kiemurainen ruumis, vääntelehtien ja sihisten kuin jättimäinen tumma matelija, liukuu pehmeästi ylittäen vuoren ja nummen, metsän, tunnelin ja tasangon. Sen keinuva yksioikoinen liike tuudittaa uupuneen asujan, väsyneen ja murheellisen Muodon, nukkumaan...

Liikkuvassa palatsissa on ilma lämmin ja elvyttävä. Loistelias kulkuväline on täynnä eksoottisia kasveja, ja suuresta sulotuoksuudesta kukkaryhmästä nousee yhdessä niiden tuoksun kanssa unelmien kaunis kuningatar, jota seuraa hänen iloisten keijukaistensa joukko. Metsänneidot nauravat lehtimajoissaan junan liukuessa ohi ja lähettävät leijailua vihreitä erämaita ja kauniita näkyjä vilkkuviin uniin. Pyörien jyrisävä ääni muuttuu vähitellen kaukaisen vesiputouksen pauhuksi, joka hiljenee kristallinkirkkaan puron kirkkaaksi liveryrykseksi. Sielu-ego lentää Haavemaailmaan...

Se matkustaa aionien läpi ja elää, tuntee ja hengittää mitä vastakohtaisimmissa muodoissa ja henkilöahmoissa. Se on nyt jättiläinen, Jotun, joka kiirehtii Muspelheimiin, missä hallitsee Surtur hehkuvine miekkoinen.

Se taistelee raivoisasti hirmuisten eläinten joukkoa vastaan ja ajaa ne pakoon mahtavan kätensä yhdellä heilautuksella. Sitten se näkee itsensä pohjoisessa sumumaailmassa, se tunkeutuu urhean jousimiehen puvussa Helheimiin, kuoleman valtakuntaan, missä Mustakeiju paljastaa hänelle sarjan sen elämistä ja niiden mystisestä ketjusta. ”Miksi ihminen kärsii?” kysyy Sielu-ego. ”Koska hän haluaisi tulla sellaiseksi”, kuuluu ivallinen

vastaus. Heti paikalla Sielu-ego seisoo pyhän jumalattaren Sagan seurassa. Tämä laulaa sille germaanisten sankarien urheista teoista, heidän hyveistään ja paheistaan. Hän näyttää sielulle mahtavat sotilaat, jotka kaatuivat sen monien menneiden Muotojen kautta, taistelukentillä samoin kuin myös kodin pyhässä turvassa. Itsensä se näkee neitsyiden ja naisten, nuorten ja vanhojen miesten ja lasten hahmoissa... Se tuntee kuolevansa useammin kuin kerran noissa muodoissa. Se heittää henkensä sankarihenkenä, ja säälivät valkyriat johtavat sen veriseltä taistelukentältä takaisin autuuden asuntoon Walhallan loistavan lehivistön alla. Se kohottaa viimeisen huokauksensa toisessa muodossa ja paiskautuu katumuksen kylmälle, toivottomalle tasolle. Se sulkee viattomat silmänsä viimeisessä unessaan pikkulapsena, ja valon ihanat keijukaiset vievät sen heti toiseen ruumiiseen – tuskan ja kärsimyksen tuomittuun tuottajaan. Jokaisessa tapauksessa kuoleman harsot hajoavat ja poistuvat Sielu-egon silmistä, kun se ylittää mustan kuilun, joka erottaa elävien valtakunnan kuolleiden valtakunnasta. Siten ”kuolema” tulee vain tarkoituksettomaksi sanaksi sille, turhaksi puheeksi. Jokaisessa tapauksessa kuolevaisen uskomukset ottavat objektiivisen elämän ja muodon kuolemattomalle niin pian kuin se kulkee sillan yli. Sitten ne alkavat kuihtua ja kadota...

”Mikä on minun menneisyyteni”, kysyy Sielu-ego Urdilta, nornasisarusten vanhimmalta. ”Miksi kärsin?”

Urdin käteen avataan pitkä pergamentti. Se paljastaa pitkän sarjan kuolevaisia olentoja, joista jokaisesta Sielu-ego tunnistaa yhden asumuksistaan. Kun se tulee viimeistä edellisen kohdalle, se näkee veren tahri-man käden tekemässä loputtomia julmia ja petollisia tekoja, ja se vapi-see... Sielu-egon ympärillä nousee ylös vilpittämiä uhreja, jotka huutavat Orlogilta kosta.

”Mikä on minun välitön lahjani?” kysyy Verdandin tyrmistynyt sielu, toinen sisar.

”Orlogin käsky on itseäsi vastaan!” kuuluu vastaus. ”Mutta Orlog ei julista niitä sokeasti, niin kuin tyhmät kuolevaiset väittävät.”

”Mikä on minun tulevaisuuteni?” kysyy Sielu-ego epätoivoissaan Skuldilta, kolmannelta norna-sisarelta. ”Pitääkö minun olla ikuisesti kyynelsilmin ja toivo riistettynä?”...

Se ei saa mitään vastausta. Mutta uneksija tuntee kieppuvansa läpi avaruuden ja äkkiä näyttämö muuttuu. Sielu-ego huomaa olevansa

eräässä sille tutussa paikassa, kuninkaallisessa lehtimajassa ja istuimella vastapäätä katkennutta palmupuuta. Ennen kuin se ojentuu tarkkailemaan kiikarilla, kuten aiemmin, valtaviin sinisten vesien yli kallioita ja kiviä, siellä näkyy myös yksinäinen palmu, joka on tuomittu nopeasti katoamaan. Kirkkaiden aaltojen lakkaamattoman liplatuksen pehmeä ääni omaksuu nyt ihmispuheen ja muistuttaa Sielu-egoa lupauksista, jotka se lausui useammin kuin kerran tuolla paikalla. Ja uneksija toistaa innolla aiemmin lausutut sanat.

”En koskaan, en koskaan tästä lähin uhraa omahyväisestä maineesta tai kunniansta yhtäkään kotimaani poikaa! Maailmamme on niin täynnä väistämätöntä surkeutta, niin köyhä ilosta ja onnesta, että minäkö lisäisin sen katkeruuden maljaan kärsimyksen ja veren pohjattoman valtameren, jota SODAKSI kutsutaan? Tiehesi, sellainen ajatus!... Voi, ei enää koskaan...”

XI

Outo näky ja muutos... Katkennut palmu, joka on Sielu-egon mentaalissa näyssä, kohottaa taittuneen runkonsa äkkiä ja tulee yhtä suoraksi ja vihreäksi kuin ennenkin. Vielä suurempi onni, kun Sielu-ego huomaa olevansa itse yhtä vahva ja terve kuin oli aina ennen. Kantavalla äänellä hän laulaa kaikkiin ilmansuuntiin kuuluvan ja riemukkaan laulun. Hän tuntee ilon ja onnen aallon itsessään ja tuntuu tietävän, miksi on onnellinen.

Äkkiä hänet siirretään paikkaan, joka näyttää keijukaissalilta, joka on valaistu mitä hehkuvimmilla valoilla ja rakennettu materiaaleista, jollaisia hän ei ollut koskaan ennen nähnyt. Hän havaitsee maapallon kaikkien monarkkien perillisten ja alamaisten kokoontuneen tuohon saliin yhtenä onnellisena perheenä. Heillä ei ole enää kuninkaallisia arvomerkkejä, mutta *kuten hän tuntuu tietävän*, ne, jotka ovat hallitsevia ruhtinaita, hallitsevat henkilökohtaisten ansioittensa nojalla. Sydämen suurenmoisuus, luonteen jalous, heidän korkeammat havaintokykynsä, viisautensa, totuudenrakkautensa ja oikeudenmukaisuutensa ovat kohottaneet heidät perimyoikeudelliseen valta-asemaan, kuninkaiden ja kuningattarien asemaan. Jumalan armosta ja laillisella vallalla kruunut on poistettu, ja he hallitsevat nyt ”jumalallisen ihmiskunnan armosta”, tullen valituiksi yksimielisenä tunnustuksena heidän sopivuudestaan hallita ja heidän vapaaehtoisten kansalaistensa kunnioittavasta rakkaudesta.

Kaikki ympärillä näyttää oudosti muuttuneen. Kunnianhimoa, joka pitää lujasti kiinni ahneudesta tai kateudesta – väärinymmärrettyä *isänmaallisuutta* – ei enää ole olemassa. Karkea itsekkyyks on tehnyt tilaa oikealle altruismille, ja kylmää välinpitämättömyyttä miljoonien tarpeiden suhteen ei enää esiinny harvojen suosinnan eduksi. Hyödytön ylellisyys, valheellinen teeskentely – sosiaalinen ja uskonnollinen – kaikki on kadonnut. Sodat eivät enää ole mahdollisia, sillä armeijat on lakkautettu. Sotilaat ovat muuttuneet ahkeriksi, lujasti työtä tekeviksi maanviljelijöiksi, ja koko maapallo kaikuu hänen lauluun haltioituneen iloisina. Kuningaskunnat ja maat hänen ympärillään elävät kuin veljet. Suuri, loistava hetki on tullut vihdoin! Se, mitä hän tuskin uskalsi toivoa ja ajatella pitkien, kärsimyksen täyteisten öidensä hiljaisuudessa, on nyt toteutunut. Suuri kirous on poistunut, ja maailma on vapaa ja pelastunut uudestisyntyemisessään!...

Vapisten haltioituneissa tunteissaan, hänen sydämensä tulviessa rakkautta ja ihmisystävyyttä hän nousee vuodattamaan tulisen puheen, josta tulisi historiallinen, kun äkkiä hän huomaa ruumiinsa menneen tai pikemminkin tulleen sijoitetuksi toiseen ruumiiseen... Ei, se ei ole enää pitkä jalo Muoto, johon hän on tottunut, vaan jonkun toisen ruumis, josta hän ei toistaiseksi tiedä mitään... Jotain pimeää tulee hänen ja suuren häikäisevän valon väliin, ja hän näkee eetterialloilla varjon jättimäisestä ajannäyttäjistä. Sen pahaenteisestä kellotaulusta hän lukee:

”UUSI AIKA: 970 995 VUOTTA ÄKILLISESTÄ PNEUMODYNO-VRILIN AIHEUTTAMASTA VIIMEISTEN 2 000 000 SOTILAAN TUHOSTA TAISTELUKENTÄLLÄ MAAPALLON LÄNSIOSASSA. 971 000 AURINKOVUOTTA EUROOPAN MANNERTEN JA SAARTEN VAJOAMISESTA. SELLAISIA OVAT ORLOGIN SÄÄDÖS JA SKULDIN VASTAUS...”

Hän ponnistelee kovasti ja – on jälleen oma itsensä. Sielu-egon yllytettyä MUISTAMAAN ja TOIMIMAAN vastaavasti hän kohottaa kätensä taivasta kohti ja vannoo koko luonnon kasvojen edessä säilyttävänsä rauhan päiviensä loppuun asti – omassa maassaan ainakin.

.

Rumpujen kaukainen lyönti ja kauan kestävät huudot, joita hän kuvitteli näkevänsä unissaan, ovat haltioitunut kiitos juuri tapahtuneesta lupauksesta. Äkillinen järkytys, äänekäs melu, ja kun silmät avautuvat, Sielu-ego katsoo ulos niiden kautta hämmästyneenä. Painava katse

kohtaa lääkärin kunnioittavat ja vakavat kasvot tämän tarjotessa tavanomaisen lääkeannoksen. Juna pysähtyy. Hän nousee sohvaltaan heikompana ja väsyneempänä kuin koskaan ja näkee ympärillään loputtomia rivejä aseistettuja joukkoja uusine ja entistäkin tappavampine tuhoaseineen – valmiina taistelukentälle.

SANJNA¹

Lähde: *Lucifer*, vol. II, nro 10, kesäk. 1888; *Blavatsky Collected Writings*, IX, s. 318–339.

JOULU ENNEN JA NYT

[*The Theosophist*, ”Christmas then and Christmas now”, Dec. 1879]

Lähestymme vuodenaikaa, jolloin koko kristillinen maailma valmistautuu viettämään huomattavinta juhlaansa – uskontonsa perustajan syntymää. Kun tämä lehti saapuu länsimaisille tilaajilleen, juhla-iloa on jo jokaisessa talossa. Luoteis-Euroopassa ja Amerikassa piikkipaatsama ja muratti koristavat jokaista kotia, ja kirkot on somistettu ikivihrein kasvein. Tämä tapa on periytynyt pakanallisten druidien muinaisista menoista, ”että metsänhenget voisivat kerääntyä ikivihreiden kasvien luo ja ne säilyisivät pakkasen puraisulta leudompiin säihin asti”. Roomalaiskatolisissa maissa suuret joukot kokoontuvat koko jouluaattoillan ja -yön ajaksi kirkkoihin tervehtimään jumalallisen pienokaisen ja hänen ”taivaankunin-gattaren” pukuun puetun neitsytäitinsä vahakuvia.

Analyttiselle mielelle tämä runsaan kullan ja pitsin, helmikirjonnaisen satiinin ja sametin koreus ja loisto sekä jalokivin koristettu kehto näyttävät lähinnä paradoksaaliselta. Kun ajattelee juutalaisen maalaismajatalon köyhää, ränsistynyttä,

¹ Salanimi, jota H. P. B. käytti vain kerran ja joka vastaa todennäköisesti yhtä buddhalaisen filosofian viidestä skandhasta, nimittäin samjñā’a, joka tarkoittaa *havaintokykyä*. Se tarkoittaa myös yhteisymmärrystä, keskinäistä ymmärrystä, harmoniaa, tietosuutta, selvää tietoa. – B. Z.

likaista seimeä, jonne — jos meidän on uskominen evankeliumia — tuleva ”Vapahtaja” sijoitettiin syntymähetkellään paremman suojan puutteessa, alkaa tuntua siltä, että yksinkertaisen palvojan sokaistuneiden silmien edestä Betlehemin talli katoaa tyystin. Varovaisemmin ilmaistuna tuollainen arvoton komeilu sopii huonosti demokraattisiin asenteisiin ja ”Ihmisen Pojan” rikkauksien todella jumalalliseen halveksintaan, Hänen, jolla ”ei ollut minne päättään panna”. Näin ollen sitä vaikeampi on tavallisen kristityn pitää selvää ilmausta, että ”kamelin on helpompi mennä neulan silmän läpi kuin rikkaan miehen astua taivaan valtakuntaan”, minään muuna kuin korusanaisena uhkauksena.

Rooman kirkko toimi ovelasti kieltäessään ankarasti seurakuntalaisiaan lukemasta tai tulkitsemasta evankeliumeja itsekseen ja salliessaan Kirjan totuuksien julistamisen niin pitkän aikaa kuin mahdollista vain latinaksi – joka on ”autiomaassa huutavan ääni”. Tässä se seurasi ainoastaan aikakausien viisautta – vanhoja arjalaisia, jotka ovat myös vapauttaneet lapsensa syyllisyydestä. Sillä kuten nykyajan hindulainen palvoja ei ymmärrä sanaakaan sanskritista eikä nykyajan parsi zendin tavuakaan, samoin tavalliselle roomalaiskatolilaiselle latina on pelkkiä hieroglyfejä. Tulos on, että kaikilla kolmella, brahmalaisella ylipapilla, zoroasterilaisella mobedilla ja roomalaiskatolisella piispalla, on rajattomat mahdollisuudet kehittää uusia uskonnollisia dogmeja oman mielikuvituksen syvyyksistä, omien kirkkojensa hyväksi.

Tämän suuren päivän osoittamiseksi kellot soivat iloisesti keskiyöllä läpi koko Englannin ja Manner-Euroopan. Ranskassa ja Italiassa loistavasti koristelluissa kirkoissa messujuhlan jälkeen ”on tavallista, että ilonpitäjät nauttivat paastoruokaa (*reveillon*, yöateria jouluyönä), jotta *he voisivat paremmin selviytyä uuvuttavasta yöstä*”, sanotaan paavillisen kirkon seremonioita käsittelevässä kirjassa. Tämä kristillisen paaston yö muistuttaa Shiva-jumalan seuraajien *Shiva-puuta* – suurta pimeyden ja paaston päivää hindujen vuoden yhdentenätoista kuukautena. Tosin jälkimmäisillä yön pitkää valvomista edeltää ja seuraa

ehdoton ja ankara paasto. Heille ei ole mitään yöaterioita eikä kompromisseja. Niin kyllä, heidän ovat vain pahoja ”pakanoita”, ja sen vuoksi heidän pelastumisensa on oltava kymmenen kertaa vaikeampaa.

Vaikka nykyään kristillisissä maissa vietetään yleisesti joulukuun 25. päivänä Jeesuksen syntymäjuhlaa, näin ei ollut alun perin. Varhaisina vuosisatoina kaikkein liikkuvin kristillinen juhlapäivä, joulu, sekoitettiin usein epifania (ilmestys) -juhlaan, ja sitä vietettiin huhti- tai toukokuussa. Koska sen tunnistamisesta ei ollut koskaan mitään luotettavaa tietoa tai todistetta maallisessa tai kirkollisessa historiassa, tuon päivän ajankohta pysyi kauan valinnaisena. Vasta 300-luvulla, Jerusalemin Kyrilloksen suostuttelemana, paavi (Julius I) määräsi piispat tekemään tutkimuksia ja pääsemään lopulta *johonkin* sopimukseen Kristuksen syntymäpäivän *todennäköisestä* päivämäärästä. Heidän valintansa osui joulukuun 25. päivään – ja se on osoittautunut kaikkein epäonnistuneimmaksi valinnaksi! Dupuis Volneyn seuraamana tähtäsi ensimmäiset laukaukset tähän syntymän vuosijuhlaan. He todistivat, että lukemattomia ajanjaksoja ennen meidän ajanlaskuamme, perustuen selviin astronomisiin tietoihin, lähes kaikki muinaiset kansat olivat juhlineet aurinkojumaliensa syntymiä juuri tuona päivänä. ”Dupuis osoitti, että NEITSYEN JA LAPSEN taivaallinen merkki oli olemassa jo useita tuhansia vuosia ennen Kristusta” – huomauttaa Higgins teoksessaan *Anacalypsis*.

Koska Dupuis, Volney ja Higgins on kaikki sivuutettu myöhemmin väärauskoisina ja kristinuskon vihollisina, kannattanee yhtä hyvin tässä yhteydessä lainata Regensburgin kristillisen piispan, ”oppineimman miehen jonka keskiaika on tuottanut”, dominikaanimunkki Albertus Magnuksen, tunnustuksia. ”Taivaallisen neitsyen merkki kohoaa horisontin yläpuolelle sinä hetkenä, *jolle asetamme Herra Jeesus Kristuksen syntymän*”, hän sanoo teoksessaan *Recherches historiques sur Falaise, par Langevin prêtre*. Adonis, Bakkhos, Osiris, Apollo jne. syntyivät siis kaikki joulukuun 25. päivänä. Joulu osuu juuri talvipäivänseisauksen hetkelle. Päivät ovat silloin lyhyimmät ja

pimeys on maan yllä enemmän kuin koskaan. Kaikkien aurinkojumalien uskottiin syntyvän vuosittain tuona ajankohtana. Tästä hetkestä lähtien auringon valo näet karkottaa päivä päivältä yhä enemmän pimeyttä, ja *auringon* voima alkaa kasvaa.

Olipa miten tahansa, joulujuhlilla, joita kristityt viettivät lähes 1500 vuotta, oli erityisen pakanallinen luonne. Ja pelkäämme pahoin, että kirkon nykyiset seremoniat voivat tuskin välttyä syytökseltä, että ne on miltei kirjaimellisesti kopioitu Egyptin ja Kreikan mysteereistä, joita vietettiin Osiriksen ja Horuksen, Apollon ja Bakkhoksen kunniaksi. Sekä Isistä että Cerestä kutsuttiin pyhiksi neitsyiksi, ja JUMALALLINEN SYLILAPSI voidaan löytää jokaisesta ”pakanallisesta” uskonnosta.

Esitämme nyt kaksi kuvaa hauskaasta joulusta: toinen kuvaa ”vanhoja hyviä aikoja”, ja toinen kristillisen jumalanpalveluksen nykyistä tilaa. Ensimmäisestä päivästä lähtien, jolloin joulu vakiinnutettiin, sitä pidettiin pyhän muistojuhlan ja mitä iloisimman juhlan kaksinaisessa valossa: yhtäläisesti heittäydettiin uskonnolliseen hartauteen ja älyttömään hilpeyteen. ”Joulunajan juhlien joukossa oli niin sanottuja narrien ja typerysten juhlia, groteski saturnalia, jota kutsuttiin joulukuun erivapauksiksi, jolloin kaikkea vakavaa ivailtiin, yhteisöjärjestys käännettiin ylösalaisin ja sen sopimussääntöjä pilkattiin”, sanoo vanhojen kronikoiden toimittaja.

”Keskiaikana joulua juhlittiin dramaattisten mysteerien hilpeissä mielikuvituksellisissa näytelmissä, joiden esittäjillä oli karkeat naamiot ja kummalliset puvut. Näytelmässä esitettiin yleensä kehdoissa olevaa pienokaista, jota ympäröivät Neitsyt Maria, Joosef, härkien päät, kerubit, idän maagikot (entisajan mobedit) ja monenlaiset koristeet.” Caroleiksi kutsuttujen joulun ylistyslaulujen laulamisaalla haluttiin muistuttaa Kristuksen syntymäajan paimenten lauluista. ”Piispat ja papit yhtyivät usein kansan riemukkaaseen laulamiseen, ja lauluja elävöitettiin tanssein sekä rumpu-, kitara-, viulu- ja urkumusiikilla.” Voimme lisätä tähän, että aina nykyaikaan asti joulun edellä on esitetty sellaisia mysteerejä marionettien ja nukkejen avulla Etelä-Venäjällä, Puolassa ja Galiciassa, ja ne tunnetaan *kalidowki*-nimellä. Italiassa

Kalabrian kiertelevät laulajat laskeutuvat vuoriltaan Napoliin ja Roomaan ja kokoontuvat Neitsyt Marian pyhäköihin piristämään häntä villillä musiikillaan.

Englannissa juhlien oli tapana alkaa jouluaattona ja jatkaa usein kynttilänpäivään (2.2.) asti. Jokainen päivä oli vapaapäivä kahden teentoista yöhön (6.1.) saakka. Ylemmän aateliston taloissa valittiin ”huonon hallituksen lordi” eli ”typeryyden apotti”. Hänen tehtävänä oli esittää ilveilijän osa. Ruokakomero oli täynnä salvu-kukkoa, kanaa, kalkkunaa, hanhea, ankkaa, naudan-, lampaan- ja sianlihaa, piirakoita, vanukasta, pähkinöitä, luumuja, sokeria ja hunajaa.” ...”Joulun tukiksi tai pölkyksi kutsutuista suurista tukeista tehtiin hehkuva tuli, ja sitä saatettiin polttaa kynttilänpäivään asti kylmän pitämiseksi poissa nurkista. Yltäkylläisyyttä olivat jakamassa lordin maanvuokraajat musiikin, taikomisten, arvoitusten, polttaa!- ja rusinoidenpoimintaleikkien, pilojen, naurun, nokkeluuksien, panttileikkien ja tanssien keskellä.

Nykyisinä aikoinamme piispat ja papit eivät enää yhdy kansan avoimeen ylistyslauluun ja tanssiin, ja narrien ja typerysten kestit näytellään mieluummin pyhässä yksinäisyydessä kuin vaarallisen, tarkkasilmäisen toimittajan silmien edessä. Kuitenkin syömingit ja juomingit ovat säilyneet kaikkialla kristillisessä maailmassa. Äkillisempiä kuolemia ovat epäilemättä aiheuttaneet ahnehtiminen ja kohtuuttomuus joulu- ja pääsiäislomien aikana kuin minään muuna aikana vuodesta. Kuitenkin kristillisestä jumalanpalveluksesta tulee joka vuosi yhä enemmän valheellista teeskentelyä. Tämä tyhjiä lupauksia täynnä oleva sydämettömyys on tuomittu lukemattomia kertoja, mutta mielestämme ei koskaan vaikuttavammalla kosketavuudella kuin viehättävässä unikertomuksessa, joka ilmestyi *New York Heraldissa* joulun tienoissa.

Iäkäs mies, joka johti julkista kokousta, sanoi käyttävänsä tilaisuutta hyväkseen kertoakseen näystä, jonka todistajana hän oli edellisenä yönä:

”Hän arveli seisovansa saarnastuolissa loistavimmassa ja suurenmoisimmassa katedraalissa, mitä hän oli koskaan nähnyt. Hänen edessään oli kirkon pappi tai pastori ja vieressä seiso i enkeli taulu ja kynä kädessään. Enkelin tehtävänä oli merkitä mustiin jokainen palvonta- tai rukoussuoritus, joka sattuisi hänen läsnä ollessaan ja kohoaisi hyväksyttävänä uhrilahjana Jumalan valtaistuimelle. Kaikki penkit olivat täynnä hienosti pukeutuneita uskovaisia kumpaakin sukupuolta. Ylevin, ihastuttavin ja tenhoavin musiikki, mitä mies oli koskaan kuullut, täytti ilman sulosoinnuin. Kaikki kauniit ritualistiset kirkonmenot, mukaan luettuna etevän papin harvinaisen kaunopuheinen saarna, olivat tapahtuneet vuorollaan, mutta muistiinpanoja tekevä enkeli ei tehnyt yhtään merkintää tauluunsa! Pastori oli lopulta päättänyt jumalanpalveluksen pitkähköön ja kaunissanaiseen rukoukseen, jota seurasi siunaus, eikä enkeli kirjannut vielä kään yhtään merkkiä!

”Enkelin yhä läsnä ollessa kertoja lähti kirkon ovesta hienosti pukeutuneen seurakunnan perässä. Köyhä, repaleinen laitapuolen nainen seiso i katuojassa jalkakäytävän vieressä, kalpea laiha käsi ojossa, hiljaa anoen almuja. Kun kirkosta ulos tulevat, hienosti pukeutuneet uskovaiset kulkivat ohi, he kavahtivat tuota köyhää syntistä magdalena a, naisten vetäytyessä syrjään silkkisine jalokivin koristeltuine pukuineen, etteivät saastuisi hänen kosketuksestaan.

”Juuri silloin tuli päihtynyt merimies hoiperrellen alas jalkakäytävää toisella puolella katua. Kun hän tuli hylätyn naisparan kohdalle, hän horjui yli kadun tämän luokse ja ottaen muutaman pennin taskustaan sysäsi ne hänen käteensä. Samalla mies esitti hartaan pyynnön: ”Tässä, sinä köyhä, hylätty otus, ota tämä!” Taivaallinen kirkkaus valaisi nyt muistiinpanoja tekevän enkelin kasvot. Hän merkitsi heti merimiehen myötätuntoa herättävän laupeudentyön tauluunsa ja katosi se mukanaan suloisena uhrina Jumalalle.”

Joku voisi sanoa, että tämä on konkretisointi Raamatun kertomuksen tuomiosta, joka koski naisen aviorikosta. Olkoon niin; silti se kuvaa mestarillisesti kristillisen yhteiskuntamme tilaa.

Tradition mukaan jouluaattona voidaan aina löytää härät polvillaan ikään kuin rukoilemassa ja hartaudenharjoituksessa. ”Glastonburyn apottiluostarin kirkkomaalla oli kuuluisa orapihlaja, joka oli aina nupussaan joulukuun 24. päivänä ja kukki 25. päivänä. Ottaen huomioon, että kirkkoisät olivat valinneet päivän umpimähkään ja että kalenteria on muutettu vanhasta uuteen ajanlaskuun, tämä osoittaa huomattavaa tarkkuutta sekä eläimiltä että kasveilta! On myös olemassa kirkollinen traditio, jonka meille on säilyttänyt Uppsalan arkkipiispa Olaus. Sen mukaan joulujuhlanvietossa ”ovat kylmissä pohjoisosissa elävät ihmiset äkkiä ja oudosti muuttuneet susiksi. Tuo heidän valtava joukkonsa kokoontuu määrättyyn paikkaan ja raivoaa niin hurjasti ihmissukua vastaan, että se kärsii heidän hyökkäyksistään enemmän kuin koskaan luonnollisten susien hyökkäyksistä”. Metaforisesti tarkasteltuna tämä näyttäisi olevan enemmän kuin koskaan ihmisten tila, ja varsinkin kristillisissä maissa nykyään. Ilmeisesti ei ole mitään tarvetta odottaa jouluaattoa nähdäkseen kokonaisten kansojen muuttuneen ”villieläimiksi” – varsinkin sota-aikana.

RISTI JA TULI

[*Theosophist*, Cross and Fire, November 1879]

Kenties vanhojen tähtitieteellisten järjestelmien kaikkein laajimmalle levinneet ja yleisimmät symbolit, jotka ovat kulkeneet ajan virtaa pitkin vuosisadallemme asti ja jotka ovat jättäneet jälkiä kaikkialle kristilliseen uskoon kuten muuallekin, ovat risti ja tuli – jälkimmäisen ollessa Auringon vertauskuva. Muinaisilla arjalaisilla ne olivat Agnin symboleja. Aina kun harras hindu tahtoi palvoa Agnia – sanoo E. Burnouf (*Science des Religions*, I. 10) – hän laittoi kaksi puun palaa ristin muotoon ja tietyllä tavalla pyörittämällä ja hankaamalla niitä sai tulen uhritoimitustaan varten. Symbolina sitä sanottiin *svastikaksi*, ja pyhästä puusta

valmistettuna välineenä, jollainen oli jokaisella bramiinilla, se tunnettiin nimellä *arani*.

Skandinaaveilla oli sama merkki, ja sen nimi oli Torin vasara. Sillä oli mystinen magneettis-sähköinen suhde Toriin, ukkosen jumalaan, joka, kuten Jupiter varustettuna ukonnuolin, pitää myös kädessään tätä voiman tunnusmerkkiä. Tätä valtaa hän käytti paitsi kuolevaisiin, myös elementtien pahoihin henkiin, joita hän hallitsi. Vapaamuurariudessa se esiintyy suurmestarin puunuijan muodossa. Allahabadissa se voidaan nähdä linnakkeen jaina-ristissä tai jaina-kuninkaiden talismanissa. Nykyajan tuomarin puhemiehen nuija ei ole sen enempää kuin tämä *crux dissimulata* – joksi arkeologi de Rossi sitä nimittää. Sillä puhemiehen nuija on vallan ja voiman merkki, niin kuin vasara edusti Torin mahtia. Skandinaavisissa legendoissa Tor halkaisi sillä kallion ja tappoi Medgarin.

Tri Schliemann löysi sen *terra cotta* -kiekoista muinaisen Troijan sijaintipaikalta, niin kuin hän uskoi, kaivaustensa alimmista kerroksista. Tri Lundy sanoi tämän osoittaneen ”arjalaisen sivistyksen vallinneen paljon ennen kreikkalaista ja olleen suunnilleen ajalta kaksi kolme tuhatta vuotta eaa.”. Burnouf sanoo sitä ristin vanhimmaksi tunnetuksi muodoksi ja vahvistaa, että se esiintyy kreikkalaisten ikivanhassa uskonnessa ja kuvaa Prometheus ”tulenkantajaa”, joka on ristiinnaulittuna Kaukasusvuorella, taivaallisen linnun – vedalaisten hymnien *Cyenan* – päivittäin nielaistessa hänen sisälmyksensä.

Boldetti (*Osservazioni* I, 15, s. 60) esittää kopion St. Sebastianin hautausmaalla olevasta maalauksesta, joka kuvaa kristillistä käännyneistä ja haudankaivajaa nimeltään Diogenes, jolla on kummassakin jalassa ja oikeassa käsivarressa *svastikan* merkki. Meksikolaisilla ja perulaisilla oli sellainen ja se löytyy pyhän taun muodossa Egyptin vanhimmista haudoista.

On vähintäänkin outo sattuma, jonka ovat huomanneet jopa jotkut kristilliset papit, että *Agnus Dei*’llä, Jumalan karitsalla, on samat symbolit kuin hindujumala Agnilla. Samalla kun *Agnus Dei* sovittaa ja ottaa pois maailman synnit yhdessä uskonnessa, Agni-

jumala toisessa sovittaa myös jumalia, ihmistä, maaneja ja sielua vastaan tehdyt ja toistuvat synnit, kuten osoitetaan kuuden uhrilahjan kuudessa rukouksessa (Colebrooke, *Essays*, vol. I, s. 190).

Jos siis löydämme nämä kaksi – ristin ja tulen – niin läheisesti liittyvän lähes jokaisen kansan esoteeriseen symboliikkaan, se johdetaan siitä, että näiden kahden yhdistettyyn voimaan perustuu universaalien lakien koko järjestelmä. Astronomiassa, fysiikassa ja kemiassa eli lyhyesti sanottuna luonnonfilosofian koko alueella ne tulevat aina esiin näkymättömänä syynä ja näkyvänä seurauksena. Ja ainoastaan metafysiikka ja alkemia – vai sanoisimmeko *meta-kemia*, koska muodostamme kernaasti uuden sanan skeptikon korvien järkytykseksi – voivat ratkaista lopullisesti tämän mystisen merkityksen. Esimerkki tai pari voi riittää niille, jotka haluavat pohtia vihjeitä.

Kosmoksen keskipiste eli suuri keskusauringo, niin kuin kabbalistit sitä nimittävät, on jumaluus. Se on kahden suuren vastakkaisen voiman – keskihakuisen ja keskipakoisen voiman – välinen leikkauspiste. Nämä voimat ajavat planeetat elliptisille radoilleen, jotka saavat ne muodostamaan ristin kierroillaan eläinradan läpi. Nämä kaksi kauheaa, vaikkakin hypoteettista ja mielikuvituksellista voimaa ylläpitävät harmoniaa ja pitävät universumin vakaassa, lakkaamattomassa liikkeessä. Svastikan neljä taipunutta osaa symboloivat Maan kiertoa akselinsa ympäri. Platon kutsuu universumia ”siunatuksi jumalaksi”, *joka syntyi ympyrässä ja liikkui X-kirjaimen muodossa*. Tämän verran astronomiasta. Vapaamuurariudessa kuninkaallinen perusaste säilyttää ristin egyptiläisenä kolmoistauna. Se on maailman ympyrä, jossa on astronominen risti kehittymässä nopeasti sen päällä. Se on pythagoralaisen matematiikan täydellinen neliö lukuasteikossa, kuten Cornelius Agrippa tulkitsee sen okkulttisen merkityksen.

Tuli on lämpö – keskipiste; kohtisuora säde edustaa miehistä elementtiä eli henkeä, ja horisontaalinen naisellista elementtiä eli ainetta. Henki elähdyttää ja hedelmöittää aineen ja kaikki lähtee keskipisteestä, Elämän fokuksesta, ja valosta ja lämmöstä, joita

edustaa maallinen tuli. Näin paljon fysiikasta ja kemiasta, sillä analogioiden alue on rajaton, ja universaalit lait ovat muuttumattomat ja samat ulkoisissa ja sisäisissä sovelluksissaan. Olematta epäkunnioittava ketään kohtaan tai eksymättä kauas totuudesta rohkenemme esittää, että on olemassa vahvoja syitä uskoa, että alkuperäisessä merkityksessään kristillisellä ristillä syynä ja helvetin tulen ikuisella kärsimyksellä – edellisestä johtuvan negaation suorana seurauksena – on enemmän tekemistä näiden kahden ikivanhan symbolin kanssa kuin länsimaiden teologit ovat valmiit myöntämään. Jos tuli tarkoittaa jumaluutta joillekin pakanoille, niin raamatussa Jumala on myös maailman elämä ja valo. Jos Pyhä Henki ja tuli puhdistavat kristityn, niin toisaalta Lucifer on myös valo, ja sitä nimitetään ”kointähden pojaksi”.

Katsommepa mihin suutaan tahansa, varmasti nämä ikivanhan palvonnan yhteiset muistomerkit löytyvät lähes joka kansalta. Arjalaisilta, kaldealaisilta, zoroasterilaisilta, perulaisilta, meksikolaisilta, skandinaaveilta, kelteiltä ja muinaisilta kreikkalaisilta ja roomalaisilta ne ovat kulkeutuneet täydellisyydessään nykyajan parsilaisille. Foinikialaiset kabirit ja kreikkalaiset dioskuurit ovat osittain säilyneet jokaisessa tempelissä, katedraalissa ja kyläkirjossa, ja kristilliset bulgarialaiset ovat myös säilyttäneet auringon palvonnan täydellisenä, kuten nyt tulemme osoittamaan.

* * * * *

Siitä on yli tuhat vuotta, kun Bulgarian kansa, joka ponnahtaen esiin tuntemattomuudesta tuli äkkiä kuuluisaksi taannaisen venäläis-turkkilaisen sodan johdosta, kääntyi kristinuskoon. Silti bulgarialaiset eivät vaikuta yhtään vähemmän pakanoilta kuin he olivat aiemmin, sillä näin he viettävät joulua ja uuden vuoden päivää. Nykyään he kutsuvat tätä juhlaa Sourjvaki’ksi, koska se sattuu samaan aikaan kuin slaavilaisen ikivanhan Sourja-jumalan kunniaksi pidetty juhla. Slaavilaisessa mytologiassa tämä jumaluus – Sourja tai Sourva – ilmeisesti sama kuin arjalaisten *Surya*...

aurinko... on lämmön, hedelmällisyyden ja yltäkylläisyyden jumala. Tämän juhlan vietto on erittäin vanha tapa, sillä kauan ennen kristinuskon aikaa bulgarialaiset palvoivat Sourvaa ja pyhittivät uuden vuoden päivän tälle jumalalle. He rukoilivat, että Sourva tekisi heidän peltonsa hedelmällisiksi ja toisi heille onnea ja hyvinvointia. Tämä tapa on säilynyt heidän keskuudessaan kaikessa primitiivisessä pakanallisuudessaan, ja vaikka sitä vietetään eri tavalla eri seuduilla, kuitenkin rituaalit ja seremoniat ovat oleellisesti samat.

Uuden vuoden aattona bulgarialaiset eivät ole töissä ja heidän on pakko paastota. Nuoret kihloissa olevat naiset valmistavat suuren *platiyn* (kakun), johon he laittavat erimuotoisia juuria ja nuoria versoja, joille kullekin annetaan nimi juuren muodon mukaan. Siten yksi tarkoittaa taloa, toinen putarhaa, muut myllyä, viinitarhaa, hevosta, kissaa, kanaa jne., perheen maa- ja muun omaisuuden mukaan. Jopa sellaisia arvoesineitä kuin koruja ja rahapusseja on mukana tässä yltäkylläisyyden sarven vertauskuvassa. Näiden lisäksi suuri, ikivanha hopearaha sijoitetaan kakun sisään. Raha sidotaan punaisella langalla niin että se muodostaa ristin. Tämä kolikko symboloi onnea.

Auringonlaskun ja muiden seremonioiden jälkeen, joihin kuuluvat poismenevän valonlähteen suuntaan osoitetut rukoukset, koko perhe kokoontuu suuren pyöreän pöydän ympärille. Pöydälle sijoitetaan edellä mainittu kakku, kuivattuja vihanneksia, viljaa, vahakynttilä ja lopuksi suuri suitsutusastia, jossa on parhaita suitsukkeita levittämässä tuoksuja jumalalle. Talon isäntä, yleensä perheen vanhin – joko isoisa tai itse isä – ottaen suitsutusastian kunnioittavasti toiseen käteen ja vahakynttilän toiseen alkaa kävellä alueensa ympäri, suitsuttaen neljään kulmaan, alkaen ja lopettaen itään. Hän lausuu erilaisia loitsuja ja rukouksia, jotka päättyvät Sourjalle osoitettuun ”Isä meidän joka olet taivaassa” -rukoukseen. Kynttilä laitetaan sitten pois ja se säilytetään läpi vuoden, seuraavaan juhlaan asti. Sillä ajatellaan olevan ihmeelliset parantavat ominaisuudet, ja se sytytetään ainoastaan perheen sairaustapauksissa, kun sen toivotaan parantavan potilaan.

Tämän seremonian jälkeen vanha mies ottaa veitsensä ja leikkaa kakun niin moneen palaan kuin paikalla on perheenjäseniä. Jokainen saatuaan palansa kiirehtii avaamaan ja tutkimaan sen. Joukon onnellisin on seuraavana vuonna se, joka saa kakkupalassaan vanhan kolikon punaisine lankoineen. Häntä pidetään Sourjan valittuna, ja jokainen kadehtii onnellista kolikon haltijaa. Sitten tärkeysjärjestyksessä tulevat talon, viinitarhan jne. vertauskuvat, ja löytönsä mukaisesti löytäjä lukee ennusteen tulevalle vuodelle. Kovaonnisin on se, joka saa kissan; hän kalpenee ja pelkää. Surua ja kurjuutta on tiedossa hänelle, sillä hänen ympärillään on vihamiehiä ja hänen täytyy varautua suuriin koettelemuksiin.

Samaan aikaan sytytetään takassa tukki, joka esittää palavaa altaria. Tämä tukki palaa Sourjan kunniaksi ja sen on tarkoitus olla oraakkeli koko talolle. Jos se palaa läpi koko yön aamuun asti ilman että liekki sammuu, se on hyvä merkki. Muussa tapauksessa perhe valmistautuu näkemään kuoleman sinä vuonna, ja syvät valitukset päättävät juhlan.

Ei *momtzee* (nuori poikamies) eikä *mommee* (nuori neito) nuku tuona yönä. Keskiyöllä alkaa ennustamisen, magian ja erilaisten rituaalien sarja, jolloin palava tukki esittää oraakkelin osaa. Tuleen heitetty nuori nappu, joka palaa äänekkäästi poksahdellen, on merkki onnellisesta ja nopeasta avioitumisesta, ja päinvastoin. Myöhään puolen yön jälkeen nuoret parit jättävät omat kotinsa ja lähtevät vierailemaan tuttaviansa luona, talosta taloon; he esittävät ja saavat onnitteluja ja kiittävätkä jumalolentoa. Näiden parien nimi on *Sourjakari*. Jokainen mies kantaa suurta punaisilla nauhoilla ja vanhoilla kolikoilla koristettua oksaa ja Sourjan kuvaa, ja kulkiesaan he laulavat kuorossa. Heidän laulunsa on yhtä omaperäinen kuin se on erikoinen ja ansaitsee kääntämisen, vaikka tietenkin se menettää merkitystään tullessaan käännetyksi vieraalle kielelle. Seuraavat säkeet on osoitettu niille, joiden luona he käyvät:

Sourva, Sourva, vuodenaikojen herra
Tuokoon teille onnellista uutta vuotta
Terveyttä ja onnea tähän taloon
Menestystä ja siunausta seuraavalle vuodelle.
Hyvän sadon ja täydet tähkät
Kultaa ja silkkiä; viiniköynnökset ja hedelmät
Täydet viinitynnyrit ja kylläiset vatsat.
Jumala siunatkoon teitä ja taloanne...
Hänen varjeluksensa teille kaikille.
– Aamen, aamen, aamen!

Laulavat sourjakarit palkitaan hyvistä toivotuksistaan lahjalla jokaisessa talossa, ja he menevät kotiin aamun sarastaessa... Ja näin vanhan Aryavartan symbolinen, eksoteerinen ristin ja tulen palvonta kulkee käsi kädessä kristillisessä Bulgariassa...

Charles Johnston

TAPAAMINEN H. P. BLAVATSKYN KANSSA

[Sylvia Cranston, *The Extraordinary Life and Influence of Helena Blavatsky*, s. 327–332]

Nuori irlantilainen Charles Johnston tapasi keväällä 1887 ensimmäisen kerran H. P. Blavatskyn Lontoossa. Johnston oli Dublinin Teosofisen Seuran perustajajäsen. Hän oli opiskellut sanskritia Intiassa ja opetti sitä Lontoossa. Hän on tunnettu hinduklassikkojen kääntäjä, joka sai orientalisti Max Müller -palkinnon. Tässä on lyhennelmä hänen haastattelustaan. – Suom. toim.

HPB oli juuri lopettanut päivän työnsä. Ensimmäinen vaikutelmani oli hänen laineilla oleva tukkansa, kun hän kääntyi, sitten hänen ihmeellisen vakuuttavat silmänsä, kun hän toivotti minut tervetulleeksi: ”Hyvä ystävä, olen todella iloinen nähdessäni teidät! Tulkaa juttelemaan! Tulitte juuri sopivasti tteeaikaan!..

HPB kertoi mestareista ja adepteista, joita hän oli tuntenut.

Hän teki näet eron, ikään kuin adeptit olisivat okkulttisen maailman kapteeneja ja mestarit kenraaleja. Hän oli tuntenut monen rotuisia adepteja: Pohjois- ja Etelä-Intiasta, Tiibetistä, Persiasta, Kiinasta, Egyptistä; Euroopan eri maista kreikkalaisia, unkarilaisia, italialaisia, englantilaisia; joistakin Etelä-Amerikan maista, missä hän sanoi olevan adeptien loosi.

”Espanjalaiset valloittajat”, kertoi HPB, ”löysivät tämän tradition, Manoahin eli El Doradon kultaisen kaupungin. Se rotu yhdistetään muinaisiin egyptiläisiin, ja adeptit ovat yhä säilyttäneet salaisuuden heidän asuinpaikastaan. Loosin tietyt jäsenet tulevat ja menevät vuosisadasta toiseen säilyttäen yhteyslinjan jatkuvana. Mutta he ovat aina yhteydessä toisilla tavoilla.”

Astraaliruumiissako?

”Kyllä”, vastasi HPB, ”ja muilla vielä korkeammilla tavoilla. Heillä on tavallinen elämä ja voima. Kun he kohoavat henkisyyteen, he nousevat rodullisen eroavuuden yläpuolelle, yhteiseen ihmiskuntaamme. Ketju on rikkoutumaton. Adeptit ovat välttämättömyys luonnossa ja yliluonnossa. He ovat yhdyssiteitä ihmisten ja jumalien välillä. Nämä ’jumalat’ ovat entisten rotujen ja aikakausien jne. suurten adeptien ja mestarien sieluja, aina nirvânan kynnykselle asti.”

Mitä he tekevät?

”Te tuskin ymmärtäisitte, ellette ole adepti. Mutta he pitävät elossa ihmiskunnan henkistä elämää.”

Miten adeptit ohjaavat ihmisten sieluja?

”Monin tavoin, mutta pääasiassa opettamalla sieluja suoraan, henkissä maailmassa. Sitä teidän on vaikea tajuta, mutta tämä on aivan ymmärrettävää: Säännöllisin ajoin he yrittävät antaa koko maailmalle henkisten asioiden oikeaa ymmärtämystä. Joku heistä tulee esiin opettamaan joukkoja ja jättää vaikutuksensa uskonnon perustajana. Krishna oli sellainen mestari, samoin Zoroaster, Buddha ja Sankarâchârya, Etelä-Intian suuri viisas. Sellainen oli myös nasarealainen [Jeesus].”

Onko adepteilla mitään salaisia muistitietoja hänen elämästään?

”Heillä täytyy olla, sillä heillä on muistitiedot kaikkien vihittyjen elämistä. Olin kerran eräässä suuressa luolatemppelissä Himalajan vuoristossa mestarini kanssa. Siellä oli monia adeptien patsaita. Hän osoitti yhtä niistä ja sanoi: ”Tämä on se, jota kutsutaan Jeesukseksi. Me pidämme häntä yhtenä suurimmista meidän joukosamme.”

”Mutta se ei ole adeptien ainoa työ. Lyhyemmin jaksoin he lähettävät sanansaattajan, joka yrittää opettaa maailmaa. Sellainen ajanjakso tulee jokaisen vuosisadan viimeisellä neljänneksellä, ja Teosofinen Seura edustaa heidän työtään tällä kaudella.”

Miten se hyödyttää ihmiskuntaa?

”Miten teitä hyödyttää se, että tunnette elämän lait? Eikö se auta teitä välttämään sairauden ja kuoleman? On olemassa sielun sairaus ja sielun kuolema. Vain todellinen oppi Elämästä voi parantaa ne. Dogmaattiset kirkot helvetteineen ja kadotuksineen, heidän metallinen taivaansa [kullalla päällystetyt kadut] ja heidän tulensa ja tulikivensä ovat saaneet aikaan sen, että ajattelevien ihmisten on miltei mahdotonta uskoa sielun kuolemattomuuteen. Ja jos he eivät usko elämään kuoleman jälkeen, silloin heillä ei ole mitään elämää kuoleman jälkeen. Sellainen on laki.”

Miten se mihin ihmiset uskovat voi vaikuttaa heihin? Joko se on tai ei ole, ajattelevat he mitä tahansa.

”Heidän uskonsa vaikuttaa heihin tällä tavoin. Heidän kuolemanjälkeinen elämänsä muodostuu heidän pyrkimyksistään ja henkisestä kehityksestään, joka paljastuu henkisessä maailmassa. Niin kuin jokainen ihminen kasvaa [meidän maailmassamme], niin on hänen elämänsä kuoleman jälkeen. Se on hänen täydennyksensä hänen elämästään täällä. Kaikki tyydyttämättömät henkiset kaipuut, kaikki korkeamman elämän kaipaukset ja jaloja asioita koskevat unelmat tulevat kukkimaan henkisessä elämässä, ja sielulla on päivänsä, sillä elämä maan päällä on sen yö. Mutta jos teillä ei ole mitään pyrkimyksiä, mitään korkeampaa kaipuuta, mitään ajatuksia elämästä kuoleman jälkeen, silloin ei ole olemassa mitään henkistä elämäänne varten hyvitetävänä; teidän sielunne on tyhjä.”

Mitä ihmisestä silloin tulee?

”Hän jälleensyntyy heti, miltei ilman väliaikaa ja ilman tajuista tietoisuutta toisessa maailmassa.”

Mitä muuta opetatte teosofeina?

”No, hyvä herra! Näyttää siltä, että olen ristikuulustelussa tänä iltana”, hän vastasi hymyillen. ”Me opetamme jotain hyvin vanhaa, ja kuitenkin sellaista mikä vaatii tulla opetetuksi. Me opetamme universaalia veljeyttä.”

Älkää jättäkö meitä hämäryyteen. Kertokaa tarkalleen, mitä tarkoitate sillä.

”Sallikaa minun ottaa esille konkreettinen tapaus”, hän sanoi. ”Ajatelkaa englantilaisia. Kuinka julmia he ovatkaan! Kuinka kaltoin he kohtelevat minun hinduparkojani!”

Olen aina ajatellut, että he ovat tehneet melko paljon hyvää aineellisella puolella, esitin vastalauseen.

”Mutta mitä iloa ihmisille on aineellisesta hyödystä, jos heitä halveksitaan ja poljetaan maahan moraalisesti koko ajan? Jos

ihmisten kansallisen kunnian ja loiston ihanteet tungetaan mutaan ja heidän annetaan koko ajan tuntea olevansa huonompaa rotua – kuolevaisten alempaa ryhmää – sioiksi englantilaiset heitä kutsuvat, niin he uskovat siihen todella. No, sehän on juuri päinvastaista kuin universaali veljeys. Mikään määrä aineellista hyötyä ei voi kompensoida sitä, että heidän sielujaan vahingoitetaan ja heidän ihanteitaan murskataan.

”Lisäksi asiassa on toinenkin puoli, jota me teosofeina aina korostamme. *Ei ole tosiaankaan olemassa mitään ’alempia rotuja’, sillä kaikki ovat yhtä yhteisessä ihmiskunnassamme.* Ja koska meillä kaikilla on ollut inkarnaatioita jokaisessa näistä roduista, meidän pitäisi olla veljellisempiä heitä kohtaan. He ovat meidän suojattajamme, meille uskottuja; ja mitä me teemme? Me tunkeudumme heidän maihinsa ja ammuimme heidät maahan heidän omien kotiensa edessä. Me häpäisemme heidän vaimonsa ja ryöväämme heidän omaisuutensa, ja sitten ystävällisen tekopyhästi käännyimme ympäri ja sanomme tekevämme sen heidän parhaakseen. On kuitenkin olemassa oikeudenmukainen laki, ’epätosi kieli tuomitsee valheensa; ryöstäjä varastaa antaakseen. Sieltä et pääse, ennen kuin olet maksanut viimeisenkin lantin.”

Sitäkö siis adeptit lähettivät teidät opettamaan?

”Kyllä, sitä ja muita asioita – jotka ovat hyvin tärkeitä, ja ovat pian vieläkin tärkeämpiä. On olemassa mustan magian vaara, mihin koko maailma ja varsinkin Amerikka on kiirehtimässä niin nopeasti kuin voi. Ainoastaan laaja tieto ihmisen todellisesta psyykkisestä ja henkisestä luonnosta voi pelastaa ihmiskunnan vakavalta vaaralta.”

Eivätkö nuo ole noitajuttuja tällä nk. yhdeksännellätoista vuosisadalla, tällä valistuneella ajalla?

”Kyllä, herra! Noitajuttuja tällä valistuneella ajalla! Ja merkitkää sanani muistiin! Tulette saamaan sellaisia noitajuttuja, joista keskiaika ei koskaan uneksinut. Kokonaiset kansat tulevat

ajelehtimaan tajuamattaan mustaan magiaan,¹ epäilemättä hyvin aikomuksin, mutta päällystään kuitenkin tien helvettiin sen puolesta! Ettekö näe sitä kauheaa pahaa, joka on kätkettynä hypnotismiin? Hypnotismi ja suggestio ovat suuria ja vaarallisia voimia siitä yksinkertaisesta syystä, että uhri ei koskaan tiedä, milloin hän on niiden alainen. Hänen tahtonsa on varastettu häneltä. Nämä asiat voivat alkaa hyvin motiivein ja oikein tarkoituksin. Mutta minä olen vanha nainen ja olen nähnyt paljon inhimillistä elämää monissa maissa, ja toivon koko sydämeistäni voivani uskoa, että näitä voimia käytetään vain hyvään! Jos voisitte nähdä sen mitä minä näen, alkaisitte sydämenne pohjasta levittää oppia universaalista veljeydestä. Se on ainoa turva!”

Miten se voi suojella ihmisiä hypnotismia vastaan?

”Puhdistamalla niiden ihmisten sydämet, jotka käyttävät sitä väärin. Ja universaali veljeys lepää tavallisessa sielussa. Koska kaikilla ihmisillä on sielu yhteisenä, tuo veljeys tai jopa yhteinen ymmärrys on mahdollinen. Saakaa ihmiset luottamaan siihen, niin he ovat turvassa. Jokaisessa ihmisessä on jumalallinen voima, jonka määrä hallita hänen elämänsä ja johon kukaan ei saa vaikuttaa pahalla, ei edes suurinkaan maagikko. Ihmiset tuokoot elämänsä tuon voiman ohjattavaksi, niin heillä ei ole mitään pelkoa ihmistä tai pahasta.

”Ja nyt, rakas ystäväni, on jo myöhä, ja alan olla väsynyt. Siispä toivotan teille hyvää yötä!”

Vanha rouva jätti minut tuossa suuressa henkisessä ilmapiirissään, joka ei koskaan jättänyt häntä, sillä se oli osa häntä itseään. Hän oli täydellisin aristokraatti, jonka olen koskaan tuntenut.

¹ [Hitlerin ja hänen johtavien natsiensä kerrotaan käyttäneen mustia taitoja toteuttaakseen kolmannen valtakunnan politiikkaa, ja samoin käyttivät kiinalaiset kommunistit. Hypnoottista aivopesua käytetään yleisesti. – Yhdysvaltalaisen toimituksen lisäys.]

SALAISEN OPIN SALATTUJA VIHJEITÄ

[*The Path*, vol. V, Jan., Feb., March 1891; vol. VI, May, June, Sept., Oct. 1891; Jan., Feb. 1892. Kohdat valinnut ja niitä kommentoinut William Q. Judgen.

Salainen oppi (I, s. e1–235), käännetty osia]

ENNUSTUS. ”1900-luvulla alkavat tiedemiehet tunnustaa, että *Salaista oppia* ei ole keksitty eikä siinä ole liioiteltu vaan se on päinvastoin vain pelkistään esitetty” (I, xxxvii). Toisissa kohdissa tekijä vihjaa yllätyksiin käsikirjoituksissa jne. Tuntuu siltä, että 1900-luvulla tiedemiehet tekevät joitakin ”keksintöjä”, jotka tukevat tekijämme ajatuksia. ”Kun kerran ovi saa jäädä hiukan raolleen, sitä tullaan avaamaan yhä enemmän kunakin uutena vuosisatana. Aika on kypsynyt paljon vakavampaa tietoa varten kuin tähän asti on suotu...” (I, xxxviii, av.) ”Siihen ei ole pitkää aikaa jäljellä, ja monet meistä saavat nähdä uuden ajan koittavan. Ennen kuin tuo aika päättyy, on monta laskua maksettu ja kuitattu rotujen välillä.” (I, xlv.)

SUUNNITELMAN JATKUVUUS YHDESTÄ MANVANTARASTA TOISEEN. Tässä vanhassa käsikirjoituksessa sanotaan, että pralayan^{1*} aikana suunnitelma seuraavaa manvantaraa* varten uinuu seuraavan evoluution sarastukseen asti, jolloin sen potentiaalinen voima lähtee toimintaan. Sen vuoksi on jatkuvuutta manvantarasta pralayan läpi seuraavaan manvantaraan (I, e4 ja e5).

JOKAINEN KEHITYSKAUSI on *sui generis*, omaa luokkaansa. ”...silti jokaisessa uudessa manvantarassa voidaan sen organisatiota (kosmoksesta puhuttaessa) pitää laadultaan ensimmäisenä ja viimeisenä, koska se kehittyy joka kerta korkeammalle tasolle”. (I, e3.)

¹ Ks. lopussa olevia SANOJEN SELITYKSIÄ.

UUSI ELEMENTTI NELJÄNNEN KIERROKSEMME* LOPUSSA. ”Okkulttinen tiede tuntee *seitsemän* kosmista elementtiä – neljä täysin fyysistä ja viidennen (eetteri) puoleksi aineellisen, *joka tulee näkyväksi ilmassa* neljännen kierroksemme lopulla ja hallitsee muita elementtejä koko viidennen kierroksen ajan.” (I, e12.)

ÂKÂSHA* JA MANAS* VASTAAVAT TOISIAAN (ks. I, e13 av.) ”Âkâsha... viides universaalinen kosminen periaate (jota vastaa ja josta lähtee ihmisen manas) on kosmisesti ottaen säteilevä, kylmä, lämpöä läpäisevä, plastinen aine, luomisvoimainen fyysiseltä luonnoltaan, korrelatiivinen karkeimmilta puoliltaan ja osiltaan, muuttumaton korkeimmissa periaateissaan.” Tästä seuraa siis, vastaavuuksien lain mukaisesti, että *manas* seitsenjaossaan on luova, korrelatiivinen ja muuttumaton samalla tavoin ja samoilta osiltaan kuin âkâsha.

MANAS VIIDENNESSÄ KIERROKSESSA. Seuraamalla vastaavuutta huomaamme, että kuten eetteri,* tuo âkâshan nykyään puoliaineellinen alempi muoto, tulee näkyväksi ilmassa tämän – neljännen – kierroksen lopussa, niin myös *manas*, joka on nyt vain puoleksi kehittynyt tässä rodussa, kehittyy edelleen 5. kierroksessa samaan aikaan alkulähteensä kanssa; ja kuten mainittu eetterin muoto tulee silloin olemaan korkeampi elementti luonnossa, samalla ihmisen seitsenäistä rakennetta hallitseva korkeampi periaate on oleva *manas*. *Manaksen* täydellinen kehitys määrää täyden vastuun rodulle, ja siten näemme, kuinka käännekohta saavutetaan ja mitä se voi tarkoittaa ja mikä on myös ”valinnanhetken” merkitys. Täysin vastuullisesti sen rodun, jolla on silloin täydellinen *manas*, täytyy tehdä valinta. Viisauden mestarit työskentelevät nyt tuota ajankohtaa varten valmistukseen nykyiset egot* noita kohtalokkaita päiviä varten, jolloin hyvän ja pahan tien valinta on tehtävä älyllisesti.

Ja kuten monessa kohtaa *Salaista oppia* tekijä sanoo, me olemme samoja egoja, jotka olivat atlantilaisissa ruumiissa, ja heillä oli hyvin raskas karma. Sen vuoksi voimme käsittää, mistä johtuen me olemme niitä, joiden on pakko tehdä suuri valinta hyvän ja pahan kohtalon väliltä seuraavassa kierroksessa.

ERO SUUREN JA PIENEN PRALAYAN VAIKUTUKSEN VÄLILLÄ. Kysymykseen ”Mitä tapahtuu planeetoille pienemmän pralayan tai hajoamisen aikana?” vastataan *Salaisen opin* s. I, e18 alaviitteessä. Ne ovat ikään kuin kuolleita mutta eivät hajoa, sillä kuten hän sanoo, ne ”pysyvät koskemattomina, vaikka kuolleina, kuten valtavan kokoinen eläin, joka on juuttunut ja hautautunut napamaitten jäätikköön, pysyy samana iät ja ajat”. Suuren pralayan jälkeen mitkään planeetat eivät pysy ruumiillisina vaan kaikki hajoavat, ja ainoastaan niiden âkâshiset ”valokuvat” säilyvät. Tämä täytyy ymmärtää metaforisesti tai muuten teemme taas objektiivisen siitä mikä on subjektiivinen. Mutta pienemmässä pralayassa ”kuolleet planeetat” ovat objektiivisia avaruudessa, tosin ilman aktiivista elämää ja energiaa.

DHYÂNI-CHOHANIT* EI OLE AINOA TERMI KORKEILLE OLENNOILLE. ”...jokaisella näistä eri ryhmistä on oma nimensä salaisessa opissa” (I, e22). Ne eivät ole ”personoituja” luonnonvoimia (I, e38).

KULLAKIN KIERROKSELLA on erityinen dhyânien luokkansa, joka valvoo sitä. Sama koskee rotuja (I, e52). Nykyistä kierrosta valvoo erikoisesti dhyânien neljäs luokka.

DHYÂNI-CHOHANIT EIVÄT KÄSITÄ absoluuttia (I, e51). Silti jotkut teosofit haluaisivat saada määritelmiä tai selityksiä absoluuttista. Olemme kuulleet, että joku on väittänyt ”kommunikoineensa absoluuttin kanssa”.

BRAHMÂN HENGITYS. Tämän voidaan sanoa olevan sama kuin ”ikuinen hengitys”, josta puhutaan *Salaisessa opissa*. Se on liikettä ja se etenee läpi avaruuden loputtomasti. Se ei lakkaa pralayan aikana (I, e55).

ASTRAALIVALON* IDEAAISET MUODOT JA TYYPIT. Prototyyppi on läsnä ideaalisena muotona astraalivalossa aamunkoitosta yöhön asti manvantarisen aikakauden kestäessä – kaikessa ”ihmisestä muurahaiseen, jättipuista pienimpiin ruohonkorsiin asti” (I, e63). Tässä on selvä vastaavuus astraalisen ihmisen muotoutumisen kanssa, astraali-ihmisen ollessa malli, suunnitelma eli prototyyppi, jonka perusteella fyysinen ihminen muodostuu.

VERBUM ELI SANA JA SEN VOIMA. Kaikki uskonnot puhuvat ”Sanasta”. Juutalaiset, joilta kristityt saivat uskontonsa, sanovat, että Jumalan kaikkivoipa nimi lausuttuna vapisuttaa universumia. Vapaamuurarit puhuvat kadonneesta sanasta. Hindut kertovat suuresta sanasta. Kreikkalaisilla se on *logos*. Usein kysytään: ”Jos on sellainen sana, missä on sen voima?” H. P. B. sanoo, että se on *liikkeessä*, eikä luvussa (I, e67 alaviite). Heprealainen kabbala nojautuu enemmän *lukuun* tuon sanan voimana.

AINE PRALAYAN AIKANA. Se on suuren hienouden tilassa, jonka tajuavat vain bodhisattvat.* Kun evoluutio alkaa jälleen, se ilmenee kuin avaruuden ”juustokokkareet” (I, e69).

SÄHKÖ ON OLENTO (I, e76). Se on vuodatus voiman olemuksesta (I, e111 av.). Se on yhteydessä AINOAN elämän kanssa (I, e81). Se on alkuperäinen aine, omaa erikoista luontoaan (I, e82).

SYDÄMEN JA VUOROVESIEN SYKINTÄ. Johtuu todennäköisesti yleisestä atomien laajentumisesta ja kokoonvetäytymisestä, jotka atomit vuorostaan aiheutuvat avaruusaineen laajentumisesta ja supistumisesta (I, e84). ”Jokaisessa atomissa on sisäinen lämpö ja ulkonainen lämpö.” (*Sama.*)

KAKSI TULEN ELI LÄMMÖN LAJIA. Toinen keskusauringossa ja toinen ilmenneessä universumissa ja aurinkokunnassa (I, e84 & e87).

SANOJEN MAAGINEN VOIMA on vokaaleissa eikä luvuissa (I, e94).

IHMINEN-SANA EI RAJOITU AINOASTAAN MAAPALLOLLE. Se tarkoittaa kaikkia olentoja, jotka ovat saavuttaneet kehityksen neljännen asteen jollakin avaruuden planeetalla sen neljännessä kierroksessa millä tahansa planeettaketjulla (I, e106).

BUDDHI* VERRATTUNA HENKEEN on aineellinen, vaikka meille ja meidän korkeimman käsityskykymme kannalta se on täysin aineellisuuden tuolla puolen (I, e119).

INHIMILLINEN MONADI* on absoluutin säteen yhtymä sielun kanssa (I, e119).

SYMBOLIIKKA JA LUVUT. Ne ovat läheisesti yhteydessä dhyâni-chohanien joukkoihin. Perusluvut tarkoittavat kukin selviä ideoiden ryhmiä, jotka vaihtelevat mainittujen dhyâni-chohanien ryhmän mukaan. Muissa kohdissa tekijä sanoo, että kuten dhyânit ovat yhteydessä evoluutioon kaikissa sen mutkikkuuksissa ja mysteereissä, siitä seuraa, että symboliikka on erittäin tärkeä (I, e119).

YKSI OKKULTTISEN TIETEEN PERUSLAKI on se, että ”luonnossa olevien yhdistelmien kaikki aineosat äärimmäisessä olemuksessaan – tähdestä kivennäisatomiin, korkeimmasta dhyâni-chohanista pienimpään likoeläimeen asti – ovat yhtä” (I, e120). Tätä on sovellettava henkisesti, älyllisesti ja fyysisesti.

KARMA* EDELLYTTÄÄ AINEELLISIA VÄLINEITÄ päätöstensä toteuttamiseen (I, e123). Tässä mainitut aineelliset välineet eivät ole pelkästään niitä, jotka luokittelemme sellaisiksi, vaan monia muita, jotka yleensä käsitämme henkiseksi. Sillä kuten edellä sanottiin, jopa buddhi* on aineellinen verrattuna âtmaan,* jonka käyttöväline se on. Tässä annettu avain on suhteessa karman toimintoihin niiden atomien kautta, joita egot käyttävät eri inkarnaatioissaan. Mutta tätä seurattaessa ei saa unohtaa, että ei ole aineellisuuden osasta tai puolta, joka ei ole samalla yhteydessä hengen eli yhden elämän johonkin toiseen osaseen – jos tuota sanaa voidaan käyttää tähän tarkoitukseen.

RAKENTAJIEN KOLME RYHMÄÄ. Nämä ovat seuraavat: Ensimmäinen ryhmä rakentaa koko systeemin kokonaisuudessaan ja siihen sisältyy enemmän kuin tämä globaali systeemi. Toinen on rakentajien ryhmä, joka tulee esiin, kun systeemi suurena kokonaisuutena on valmis ja muodostaa tämän maapallon planeettaketjun. Kolmas ryhmä rakentaa eli heijastaa ihmiskunnan, koska se on mikrokosmoksen – ihmisen – suuri tyyppi (I, e127-128).

LIPIKAT VERRATTUINA RAKENTAJIIN ovat koko universumin suuria henkiä rakentajien ollessa erikoisluonteisia. Lipikat jaetaan muiden tavoin kolmeen ryhmään, mutta väitetään, että ainoastaan näiden kolmen ryhmän alimmalla ryhmällä on tekemistä tämän meidän systeemimme kanssa ja että kahta muuta ei voida tuntea.

Lisäksi sanotaan, että nuo kaksi ovat niin korkealla, että on epävarmaa, tuntevatko edes korkeimmat adeptitkaan* niitä. Sen vuoksi voidaan olettaa, että adepteille korkeamman asteiset lipikat ovat yhtä suuri mysteeri kuin mahâtmat* ovat meille ja että tämä suuri nouseva asteikko antaa aina sielulle jotakin vielä korkeampaa – edistyytä se kuinka pitkälle tahansa – mihin katsoa ja pyrkiä (ks. I, koko sivu e128).

Mutta jokainen näistä kolmesta ryhmästä jaetaan seitsemään muuhun (I, e127), joten kahdeskymmenesensimmäinen alaryhmä voi olla tekemisissä tämän maapallon kanssa. Lisäksi sanotaan, että ryhmistä korkein on suoraan yhteydessä karmaamme (I, e128 viimeinen rivi). Kun nyt karma hallitsee koko universumia, siitä täytyy seurata, harmonian aikaansaamiseksi ja ylläpitämiseksi, että ”lipikoiden korkein aste”, johon viitataan sivulla e128, ei ole kahdenkymmenenyhden alaryhmän viimeisen sarjan korkein vaan korkein koko kolmesta suuresta ryhmästä.

PANKAA SELVÄSTI MERKILLE: Milloin tahansa puhutaan ”entiteetistä” eri ”sotajoukkojen” keskuudessa, on tiedettävä sen muodostuvan monista entiteeteistä, aivan kuten ihminen itse vastaavasti rakentuu, hänen kokonaistietoisuutensa ollessa olentojen koko joukon tietoisuus, olentojen, jotka vaikuttavat hänen monimutkaiseen elämäänsä.

NIRMÂNÂKÂYAT* Ensimmäinen viittaus näihin on sivulla e132 (alaviite), missä niitä kutsutaan ”ihmisten jäljellä oleviksi henkiksi periaatteiksi”, ja tekstissä ne ovat niitä, jotka *jälleensyntyvät maailman hyväksi*, jos ne niin päättävät.

SÄHKÖ MAINITAAN taas *elämänä* (I, e137 ja e139), ja myös ”fohatin” muotona (I, e145).

EETTERI on ainoastaan osittain ilmennyt, ja se ilmenee täysin vasta viidennessä kierroksessa (I, e140).

KUU. Missä mielessä se on kuollut? Ainoastaan sisäisten periaatteidensa suhteen. Sen fyysiset periaatteet eivät ole kuolleet,

vaan niissä on tiettyä toimintaa (I, e149 av.). Ja sen henkiset prinssiipit on siirretty maapallolle (I, e155 av. ja I, e156).

KUUN KATOAMINEN tapahtuu ennen kuin maapallo on siirtynyt seitsemännelle inhimilliselle kierrokselleen (I, e155 av.).

MARSILLA JA MERKURIUKSELLA on okkulttinen suhde maahan, mitä ei selitetä (I, e163). Tämä ei johdu siitä, että selitystä ei ole olemassa, vaan koska, kuten sanottu (I, 164 av.), nämä selitykset kuuluvat vihkimyksen korkeampiin asteisiin.

VENUS SEITSEMÄNNESSÄ KIERROKSESSAAN. Katsokaa kursivoitua kohtaa sivulla e165, missä sanotaan, että tuo planeetta on viimeisessä kierroksessaan. Sen täytyy olla sen 7. kierros. Siitä syystä ihmiset siellä ovat kuin jumalia meille, ja jos voidaan vastaavasti olla varmoja perusteesta, osan sen suuresta valosta täytyy emanoitua noilta olennoilta eikä kaikki tule auringosta.

MARS JA KAKSI KUUTA, EIVÄT SEN OMIA. (Ks. I, e165 kursivoitu kohta). Tämä on otettu erään mestarin kirjeestä, jossa vastataan kysymykseen, miksi Merkuriuksella ja Venuksella ei ole kiertolaisia. Siinä sanotaan: ”Koska Marsilla on kaksi, joihin sillä ei ole oikeutta ja – muista syistä”. Toisin sanoen me päättelemme, että Mars otti itselleen nämä kuut tai veti ne radalleen joskus valtavan kauan sitten ja yhä pitää ne kiertolaisinaan. Ne eivät voi sen vuoksi olla sille samassa suhteessa kuin meidän kuumme on meille. Toinen ”muista syistä” voi olla se, että kun Venus on seitsemännellä kierroksellaan, kaikki merkit vanhoista kuista on sublimoitu ja sulautettu sen ilmakehään.

IHMISAPINOIDEN KOHTALO. Tämä mielenkiintoinen kysymys nousee esiin sivuilla e173 ja e175 ilman ratkaisua. Monadin* kehityskulkua kuvattaessa sanotaan, että vitkastelijat eivät suinkaan ole ihmisiä tässä kierroksessa *yhtä poikkeusta lukuun ottamatta*. Sivulla e184 siihen tunnutaan vastattavan: ”Tässä kierroksessa... ihmisapinat on määrätty kuolemaan sukupuuttoon tämän meidän rotumme kautena, kun niiden monadit vapautuvat ja siirtyvät kuudennen ja seitsemännen Rodun astraalisiin ihmismuotoihin (eli korkeimpiin [inhimillisiin] elementaaleihin) ja

sitten viidennen kierroksen alimpiin ihmismuotoihin...” Nämä ihmisten jälkeläiset, jotka ovat syntyneet yhtymisestä eläimiin, tullaan siis palkitsemaan karmallisesti seuraavassa kierroksessa, eikä niiden tarvitse odottaa toista manvantaraa.

KORKEAT HENGET TYÖSKENTELEVÄT MAAN PÄÄLLÄ ihmisruumiissa, samalla kun nuo henget ovat korkeimmissa piireissä (ks. I, e233-234, e235 ja alaviitteet). Sivulla e233 selitetään selvästi, että tekijä ei tarkoita sitä, mitä kutsutaan spiritualistien keskuudessa meedioiden ”valvonnaksi” hengen avulla, vaan ruumiillistuneen hengen tilan ja toiminnan todellista jatkumista yliaistillisissa maailmoissa, jolloin se työskentelee kuolevaisen verhossa maan päällä ja käyttää sitä todellisuudessa kuin omaansa. Joten H. P. B:n mukaan maan päällä on tiettyjä henkilöitä, jotka elävät ja työskentelevät niin kuin tavalliset ihmisetkin ja seururan jäsenet, mutta heidän elähdyttävä jumalallinen puolensa on niin mittamattoman korkea kehityksessään, että heillä sellaisina korkeina olentoina on määrätty tila ja toiminta ”yliaistillisissa maailmoissa”.

Meidän on sanottava, että [kun tekijän esitys omaksutaan oikein] hän [H. P. B.] itse oli sellainen tapaus. Lisäksi ”H. P. B:llä”, joko tunneittain päivällä tai yöllä, kun kaikki ympärillä oli hiljaisinta, oli tuollainen ”tila ja toiminta” muissa piireissä, missä hän tietoisesti jatkoi tuota korkeaa työtä, mitä tahansa se olikin. Hänen päivittäisessä elämässään oli monia tapahtumia, minkä tiesivät hänen läheisensä, joille tämä vihje voi selvittää asian tai ainakin luoda siihen valoa. Yhdessä hänen kirjeistään on seuraava asiaan liittyvä lause: ”Ero teidän ja minun välillä on siinä, että te olette tietoisia vain päivällä, kun taas minä olen tietoinen päivin ja öin, ja minulla on paljon tekemistä ja kestettävää kummassakin noista olemassaoloista, joilta te, ollen siis puoleksi tietoisia, olette onnellisesti turvassa.”

SANOJEN SELITYKSIÄ

Alla olevien sanojen selitykset otettu kirjoista H. P. Blavatsky, *Teosofian avain* – TA; tai H. P. Blavatsky, *Teosofinen sanakirja* – TS.

ADEPTI (lat. adeptus). ”Hän, joka on saavuttanut.” Okkultismissa ”se, joka on saavuttanut vihkimysasteen ja tullut esoteerisen filosofian tieteen mestariksi”. – TA.

ÂKÂSHA (sanskrit). Hieno, yliaistillinen henkinen olemus, joka läpäisee koko avaruuden; alkuperäinen substanssi, jota on virheellisesti pidetty eetterinä. Se on kuitenkin eetteriin nähden sama kuin henki on aineelle tai → *âtma* → *kâmarupalle*. Se on itse asiassa universaali avaruus, johon sisältyy luonnostaan universumin ikuisen ideointi alati muuttuvissa aspekteissaan aineen ja objektiivisuuden tasoilla ja josta säteilee *ensimmäinen logos* eli ilmaistu ajatus. Tästä syystä *purânoissa* sanotaan, että âkâshalla on vain yksi ominaisuus, nimittäin ääni, sillä ääni on vain *logoksen* – ”puheen” – johdettu symboli mystisessä merkityksessään. Samassa uhrissa (*Jyotishtoma Agnishtoma*) sitä kutsutaan âkâsha-jumalaksi. Näissä uhrimysteereissä âkâsha on kaikkea johtava ja kaikkivaltias deva, joka näyttelee Sadasyan, uskonnollisen toimituksen maagisten vaikutusten ylivalvojan osaa, ja sillä oli muinaisina aikoina oma määrätty hotrinso (pappi), joka otti sen nimen. Âkâsha on jokaisen *krytân* (maagisen toimituksen), uskonnollisen tai maallisen, välttämätön tekijä. Ilmaisuihin ”herättää Brahmâ” tarkoittaa jokaisen maagisen toimituksen pohjalla uinuvan voiman herättämistä. Vedalaiset uhritoimitukset olivat itse asiassa vain seremoniaallista magiaa. Tämä voima on âkâsha – toisessa aspektissaan *kundalini* – okkulttinen sähkö, yhdessä merkityksessään alkemistien alkahest eli universaali liuotin, sama *anima mundi* korkeammalla tasolla kuin → *astraalivalo* on alemmalla. ”Uhraushetkellä pappi täyttyy Brahmân hengellä ja on sillä hetkellä Brahmâ itse.” (*Hunnuton Isis.*) – TS.

ASTRAALIVALO. Näkymätön piiri, joka ympäröi maapalloamme, kuten muitakin palloja, ja vastaa kosmoksen toisena periaatteenä (kolmas on elämä, jonka käyttöväline se on) linga-shariraa eli ihmisen astraalista kaksoispuolta. Se on hieno olemus, jonka näkee vain selvänäköisen silmä, ja yksi seitsemästä âkashisesta eli kosmisesta periaatteenä (jota alempana on vain maa). Eliphas Lévi kutsuu sitä suureksi käärmeeksi eli lohikäärmeeksi, josta säteilevät ihmiskuntaan kaikki pahat vaikutukset. Näin on, mutta miksei lisätä, että astraalivalo jakaa vain sen, minkä se on vastaanottanut; että se on suuri maallinen sulatusastia, jossa maan huonot emanaatiot (moraaliset ja fyysiset), joita astraalivalo ruokkii, muuttuvat hienoimpaan olemukseensa ja säteilevät takaisin voimistuneina, tullen näin epidemioiksi, moraaliseksi, psyykkiseksi ja fyysiseksi. Lopuksi astraalivalo on sama kuin Paracelsuksen ja muiden hermeettisten filosofien *tähtivalo*... – TS.

ÂTMA (eli *âtman*) (sk.). Universaali henki, jumalallinen monadi, ns. seitsemäs periaate ihmisselussa. Ylin sielu. – TA.

BODHISATTVA (sk.). Kirjaimellisesti ”hän, jonka olemus (*sattva*) on tullut järjeksi (*bodhi*)”. Sellainen, joka tarvitsee enää vain yhden inkarnaation tullakseen täydelliseksi buddhaksi eli astuakseen nirvânaan. Tämä pätee *manushi* (maallisiin) buddhiin. Metafyysisessä merkityksessä bodhisattva on taivaallisten dhyâni-buddhiin pojille annettu nimi. – TS.

BUDDHI (sk.). Universaali sielu eli järki. *Mahâbuddhi* on mahatin nimi; myös ihmisen henkinen sielu (kuudes periaate), *âtman*, eksoteerisesti seitsemännen periaatteen, käyttöväline. – TA.

DHYÂNI-CHOHANIT (sk.). Sananomukaisesti ”Valon Herrat”. Korkeimmat jumalat; ne vastaavat roomalaiskatolisen kirkon arkkiengeliä. Jumalalliset intelligenssit, joiden tehtävänä on kosmoksen valvonta. – TA.

EETTERI (Aether < kreik.). Muinaiskansoilla jumalallinen, loistava substanssi, joka läpäisee koko universumin; korkeimman jumaluuden, Zeuksen eli Jupiterin, ”puku”. Nykyajan fysiikan ja

kemian käyttämässä merkityksessä, ks. esim. Websterin *sanakirja*. Esoterismissa eetteri on kosmisen seitsemänsävyisen kolmas periaate. Maa on alin, sitten astraalivalo ja eetteri, ja *âkâsha* on korkein. – TS.

EETTERI. Tutkijat sekoittavat tämän helposti → *âkâshaan* ja → astraalivaloon. Se ei ole kumpikaan siinä merkityksessä, jossa fyysikka sen kuvaa. Eetteri on aineellinen vaikuttaja, vaikka sitä ei ole voitu tähän mennessä havaita fyysisillä laitteilla. *Âkâsha* sen sijaan on selvästi henkinen vaikuttaja, yhdessä merkityksessä sama kuin *anima mundi*, kun taas astraalivalo on vain maallisen atmosfäärin seitsemäs ja korkein periaate ja yhtä vaikeasti havaittavissa kuin *âkâsha* ja todellinen eetteri, koska se on jotakin aivan toisella tasolla olevaa. Maan atmosfäärin seitsemäs periaate, kuten sanottu, astraalivalo, on vain *toinen* kosmisella asteikolla. Kosmisten voimien, periaateiden, tasojen ja emanatioiden asteikolla – metafysisellä ja evoluutioiden fyysisellä tasolla – on kosminen käärme, joka puree omaa häntäänsä. Käärme heijastaa korkeampaa ja heijastuu vuorostaan alempana käärmeenä. Merkuriuksen sauva selittää mysteerin, ja nelinkertainen kaksitoistatahokas, jonka mallin mukaan (Platonin mukaan) universumin on rakentanut ilmennyt logos – ilmentymättömän esikoisen syntetisoimana – antaa geometrisen avaimen kosmogoniaan ja sen mikrokosmiselle heijastumalle – maapallolle. – TS.

EGO (lat.). ”Minä”; ”minä olen minä” -tietoisuus ihmisessä eli ”minä olen” -tajuamisen tunne. Esoteerinen filosofia opettaa ihmisessä olevan kaksi egoa, kuolevainen eli *persoonallinen*; ja korkeampi, jumalainen eli *persoonaton*. Se nimittää edellistä ”persoonallisuudeksi” ja jälkimmäistä ”yksilöllisyydeksi”. – TA.

FOHAT (tiib.). Termiä käytetään kuvaamaan shaktin (naisellisen lisääntymisvoiman) aktiivista (miehistä) potentiaalia luonnossa. Kosmisen sähködynaaminen. Okkulttinen tiibetiläinen termi daijivpraktikalle, alkuperäiselle valolle; myös ilmennyksen universumissa aina läsnä oleva sähköinen energia sekä lakkaamaton tuhoava ja muodostava voima. Esoteerisesti se on

sama fohatin ollessa universaali eteenpäin työntävä elämänvoima, syy ja seuraus yhdessä. — TS.

KÂMARÛPA (sk.) Metafyysisesti ja meidän esoteerisessa filosofiassamme se on subjektiivinen muoto, joka on syntynyt mentaalisten ja fyysisten halujen ja ajatusten vaikutuksesta aineellisten asioiden yhteydessä; se on kaikilla tuntevilla olennoilla: se on muoto, joka elää ruumiin kuoleman jälkeen. Tuon kuoleman jälkeen, kolme seitsemästä ”prinsiipistä” — tai sanokaamme, niistä aistien ja tietoisuuden tasoista, joilla ihmisen vaistot ja ideointi vuorotellen toimivat — nim. ruumis, sen astraalinen perustyyppi ja fyysinen elonvoima, joita ei enää tarvita, jäävät maahan. Kolme korkeampaa prinsiippiä, yhdeksi ryhmittyneenä, uppoutuu devachan-tilaan, jossa korkeampi minä on pysyvä aina siihen asti, kunnes uuden ruumiillistuman hetki lyö. Entisen persoonallisuuden *eidolon* [astraalimuoto] jätetään yksikseen uuteen asuntoonsa. Täällä tuon menneen ihmisen kalpea jäljennös elelee joutilaana jonkin aikaa, jonka ajan pituus vaihtelee siihen jääneen aineellisuuden määrästä riippuen, mikä puolestaan määräytyy vainajan menneen elämän mukaan. Koska siltä on riistetty sen korkeampi ymmärrys, henki ja fyysiset aistit, se on asteittain haihtuva ja häviävä alkuosiinsa, jos se jätetään yksin omiin päättömiin aateskeluihinsa. Mutta jos sen vetävät väkivalloin takaisin maan piiriin joko intohimoiset halut tai jälkeen jääneiden ystävien valitukset tai sitten varsinainen nekromantian (kuolleiden manaaminen) harjoittaminen — josta kaikkein vahingollisimpia on mediumisuus —, ”kummitus” voi säilyä huomattavasti pitemmän ajan kuin on sen ruumiin luonnollinen elämän kausi. Kun *kâma-rûpa* kerran on oppinut tien takaisin eläviin ihmisruumiisiin, se tulee *vampyyriksi*, joka käyttää ravinnokseen niiden elinvoimaa, jotka niin kiihkeästi kaipaavat sen seuraa. Intiassa näitä *eidoloneja* sanotaan *pisachoiksi*, ja niitä pelätään tavattomasti. — TA. Ks. ihmisen seitsenjaotusta, H. P. Blavatsky, *Teosofian avain*, s. 92; H. P. B., *Esoteeriset ohjeet*, s. 45.

KARMA. (sk.) Fyysisesti teko, toiminta; metafysisesti rangaistuksen eli syy ja seurauksen eli eettisen syy-suhteen laki. Se on nemesis vain huonon, pahan karman ollessa kysymyksessä.

Se on yhdestoista *nidāna* oikeaoppisen buddhalaisuuden syitten ja seurausten ketjussa; kuitenkin se on kaikkia asioita säätelevä voima, moraalisen toiminnan seuraus, metafyyminen *samskāra*, moraalinen seuraus teosta, joka on tehty jonkin persoonallista halua tyydyttävän asian saavuttamiseksi. On olemassa ansion ja heikkouden karmaa. Karma ei rankaise eikä palkitse; se on yksinkertaisesti vain se *ainoa* universaali laki, joka ohjaa erehtymättömästi ja, niin sanoaksemme, sokeasti kaikkia muita lakeja, jotka saavat aikaan tiettyjä seurauksia piiriinsä kuuluvien syysuhteiden ketjussa. Kun buddhalaisuus opettaa, että ”karma on (jokaisen olennon) moraalinen ydin, joka yksin jää eloon kuoleman jälkeen ja jatkuvasti pysyy sielunvaelluksessa” eli jälleensyntymisessä, se merkitsee yksinkertaisesti vain sitä, ettei mistään persoonallisuudesta jää jäljelle mitään muuta kuin sen aikaansaamat syyt. Nämä syyt ovat kuolemattomat, ts. niitä ei voida poistaa maailmankaikkeudesta, ennen kuin niiden sijalle on asetettu niiden lain mukaiset seuraukset ja ennen kuin nämä seuraukset ovat ne niin sanotusti pyyhkineet pois. Ja sellaiset syyt, ellei niitä ole saatettu tasapainoon aivan vastaavilla seurauksilla sen henkilön elinaikana, joka ne sai aikaan, seuraavat uudelleen ruumiillistunutta egoa ja tavoittavat sen toisiaan seuraavissa ruumiillistumisissa, kunnes syiden ja seurausten välinen sopusointu on jälleen kokonaan saatettu voimaan. Ei mikään ”persoonallisuus” – pelkkä aineellisia atomeja ja vaistomaisia ja älyllisiä ominaisuuksia käsittävä kimppu – voi luonnollisestikaan pysyä sellaisenaan puhtaan hengen maailmassa. Vain se, mikä on kuolematon tosi luontonsa puolesta ja olemukseltaan jumalallinen, nimittäin ego, voi olla olemassa ikuisesti. Ja tuo ego valitsee sen persoonallisuuden, jota se on elähdyttävä jokaisen devachanin jälkeen, ja näiden persoonallisuuksien kautta se vastaanottaa aiheutettujen karmallisten syiden seuraukset. Sen vuoksi ego, tuo *itse*, on tuo mainittu ”moraalinen ydin”, ja ruumiillistunut karma ”yksin jää eloon kuoleman jälkeen”. – TA.

KIERROS (kreik. *kuklos*, engl. cycle). Muinaiset kansat jakoivat ajan loputtomiin kierroksiin, ”pyörien sisällä oleviin ’pyöriin’”, ja kaikki sellaiset aikakaudet olivat pituudeltaan erilaisia ja merkinä

jonkin kosmisen, maapalloa koskevan fyysisen tai metafysisen tapahtuman alkamisesta tai päättymisestä. Puhuttiin vain muutamien vuosien pituisista kierroksista ja myös suunnattoman pitkiä aikoja kestävästä kierroksista. Suuri orfilainen kierros tarkoitti 120 000 vuotta kestävästä rotujen etnologista vaihtumista. Cassandroksen 136 000 vuotta kestävä kierros sai aikaan täydellisen muutoksen planeettojen vaikutuksissa ja niiden vastaavuussuhteissa ihmisten ja jumalan välillä. Tämä on tosiasia, jonka meidän aikamme astrologit ovat täydellisesti kadottaneet näkyvistään. – TA. Ks. myös manvantara.

LIPIKAT (sk.). Taivaallisia kirjureita, jotka merkitsevät muistiin jokaisen sanan ja teon, jonka ihminen on lausunut tai tehnyt täällä maan päällä. Kuten okkultismi opettaa, lipikat ovat KARMAN – syyn ja seurauksen – lain asiamiehiä. – TS.

MANAS (sk.). Sananmukaisesti ”mieli”. Mentaalinen kyky, joka tekee ihmisestä älykkään ja moraalisesti olennon ja erottaa hänet eläimestä; merkitsee samaa kuin *mahat*. *Esoteerisesti* se kuitenkin merkitsee rajoittamattomana ihmisen korkeampaa egoa eli tajuavaa jälleensyntyvää prinsippiä (olemuspuolta). Rajoitettuna teosofit sanovat sitä *buddhi-manakseksi* eli henkiseksi sieluksi vastakohtana sen inhimilliselle heijastukselle – *kâma-manakselle*. – TA.

MANVANTARA (sk.). Ilmennyksen aikakausi vastakohtana *pralayalle* (hajoaminen eli lepo); nimitystä käytetään erilaisista kierroksista, varsinkin ”Brahmân päivästä” – 4 320 000 000 aurinkovuotta – ja yhden Manun hallituskaudesta – 308 448 000 vuotta. Sananmukaisesti manvantara merkitsee ”manujen välillä”. (Katso Salaista Oppia, II osa, s. 78 eteenpäin [e65 eteenpäin].) – TA.

MONADI (kreik. mona's). Se on ykseys, *yksi*; mutta okkultismissa se usein tarkoittaa kolminaisuutta *âtma-buddhi-manas* tai kaksinaisuutta *âtmaa-buddhi*, eli sitä ihmisen kuolematonta osaa, joka jälleensyntyy alempiin luontokuntiin ja asteittain kehittyä niiden läpi ihmiseksi ja löytää sitten tien lopulliseen päämäärään – nirvânaan. – TA.

NIRMÂNAKÂYAT (sk.). Esoteerisessa filosofiassa sillä on täysin toinen merkitys kuin siihen liitetty kansanomaisen käsitys tai orientalistien kuvitelmat. Jotkut sanovat nirmânakâyaa ruumiiksi ”nirvâna-jäännöksineen”, (Schlagintweit) luultavasti otaksuen, että se on jonkinlainen nirvâninen tila, jonka aikana tietoisuus ja *muoto* pysyvät. Toiset sanovat, että se on yksi *trikâyasta* (kolmesta ruumiista), ”jolla on kyky omaksua mikä ilmenemismuoto tahansa buddhalaisuuden levittämiseksi” (Eitelin ajatus); edelleen, että ”se on jumaluuden ruumiillistunut avatâra” (*sama*). Okkultismi toisaalta sanoo (*Hiljaisuuden Ääni*), että nirmânakâya, vaikkakin se sanallisesti merkitsee muuntunutta ”ruumista”, on tila. Se on sellaisen adeptin eli joogin hahmo, joka haluaa astua tuohon kuolemanjälkeiseen tilaan mieluummin kuin dharmakâyan eli ehdottomaan nirvâniseen tilaan. Hän tekee tämän, koska jälkimmäinen kâya eristää hänet ainoaaksi muotojen maailmasta ja suo hänelle *itsekkään* autuudentilan, josta mikään muu elävä olento ei voi olla osallinen, mistä johtuen tuollainen adepti on estynyt auttamasta ihmiskuntaa jopa *devojakin*. Mutta nirmânakâyana ihminen hylkää ainoastaan fyysisen ruumiinsa ja pitää kaikki muut ”prinsiippinsa” paitsi kâma-prinsiipin, sillä hän on musertanut tämän ikuisiksi ajoiksi itsestään elämän aikana, eikä se voi enää koskaan nousta eloon hänen kuolemanjälkeisessä tilassaan. Siten, sen sijaan, että hän menisi itsekkääseen autuuteen, hän valitsee itsensä uhraamisen elämän, olemassaolon, joka päättyy vasta elämänkierroksen jälkeen, kyetäkseen auttamaan ihmiskuntaa näkymättömästi ja samalla kuitenkin mitä tehokkaimmin. (Katso *Hiljaisuuden Äänen* kolmas luku ”Seitsemän porttia”.) Nirmânakâya ei siten ole, niin kuin kansanomaisesti uskotaan, se ruumis, ”missä joku buddha tai joku bodhisattva esiintyy maan päällä”, vaan todellakin se, joka, ollen joko *chutuktu* tai *khubilkhan*, adepti tai elämän aikana joogi, on sittemmin tullut jäseneksi tuohon näkymättömään armeijaan, joka ikuisesti suojelee ja vartioi ihmiskuntaa karman rajojen puitteissa. Nirmânakâya usein käsitetään väärin ”hengeksi”, devaksi, itse Jumalaksi jne., mutta se on aina kuitenkin todellinen myötätuntoinen suojeleuskeli sille, joka on hänen apunsa

arvoinen. Mitä tahansa väitteitä esitettäneen tätä oppia vastaan ja kuinka kovasti se kiellettäneen, koska sitä todellakaan ei tätä ennen ole julkisesti opetettu Euroopassa ja koska orientalistit eivät sitä tunne, sen täytyy välttämättä muka olla ”nykyaikaisen mielikuvituksen tuote” – ei kukaan liene kyllin rohkea väittääkseen, etteikö tämä ajatus kärsivän ihmiskunnan auttamisesta melkein loputtoman oman itsensä uhraamisen hinnalla ole eräs kaikkein suurenmoisimmista ja jaloimmista aatteista, mikä on ihmisaivoissa kehittynyt. – TA.

PRALAYA (sk.). Hajaantuminen, hajoaminen, *manvantaran* vasta-kohta, edellisen merkityksessä planeetan tai koko maailmankaikkeuden levon aikakautta ja jälkimmäisen täyden toiminnan aikakautta (kuolemaa ja elämää). – TA.